

ЗНАЧАЈНИ
личности за Битола

DISTINGUISHED
people for Bitola

ЗНАЧАЈНИ ЛИЧНОСТИ ЗА БИТОЛА
DISTINGUISHED PEOPLE FOR BITOLA

БИТОЛА – BITOLA
2007

Издавачи:
НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола
Општина Битола

Published by:
NUUB “St. Clement Ohridski” – Bitola
Municipality of Bitola

ЗНАЧАЈНИ ЛИЧНОСТИ ЗА БИТОЛА

DISTINGUISHED PEOPLE FOR BITOLA

Составувачи:
Андоновска, Ленче
Ѓоргиевски, Науме
Николов, Благој
Огненовски, Трајко
Пешевска, Гордана
Стефановска, Анета
Талеска, Светлана

Authors:
Andonovska, Lence
Gorgievski, Naume
Nikolov, Blagoj
Ognenovski, Trajko
Pesevska, Gordana
Stefanovska, Aneta
Taleska, Svetlana

Рецензенти:
Жоглев, Златко
Кочанковски, Јован
Ѓоревски, Владо

Publisher's readers:
Zoglev, Zlatko
Kocankovski, Jovan
Gorevski, Vlado

Соработници:
Димовски – Цолев, Ѓорѓи
Миновски, Димче
Бојадчиевски, Петар
Христова, Лилјана
Котевска, Милка

Associate cooperatives:
Dimovski – Colev, Gorgi
Minovski, Dimce
Bojadzievski, Petar
Hristova, Liljana
Kotevska, Milka

НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола
Општина Битола

NUUB “St. Clement Ohridski” – Bitola
Municipality of Bitola

ЗНАЧАЈНИ ЛИЧНОСТИ ЗА БИТОЛА

DISTINGUISHED PEOPLE FOR BITOLA

БИТОЛА – BITOLA
2007

CIP - Каталогизација во публикација
Национална установа Универзитетска библиотека
„Св. Климент Охридски“, Битола

929-056.45(497.774)

ЗНАЧАЈНИ личности за Битола / [составувачи
Ленче Андоновска, Науме Ѓоргиевски, Благој
Николов, Трајко Огненовски, Гордана Пешевска,
Анета Стефановска, Светлана Талеска; превод на
англиски Весна Милевска] = Distinguished people
for Bitola / [authors Lence Andonovska, Naume
Gorgievski, Blagoj Nikolov, Trajko Ognenovski,
Gordana Pesevska, Aneta Stefanovska, Svetlana
Taleska ; translation in english Vesna Milevska].
- Битола = Bitola : NIUL "St. Clement Ohridski" :
Municipality of Bitola, 2007 - 290 стр. :
илустр. ; 24 см

Напореден текст на англ. јазик. - Предговор /
Науме Ѓоргиевски ; Preface / Naume Gorgievski :
стр. 5-8. - Битола и битолчани низ вековите /
Ѓорѓи Димовски - Цолев: стр. 9-16. - Тираж 1000
- Слика на составувачите на пресвитокот на предната
корица. - Библиографија : стр. 275-278. - Регистар

ISBN 978-9989-2783-0-3

1. Насп. ств. насл. 2. Андоновска Ленче [собирач]
а) Познати личности - Битола
COBISS.MK.ID 18100289

ПРЕДГОВОР

Секој град, било да е голем или мал, има своја историја, култура со свои карактеристични обележја и претставува нераскинлив дел од традицијата на своите жители.

Во текот на милениумското живеење на Битола - светиот и древен македонски град, се родиле и живееле личности кои оставиле дела од траен и севкупен карактер за да се паметат, да остават белег на градот и да зрачат до денешен ден и натаму, до векот на вековите.

Во големата расеаност на историјата, кога одделни случувања за и во градот се исклучени, заборавени, се појавуваат луѓе надарени и способни да го следат и да го регистрираат пулсот на животот, да го забележат непознатото, на најдобар можен начин да му обезбедат поспокоен, побогат и поздрав живот, да му понудат неброени научно-технички откритија и откритија за поголема удобност, да создадат литература за пријатни моменти, да се нурнат во минатото, да го пронајдат традиционалното, а потоа со посебно внимание да го забележат најбитното и да го предочат во дело што ќе остане и по нив, сè со една цел, да остават печат, обележувајќи го кодот за својот сакан град.

Во оваа книга, приредена според биографскиот и создајниот систем на творење, се застапени **сто шеесет и една личност** кои живееле и тво-

PREFACE

Each city whether it is big or small, has its own history and culture with its unique traits and represents an inseparable part of the tradition of its citizens.

During the millennium existence of Bitola – the holly and ancient Macedonian city, people who were born and lived there, left their works of permanent and overall character, so that they could be remembered, leaving their characteristic features and making the city glow to this very day and further through the centuries.

In the huge distraction of the history, when certain events for and in the city are excluded and forgotten, there were people who were gifted and capable of following and recording the pulse of life, to notice the unknown in their best possible way, to secure calm, richer and healthier life, to offer numerous scientific and technical inventions and inventions for larger comfortability, to create literature for more pleasant moments, to dive into the past, to find the traditional and then with special care to record the most crucial events and to put it on paper that will stay after them with only one aim to leave a seal, marking the code of their loved city. In this book, arranged according to biographical and cognitive system of creation, a hundred and sixty people are presented who lived and created and who with their talent, labor and works represented leading power in the social, scientific educational, cultural,

реле и кои со својот талент, труд и дела претставувале носечка сила во општествениот, научно-образовниот, културниот, уметничкиот и севкупен развој на Битола. Од плејадата на многубројни личности низ историјата на Битола извлечени се од групации на револуционери и борци за слобода, државници и воени лидери, научници, реформатори, преподобни и великомаченици, верски поглавари и мисионери, преродбеници и учебникари, доктори, академици, уметници (музички, ликовни, драмски, оперски, балерини и танчери), композитори и режисери, филозофи, истражувачи, писатели, поети, драматисти, пронаоѓачи, спортисти), личности од најразлични професии, кои се издигнале како феникс со својот труд и научно-уметничко творење, тие кои храбро се бореле и гинеле за слободата на овој град, истрајни, хумани кои им помагале на граѓаните од Битола да ги преживеат пустошите, ропствата, сиромаштијата, гладот, болестите, едноставно исполнети со благородие, личности кои претставуваат своевидни неимари на градот и пошироко, одржувајќи го и подигајќи го овој град, творци кои, без разлика на верска, геополитичка и идеолошка определба го поврзувале овој наш омилен град со културното рамниште на другите градови на Балканот, во Европа и пошироко во светот. Сите застапени личности, се разбира, според вредносен суд на Редакцискиот одбор, изграден врз добиени созна-

artistic and the overall development of Bitola. From the pleiad of numerous people throughout the history of Bitola, groups of revolutionaries and freedom fighters, public figures and military leaders, scientific reformers, great martyrs, heads of church and missionaries, reformers and authors of textbooks, doctors and academic artists (music, art, drama, opera, ballerinas and dancers) composers and directors, philosophers, researchers, writers, poets, play writers, inventors, sportsman), people of miscellaneous professions who distinguished themselves as phoenix with their labor and scientific artistic creation, those who fought heroically and died for the freedom of their city, persistent and human people who helped Bitola's citizens to survive the devastation, slavery, poverty, the hunger, and diseases, simply people full of mercy who represent peculiar rescuers of the city and wider, maintaining and raising this city, creators who regardless of their religious, geopolitical and ideological determination connected this favourite city of ours with the cultural level of the other cities on the Balkans, in Europe and wider in the world. All people mentioned in this book are certainly, according to the valuable judgment of the Editorship board, based on the obtained information of the consulted numerous literature, of encyclopedia historic and other available sources, as well as the inevitable advises of Bitola's scientists and historians, well-known experts and authorities, filled with good will and noble causes,

нија од консултирана многубројна литература од енциклопедиски, историски и друг изворен карактер, како и од неодминливите совети на битолски научници и историчари, познати експерти и авторитети, исполнети се со добра волја и благородни цели, следбеници на севкупниот развој на градот низ времињата што минале и во последниот век. Прелиминарниот список од проектот содржеше повеќе од 350 личности. Напорите на Редакцијата, на составувачите на текстовите, со помош на мислењата од рецензентите и др. беа големи при селектирањето, гледајќи пред сè сеопфатност на сите области од животот и дејностите. Воедно, при селектирањето се имаше предвид и фактот на сеопфатност од сите видови научни и други области: општествено-политички, верски, природно-математички, медицинско-биолошки, книжевно-уметнички, историско-филозофски и други видови научни области. Исто така, Редакцијата го имаше предвид и фактот на застапеноста на ликови од временска дистанца, скоро од десет века, а тоа значи да се дојде до конечното обликување на овој прв од ваков вид проект на НУУБ „Св. Климент Охридски“ - Битола, не беше ни лесно, ни едноставно. За сите застапени личности дадени се најосновни информации за животот, творечкиот пат, делата како и резултатите од нивната примена. Во оваа импресивна галерија на ликови секако ненамерно некои граѓани не се застапени, иако

followers of the overall city development through years that passed and in the last century. The preliminary list of the project contained more than 350 people. The effort of the Editorship, the text writers, helped by the publisher readers' opinions and others, was great at the selection, taking into consideration primarily the comprehensiveness of all life areas and activities. Namely, when selecting the names of the distinguished people, we took into consideration the comprehensiveness of all types of scientific and other fields: social, political, religious, natural, mathematical, medical, biological, literature-artistic, history-philosophical and other types of scientific fields. Also, the Editorship had in mind the fact of comprehensiveness of time distance characters, almost of ten centuries and that means to achieve the final formation of this first project of its kind at NUUB "St Clement Ohridski" Bitola - was neither easy nor simple. For all presented people, the basic information of their life, creational path, works, as well as the results of their appliance is given. Certainly, in this imperative gallery of people, some figures are not mentioned willingly or unwillingly, although they proved distinguished for Bitola, but we are sure that they will be mentioned in some other edition that will follow.

People, ordered alphabetically are marked at the end of the register with data for their activities through time and the basic scientific or artistic membership.

претставуваат значајност за Битола, но сигурно ќе ги има во некое наше издание што ќе следува. Личностите, средени азбучно, забележани се на крајот во регистарот со податоци за временското делување и основната научна или уметничка припадност.

Вработените од НУУБ „Св. Климент Охридски“ од Битола, посебно Редакцискиот одбор и составувачите, преку проекцијата на 161 значајна личност за градот Битола, поаѓајќи од пораката за да помогне за меѓусебно запознавање, за соработка и зближување на граѓаните, за оддавање почит кон градителите на историјата, науката, уметноста, културата и општо авторитетот на Битола низ вековите и во XXI век, за развој на македонската култура и цивилизација и за тоа дека човекот и пишаниот збор се подеднакво вечни, сакавме да им подигнеме најубав и најтраен споменик со една единствена желба да не се забораваат, да не згаснат нивните имиња затоа што преку нивните дела градот Битола добил мемориска вечност и бесмртност.

На сите ним, за сè што направија и на овој начин им ја искажуваме нашата почит и благодарност.

Главен и одговорен уредник,
Науме Ѓоргиевски

The employed at NUUB “St Clement Ohridski” from Bitola especially the Editorship and the writer through the project of 161 important people for the city of Bitola starting by the message for assistance in the mutual introduction, cooperation and bringing citizens closer, for showing respect to the constructors of history, science, art culture and generally the authority of Bitola through centuries and in XXI century, for the development of Macedonian culture and civilization and for the fact that man and written word are equally eternal, we wanted to erect the most beautiful and the everlasting monument with unique desire for their names neither to be forgotten nor to be extinguished, because through their works the city of Bitola gained memorable eternity and immortality.

To all them for everything they did we want to express our respect and gratitude.

Editor in chief
Naume Gorgievski

БИТОЛА И БИТОЛЧАНИ НИЗ ВЕКОВИТЕ

Масовното преселување и населување на Славјаните станало, главно, во VII век н.е. Погодните услови за живот, клима, почва, вода и сл. го привлекло племето Брсјаци да заседне во подрачјето од денешните Велес - Охрид, односно и во Пелагонија. Населбата која во времевладеењето на Самуил била и царска резиденција со своја тврдина, првично се споминува кога била нападната и во неа изгорени царските дворци на Гаврил Радомир, но не со своето народно име. Веројатно тогаш била делумно и срушена тврдината поради што царот Јован Владислав ја обновил во спомен на тој настан, на видно место поставил голем мермерен блок со текст со славјанско кирилично писмо. На тоа спомен обележје во 1016 г. за првпат се среќава народното име на населбата.

Градот Битола во средновековието е напаѓан и освојуван од разни феудални завојувачи - Латини, Крстоносци, Епирци, Бугари. Експанзијата на српската држава кон југ ја зафаќа и Битола. Меѓутоа, за разлика од други средновековни градови - Охрид, Штип, до доаѓањето на Османлиите (XIV век), името не се споменува. Турците Османлии, навлегувајќи во Македонија лесно освоиле повеќе градови, но кај Битола сретнале жесток отпор, поради кое за казна на

BITOLA AND ITS CITIZENS THROUGHOUT THE CENTURIES

The mass movement and settlement of the Slavic occurred mainly in VII century A.D. The suitable living conditions, climate, soil, water and etc attracted the tribe Brsjaci to settle in the area of the present Veles, Ohrid - as well as Pelagonija. The settlement which in the reign of Samuil was a czar residence with its fortress is mentioned, for the first time when it was attacked and the Czars castles of Gavril Radomir were burnt, but it was not by its original national name. It was probable that the fortress was partly pulled down, as czar Vladislav renewed it in the memory of that event and on a very noticeable place, he put a marble plate engraved with the Slavic Cyril letters. The settlement's national name was first met on that memory monument in 1016.

The city of Bitola in the mediaval time was attacked and invaded by different feudal conquerors such as: Latin, Crusaders, Epir, Bulgarian. The expansion of the Serbian state to south affected Bitola as well. But, opposite the other mediaval cities- Ohrid Stip, until the arrival of Ottoman Turks (XIV century) the name is not mentioned.

When entering Macedonia, the Ottoman Turks easily conquered many cities, but in Bitola they come accross a severe resistance and as a punishment they

градот му ја срушиле тврдината до темел. Османлиите градот го именувале со свое име т.е. Манастир, а потоа тоа име го преземаат и европските држави. По освојувањето од Турците, во градот се изменил етничкиот состав, така што мнозинско население станале освојувачите - муслимани, но постоело и христијанско население. Со натамошните турски освојувања на Балканот и во Европа, Битола станувала за државата важен стратешки центар.

Во XV век градот добил нов етнички елемент - Евреите. Развиените занаети, со доаѓањето на Евреите уште повеќе напреднале, а со нив и трговијата. Во еден период Битола повеќе бил муслиманско-мојсеевски отколку христијански град. Други околности давале во XVIII век да се населат во Битола помасовно Власи со што занаетчиството и трговијата знатно напреднале, а со тоа постепено се оформила чаршијата и за неа неопходниот градски часовник, дуќани од тврд материјал т.н. маази, безистенот, со свои определени места т.н. пазари за добиток (овчи пазар, ат-пазар) - дрвен пазар, пекмез пазар, ленски пазар итн. Особено Битола ќе земе видно место во државата и пошироко на Балканот кога ќе стане седиште на Румелискиот Вилает. Тогаш ќе процутат нови занаети, трговијата ќе излезе од рамките на државата. Деветнаесеттиот век за битолското занаетчиство претставува еден вид „златен век“. Така тоа со своите 2000

pulled down the fortress. The Ottoman Turks named the city “Manastir” and that name was accepted by the European states. After the Turks invasion the city ethnical content changed, so the majority became the invaders – the Muslims, but there was Christian population existing as well. In the sequential Turkish invasions on Balkans and in Europe, Bitola became important strategic center for the state.

In XV century a new ethnical element appeared - the Jews. With the arrival of the Jews, different crafts as well as the trade were developed even more. In one period, Bitola was more Muslim than Orthodox city. Other circumstances caused mass Vlachs settlement in Bitola in XVIII, so the crafts and trade greatly improved and then the Old Bazaar was gradually developed together with City clock – the symbol of the city, shops of solid material called “maazi”, the covered market with its designated places, called cattle markets (sheep market, horse market) - wooden market, jam market, flax market etc. Bitola especially got important place in the state and wider on the Balkans, when it became residence of the Rumelia's vilayet. Then, new crafts flourished, the trade passed country borders. The ninetieth century for Bitola's craft represented a kind of a golden age. So with its 2000shops and around140 crafts and over 70gilds, it experienced its economic culmination which certainly positively reflected to the society. At that time in the city, build-

дуќани и околу 140 занаети и над 70 еснафи доживеало своевидна стопанска кулминација, што позитивно се одразило и во општеството. Тоа е време кога во градот се изградуваат стамбени објекти со мошне убави фасади на Широк Сокак и во центарот на градот, тоа е време кога големите држави ги испраќаат своите дипломатски претставници - конзули, кога се користи модерна облека, нов стил на живот, хигиена, раскошни банкети и други разоноди. Меѓутоа, тоа е време кога реславјанизацијата на Битола ќе кулминира. Имено, сè поголемиот прилив на Славјанско население од селата, кое бега од разбојничките банди во градот наоѓа и работа и сигурност. Ова придојдено население брзо се адаптирало во новата средина (Јени Маале, Баирот) и неоптоварено, но загрошено од елинизацијата, веднаш го крева гласот за своја црква и училишта на мајчин јазик. Во таквата преродбена активност се вклучиле и ја раководеле д-р Константин Мишајков, браќата Никола и Димитар Робевци, Димко Радев и др. градски првенци. Со упорна борба славјанското население се одделило од патријаршиската всушност, грчката доминација и формирало во 1869 г. своја посебна општина. Исто така населението ги изградило црквите Св. Недела и Св. Богородица, како и основно (подоцна класно) училиште каде доминирал народниот јазик и славјанската богослужба и пеење. Народниот подем во преодот од XIX во XX в. се преточува

ings were built with impressive outlook at Sirok Sokak and that was the period when the big states sent their diplomatic representatives - the Consuls, the time when modern clothes were worn, and a new lifestyle was experienced, as well as the time of hygiene, luxurious banquets and other entertainment. However, it was also the time when the reslavinisation of Bitola reached its culmination. Namely, larger influx of Slavic population from the villages who ran away from the gangs in the city, found work and security in the city. This newly arrived population soon adjusted to the new environment (Jeni neighbourhood, Bair) and unburdened, but endangered by the elimination, immediately raised its voice for own churches and schools in their mother tongue. In such reforming activity dr Konstantin Misajkov, brothers Nikola and Dimitar Robevi, Dimko Radev and other city leaders were involved and with the persistent fight of the Slavic population, they managed to separate their people from the patriarch, which means, the Greek domination, and in 1869 their struggle resulted in establishing a separate municipality of the Slavic population. So, the population built the churches "St Nedela" and "St Virgin Mary"s Church" as well as primary (later class) school where the native language, Slavic service and singing dominated. People's progress at the turn-over of the IX and XX century merged into TMORO, which in its program had the fight for Macedonian autonomy. At

во ТМОРО, кое во својата програма ја имала борбата за автономија за Македонија. Тогаш Битола со своите околни села Смилево, Ѓавато, Цапари и др. претставува главен бастион за МРО која на Илинден 1903 г. го кренала населението на востание. Битолскиот револуционерен округ станал големо поприште на борба против османлиската власт. Во вителот на востанието биле ослободени Невеска, Крушево, Клисуре, Смилево и др. во кои места населението на демократски начин изградило свои органи на власт. Од градот во востанието излегле многу борци, а некои биле и во врвот на Организацијата - А. Лозанчев, Ѓ. Сугарев.

Востанието не успеало. Сурови мерки биле преземени во задушувачството. Биле запалени цели села, многу луѓе останале без покрив над главата, останале многу сираци. Во ублажувањето на поразот на населението, многу помогнале хуманистите Захарија Шумљанска, Х. Брејлсфорд, сестра Виолет и др.

Не минало многу време Битола ја зафатиле нови катастрофи, односно Балканските војни 1912-1913 г. со што потпаднала под српска окупација и Првата светска војна 1914 - 1918 во која од есента 1915 до есента 1916 г. била под бугарска окупација, а од 1916 до 1918 под српска реокупација. За време на реокупацијата Битола секојдневно била бомбардирана, од што градот бил разрушен, населението разбегано - иселено, заболено од епидемии. Со мировниот договор

that period, Bitola with its surrounding villages Smilevo, Gavato, Capari and others represented main bastion for MRO which on Ilinden 1903 raised the population on a rebellion.

Bitola revolutionary region became a large fighting location against the Ottoman power. In the rebellion maelstrom Neveska, Krusevo, Klisura, Smilevo and other places were liberated, where the population built their own bodies of authority. There were a lot of city fighters and some of them were on leading positions of the organization A.Lozancev, G. Sugarev

The rebellion was not successful. Cruel measures were taken for its suffocation. Whole villages were burnt, many people were left without their roofs and many of the children were made orphans. As an alleviation of the defeat the humanists Zahrija Sumljan-ska, H.Brailsford, Sister Viole and others helped the population.

It did not pass much time and Bitola was caught by new disasters such as: the Balkan wars 1912-1913, when it was under Serbian invasion and the First World War 1914-1918, when from the autumn 1915 until 1916 it was under Bulgarian invasion and from 1916 to 1918 under Serbian reinvasion. During the reinvasion Bitola was under 24-hour constant bombing and it resulted in destroying the whole city, forcing the population affected by epidemic diseases, run away. With the Peace agreement Bitola was under Serbian authority. Next to the city,

Битола потпаднала под српска власт. Непосредно до градот била повлечена вештачка државна граница, со што му бил отсечен неговиот хитерленд. Настапил мирен период и невидена денационализација - преку училишта, цркви, администрација. На таквото насилство битолчани не потклезнале - не го изгубиле духот. Наспроти националниот притисок битолчани го негувале својот народен јазик, приказни, песни, посебно оние во кои се опеани борбите и борците од Илинден 1903 г. Настапувала младата генерација која неоптоварена од минатото со Егзархијата и бугарското име, јасно го истакнувала својот македонски идентитет преку движењето МАНАПО. Немало излет, именден или помасовна средба, а да не се рецитираат националните поети В. Марковски, К. Рацин и да се пеат народни песни и играат народни ора. Во младинските национални манифестации особено водечка улога имале учениците од битолската Гимназија кои се истакнале против големосрпскиот режим Борка Талески, Кузман Јосифовски, Мирче Ацев, Стив Наумов, Трифун Пановски. Националната определба на Македонците не ја прифаќале тогашните легални политички партии. Неа ја прифатила илегалната КП. Затоа политички младите се приклучиле кон КПЈ, која истовремено била и антифашистички ориентирана. Настанала 1940 г. Во март градот бил бомбардиран од италијански авиони божом на грешка. Се очекувала војна. Истата

an artificial state border was drawn and its hinterland was cut out. There was a peaceful period and huge denationalization-through schools churches, administration. Even though being exposed to such violence, Bitola's citizens neither collapsed, nor lost their spirit. Opposite the national pressure, they took care of their language, stories songs, especially when Ilinden 1903 battles and fighters were sang.

Then, the young generation unburdened by the past, which included the Egzarhy and the Bulgarian name, clearly emphasized its macedonian identity through MANAPO movement. There was no picnic or name's day or mass meeting when the national poets V.Markovski K.Racin were not quoted or folk songs sang or danced folk dances. On the youth national manifestations, the students from Bitola's high school had a leading role in promoting themselves against the Great Serbian regime. Those prominent names were: Borka Taleski, Kuzman Josifovski, Mirce Acev, Stiv Naumov, Trifun Panovski. The Macedonian national determination was not accepted by the former legal political parties. It was only accepted by the illegal KP. That is why young people joined KPJ, which in fact was antifascist oriented. Then 1940 came. In March the city was bombed allegedly, by mistake by Italian planes. The war was expected and it started and finished in April. In 1941 the kingdom Yugoslavia which was forcefully united, fell apart. In place of the

започнала и завршила во април. Во 1941 г., Кралството Југославија, на- силно создадено - веднаш се сруши- ло. На местото од српските окупато- ри во Битола дошле нови - бугарски, со своја војска, учители, свештеници, полиција, исто како во времето на српската окупација. Настапила нова агитација, пропаганда дека јазикот е само дијалект на бугарскиот, дека нема посебна македонска нација и слично. Младото поколение задое- но во борба против србизмот, со својот македонизам продолжило да се бори сега против бугарскиот окупатор - овој пат и со оружје. Партијата која ја организира антифашистичката војна за Македонците претставува и борба за национална слобода. Тогаш од Битола и битолско биле формирани партизан- ските одреди „Пелистер“, „Даме Груев“, „Гоце Делчев“, „Јане Сандански“ – кои подоцна прераснале во Македонска народна војска - Седма битолска бри- гада. Во борбата Битола дала многу жртви меѓу кои и најголемата - битол- ските Евреи кои биле депортирани и уништени. Натчовечките напори низ четиригодишната вооружена борба вродиле плод. Антифашистичките си- ли ги разбиле силите на Оската. На 4. ноември 1944 г. Битола ги пречекала своите народни борци, а тој ден го има за свој голем празник.

Паралелно со сите етнички и еко- номски промени во Битола се одвивал и духовен живот, манифестиран на разни начини. Така, уште во древни времиња со приемот на христијан-

Serbian invaders there came new ones the Bulgarians, with their own army teachers, priests, police the same as in the time of the Serbian invasion. There was a new agitation propaganda such as: the language is only a dialect of the Bulgarian, there was no separate Mace- donian nation and the like. The young population, weaned on the fight against the Serbs with their Macedonism con- tinued to fight against the Bulgarian in- vader- but this time with weapon. The party which organized antifascist war for the Macedonians represented a battle for national freedom. Namely, from Bitola and Bitola surroundings the Partisans units “Pelister”, “Dame Gruev”, “Goce Delcev”, “Jane Sandanski” were formed and they later grew into Macedonian na- tional army- The seventh Bitola’s brigade. In the battle Bitola gave many victims, but mostly affected of all were the Jews who were deported and destroyed. The extreme human efforts throughout the four-year armed fight gave results. The antifascist power broke the power of Ax- le. On 4 November 1944 Bitola saluted its fighters and since then, that day has been nationally celebrated.

Parallel with all ethnical and eco- nomic changes there was a social life manifested in different ways. So, even since the ancient time, influenced by the spreading of the christianity, the popu- lation built its churches and monasteries in which there was a rich literature life with writing, which was more exactly, a translation of religious books.

ството, населението градело свои храмови - цркви и манастири, во кои се одвивал богат книжевен живот во пишување, поточно во преводи на богослужбени книги. Еден од тие манастири бил посветен на Светите - Бесребреници, односно на Светите Врачи - Кузман и Дамјан, чиј култ и денес битолчани го негуваат. Бројните сочувани црковни книги - Битолски триод, минеи, службеници, евангелија и слично сведочат за богат книжевен живот. Исто така и другите етнички заедници имале свои храмови Турците - џамии, а Евреите - синагоги. И кај нив буел религиозниот живот како и лица кои пишувале, преведувале т.е. твореле. Во поново време XIX и XX век во градот Битола постоеле повеќе средни училишта - гимназии на кои иако првична цел им била националната пропаганда, сепак давале сознанија од науките и убавото однесување, особено во ширење на светските јазици. За потребите на граѓаните било регулирано коритото на реката Драгор, изградена канализација, театарска зграда, паркови и сл. Покрај писатели во Битола работеле и други уметници како сликари, копаничари, композитори... Таков, градот Битола по 4. ноември 1944 г. ја доживува својата ренесанса. Имено, со свои луѓе, ненаметнати дојденци, започна нов живот. Градот преку Малиот битолски Монмартр се афирмира низ целиот свет, исто така и преку фестивалот Браќа Манак, како и Камера 300. МНД преку сво-

One of those monasteries was dedicated to the Holly "bezsrbenici" that is the Holly miracle workers "Kuzman and Damjan" whose cult, even today Bitola's citizens take care of. The numerous preserved books, - Bitola triode, minei, services, gospels and the like, testify for the rich literature life. Also the other ethnical communities had their own temples, Turks-mosques and Jews synagogues. They also had rich religious life as well as people who wrote, translated and created.

In the recent XIX and XX century there were many secondary school-high schools in the city, whose primary aim was the national propaganda. However, they provided scientific information and knowledge of proper behaviour, especially in the spreading of the world languages. For citizens' needs, a riverbed drainage of the river Dragor was built, as well as the theatre building and the park.

Besides writers, other artists such as painters, wood carvers and composers worked in Bitola too.

.....After 4th November 1944, Bitola started living its Renaissance. Namely, with unobstrusive newcomers a new life began. The city's reputation dramatically started to increased throughout the world through The Small Bitola Monmartre, "Brothers Manaki"-festival, "Camera 300" and its magazine "Prilozi" the scientific thought of Bitola is spread all around the world. It gained professional theatre assembly, Museum, Historical Archive, Library and numerous

ето списание „Прилози“ ја афирмира битолската научна мисла низ целиот свет. Битола се здоби со професионален театарски ансамбл, Музеј, Историски архив, Библиотека и бројни средни училишта, за во поново време да стане и Универзитетски центар.

Ѓорѓи Димовски – Цолев

secondary schools in order to be able to develop itself as a University center in the recent years of this century.

Gorgi Dimovski – Colev

ЗНАЧАЈНИ ЛИЧНОСТИ ЗА БИТОЛА

DISTINGUISHED PEOPLE FOR BITOLA

**АЛЕКСОВА
РАЈНА**
– фармацевт –

**ALEKSOVA
RAJNA**
– pharmacist –

Алексова, Рајна (1883–1959), првата жена фармацевт во Македонија. Родена 1883 г. во Битола. Гимназија завршила во Солун, а потоа се запишала на фармацевтскиот факултет во Лозана (Швајцарија). Дипломирала во 1906 г. Веднаш по дипломирањето требало да отвори сопствена аптека, со што се судрила со турските закони кои не дозволувале „жените да обавуваат аптекарска професија“. Додека чекала одобрение од турските власти, таа се вработила како милосрдна сестра во државната болница во Кустендил (Бугарија). Во јуни 1907 г. таа била преместена во бугарската болница „Евл. Георгиев“ во Цариград, каде работела до февруари 1908 г. Потоа ја напуштила болницата и работела како учителка во женската гимназија во Едрене. Р. Алексова сепак добила дозвола за работа како аптекарка. Така, во 1909 г. веќе работела во Битола, во аптеката на својот брат Ристо Алексов, трговец. Алексова подоцна ја откупила аптеката од својот брат и работела во неа до нејзиното пензионирање во 1944 г. Во нејзината аптека ординирале и препишувале лекови познатите лекари Александар Дума, Илија Аждари и Анастас Христиди, и тоа било најдобрата реклама за аптеката. Рајна Алексова починала од насилна смрт 1959 година.

Aleksova, Rajna (1883-1959), the first female pharmacist in Macedonia. She was born in Bitola, in 1883. She finished high school in Solun, and after that she enrolled at the Faculty of Pharmacy in Lozana (Switzerland). She graduated in 1906. Immediately after her graduation she was supposed to start her own pharmacy, but she confronted the Turkish laws which did not allow” women to perform pharmacy profession”. While she was waiting the approval from the Turkish authorities she was employed as a Sister of Mercy at the State hospital in Kustendil (Bulgaria). In June 1907 she was transferred to the Bulgarian hospital “Evl. Georgiev” in Carigrad, where she worked until February 1908. Rajna Aleksova eventually gained her working permit- as a pharmacist.

So, in 1909 she already worked in Bitola in the pharmacy of her brother Risto Aleks-ov, a trader. Rajna later bought the pharmacy and she remained there until her retirement. In her pharmacy famous doctors like Aleksandar Duma, Ilija Azdari and Anastas Hristidi had medical practice and prescribed medicines and that was the best reputation for the pharmacy. Rajna died from violent death in 1959.

**АЛУШЕВСКИ
ИЛИЈА**
– фолклорист –

**ALUSEVSKI
ILIJA**
– folklorist –

Алушевски, Илија (1928–2004), фолклорист, етнолог, просветен деец, публицист, кореограф и запишувач на усната литература во битолскиот крај и пошироко, поттикнувач и организатор на јавни манифестации исполнети со фолклорен жанр, учесник во развојот на аматеризмот во РМ, меѓу македонските иселеници во Германија, Шведска и на др. места. Роден 1928 г. во с. Ѓавато Битолско. Дипломирал на Филозофскиот факултет во Скопје. Најпрво работел како средношколски професор во учителската школа во Штип, во гимназијата во Кочани и на крајот во Електромашинскиот училишен центар во Битола. Извесен период бил и научен советник во Институтот за фолклор во Скопје. Собираше песни на панаѓурите, повеќе од половина век започнувајќи веднаш по педесеттите години на XX век, па сè со крајот на животот, најпрво во својство на организатор на тие манифестации во Битола и Битолско. Црпел од неисцрпните изворишта на непресушните фолклорни врвоти, бележел делови од душата на народот, да не исчезне од македонското помнење, само и само да не останеме фиданка без корен. Несебично се ангажирал во аматерските самодејности и сесрдно помагал во работата на следните КУД: „Стив Наумов“, „Илинден“, „А. Турунцев“, „Гоце Делчев“. Еден е од иницијаторите

Alusevski, Ilija (1928–2004), folklorist, ethnologist, educational activist, publicist, choreographer and collector of the oral literature in Bitola's region and even wider, supporter and organizer of public manifestations, filled with folklore genre, participant in the development of the amateurism in RM among the Macedonian immigrants in Germany, Sweden and other places; he was born in 1928 in v.Gavato, Bitola. He graduated at the Faculty of Philosophy in Skopje. Firstly, he worked as a high school teacher at the Teacher's school in Stip, at the high school in Kocani and finally at the Electro Mechanical School Center in Bitola. For a period of time he was a scientific adviser at the Folklore Institute "Marko Cepenkov"-Skopje. He collected songs at fairs and for more than a half of a century, since the fifties of the XX century until the end of his life. He was one of the first organizers of those manifestations in Bitola and its surroundings. He absorbed from the inexhaustible sources of everlasting folklore springs, recording events from people's soul, in order to prevent them from fading away, from the Macedonian memory and mostly to prevent us from becoming a rootless sapling. He unselfishly engaged himself in amateur activities and wholeheartedly helped the cultural-artistic band such as: KUD "Stiv Naumov", "Ilinden", "Aleksandar Turundzev", "Goce Delcev", "Dame Grujev" and "Stiv Naumov"

за формирање на Фестивалот за народни песни и игри „Илинденски денови“. Годишни на ред своите макотрпни собирани записи ги објавувал во списанија и книги. Бил редовен уредник на Радио Битола на „Фолклорната плетеница“. Во 1982 г. ја обелоденил неговата прва збирка собрани народни стихови под наслов „Залуде лудо полуде“ - вкупно 224 македонски народни песни речиси од секој вид - епски, лирски, лирско-епски (балади и романси). Втората збирка „Цвилит коњче во гора зелена“ (1997), содржи вкупно 715 песни. Почина во 2004 г. на својата 72 годишна возраст. Добитник е на низа признанија и награди: награда на КПЗ по повод месецот на книгата, „Особено истакнат педагошки работник“, „Ѓуро Салај“, републичката награда за истакнат просветен работник „Кирил и Методиј“, општинската награда „4-ти Ноември“, Орден за труд со сребрен венец од Претседателот на поранешната СФРЈ, сребрена плакета на ДНУ - Битола и други.

from v.Logovardi. He was one of the “Iinden Days”. He continuously published his hard-working collected records in Macedonian printed letters and books. He was regular editor of Radio Bitola of “Folklore plait”. In 1982 he revealed his collection of folk songs titled “Dreamly crushed my beloved” - total of 224 Macedonian folk songs almost of any type-epic, lyric, lyric-epic (ballads and romances). The second collection “The horse wept in the green forest” (1997) with total of 715 songs. He is one of the initiators for establishing the foundation of the Festival of national songs and dances called “Iinden days”. He passed away in 2004 at the age of 72. He was recipient of a great range of awards and recognitions; the KPZ award on the occasion of the month of the book “Extremely promoted pedagogical worker”, “Guro Salaj”, the republic award for promoted educational worker, “Cyril and Methodius”, the municipal award “4th November”, Order of labour with silver wreath by the President of the former SFRY, silver testimonial of DNU Bitola and many others.

**АНГЕЛЕВСКИ
ТОДОР – ТОШО ДАСКАЛО
– револуционер –**

**ANGELEVSKI
TODOR – TOSO DASKALO
– revolutionary –**

Ангелевски, Тодор – Тошо Даскалот (1910-1943), роден на 4. I 1910 г. во битолското село Лавци. Потекнува од селско занаетчиско семејство. Основното четиригодишно училиште го завршил во Лавци. Како на одличен ученик му било дозволено во една година да заврши две одделенија, па со тоа тој основното училиште, наместо за четири, го завршил за три години. Потоа се запишал во Државната мешовита реална гимназија во Битола, а во учебната 1925/26г., во Учителската школа во Прилеп. Уште како ученик во Учителската школа, веќе се оформил како напреден, прогресивен младинец, иден прогресивен учител и револуционерен деец. Во услови на прогони и казнувања на сè што било напредно и револуционерно, со мака ја гледал и доживувал социјалната беда на работните луѓе од една страна и корупцијата и плчкањето по пат на оданочување и други давачки на сиромашните, од друга страна. Тоа во него уште повеќе го оживувало отпорот и спремноста за организирано спротивставување. Тој бил во првите редови на напредното учителско движење во буржоаска Југославија и член на КПЈ од пред војната. Во Народноослободителната борба и Социјалистичката револуција се вклучил уште во 1941 г. Бил организатор и активен учесник во сите значајни настани од НОВ и Социјалистичката рево-

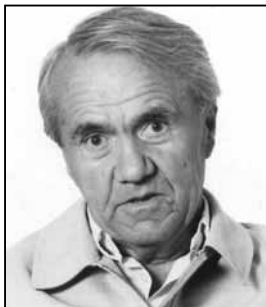
Angelevski, Todor-Toso Daskalot (1910-1943), was born in 1910 in Bitolas's village Lavci. He comes from a peasant craft family. He finished his primary education in v.Lavci. As he proved himself as an excellent student, he was allowed to finish two grades in one year, so he completed his primary school for three instead for four years. Then, he enrolled in the Public Mixed Real High School in Bitola and in 1925/26. Toso Angelevski started the Teacher's School in Prilep. Even since his teenage years he grew as an advanced progressive young man, a future progressive teacher and a revolutionary activist. In a situation of persecutions and punishments of everything that was progressive and revolutionary, he painfully watched and experienced the social misery of the working people on one side, and the corruption and robbing the poor by taxing and other burdens on the other side. That is why he felt even more resistant and prepared for organized confrontment. He was in the front lines of the progressive teacher movement in bourgeois Yugoslavia and member of KPJ before the war. He joined the National liberation war and the Socialist revolution in 1941. Todor Angelevski was the organizer and active participant in all more important events from NOV and the Socialist revolution in Bitola and its surrounding until June 1943. He was given the credits for the foundation of Bitola's national liberation parti-

лација во Битола и битолско од 1941 до јуни 1943 г. Имал голема заслуга за создавањето на битолските НОПО „Пелистер“, „Даме Груев“, „Јане Сандански“ и „Гоце Делчев“. Бил командант на здружениот одред „Даме Груев“ во 1943 г., командант на здружените одреди „Даме Груев“ и „Вичо“, член на Окружниот оперативен штаб и командант на Штабот на Втората оперативна зона. За револуционерната антифашистичка активност, Т. Ангелевски од фашистичкиот окупаторски суд бил осуден на смрт во отсуство. Неговата глава била уценета со тогашни 200 000 лева.

Загинал на 23. VI 1943 г. Опколен од бугарската војска и полиција, која ја запалила плевната во која се криел, за да не падне жив во рацете на окупаторите, тој го употребил својот последен адут - сопственото оружје. Херојски загинал и изгорел во пламените јазици на опколената и запалена плевна во селото Лавци.

san units “Pelister”, “Dame Gruev”, “Jane Sandanski” and “Goce Delcev”. He was commandant of the joint unit “Dame Gruev” in 1943, a commandant of the joint units “Dame Gruev” and “Vico”, a member of the District operative headquarter and a commandant of the headquarter of the Second operative zone. For his revolutionary antifascist activity Todor Angelevski was condemned to death by the fascist invader’s court in his absence. His head was blackmailed with 200 000 leva. He died on 23 June 1943 surrounded by the Bulgarian army and police, which burnt the barn where he was hiding, in order not to be caught alive in the hand of the invaders, he used his final card-his own weapon. He died heroically and burnt in the flames of the surrounded and burning barn in village Lavci.

**АНГЕЛОВСКИ
ПЕТАР**
– сценограф –

**ANGELOVSKI
PETAR**
– screen writer –

Ангеловски, Петар - (1931–2003), сценограф кој секогаш настојуваше да навлезе во суштината на драмското дело, покажувајќи одредена стручност, вкус и одлично познавање на законитоста на сцената, сценографскиот простор го исполнуваше со динамика и природни состојби со што делото сценографски го оживува.

Со неговото доаѓање во 1960 г., битолскиот театар се здобива со првиот постојан сценограф. Со своите зафати во областа на театарската сценографија, покажа осведочени креативни способности во посовремениот сценски израз. Од посебно значење е фактот дека од претстава во претстава открива нови творечки потенцијали. Тој никогаш од сцената не правеше изложба, сценографијата сама за себе да биде убава, туку го назначуваше битното, функционалното. Со својата неуморна и самопрегорна работа ги забрза процесите во развојот на сценографијата. Неговиот творечки опус, претставува една мошне голема збирка од над 200 сценографии во кои се застапени домашната, современата југословенска и светска драматургија: „Печалбари“ од А. Панов, „Чекор до есента“ од Т. Арсовски, „Окрвавен камен“ В. Иљоски, „Цар Едип“ од Софокле, „Хамлет“ од В. Шекспир, „Севилски бербери“ од Бомарше и др.

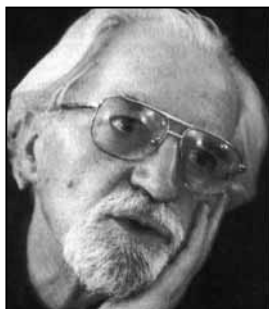
Во рамките на тетарските игри „Војдан Чернодрински“ (1983), отворена е изложба на негови макети и сценографски скици.

Angelovski, Petar (1931-2000), screenwriter who was always persistent in dipping profoundly and seriously into the core of the play, showing necessary professionalism, exquisite taste and excellent knowledge of the stage rules, the scenographic space filled with dynamic- natural situations which gave life to the play.

With his arrival in 1960, Bitola National Theatre gained the first constant screenwriter. With his attempts in the area of theatre scenography he showed proved creative capabilities in modern scene expression. We find it important to mention, that in every subsequent performance, he revealed new creative potentials. He never made an exhibition out of the scene, the scenography to be beautiful for itself, but he always emphasized the essential, the functional. With his tireless and determined work he fastens the processes in the development of the scenography. His creational opus represents a very large collection of over 200 scenographies where home, modern, Yugoslav and world play are present. „Migrant Workers“ by A.

Panov, „A step to the autumn“ by T.Arsovski, „Bloody stone“ V.Iljoski, „Czar Edip“ Sofokle, „Hamlet“ W.Shakespeare, „Seville’s barber“ by Bomarche and etc. Within the framework of the Theatre plays „Vojdan Cernodrinski“ (1983) there was opened an exhibition of his models and scenographical maps.

**АНДРЕЕВСКИ
ПЕТРЕ**
– писател –

**ANDREEVSKI
PETRE**
– writer –

Андреевски, Петре (1934–2006) - истакнат македонски поет, романиер, раскажувач, драмски автор кој повеќе од четири децении е меѓу челниците во современата македонска литература, академик. Пишувал поезија, раскази, романи, драми, филмски сценарија и др. вид на дела. Роден 1934 г. во с. Слоештица, Демихисарско, дипломирал на Филозофски факултет во Скопје. Извесно време бил учител по демирхисарските села, а потоа се преселил во Скопје, каде што му се посветил на новинарството. Долги години бил уредник на Редакцијата за народна музика, а потоа и на Драмската програма во РТВ - Скопје. За член на ДПМ избран 1964 г., а редовен член на МАНУ од 2000 г. Бил претседател на ДПМ. Смртта го затекна во 2006 г. како секретар на Одделението за литература и уметност при МАНУ. Бил член на Македонскиот ПЕН центар, член на голем број здруженија во РМ. Во литературата П. Андреевски дебитираше во 1960 г. со стихозбирката „Јазли“, а потоа континуирано се јавуваше со нови книги и избори на поезија, раскази, романи и драми. П. Андреевски редоследно ги има објавено книгите поезија: „Јазли“ (поезија, 1960), „Ни на небо ни на земја“ (поезија, 1962), „Дениција“ (поезија, 1968), „Дални наковални“ (поезија, 1971), „Пофалби и поплаки“ (поезија, 1975), „Вечна кука“ (поезија, 1987), „Лак-

Andreevski, Petre (1934-2006), promoted Macedonian poet, novelist, narrator, play writer who was for more than four decades among the leading figures of the modern Macedonian literature, academician. He wrote poetry, stories, novels, plays, film scripts and other kinds of works. He was born in 1934 in v.Sloestica, Demir Hisar. He graduated at the Faculty of Philosophy in Skopje. For a short time he was a teacher at Demir Hisar villages and then he moved to Skopje where he dedicated himself to the journalism. For many years he used to be the editor of the folk music editorship and the Drama program at RTV Skopje. He became a member of DPM in 1964 and a member of MANU in 2000. He was a president of DPM. At the moment of his death in 2006 he was a secretary at the Department of literature and art at MANU.

He was a member of the Macedonian PEN center, member of a large number of associations in RM. In the literature P. Andreevski had his debut in 1960 with his poem collection "Knots" and then subsequently new books and elected poetry, stories, novels and plays appeared. P. Andreevski published the following books of poetry in the following order: "Knots" (poetry 1960) "Nor on heaven nor on earth" (poetry 1962) "Denicia" (poetry 1968) "Distant anvils" (poetry 1971) "Rewards and complaints" (poetry 1975), "Eternal house" (poetry 1987), "Lakrimarij"

римариј“ (поезија, 1999); книги раскази: „Седмиот ден“ (раскази, 1964), „Неверни години“ (раскази (1974), и „Сите лица на смртта“ (раскази, 1994); романи: „Пиреј“ (роман, 1980), „Скакулци (роман, 1983), „Небеска Тимјановна“ (1988), „Последните селани“ (1987) и „Тунел“ (роман, 2003); книгата „Драми“ (1984), во која влегуваат „Време за пеење“ и „Богунемили“. Има објавено и две збирки поезија за деца под наслови: „Шарам барам“ и „Касни порасни“. Од неговиот опус досега му се печатени повеќе избори, а во 1984 г. му беа отпечатени „Избрани дела“ во пет тома. Книгите на Петре М. Андреевски имаат доживеано повеќе изданија, особено романот „Пиреј“, кој со десетина изданија станува една од ретките книги во Македонија. Застапуван е во сите антологии на македонската поезија објавувани кај нас (на македонски јазик) и во светот (на странски јазик). Преведуван е на голем број јазици во светот (српски, словенечки, германски, француски, англиски и др.). Неговите драми и драматизирани романи („Пиреј“ и „Селани“) се поставувани и изведувани во Битолскиот народен театар. Голем број дела му се мотивирани од животни судбини поврзани со битолските граѓани.

Добитник е на наградата „11 Октомври“, „Браќа Миладиновци“ (двапати), „Рашиново признание“, „Стале Попов“ како и на наградата „Книжевно жезло“ на Друштвото на писателите на Македонија. Во 2007 г. постхумно е одликуван со Орден за заслуги за народ.

(poetry 1999) book of stories: “The seventh day (stories 1964), “Unfaithful years”(stories 1974) “All faces of the death” (stories 1994) novels: “Wheat grass” (novel 1980), “Grasshopper” (novel 1983), “Heaven Tijanovna” (1988), “The Last Peasants”(1987) and “Tunnel”(novel 2003), the book “Plays” 1984 where “Time for singing” and “Unwanted by God” are enclosed. He published two collections of children poetry titled “Roll and Look around and “Eat and grow up”

Several selected works from his opus have been printed so far and in 1984 the “Selected works” had been printed in 5 volumes. The books of Petre M Andreevski had many editions especially the novel “Wheat- grass” which with its ten editions has become one of the rare books in Macedonia. He was present in all analogies of Macedonian poetry published in our country (in Macedonian language) and abroad (in foreign language). His work has been translated in many languages in the world (Serbian, Slovenian, French, English and other). His plays and dramatized novels (“Wheat grass” and “Peasants”) are set on and played by the Bitola national theatre. Large number of his works is motivated by life stories related to Bitola’s citizens.

He was recipient of the awards “11th October” “Brothers Miladinovci” (twice), “Racin recognition”, “Stale Popov”, as well as the award “Literature scepter” by the Writers Associations of Macedonia. In 2007 posthumously, he was awarded with Order for people’s credits.

**БАЛАБАН
АВРАМ**
– лекар –

**BALABAN
AVRAM**
– doctor –

Балабан, Аврам - Балаланоглу (1865–1913), способен хирург и гинеколог кој извршувал многу тешки хирушки интервенции. Исто така важел и за добар лекар и хуманист бидејќи работел и во болницата за сиромаси „Гураба Хаста Ханести“. Роден бил 1865 г. во Ендурљук (Кесарија, Турција). Во 1890 г. завршил Медицински факултет во Цариград и станал „доктор по медицина и хирургија“. После дипломирањето работел во Созопол (Бугарија). За брзо време бил поставен за општински доктор во Охрид. Од Охрид ја продолжил својата успешна лекарска кариера во Струга, Приштина и Елбасан. Секаде уживал големи симпатии од населението и турските власти. Потоа дошол на работа во Битола од 1899 (или 1901 г.). Во Битола, во посебна зграда во дворот на својата кука, тој отворил приватно прифатилиште со неколку болнички соби, ординација и операциона сала. Исто така отворил и своја аптека во близината на Јени аман (кај Дрвен пазар). За време на Балканските војни активно учествувал во сузбивањето на една од катастрофалните епидемии во тоа време, пегавиот тифус. Но, лесно префатливата болест му го одзела животот во 1913 г., со што Битола останала без еден од најискусните лекари.

Balaban, Avram - Balalanoglu (1865–1913), skilled surgeon and gynaecologist, who performed very difficult surgeon interventions. He was also considered to be a very good doctor and a humanist, having in mind the fact, that he worked in the hospital for the poor “Guraba Hasta Hanesti”. He was born in Endurljuk in 1865 (Kesarija, Turkey). In 1890 he graduated at the Faculty of Medicine in Carigrad and got the title “doctor of medicine and surgery”. After, his graduation he worked in Sozopol (Bulgaria). For a very short period of time he was assigned a municipal doctor in Ohrid. From Ohrid he continued his brilliant doctor’s career in Struga, Pristine and Elbasan. Everywhere he went he gained the affections from the local population and the Turkish authorities. Then, he came to work in Bitola from (1899 or 1901), and there in a special building in the garden of his own house, he opened a private shelter with several hospital rooms, where he was running a private practice and an operation hall. He also opened his own pharmacy nearby Jeni Amman (at the wooden market). During the Balkan wars, he actively participated in destroying one of the disastrous epidemic of the time, spotty typhus. But, an easily infectious disease took his life in 1913 and Bitola lost one of its most experienced doctors.

**БОЖИНОВСКИ
МИШКО**
– революционер –

**BOZINOVSKI
MISKO**
– revolutionary –

Божиновски, Мишко (1923), борец за слобода, општественик, историчар, хроничар, автор на голем број трудови од поблиската национална историја, роден 1923 г. во Битола. Основно и средно образование завршил во Битола. Се вклучил во напредната КПЈ во 1940 г. и во Илинденската демонстрација од 1941, а во септември 1941 г. заминал во борбените редови на партизанското движење. Бил член на МК на СКОЈ, а потоа член на МК на КПМ. Во 1943 г. од бугарската и германската власт бил осуден на 10 г. строг затвор, од каде, заедно со другите затвореници побегнал. Носител е на партизанска споменица од 1941 г. Заедно со ослободителите, на 4 ноември 1944 г. дошол во Битола. По ослободувањето ги имал функциите: претседател на Месниот синдикален совет, организациски секретар на МК, а потоа: секретар на Сојузот на синдикатите на Македонија, народен пратеник во Собранието на НРМ, претседател на Градскиот народен одбор на Битола (декември 1952 - октомври 1954 г.) и веднаш потоа минал на разни републички функции. Потоа минал во банкарските - претседател на Здружението на банките на РМ, потоа избран за генерален директор на КИБ. Во воените состојби и по војната Мишко Божиновски секогаш бил активно поврзан со Битола, т.е. со неговите жители. Во 1966 г., на барање на

Bozinovski, Misko (1923), freedom fighter, public figure historian, chronologist, author of large number of articles from the recent national history, born in 1923 in Bitola. He finished his primary and secondary education in Bitola. He joined the progressive KPJ in 1940 and Ilinden demonstration in 1941, so in September 1941 he left to joined the fighting lines of partisan movement. He was a member of MK of SKOJ, after that a member of MK of KPM. In 1943 he was convicted on 10 years severe imprisonment by the Bulgarian and German authorities, but he managed to escape together with other prisoners. He is a holder of partisan certificate of service from 1941. Together with the liberators on 4th November 1944, he came to Bitola.

After the liberation, he was occupying the following posts: President of the Local Union Counsel, Organizational Secretary of MK and after that Secretary of Union Association of Macedonia, member of the parliament in the Assembly of NRM, president of the City National Board of Bitola (December 1952-October 1954) and immediately after that he was appointed on different republic posts. He was also on bank posts- president of the Bank Association of RM, then he was elected for general manager of KIB. In the military situations after the war Misko Bozinovski was actively connected to Bitola and its inhabitants. In 1966

Владата на СФРЈ, извел студиски престој во Русија со цел да се запознае со руското општествено уредување. За усовршување во банкарството има остварено студиски престои во САД, Канада, Мексико и соседните балкански земји. Повремено се бавел и со спортска активност. Се пензионирал во 1987 г. Започнал со творечка дејност уште во млади години, творејќи од областа на економските науки. Публикувал околу 100 трудови од областа на економијата, финансиите и банкарството и од македонската повоена национална историја. Во 1944 г. Божиновски, заедно со тројца други борци го основаат сп. „Наш пат“, во битолските затвори. Повремено предавал „Стопански систем и економика на стопанските организации“. Тој е еден од основачите на проектот и план за „Меѓународната корпорација на инвестиции во Југославија“ (1969), потоа: „Македонско францускиот координативен одбор за стопанска соработка“ (1970). Ја вршел функцијата политички секретар на ЦК СКМ. Автор е на пет посебни изданија од областа на македонската национална историја. Живее и твори во Скопје.

on the request of the government of SFRY he attended a study visit in Russia in order to get acquainted with the Russian social management. For improvement in the bank systems, he has performed study research in USA, Canada, Mexico and the neighboring countries on the Balkans. He temporarily participated in sport events. He got retired in 1987. He started with his creative activity since he was young, creating on the field of economics. He has published around 100 articles on the field of economics, finances and banking and Macedonian post-war national history. In 1944 Bozinovski together with other three companions founded the magazine “Nas Pat” in Bitola’s prisons. He temporarily taught Economic systems and Economy of business organizations. He is one of the project and plan establishers of the International Investments Corporation of Yugoslavia (1969), then Macedonian French Coordination Board for Economic Cooperation (1970). He was also on the post political secretary of CK SKM. He is the author of five separate editions on the field of the Macedonian national history. Presently, he lives and creates in Skopje.

**БОЖИНОВСКИ
ПЕТАР – ПЕЦО
– народен херој –**

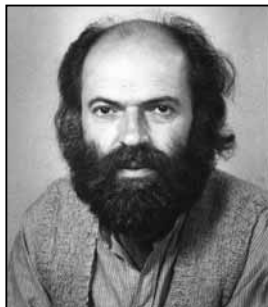

**BOZINOVSKI
PETAR – PECO
– national hero –**

Божиновски, Петар – Пецо (Кочо) (1920–1970), македонски револуционер и партизан, народен херој. По завршувањето на основното училиште се запишал во Битолската гимназија. Но, поради големата немаштија на неговото семејство, принуден бил да ја напушти Гимназијата и да се вработи. Добил работа во Монополот, каде станал свесен за тешкиот живот на работниците. Затоа, уште како многу млад стапил во редовите на напредното работничко револуционерно движење и станал член на СКОЈ. По бугарската фашистичка окупација бил член на Воениот комитет на Битола. Во 1941 г. бил ангажиран во подготовките за вооружена борба и станал еден од иницијаторите и организаторите на Првиот битолски партизански одред „Пелистер“, а подоцна станал борец и во Битолско-преспанскиот партизански одред. За неговата храброст и самопопегор се дознало и во Главниот штаб на НОВ и ПО на Македонија и тој бил повикан за курир во Штабот. Повеќе пати се наоѓал во придружба на највисоки раководители на движењето во Македонија. Подоцна станал политички комесар на Седмата македонска бригада и учествувал во завршните борби за ослободување на Македонија. Починал 1970 г. во Битола. За народен херој е прогласен на 2. VIII 1952 година.

Bozinovski, Petar Peco-Koco (1920-1970), revolutionary and partisan, national hero. After he finished his primary school he enrolled in Bitola's high school. But as a result of the great poverty of his family, he was forced to leave the high school and start working. He found job in a tobacco factory, where he became aware of the workers' difficult life. As a young man he joined the progressive worker's movement and became a member of SKOJ. After the Bulgarian fascist invasion he became a member of the military committee of Bitola. In 1941 he was engaged in the preparations for the armed fighting and became one of the initiators and organizers of the First Bitola's partisan unit "Pelister" and later was a fighter in Bitola-Prespa partisan unit. Ever since, the first military years he grew into a devoted member of the partisan movement. He was recognized as a courageous and determined person by the Main headquarters of NOV and PO of Macedonia and therefore he was appointed a courier in the headquarter. As a courier he was accompanying many important leaders of NOB. Later he became a political commissar of the Seventh Macedonian brigade and participated in the final battles for Macedonian liberation. He died in 1970 in Bitola. He was proclaimed a national hero on 2nd August 1952.

**БОЈАЦИЕВ
ХРИСТО**
– уметнички фотограф –

**BOJADZIEV
HRISTO**
– artist –

Бојациев, Христо (1948), творец на уметничката фотографија, роден 1948 г. во Битола. Основно и средно образование има завршено во Битола. Целокупниот работен век го има минато при Народниот театар во Битола, како музички и ликовен илустратор. Од 1970 г. се занимава со уметничката и применетата фотографија и дизајнот. Х. Бојациев се има претставено со свои уметнички фотографии преку организирани четири самостојни изложби и на бројни други заеднички изложби во земјата и странство. Досегашни позначајни реализирани проекти на Бојациев се фотографии, плакат и комплетен дизајн на каталозите на 5-то, 4-то и 3-то Меѓународно графичко триенале, Битола. Целосен рекламен материјал (плакати, програми, каталози) за манифестацијата Охридско лето '97 и '98 г. Реализирани три самостојни изложби на уметничка фотографија во Битола, последната 2002 г. Има организирано изложби на театарски плакат во склоп на театарските игри „Вojдан Чернодрински“-Прилеп (2002 г.) и на Млад отворен театар - Скопје (2003 г.). Во изминатите тринаесетина години има реализирано 100-тина плакати, од кои најзначајни се: за театар (во сите театарски куќи во Р. Македонија), Мајски оперски вечери-Скопје, Битолско културно лето, за филмски фестивал „Браќа Манак“- Битола,

Bojadziev, Hristo (1948), creator of the art photography, he was born in 1948 in Bitola. He finished his primary and secondary education in Bitola. He has spent his entire life creating at the National Theatre in Bitola, as a music and art illustrator. Since 1970 he has been involved in the artistic and application photography and design. Hristo Bojadziev presented himself with his own artistic photographs by organizing four independent exhibitions and has taken part in many other joint exhibitions within the country and abroad.

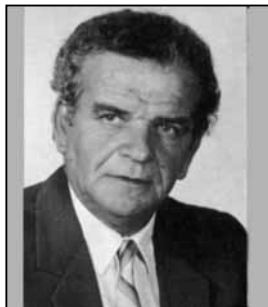
The current significant and realized projects of Bojadziev are photographs, poster and complete design of catalogues of the 5th, 4th and 3rd International Graphical triennale Bitola. The complete advertisement material (posters, programs and catalogues) for the manifestation "Ohrid Summer Festival '97 and '98. He has had three independent exhibitions of artistic photography in Bitola, the final one in 2002. He has organized exhibitions of theatre posters within theatre plays "Vojdan Cernodrinski" Prilep 2002 and Young Open Theatre - Skopje 2003. In the past 30 years he has realized over 100 posters among which the most important are for a theatre (in all the theatres around R.Macedonia), May Opera Evenings- Skopje, Bitola Culture Summer, for the film festival "Brothers Manaki", "Bitola International Graphical Triennale" - Bitola, "Ohrid Sum-

Меѓународно графичко триенале-Битола, Охридско лето и др. Има направено визуелно обликување на театарски претстави: („Евангелие по сенките“, „Осмото светско чудо“, „Делириум за двајца“). Изложбите на уметничка фотографија во Битола, Скопје, Загреб и во други градови во РМ и странство од Бојадиев масовно се посетувани бидејќи се препознатливи по оригиналноста, интересноста и високиот квалитет. Со негова заложба е реализиран тригодишниот проект за одбележување на македонското етно наследство „Од Македонската ризница“. Добиени награди и признанија: За дизајн на уметнички театарски плакат има освоено прва награда и специјално признание на Интернационалната изложба за уметничка фотографија во Загреб. Награда за плакат за претставата „Калуѓерички тишини“, Награда за пропаганден материјал за претставата „Полковникот Птица“ - Народен театар - Прилеп, Награда за уметничка фотографија на конкурс распишан од Советот на Европа - Стразбург, Награда „4-ти Ноември“ на град Битола за проектот „Од Македонската ризница“. Меѓу позначајните награди е добиената „Стериина награда“ - Нови Сад, за претставата „Подземна Република“.

mer Festival“ and others. He has made visual framing of the theatre performances („Gospel of shadows“, „The eighth world miracle“, „Delirium for two“). The exhibitions of the artistic photography by Bojadziev in Bitola, Skopje Zagreb and in the other cities in RM and abroad, were mass visited and recognized by their originality, exquisiteness and high quality. As a result of his commitment to emphasize the Macedonian ethno inheritance, a three- year lasting project has been realized. „From Macedonian treasury“ Gained rewards and awards: For a design of an artistic theatre poster, he has gained the first award and special recognition at the International Artistic Photography exhibition in Zagreb. The reward for a poster's performance „Nun silence“. Performance propaganda material award for the „The Colonel bird“ - National Theatre Prilep; Art photography award on the contest signed by the Counsel of Europe Strasbur, 4th November award of City of Bitola for the project „From the Macedonian treasury“.

Among his most important awards is the gained Sterija's award - Novi Sad for the performance „Underground Republic“ and many other recognitions.

БОЈАЦИЕВСКИ
ПЕТАР
– лекар –

BOJADZIEVSKI
PETAR
– doctor –

Бојаџиевски, Петар (1939), примариус, специјалист офталмолог, истакнат стручен, едукативен и научен работник, коавтор на првиот македонски офталмолошки учебник „Одбрани поглавја од офталмологијата“ (1996). Роден 1939 г. во с. Креница, Битолско. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје 1964 г. Во мај 1965 г. се вработил во Здравствената станица на с. Бистрица. Бил управник во истата здравствена установа до 1968 г., од каде бил преместен во Трета реонска здравствена станица во Битола. Во 1974 г. во Скопје специјализирал офталмологија. Како специјалист офталмолог работел на очното одделение во Битола сè до неговото пензионирање во 2003 г. Во текот на 1978/79 г., шест месеци, бил на стручно усовршување во Лион и Париз. Таму се стекнал со дипломата асистент на Универзитетот „Клод Бернард“ во Лион и станал редовен член на Друштвото на офталмолози на Франција. Во 1984 г. се здобил со звањето примариус, а во 1989 г. на Медицинскиот факултет во Нови Сад ја одбранил докторската дисертација на тема „Здравството и здравствената култура на Битола низ вековите“ и станал доктор на медицинските науки. Во 1991 г. бил назначен за здравствен советник во Медицинскиот центар – Битола.

Д-р. П. Бојаџиевски е член на МНД во Битола од 1976 г. Тој бил иницијатор и

Bojadzievski, Petar (1939), Doctor primarius, specialist, ophthalmologist, promoted skilled educational and scientific worker coauthor of the first Macedonian ophthalmology textbook “Selected chapters of ophthalmology” (1996). He was born in 1939 in v.Kremenica, Bitola. He graduated at the Faculty of medicine in 1964. In May 1965 he got an employment at the health department of v.Bistrice. He was the manager of the same health institution until 1968, when he was transferred to the Third Medical Regional Department in Bitola. In 1974 he specialized ophthalmology in Skopje. As a specialist ophthalmologist he worked at the optic ward in Bitola until he was retired in 2003. During 1978/79 he was doing a professional specialization in Lion and Paris. He gained an assistant diploma at the University “Clod Bernard” in Lion and became a full time member of the French Ophthalmologist’s Association. In 1984 he was honoured with the title primarius and in 1989 at the Faculty of medicine in Novi Sad, he received a doctorate on the thesis “The Health and health culture of Bitola through centuries”. And he got the title Ph D of medical sciences. In 1991 he was appointed a medical counselor; at The Medical Center in Bitola. He has been a member of MND in Bitola since 1976. He was the initiator and organizer of the Scientific assembly “Bitola Days

организатор на Научниот собир „Битолски медицински денови“, кој од 1985 г. се одржувал секоја втора година. Член е на друштвото на офталмолози на РМ. Од областа на офталмологијата и историјата на медицината има објавено повеќе од 80 стручни и научни трудови, со кои учествувал на повеќе конгреси и симпозиуми во земјата и странство. Во 1991-1994 г. бил раководител на научниот проект „Токсоплазмата кај луѓето во Пелагонија“.

Обавувал повеќе општествено-политички функции, меѓу кои се истакнуваат следните: во 1990/91 г. директор на Медицинскиот центар – Битола, во 1992-1994 член на Советот за здравство при Министерството за здравство на РМ; 1993-1995 г. биран за потпретседател на Македонската асоцијација за историја на медицината (МАИМ). Автор е на книгите „Здравството во Битола низ вековите“ (2000), и „Здравствено-социјалната политика на странските пропаганди во Битола“ (2003), коавтор е на книгата „Одбрани поглавја од офталмологијата“ (1996) и уредник на монографијата „100 години офталмолошка дејност во Битола 1900-2000“ (2000), кои се резултат на неговата самопрегорна повеќегодишна истражувачка работа. Добитник е на бројни признанија, благодарници и дипломи. Во 1993 г. ја добил наградата „4-ти Ноември“ на градот Битола, а во 2003 г. највисокото признание на Здружението на лекарите на Македонија „Повелба д-р Трифун Пановски“.

of Medicine “which since 1985 has been held every second year.

He is a member of Macedonian Ophthalmologists Association. He has published more than 80 professional and scientific articles regarding ophthalmology and history of medicine, which he participated with in many congresses and symposiums in the country and abroad. In 1991-1994 he was the manager of the scientific project “Toxoplasmosis and people in Pelagonia” Dr P.Bojadziesvki performed many social, political functions and the more significant are the following: 1990-1991 manager at the Medical Center - Bitola, 1992-1994 member of The Health Counsel at the Macedonian Ministry of health; 1993-1995 he was elected a Vice president of the Macedonian Association for History of Medicine (MAIM). He is the author of the books “Public Health in Bitola throughout centuries” 2000 and the “Health social policies of the foreign propaganda in Bitola” 2003. He is a coauthor of the book “Selected chapters of ophthalmology” 1996 and editor of the monograph “100 years ophthalmology activity in Bitola” 1900-2000 which is the result of his determined long-lasting research work. He is winner of many recognitions, testimonials and diplomas. In 1993 he received the award 4th November of Bitola and in 2003 “The Charter Dr Trifun Panovski” the greatest recognition of Doctors Association of Macedonia.

БОШЕВСКИ
ТОМЕ
– академик –

BOSEVSKI
TOME
– academician –

Бошевски, Томе (1937), академик, доктор по технички науки, универзитетски професор. Роден 1937 г. во Битола, каде завршил основно образование и гимназија. Дипломирал 1961 г. на Електротехничкиот факултет во Белград на отсекоот за техничка физика. Потоа се вработил во Институтот за нуклеарни науки „Борис Кидрич“ во Винча. Постдипломски студии завршил во 1964 г. на Природно-математичкиот факултет во Белград. Во 1972 г. станал доктор по технички науки на Електротехничкиот факултет во Белград. Бил на специјализација во Западна Германија и во Шведска. Учествовал со трудови на повеќе меѓународни собири, и тоа во Амстердам, Виена, Женева, Чикаго, Предеал и Болоња. Во Институтот „Борис Кидрич“ во Винча работел до 1974 г. од каде преминал на Електротехничкиот и машинскиот факултет во Скопје каде е избран за вонреден професор. Во 1979 г. сè до неговото пензионирање работи како редовен професор на Електротехничкиот факултет во Скопје. Во 1994 г. е избран за редовен член на МАНУ.

Научно-стручната активност на д-р Томе Бошевски се одвива во повеќе области од електротехниката и тоа: експериментална и теоретска реакторска физика, пресметка на енергетски нуклеарни реактори, топлинско оптоварување на околин-

Bosevski, Tome (1937), academic, Ph D of technical sciences, university professor. He was born in Bitola, where he finished his primary and high school education. He graduated at the Electrical Engineering Faculty in Belgrade department of Technical Physics in 1961. Afterwards he got employed at The Institute of Nuclear Sciences “Boris Kidric” in Vinca. He completed his post graduate studies in 1964 at the Faculty of Natural Sciences and Mathematics in Belgrade. In 1972 he received a doctorate in Technical Sciences at the Faculty of Electrical Engineering in Belgrade. He specialized in Western Germany and Sweden. He participated with articles on many international conferences as in Amsterdam, Vienna, Geneva, Chicago, Predeal and Bologna. At the Institute “Boris Kidric” in Vinca he worked until 1974, when he started working at The Faculty of Electrical Engineering and Mechanics in Skopje, where he was elected associent professor. Since 1979 until his retirement he worked as full time professor at the Faculty of Electrical Engineering in Skopje. In 1994 he has been elected full time member of MANU.

The scientific professional activity of Ph D Tome Bosevski has been performed in several fields of the electrical engineering that is experimental and theoretical reaction, physics, calculation of energetic nuclear reactors, environment heat loading

ната од електромагнетни извори, како и планирање на електромагнетски системи.

Основната преокупација на Т. Бошевски, во повеќегодишната експериментална работа во Институтот во Винча, е развојот и усовршувањето на методите за експериментално определување на нуклеарните перформанси на тешководните реакторски решетки. Разновидно е дејствувањето на Бошевски и во областа на пресметката на енергетски нуклеарни реактори. Предмет на негово истражување е и топлинското оптоварување на животната средина од електроенергетските извори, а значајни резултати има постигнато и во областа на планирањето на градбата и експлоатацијата на електричните центри.

Постигањата и резултатите од неговиот ангажман се презентирани во бројни научни трудови, студии и проекти.

Позначајни статии во списанија и зборници: „Значењето на РЕК Битола за функционирањето и развојот на електроенергетскиот систем на Македонија“, „Улогата на РЕК Битола во развојот на ЕЕС на Македонија“, „Ажурирана верзија на стратегијата за развој на електроенергетскиот систем“, „Подобрување на техноекономските перформанси на ХЕЦ „Босков Мост“.

by the electrical magnet sources as well as planning of the electrical magnetic systems. The basic preoccupation of Ph D Bosevski in his long-lasting experimental work at the Institute of Vinca, is the development and sophistication of the methods for experimental determination of the nuclear performances of the heavy piping reactor grids. The participation of Ph D Bosevski was miscellaneous in the field of the energetic nuclear reactors calculation.

The issue of his research is the living environment heat loading by the electrical-energetic sources and it is worth mentioning that, considerable results have been achieved in the field of power plants construction and exploitation planning.

The achievements and the results of his engagements are presented in many scientific articles, studies and projects.

More significant articles in the magazines and books of articles: "The importance of REK Bitola for the functioning and the development of the Macedonian electro energetic system."; "The contribution of REK Bitola to the development of Macedonian EES"; "The updated version of the development strategy for the electro-energetic system"; "The Improvement of the technical economic performances of HEC Boskov Most".

**БРЕЈЛСФОРД
ХЕНРИ**
– мисионер –

**BRAILSFORD
HENRY**
– missionary –

Брејлсфорд, Хенри Н. (1873-1948), роден во Мирфилд-Јоркшир, Англија, англиски хуманист и публицист. Бил еден од водечките коментатори на весникот „Дејли њус“. Хенри Брејлсфорд заминал за Македонија на 1903 г. како секретар на Македонскиот помошен комитет кој бил формиран во рамките на Лондонскиот Балкански комитет. Мисијата била концентрирана во реоните на Битолскиот вилает во кој најинтензивно се одвивало Илинденското востание. Согледувајќи ја положбата во тој дел на Македонија, настојувал да го заштити македонското население и да му пружи хуманитарна помош. По пет месеци филантропска активност, развивана под крајно тешки услови, Брејлсфорд со неговата екипа се вратиле во Англија. За дејноста што ја развиле во Македонија, на 25. IV 1904 г. Брејлсфорд поднел извештај, кој бил објавен во весникот „Манчестер Гардијан“, во кој дал значајни податоци за карактерот на востанието, самото востание, положбата во Македонија и положбата на македонското население. Подоцна, во 1913 г. станал член на Карнегиевата анкетна комисија која имала за задача да ги испитува злоупотребите на властите на балканските држави врз македонското население и да известува во Европа. Автор е на книгата „Македонија, нејзините народи и нејзината иднина“, објавена 1906 г. во Лондон.

Brailsford, Henry Noel (1873-1948) English humanist and publicist. He was one of the leading commentators of the newspaper “the Daily News” He was born in Midfield, Yorkshire England. H.Brailsford came to Macedonia on 6.10.1903 as a secretary of the Macedonian Assistance Committee, that was founded within the frames of the London Balkans committee. The mission of Brailsford in Macedonia was concentrated on the regions of Bitola where the Ilinden rebellion was the most active.

Considering the situation in that part of Macedonia, he persistently tried to protect the Macedonian population and to give humanitarian aid. After five months of philanthropic activity Brailsford, with his team returned to England. For the activity they developed in Macedonia, he submitted a report on 25.IV 1904 which was published in “Manchester guardian” where he gave important data for the character of the rebellion and the rebellion itself, the situation in Macedonia and the position of Macedonian population .Later in 1913 he became member of Karneгиеv’s survey committee which examined the misuses of the Balkans countries authorities towards the Macedonian population and informed the European public. He was the author of the book “Macedonia, its people and its future” published 1906 in London.

**ВАНГЕЛОВ
ВАСКО**
– спортист –

**VANGELOV
VASKO**
– sportsman –

Вангелов, Васко (1927), роден во Битола, професор по физичко воспитување, целиот свој живот го посветил на едукацијата на младите и развојот на спортот во Битола. По ослободувањето станал член на гимнастичката екипа што ја раководел Јонче Секуловски и учествувал со вежби на справи и партерна гимнастика на републичкиот слет во Скопје. Како ученик во средното ветеринарно училиште во Скопје го оформил првото гимнастичко друштво. Како студент во Белград, кон крајот на 1959 г. се посветил на пливањето, а по враќањето во Битола го формирал и бил тренер на првиот пливачки клуб „Југ“ во Битола. По дипломирањето 1960 г. се вратил во Битола, вработувајќи се како професор во Средното земјоделско училиште. Истата година го формирал и I атлетски клуб во Битола. В. Вангелов е заслужен за формирањето на отсекоот фискултурни паралелки при Учителската школа во Битола.

Два мандати бил претседател на Сојузот на педагозите по физичка култура во РМ. В. Вангелов е автор на бројни стручни и популарни спортски трудови објавувани во разни списанија, весници и електронските медиуми. Со свои трудови настапувал и на повеќе конгреси во земјата и странство.

Vangelov, Vasko (1927), was born in Bitola, professor of physical education, pedagogue and sport worker, who dedicated his life to the education of young people and sport development in Bitola. After the liberation, he became member of the gymnastic team that was led by Jonce Sekulovski and participated in exercises with apparatus and sport floor gymnastics exercises at the Republic competition in Skopje. As a student at The Secondary Veterinary school in Skopje he formed the first gymnastic association. As a student in Belgrade by the end of 1959 he dedicated to himself in swimming and after his return he was the coach of the first swimming club “Jug” in Bitola. Soon after his graduation in 1960 he returned to Bitola and he was employed as a teacher at the Secondary Agricultural School. The same year he founded the first athletic club in Bitola. Vasko Vangelov takes the credits for the formation of the department physical classes at the Teacher’s College in Bitola. For two mandates he was president of the Union of pedagogues of physical culture in RM. V.Vangelov is the author of many professional and popular sport articles published in different magazines, newspapers and electronic media. He participated with his articles in many congresses in the country and abroad.

ВЕЉАНОВСКА
ВЕРА
– спортист –

VELJANOVSKA
VERA
– sportswoman –

Вељановска, Вера (1955), спаѓа во редот на познатите спортисти во Битола. Учествовала на бројни атлетски манифестации што се одржаа на просторите на поранешна Југославија и повеќе други земји. Има освоено 17 златни медаљи, 15 сребрени, 3 бронзени, 1 златна и 2 сребрени плакети и бројни пехари и други признанија и награди. Нејзини лични рекорди што и денеска не се соборени се: 60 м во сала; 7,3 сек-Букурешт; 60 м на отворено; 7,5 сек-Сплит 1973 г.; 100 м отворено: 11,6 сек-Букурешт 1973 г.; 200 м отворено; 24,0 сек - Софија 1973 г. Од 1970-1975 г. беше стандардна членка на македонската и југословенската репрезентација во јуниорска и сениорска конкуренција. За спортист на Македонија беше прогласувана во 1973 и 1974 г., 4 пати беше и на ранг листата на најдобрите спортисти на Битола: 1971 и 1972 г. на 2 место, а 1973 и 1974 г. на 1 место. Добитник е на бројни признанија: наградата „4-ти Ноември“ на Битола; „7 секретари на СКОЈ“; Плакета по повод 30 г. физичка култура во Битола; 1977 г. сребрена плакета од Светската атлетска федерација 1998 година.

Veljanovska, Vera (1955), Belongs to the range of the most famous sportsman in Bitola. She participated in a lot of athletic manifestations that were held in the area of Former Yugoslavia and many other countries. She has won more than 17 gold medals, 15 silver 3 bronze cups, 1 gold and two silver testimonials and numerous cups and other recognitions and awards. Her personal records which haven't been broken even today are; 60m in hall, 7,3 sec in Bucharest; 60m on open; 7,5 sec- Split 1973; 100m open: 11,6 sec, -Bucharest 1973; 200m open; 24,0 sec, - Sophia 1973. In the period from 1970-1975, she was a regular member of Macedonian and Yugoslav representation both, in junior and senior competition. She was pronounced a sportswoman of Macedonia twice, in 1973 and 1974. And she was ranked among Bitola's top sportswoman 4 times; 1971 and 1972 the second place and in 1973 and 1974 the first place. She is a recipient of numerous recognitions: 4th November award of Bitola; 7 Secretaries of SKOJ, Certificate of honor on the occasion of 30 year- physical culture in Bitola 1977, silver certificate of honor by The World Athlete Federation 1998.

**ВЕЛЈАНОВСКИ
ПЕТАР**
– актер –

**VELJANOVSKI
PETAR**
– actor –

Велјановски, Петар (1905-1975), е еден од основачите на Народниот театар во Битола. Учествува во првиот изведувачки состав на театарот и во тој период бил единствениот драмски уметник со поголемо искуство како професионален актер. Неговиот актерски ангажман започнува од раната младост, во далечната 1923 г. како член на патувачката група на Тихомир Динуловиќ, за по три години, 1926 г. да стане член на Народното позориште во Скопје кое беше стационирано во Битола.

Значајно е неговото членување во полупрофесионалниот театар „Добро поле“ во Битола, во 1932 г.

На сцената на Народниот театар – Битола останал до 1952 г. каде како актер учествувал скоро во целокупниот репертоар.

По тригодишната пауза и по неговиот ангажман во Народниот театар во Прилеп, во 1959 г., повторно се вратил на својата матична сцена. Во 1965 г., како актер на битолскиот ансамбал, заминал во пензија. И како пензионер повремено настапувал во проекти сè до крајот на животот.

Во неговиот творечки опус позначајни ликови кои ги остварил на сцената на Битолскиот театар, особено по враќањето во битолскиот театарски колектив, со особена природност и доживеаност може да се вбројат ликовите Василие II во „Ивац“ од Стеван Таневски (1959), Јордан во „Печалбари“ од А. Панов (1965), Жером во

Veljanovski, Petar (1905-1975), was one of the founders of the National theatre in Bitola. He participated in the first theatre assembly performance and in that period he was the only drama artist possessing an outstanding experience of a professional actor. His engagements in acting, began in his early youth, in the distant 1923, as a member of the travelling group 'Tihomir Dinulovik' and three years later in 1926, he became a member of Skopje National Theatre, which was situated in Bitola. His membership in the semi-professional theatre called "Good field" is very important in Bitola, in 1932. He remained on the stage of the Bitola National Theatre until 1952, where as an actor had participated almost in overall repertory. After three-year break and after his engagement at the Prilep National theatre in 1959, he eventually returned to his local stage. In 1965 he retired as an actor of Bitola Assembly.

Although being retired, from time to time, he took part in some projects till the end of his life.

In his creative opus more important roles, he acted on the stage of Bitola National Theatre, where he showed exceptional naturalness and experience when, are the characters of Vasilie II in "Ivac" S.Tanevski(1959), Jordan in "Migrant workers" A. Panov (1965), Gerom in "Donkey" Z. Feido (1966), Medvedeev in "On the bottom" M.Gorki (1966) and others. P.Veljanovski largely

„Магаре“ од Ж. Фејдо (1966), Медведеев во „На дното“ од М. Горки (1966) и др.

Треба да се спомне дека Петар Велјановски даде свој скромн, но секако голем придонес и во доменот на режијата. Поради недостиг на професионални режисери, но со огромно актерско искуство, ја надополнувал празнината на овој дефицитен кадар во тоа време. Иако по обем и по квалитет неговиот режисерски ангажман во Битолскиот театар е симболичен мора да се споменат режиите на претставите „Кална топка“ од Галешинов (1950) и „Златната рипка“ од Пушкин (1950).

contributted in the domain of directing. In the situation of lacking directors, with his enormous acting experience, he made up the emptiness of this deficit in the directors' staff at that time. Although, by its size and quality his engagement directing at Bitola National Theatre is symbolic, there must be mentioned his directing of the performances "Mud ball" Galesinov (1950) and "Golden fish" Pushkin"(1950)

**ВИДИМЧЕ
ПЕЦО**
– ликовен уметник –

**VIDIMCE
PECO**
– artist –

Видимче, Пецо (1921), значаен ликовен уметник кој со својата дејност е носител на либералните ликовни струења и пробивот на демократската мисла за ликовната уметност во Македонија во шестата деценија. Роден 1921 г. во Битола. Академија за ликовна уметност завршил во Белград во 1952 г. кај проф. Недељко Гвозденовиќ. Од големо значење е студискиот престој на Видимче во Италија (1954) и Франција (1960). Член е на ДЛУМ од 1953 г. и на ликовната група ВДИСТ од 1955 г. Во текот на својата работа има организирано голем број самостојни изложби низ Македонија. Неговото учество на колективни изложби е многу повеќе забележано низ Македонија и бившите југословенски простори (особено со групата ВДИСТ) каде ликовната критика многу позитивно ги оцени неговите дела. За својата креативна работа добитник е на голем број награди и признанија, а како најзначајни се: Ноемвриска награда за сликарство во Битола 1960; „Ноемвриска награда“ за сликарство на Скопје, 1976 г., Трета награда на ИС на СРМ „Македонски пејзаж“ и „Нерешки мајстори“ на ДЛУМ, Скопје 1977, а најзначајна е наградата за животно дело „11 Октомври,“ на РМ во 1982 година.

Vidimce, Peco (1921), Important artist who with his activity (together with B.Trajkovski) is a holder of the liberal art flows and the breaking of the democratic thought for the art in Macedonia in the sixth decade. He was born in 1921 in Bitola. He graduated at the Art Academy in 1952, in the class of Ph D Nedeljko Gvozdenovik. It is from a huge importance the study visit of Vidimce to Italy (1954) and France (1960). He was a member of VDIST from 1955. During his work he organized a large number of independent exhibition throughout Macedonia. His participation in group exhibitions is much more noticeable throughout Macedonia and territory of former Yugoslavia (especially with group VDIST), where the art critics very positively evaluated his works. For his creative work, he was honoured by a large number of rewards and recognitions and the most important are: the November art price of Skopje 1976, The Third prize of IS of SRM Macedonian landscape and Neres craft masters of DLUM Skopje, 1977 and the most significant of all, the Reward for life achievement- 11 October of RM in 1982.

ВИОЛЁ
– мисионерка –

Виолё, (1859-1925), француска милосрдна сестра на католичкиот ред, основоположник раководител и сесрден учесник во лазаристичката мисија во Битола, хуманист, особено пред и по Илинденското востание, дала голема помош на постраданите во Битола и битолскиот крај. Паралелно со мисионерите Лазаристи во Битола била присутна и мисијата на *женскиот калуѓерски ред Св. Венсан*. Пристигнала во Битола во 1900 г. заедно со две милосрдни сестри, со кои отворила диспанзери и училиште. Во јануари 1901 г. започнале со работа (со лекување и учење на деца). Во 1900 г. трите милосрдни сестри, под раководство на сестра Виолё, отвориле француско женско училиште во Битола. Сестрите од калуѓерскиот ред Св. Венсан отвориле и диспанзер во Битола. Во просториите на диспанзерот се давала лекарска помош на населението од градот и пошироката средина. Народот бил успешно и бесплатно лекуван поради што сестрите под раководство на Виолё стекнале голем авторитет. Лекувале и турски ранети војници. За воената, политичката и тешката економска состојба на македонскиот народ и др. граѓани (немуслиmani) сестра Виолё известувала во Франција со тоа што редовно праќала извештаи. Во август 1903 г. испратила извештај од Битола до Лисен Проа во Париз, соопштувајќи: „... Земјата е во револуција ...“ За време

VIOLÉ
– missionary –

Viole, (1859-1925), French Sister of Mercy of the catholic order, establishing manager and overall participant in Lazarus mission in Bitola, humanist, especially before and after the Ilinden rebellion, greatly contributed to the victims in Bitola and Bitola's region. Parallel with Lazarus missionaries in Bitola, there started another mission of the female nun order "St Vensan". She arrived to Bitola in 1900, along with two Sisters of Mercy, with whom she opened a dispensary and a school. In January 1901 they started working there, engaging themselves in the fields of Children treatment and teaching. In November 1900 three Sisters of Mercy led by Sister Viole opened a French Female School in Bitola. The Sisters from the nun order "St Vensan" opened a dispensary in Bitola. In their rooms they provided the population from the city and wider surrounding with the needed medical help and care. People were treated successfully and for free and soon the Sisters, under his leadership of the Sister Viole, obtained enormous respect. They treated wounded Turkish soldiers as well. Sister Viole regularly sent reports to France regarding the military, political and difficult economic situation of the Macedonian people and other citizens (non Muslims). She sent one in August 1903 from Bitola to Lisen Proa in Paris informing:

...."The country is in Revolution..."
"During the Ilinden rebellion battles....."

на борбите на Илинденското востание. Диспанзерот на сестра Виолѐ работел непрекинато давајќи сесрдна помош. Покрај давањето медицинска помош, сестра Виолѐ, успеала да ја убеди турската власт за ослободување на голем број Македонци кои биле заробени поради учеството во востаничките борби. Сестра Виолѐ, заедно со своите помошнички и натаму (по Илинденското востание) останале во Битола. Во 1908 г. Диспанзерот на сестра Виолѐ бил зголемен до 8 сестри, каде покрај превентива, приспособиле и сала за хируршки зафати, но без инструменти и апарати за стерилизација. И во Првата светска војна Диспанзерот на сестра Виолѐ работел неуморно лекувајќи ранети војници било да се од една или од друга страна. Во 1915 и 1916 г. епидемиите од заразни болести во Битола и околината биле чести, болни премногу, сестрите се намалиле само на две, а тоа значело дека тие морале неуморно да се ангажираат и да се справат со тешката здравствена положба. Починала во 1925 г. во Битола.

The dispensary of Sister Viole worked continuously, providing aid and assistance wholeheartedly. Besides providing medical help and care, Sister Viole managed to convince the Turkish authority to liberate a large number of Macedonians who were captured as participants in the rebellion battles.

Sister Viole together with her assistants remained in Bitola after the Ilinden rebellion. In 1908 the number of sisters at Sister Viole's dispensary increased to 8, where beside preventive, they adjusted a hall for surgeries, but they could not obtain the necessary instruments and apparatus for sterilization. During the First World War the dispensary of Sister Viole worked constantly, treating wounded soldiers from both sides.

In 1915 and 1916 the epidemics in Bitola were frequently spreading; there were too many sick people and only 2 sisters, which implied that they had to be engaged tirelessly in treating and helping, handling the difficult health situation successfully. She died in 1925 in Bitola.

**ВЛАДИСЛАВ
ЈОВАН**
– владетел –

Владислав, Јован (1015–1018), македонски цар, последен владетел на Самуиловата држава, син на Арон, внук на Самуил. Со него е поврзано првото споменување на името на Битола, на плочата што ја подигнал при обновата на тврдината околу градот во XI век. Кога застанал на чело на поранешната Самуилова држава, Ј. Владислав ја обновил тврдината во Битола, што го потврдува и плочата која денес се чува во Заводот и музеј Битола. Ј. Владислав пред тоа бил спасен од Гаврил Радомир, негов братучед, синот на Самуил, при убиствата вршени од неговиот чичко Самуил кој ја поништил целата фамилија на неговиот брат (таткото на Владислав). По смртта на Самуила Ј. Владислав започнал да води политика за да го заземе царскиот престол. Така, за време на еден лов го ликвидирал својот братучед Гаврил Радомир (неговиот поранешен спасител - синот на Самуил) и се искачил на престолот. Се обидел да склучи мир со Василиј II. Владеел од 1015 г. до последната година на Царството 1018. Ј. Владислав ја обновил и ја зацврстил Битолската тврдина (1015-1016) која ги чувала приодите кон Преспа и Охрид. Во времето на неговото владеење војските на византискиот цар Василиј II ги протерал од близината на Битола и Пелагонија подалеку од Црна Река бидејќи пљачкувале и вршеле насилства по селата и пред

**VLADISLAV
JOBAN**
– ruler –

Vladislav, Jovan (1015-1018), Macedonian czar, the last governor of Samoul's state, son of Aron, Samoil's nephew. The first information about the name of Bitola, is connected to the plaque, he put up, when he reconstructed the fortress around the city in XI century. When he was at the head of the former Samoil's state, J.Vladislav reconstructed the fortress in Bitola, which can be confirmed by the commemorative plaque, preserved today at the Institute and museum of Bitola. J.Vladislav was previously rescued by Gavril Radomir, who was his cousin and Samoil's son, from the murderers committed by his uncle, Samuil, who destroyed the whole family of his brother's (Vladislav's the father). After Samuil's death, J.Vladislav engaged himself completely in planning to take over the czar throne. Well, during a hunting, he killed his cousin Gavril Radomir (his former rescuer, Samuil's son) and took the throne. He tried to make peace agreement with Vasilij II. He ruled from 1015 until the last year of Samuil's state 1018. J.Vladislav renewed and strengthened Bitola's fortress (1015-1016) which guarded the entrances to Prespa and Ohrid. In the period of his reign the armies of the Byzantium czar Vasilij II were forced to get away from Bitola and Pelagonija's surrounding, further than the River Crna, because they were robbing and pounding, doing violent deeds, across the villages and in the area round the city of

градот Битола. Тој бил енергичен владар и го заштитувал населението од напади на разни војски и орди, а најмногу од Византијците кои биле немилосрдни, груби, жестоки и страшно нехумани. Имал големи проблеми со Византија. Често стигнувале војски до бедемите на битолската тврдина и се втурнувале чинејќи штети. Настојувал да ги запре византиските напади и да го спречи освојувањето на Сетина, но во близината на тврдината (во Битола) во борбите со византискиот василевс Василиј II (1017) доживеал тежок пораз. Загинал кон крајот на август во 1018 г. од Византијците во една борба во близината на Драч.

Bitola. He was energetic ruler and protected the population from the attacks of different armies and hordes and mostly from the Byzantium, who were known as ruthless, rough, severe and horribly inhumane. He had problems with Byzantium, whose armies were frequently seen nearby the hedges of Bitola's fortress and often got violently inside, causing damages. He was persistent to stop Byzantium's attacks and to prevent the area from Setina's conquering, but in the battle near the fortress (in Bitola) with the Byzantium czar Vasilij II 1017, he was completely defeated. He was killed at the end of August, 1018 by the Byzants in a battle near Drac.

**ГАВРИЛ
РАДОМИР
– владетел –**

Гаврил, Радомир (1014–1015), македонски владетел, на престолот дошол по смртта на Самуила. Учествовал во сите поважни битки: во битката кај Ихтиман (986), кај Сперхеј (996) и во Беласичката битка (1014). На двапати (кај Сперхеј и Беласица) успеал да го спаси својот татко и да го извлече од бојното поле на веќе загубените битки. Како совладател ги управувал териториите околу Островското и Петерското Езеро, заедно со Пелагонија каде што имал (во Битола) свој дворец. Според историските извори Г. Радомир бил цар кој живеел и подигнал царски дворец во Битола. Со тоа градот го направил царска престолнина. Битола, за време на владеењето на Г. Радомир (1014 г.) во византиските извори се споменува со името Бутелиу. По смртта на неговиот татко, се искачил на престолот. Водел борба да ги зачува териториите што ги зазел неговиот татко Самуил. По војната со Византија ги загубил Северна Пелагонија, Раец и Мегленската област, но успеал да ја одбрани Битола, каде што се наоѓала неговата резиденција. Во 1015 г. бил убиен на лов, кај местото Петерско близу Острово на брегот на Островското Езеро.

**GAVRIL
RADOMIR
– ruler –**

Gavril, Radomir (1014–1015), Macedonian ruler, he took the throne immediately after Samuil's death. He took part in all more important battles: in the battle at Ihtiman(986) at Sperhej(996) and at the Belasica battle (1014). He managed to rescue his father twice at Sperhej and Belasica and took him away from the already lost battles. As co-ruler, he ruled over the territories around The Island Lake and Peter Lake, together with Pelagonija where (in Bitola)he had his own castle. According to the historical sources G.Radomir was czar who lived and built his castle in Bitola. Soon he made the city czar's capital. During the ruling of G. Radomir (1014) Bitola is mentioned under the name of Buteliu. After the death of his father he took over the throne.

He led a battle in order to preserve the territories that his father Samoil had conquered. After the war with Byzantium he lost North Pelagonia, Raec and Meglene area, but he managed to defend Bitola where his residence was situated. In 1015 Gavril Radomir was killed when hunting, at the place called Petersko near the Island on the coast of the Island lake. During his ruling G.Radomir made Bitola the czar capital.

**ГЕОРГИЈ
ГРАМАТИК**
– црковен деец –

Георгиј Граматик XI век, препишувач на црковни книги, го препишал „Битолскиот триод“, еден од најзначајните споменици од редакцискиот период. Препишувал, по секоја веројатност, во некоја црква или манастир по име „Св. Врачи“ во Западна Македонија. За овој препишувач се знае дека, покрај Битолскиот триод препишал и други ракописи. Битолскиот триод пронајден бил 1907 г. во библиотеката на бугарското трговско претставништво во Битола каде што бил донесен во 1898 г. заедно со други словенски и грчки ракописи од околните села. Ракописот не е сочувван во целост и по својот состав битно се разликува од другите триодни текстови. Службите се сосема кратки - во повеќето случаи содржат само канони, без вечерни и утрински стихии, без часови, паримии, па дури и без соодветни упатства од типикот. Во последно време во текстот на овој триод е откриено оригинално словенско химнографско дело, со акростих во кој е вградено името на авторот Константин. Една од битните одлики на Битолскиот триод е тоа што се среќаваат цели редови испишани со глаголко писмо. Проучувачите на овој кирилски ракопис се на мислење дека тој е пишуван врз основа на глаголка предлошка. Има и историска вредност од областа на музиката.

**GEORGIJ
GRAMATIK**
– religious activist –

Georgij Gramatician XI century transcriber of church books, he rewrote “Bitola’s triode” one of the most important monuments from the editorial period. It is possible that he was doing his work of a transcriber in a church or monastery named “St Vraci” in Western part of Macedonia. It is known that this rewriter that beside “Bitola’s triode”, he also transcribed other manuscripts. “Bitola’s triode” was found in 1907 in the library of the Bulgarian trade department in Bitola where it was brought together with other Slavic and Greek manuscripts from the surrounding villages. The manuscript is not preserved completely and by its content it considerably differs from the other triode texts. The services, given inside, are completely short- mostly they contain canons, without evening and morning church songs, without hours, parables even without corresponding instructions by the typicon. Recently, in the text of this triod, was discovered an original slavic hymnographical work with acrolin, in which the author’s name -Konstanitin is embedded. One of the essential characteristics of Bitola’s triode is that we can find whole lines written in glagolic symbols. The reserachers’ opinion of this cyrillic handwriting is that it is written on basis of glagolic preposition. It has a historic value in the field of the music.

**ГЕОРГИЕВСКИ
ЉУБИША**
– режисер –

**GEORGIEVSKI
LJUBISA**
– director –

Георгиевски, Љубиша (1937), македонски театарски и филмски режисер, универзитетски професор по актерска игра и режија, публицист и дипломат.

Роден 1937 г. во Битола. Основно и средно образование заврши во Битола. Дипломирал режија на Академијата за театар, филм, радио и ТВ во Белград, во 1961 г. Како режисер е потпишан на над 160 театарски претстави ширум бившиот југословенски простор и над десетина во странство (САД, Полска, Романија) и четири играни филмови. Со неговото доаѓање во Битола, во колективот на Народниот театар, се почувствува еден порадикален и посовремен сценски израз и на драмски содржини што ќе ја носат ознаката на неконвенционалност и актуелност.

Огромниот творечки опус го започнува со поставување на дипломската претстава „Потоп“ од У. Бети (1961), на сцената на Народниот театар - Битола, потоа следат претставите: „Физичари“ од Ф. Диренмат (1962), „Арсеник и стара тантела“, „Швејк во Втората светска војна“ од Б. Брехт (1965), „Хамлет“ од В. Шекспир (1966), „Партитура за еден Мирон“ (1967), „Покојник“ (1967), „Свадбата на Мара“ од В. Костов (1976), „Црнила“ од К. Чашуле (1977), „Суд“ од (1978), „Мандрагола“ од Н. Макијавели (1980), „Еригон“ (1982), „Јулиј Цезар“ (1982), „Хај-фај“ (1982), „Mazedonische Zustände“ (1984), „Југосло-

Georgievski, Ljubisa (1937), Macedonian theatre and film director, university professor of actor play and directing, publicist and diplomat. He was born 1937 in Bitola. He finished primary and secondary education in Bitola. He graduated directing at the Academy of theatre, film and radio and TV in Belgrade in 1961. As a director his signature can be seen on over 160 theatre performances all around former Yugoslav territory and on over ten ones abroad (USA, Poland, Romania), including four films as well. With his arrival to Bitola at the assembly of the National Theatre, more radical and modern stage expression was felt and drama contents which carried the mark of non-conventionality and current affairs. The huge creative opus starts with the directing of his graduation performance „Deluge“ from (1961) at the stage of the Bitola National Theatre and after that, „Physicians“ (1962), „Arsenic and old lace“, „Swake in the Second World War II“ B.Breht (1965), „Hamlet“ by W.Shakespeare (1966), „Score for one Miron“ (1967), „The Deceased“ (1967), „The Wedding of Mara“ V.Kostov (1976), „Mourning“ K.Casule (1977), „Court“ (1978) „Mandragola“ N. Machiavelli (1980), „Aragon“ (1982) „Julius Cesar“ (1982), „Hi-Fi“ (1982), „Mazedonische Zustände“ (1984) „Yugoslav antithesis“ (1985), „Kerubin“ (1988) „Serrano de Bergerac“ (1991) „Oedipus tyrannize“ (1993) „Wait-

венска антитеза“ (1985), „Керубин“ (1988), „Сирано де Бержерак“ (1991), „Ојдип тигранин“ (1993), „Чекајќи го Годо“ (1994), „Одам на лов - апансаз“ (1995), „Глембаеви“ (1996), „Гардеробер“ (1996), „Ифигенија во Авлида“ (1996), „Вишновата градина“ (1997), „Веселите жени од Виндзор“ (1997), „Филоктет“ (1998), „Последната ноќ на Сократ“ (1999), „Армагедон“, од Љ. Георгиевски (2000) и др. Филмовите „Под исто небо“ (1964), „Планината на гневот“ (1968), „Републиката во пламен“ (1969), „Цената на градот“ (1970). Добитник е на бројни награди за режија. Наградата „11 Октомври“ (1981), Наградата на Здружението на драмските уметници во СРМ (1962), „Војдан Чернодрински“ (1965, 1990, 1994), „Стерја“ (1965, 1981), „Златен венец“ на МЕС Сараево (1969, 1974, 1976, 1977, 1978), Награда на Зружението на театарските работници на БиХ (1972), „Јоаким Вуик“ (1974).

Пишува есеи, публицистика, патеписи, драмски текстови. Драмски текстови: „Црна“ (1989), „Филоктет“ (1998), „Армагедон“ (2001), филмското сценарио „Македонски рулет“ (2007), драматизацијата на романот „Свадбата на Мара“ од В. Костов, и др. Есеи: „Свет - сон“ (1978), „Речник на предрасуди“ (2001). Публицистика: „Политичката иднина на Македонија“ (1991), „Претседателски кандидат“ (1998). Беше професор по режија и глума на ФДУ - Скопје. Од дипломатските активности беше амбасадор на РМ во Р. Бугарија. Моментно е претседател на Собранието на Република Македонија.

ing for Godo“ (1994), „I go hunting - suddenly“ (1995) „The Glembaevi“ (1996), „The Cloakroom attendant“ (1996) „Iphigenia in Avlida“ (1996) „Cherry garden“ (1997), The Merry wives of Windsor“ (1997) „Filoktet“ (1998), „The last night of Socrates“ (1999) „Armageddon“ by Lj. Georgievski (2000) and others. The films „Under the same sky“ (1964), „The Mountain of anger“ (1968, „The Republic in flames“ (1969, „The price of the city (1970).

He was honoured with a lot of awards for directing. The award 11th October (1981), The Drama Artists Association of SRM award (1962), „Vojdan Cernodrinski“ (1965, 1990, 1994) „Sterja“ (1965, 1981) „Gold wreath“ of MES Sarajevo (1969, 1974, 1976, 1977, 1978). The Theatre Workers Association of B H award (1972) „Joachim Vuik“ (1974).

He has written essays, articles, travelogue, drama texts. Drama texts: „Black“ (1989), „filoklet“ (1998), „Armageddon“ (2001) film script „Macedonian roulette“ (2007), dramatization of the novel „Wedding of Mara“ by V. Kostov and others. Essays: „World-dream“ (1978), „Dictionary of prejudices“ (2001). Articles: „The political future of Macedonia“ (1991), „President Candidate“ (1998). He was professor of directing and acted at FDU - Skopje. Among the many diplomatic positions, we can mention that he was ambassador of RM in R. Bulgaria. Presently he is president of the Macedonian Parliament.

**ГОСЕН
АНРИ**
– научник –

**GOSEN
ANRI**
– scientist –

Госен, Анри М. (1891–1982), академик и научник од светски карактер. Роден 1891 г. во Кабрије Дег Воклуз - Р. Франција. Член на Француската академија на науките, член на Светската академија за природни науки, експерт на ФАО. Во својот работен век објавил повеќе од 600 научни и стручни трудови на француски, англиски, руски и др. светски јазици проучувајќи ги природните убавини, реткости и шумите во светот. Од Госен биле проучувани и потоа опишани во негови дела Битола и флората на Пелистер. Првпат ја посетил Битола во 30-те години на XX век, а последен пат во 1969 г. Живеел и творел во Франција. Починал во 1982 г. во Тулуз, Франција. Секогаш Битола ја сметал за град со посебна градска традиција и култура и ја сврстувал меѓу најстарите и најградски градови во светот, а Пелистер врв со прекрасни убавини, со шуми и растенија од редок карактер.

Gosen, Anry M. (1891-1982), academic and scientist of world-rank character. He was born in 1891 in Cabrie Deg Voocluse R.France. He was a member of the French Academy of Natural sciences and an expert of FAO. During his working period he published more than 600 scientific and professional articles in French, English, Russian and other world languages, studying the natural beauties, rareness and forests in the world. Gosen researched and described Bitola and Pelister's flora. He visited Bitola at the beginning of the XX century and he was in Bitola in 1969 for the last time. He lived and created in France. He died in 1982 in Toulouse France. He had always considered Bitola as a city with special city tradition and culture and qualified it among the oldest and the most urban cities in the world, whereas he ranked the peak Pelister, with its unique natural beauty, among the rare forests with rare plant life.

**ГРАВЧЕВСКИ
ВЛАДИМИР**
– актер –

**GRAVCEVSKI
VLADIMIR**
– actor –

Гравчевски, Владимир (1936–1978), актер со огромна љубов кон театарот. Несебично пренесувајќи го своето големо познавање на законитоста на театарот со аматерите - членови на Младинската сцена, истата стана расадник на нови кадри за битолското глумиште, а воедно и за македонското. Режирајќи претстави на Младинската сцена, со својата студиозна работа со секој актер, ќе ја всади љубовта кон театарот кај овие млади луѓе, кои по завршувањето на Академијата за драмски уметности ќе се вратат како зрели актери на сцената на Битолскиот театар. Во 1961 г. доаѓа во Битола и се приклучува кон колективот на Народниот театар. За периодот во кој работеше остави солиден опус на креирани ликови. Ликот на Мимискит во „Нечиста крв“ од Б. Станковиќ (1971), Кулин во „Буря“ од Н. Островски (1963), „Две кристални чаши“ од И. Раос (1974), „Светилинот ѝламен“ од С. Мом (1964), „Свадбата на Мара“ од В. Костов (1976), Јаблан во „Фамилијата Бло“ од Бобик (1976), а неговата последна ролја беше ликот на Темелко во „Време за љубов“ од Петре М. Андреевски (1977). Режиј - „Незакопани мртвци“ од Ж. П. Сартр (1969), „Кој ќе го спаси орачот“ од Ф. Гилрој (1971), „Две кристални чаши“ од И. Раос (1974) и др.

Gravchevski, Vladimir (1936-1978), actor with a passionate love for the theatre. He unselfishly transferred his great knowledge of the theatre rules to the amateurs - members of The Youth stage, which at the same time became garden centre for producing new actors for Bitola Theatre and Macedonia as well. Directing plays at the Youth Stage and working enthusiastically with each actor individually, he embedded the love towards the theatre at those young people whose life path after their graduation at the Academy of art, often returned to the stages of Bitola Theatre, showing and performing maturity of experienced actors. In 1961 he came to Bitola and joined the National Theatre Assembly. His lifetime work resulted in producing a considerable opus of created characters. The character of "The light flame" by S.Mom (1964) Mimiskit in "Impure blood" by B.Stankovik 1971, Kulin in "Storm" N Ostrovki 1963, "Two crystal glasses" I Raos 1974, "The wedding of Mara" V.Kostov 1976, Jablan in "The family Blo" by Bobik 1976, and his last role the character of Temelko in "Time for singing" by Petre M Andreevski 1977. Directions "Unburied dead" G. P. Sartr 1969, "Who will save the ploughman?" by F Gilroj 1971, "Two crystal glasses" I Raos and others.

**МИТРОПОЛИТ
ГРИГОРИЈ**
– патријарх –

**MITROPOLIT
GRIGORIJ**
– patriarch –

Митрополит Григориј (1825–1833), Битолски Пелагониски митрополит, градител на храмот Св. Димитриј во Битола; ја проширил црквната болница за сиромаси, бранител на христијанското население, добротвор и заштитник на христијанските жители на Пелагонискиот крај. Тој бил човек што ги зближувал граѓаните во Битола различни по вероисповест и по социјална структура, голем заштитник на сиромасите, бездомниците, инвалидите, сираците. Со обнова и проширување на црквната болница се грижел за нивното здравје. Бил организатор на црковни училишта во кои се школувале свештеници и ученици на народен јазик, човек кој последните години ги минал на највисоката ортодоксна функција - цариградски патријарх, на кој трон го затекнала смртта. Секогаш се борел за слободата и правата на македонскиот народ, верно служел на Христовата вера и со негов благослов, додека бил на патријаршискиот трон непречено се граделе и возобновувале многу христијански храмови (цркви и манастири) низ Македонија. На 14. X 1825 божјо лето за нов битолски митрополит бил избран токму митрополитот Григориј. Доаѓајќи во Битола, новиот митрополит Григориј донесол и султанов берат (повелба) во кој, покрај другото, пишувало дека никој нема право на христијаните

Metropolitan Grigorij (1825–1833), of Bitola and Pelagonija constructor of St Dimitrij church in Bitola; he expanded the church hospital for the poor Christians, defendant of the Christian population, benefactor and protector of the Christians of Pelagonia region.

It was a man who got Bitola's citizens of different religions and social background together, great protector of the poor, the homeless, the disabled and orphans. With the reconstruction and expansion of the church hospital he took care of their health. He was an organizer of church schools, where priests and students were educated in their mother language, a man who passed his last years occupying the highest position as a Carigrad patriarch, on which throne he died. He always fought for the freedom and rights of Macedonian people, he served faithfully to Christian faith and with his blessing, while he was on patriarch's throne new churches were constantly being built and rebuilt throughout Macedonia. On 14 October 1825 year of our Lord, Grigorij was appointed a new Bitola's metropolitan. When he came to Bitola, the new metropolitan Grigorije brought sultan's "berat" (convention), which stated that no one was entitled "to take away the churches and monasteries from Christians who had possessed them for a very long time and without permission no one can control them" It is believed that his

„да му ги одзема црквите и манастирите, кои уште одамна се наоѓаат во нивните раце, а исто така и без дозвола никој не смее да врши контрола врз нив“. Се претпоставува дека потекнувал од Битола или битолскиот крај. Во Битола за митрополит дошол од Цариград и лично се ангажирал во изградбата на највелепниот храм за многу децении и векови во Битола – „Св. Димитрија“. Веднаш по добивање на дозволата Григориј се зафатил и во рекордно време го изградил храмот „Св. Димитрија“. Во 1833 г. патријарх Григориј, по осумгодишната архиерејската служба (1825 - 1833) свечено ја напуштил архиерејската столица и по наредба од цариградскиот патријарх заминал за Серес, а оттаму заминал за Цариград, преземајќи ја должноста патријарх сè до неговото блажено упокоение.

origins were from Bitola and Bitola's region. From Carigrad he came to Bitola to be a metropolitan and he was personally engaged in the construction of the most magnificent church of many decades and centuries in Bitola "St Dimitrija".

Immediately after obtaining a permission, Gligorij started and in a record time he built the "St Dimitrija " church. In 1833 patriarch Gligorij after eight years of archpriest service (1825-1833) left his archpriest throne with all honours and by the order of the Carigrad patriach went to Seres and then to Carigrad in order to take over the post of a patriarch until his blissful beatification.

ГРИЗЕБАХ
АВГУСТ ХЕНРИ
– научник –

GRIZEBAH
AUGUST HENRI
– scientist –

Гризебах, Август Хенри Р. (1814 - 1879), светски познат ботаничар и географичар, пронаоѓач на моликата на Пелистер. Студирал медицина и ботаника во Гетинген и Берлин, а во 1836 г. докторирал. За неговите научни достигнувања, многу се битни патувањета што ги спровел низ Балканскиот Полуостров во 1839-1840 г. Записите базирани врз тие патувања ја потврдуваат неговата репутација како ботаничар и географичар. Неговите истражувања претставуваат пресвртница во историјата на фитогеографијата.

За време на неговите патувања низ Балканот, Гризебах престојувал во Битола и вршел испитувања на Пелистер. Открил дека од шумските типови на Пелистер, највредна е моликата *Pinus peuce*, автохтона врста на петтолисен бор. Моликата на Пелистер се дели на две групи - молика со папрат и молика со боровинка. Според ова и во согласност со синтаксономијата, таа е различна од шумите со молика на другите планини на Балканскиот Полуостров, што е еден од најважните и најинтересните био-географски, еколошки и вегетациски феномени на Балканскиот Полуостров. Починал 1879 г. во Гетинген, Германија.

Grisebakh, August Henry R. (1814-1879) world famous botanist and geographer, discoverer of molika on Pelister. He studied medicine and botanics in Getingen and Berlin and in 1836 he got his doctorate. For his scientific achievement, his travelings on the Balkan Peninsula were very important in the period from 1839-1840. The records made on those travellings, represent a turnover in the history of phytogeography.

During his traveling around the Balkans, he visited Bitola and did some research on Pelister. He discovered that the most valuable of all forests types is molika *Pinus peuce*, indigenous type of five-petal pine. Molika found on Pelister is divided in two groups- molika with fern and molika with blackberries. According to this peculiarity and in accordance with the synatxonomy, it is different from other molika forests found on any other mountain on the Balkans peninsula and it is considered to be one of the most important and most interesting biogeographical, ecological and vegetation phenomena on the Balkan Peninsula. He died in 1879 in Getingen Germany.

**ГРУЕВ
ДАМЈАН**
– револуционерен деец –

**GRUEV
DAMJAN**
– revolutionary –

Груев, Дамјан (1871–1906), еден од основоположниците на ВМРО, нејзин прв секретар и член на ЦК, војвода, најистакнат организатор на македонското револуционерно национално ослободително движење, народен учител. Груев бил поборник за непомирлива револуционерна борба, водена од самиот македонски народ. Бил роден во с. Смилево. Основно образование завршил во родното село, а средно во Солунската (егзархиска) гимназија завршил I и II клас. Школувањето го продолжил во Белград. Таму, во 1889 г. ја основале Младата македонска книжевна дружина и го издавале списанието „Лоза“. Во Софија студирал историја на Вишото училиште. Учителствувал во Штип и тука се запознал со Гоце Делчев. Во 1891 г. во Битола формирал револуционерен кружок („Дружба“) и напишал устав на Кружокот. Со група македонски интелектуалци, во Солун ја формирале МРО на 23. X 1893 г. Во 1894/95 г. бил учител во штипско Ново Село, каде што заедно со Гоце Делчев, ја ширел мрежата на Организацијата, основајќи месни комитети на Организацијата во Кавадарци, Прилеп, Битола, Охрид, Ресен, Штип и во многу други места, како и многубројни селски комитети. Активно учествувал во работата на Ресенското советување (1894 г.) и на Солунскиот конгрес (1896). Бил егзархиски училишен инспектор во Солунско и учител во егзархиските гимназии во Солун и во

Gruev, Damjan (1871-1906), Ideologist, one of the founders of VMRO, its first secretary and member of CK, vojvode, the most distinguished organizer of the Macedonian revolutionary national rebellion movement and a national teacher. Gruev was a supporter and a fighter for irreconcilable revolutionary fighting, led by Macedonians themselves. He was born in the village of Smilevo, Demir Hisar. He finished primary school in his native village and the I and II class of his secondary education at Solun's high school. His education continued in Belgrade. There, in 1889 they founded the Young Macedonian Literary Company and published the magazine "Loza". In Sophia, he studied history at the College. He was a teacher in Stip where he met Goce Delcev. In 1891 in Bitola he organized the revolutionary society, called (Druzba) and he wrote the constitution of the Society.

With a group of Macedonian intellectuals, he founded MRO on 23 October in Solun. In 1894/95 he was a teacher in Stip, Novo Selo where together with Goce Delcev spread the network of the organization, by founding local committees of the organization in Kavadarci, Prilep, Bitola, Ohrid Resen, Stip and many other places as well as numerous village committees.

He participated actively in the work of Resen counseling (1894) and Solun congress. He was an exarch school inspector in Solun

Битола, каде што истовремено бил раководител на Битолскиот револуционерен округ. Во 1895 и 1898 г. Д. Груев бил инспектор на училиштата во Солунско. Во 1900 г. бил затворен во битолскиот затвор. Бил осуден на 10 години од кои две одлежал во Битола, а во мај 1902 г. бил испратен во Подрум-Кале, Мала Азија на заточение. По амнестирањето во пролетта 1903 г. се вклучил во подготовките за кревање на Илинденското востание. Од 2-7 мај 1903 г. заседавал со Смилевскиот конгрес на битолскиот револуционерен округ на кој било решено востанието да се крене на 2. август 1903 г. На 2 август Главниот штаб дал сигнал за избувнување на востанието. Масовно се дигнала Битолската револуционерна област, востанал целиот Демир Хисар, нив им се приклучило Крушево и родољубивото Кичево. Заедно со нив развеле востаничко знаме во Преспанско, во Охридско, во Струшко, во Леринско, Костурско, Воденско, во Прилепско и во борбеното Мариово. Под водството на Груев, Македонија се претворила во крваво боиште и во пламнато жариште. Се воделе борби на сите страни. Турскиот аскер бил немилосрден и кон востаниците и кон народот. Востанието било крваво угушено, а илјадници народ погубен, уништен. По востанието непосредно ги раководел Прилепскиот конгрес на Битолскиот револуционерен округ (1904) и Скопскиот окружен конгрес (1905). Бил претседател на Рилскиот конгрес (1905) каде што бил избран за член на Централниот комитет. По конгресот извесен период дејствувал во Солун. Загинал 1906 г. во борба со турските воени сили кај врвот Петлец до с. Русиново - Малешевско.

region and a teacher at exarch high schools in Solun and Bitola, where at the same time he was the leader of Bitola's revolutionary region. In 1895 and 1898 Dame Gruev was an inspector of the schools in Solun region. In 1900 he was sentenced to 10 years' imprisonment in Bitola. However, he was imprisoned for only two years and in May 1902 he was sent on exile to Podrum Kale, Asia Minor. After the amnesty in spring 1903, he engaged himself in the preparations for rising of the Ilinden rebellion. From 2-7 May 1903 he was president of Smilevo congress for Bitola's revolutionary region, where it was decided the rebellion to be risen on 2 August 1903. On 2 August the Chief Headquarters gave the signal for rising the rebellion. It was mass raised in Bitola's region, the overall part of Demir Hisar followed by Krusevo and patriotic Kicevo. The rebellion flag was unfolded in Prespa, Ohrid, Struga, Lerin, Kostur, Voden, Prilep and Mariovo region. Under the leadership of Gruev, Macedonia was turned into a bloody battle field and in a burning center. There were battles everywhere throughout Macedonia. The Turkish invaders were ruthless toward the rebels and people. The rebellion was bloody suffocated and thousands of people were executed and destroyed. After the rebellion, he directly led Prilep congress of Bitola's revolutionary region (1904) and Skopje's regional congress (1905). He was president of Rila's congress (1905) where he was elected a member of the Central committee. For a certain period of time he was active in Solun. He died on 23 XII 1906, fighting against the Turkish military forces at the peak of Petlec nearby v. Rusinovo, Malesevo region.

**ГРУЕВСКИ
ТОМЕ**
– комуниколог –

**GRUEVSKI
TOME**
– communicologist –

Груевски, Томе (1949), познат комуниколог, автор на голем број студии од областа на новинарството и комунологијата, педагог, научник од општествените науки, универзитетски професор на студиите по новинарство, медиуми и комуникации на повеќе факултети во Р. Македонија. Роден 1949 г. во Смилево, Битолско. Основно образование завршил во родното место, гимназија во Битола, дипломирал на Филолошкиот факултет во Скопје. Тој е првиот доктор по комуниколошки науки во РМ. Со публицистика, есеистика и наука од областа на новинарството се занимава од школски години, кога е непосредно поврзан со Битола, каде ја минува својата младост и каде ги прави првите чекори во новинарството, соработувајќи во емисиите на Радио Битола, во „Битолски весник“, „Наш свет“ и „Млад борец“ во Скопје. Од публицистичките трудови на д-р Т. Груевски ги издвојуваме: „35 г. од НОМСМ на Скопје“, „Студија за развојот на младинското движење во Македонија“ и др. Работејќи на истражувањето на комунологијата како наука и нејзините сродни научни дисциплини, Т. Груевски е автор на дванаесет книги од областа на комуникациите и новинарството: „Монографија за историјата и развојот на НИП „Студентски збор“ (1949-1984)“, „Јавното информирање во Македонија“

Gruevski, Tome (1949), famous communicator, author of a large number of articles from the fields of and communicology, pedagogue, social scientist, university professor at journalist studies, media and communications at many faculties in R. Macedonia. He was born in 1949 in v.Smilevo, Bitola. He finished his primary education in his native place, then he attended high school in Bitola and he graduated at the Faculty of Philology. He is the first Ph D of communication sciences in the field of journalism in R. Macedonia. His professional work has been oriented in writing articles, essays and science on the field of journalism since his school days, when he was directly connected to Bitola, where he spent his youth and where he started his first steps in the journalism, cooperating in the programs of Radio Bitola, „Bitolski vesnik“, „Nas Svet“ and „Mlad Borec“ in Skopje. From the published articles of Ph D T. Gruevski we can emphasize: „35 years of NOMSM of Skopje“, „Article for the youth movement development in Macedonia“ and others. Working on a great number of research dealing with communication science and its related scientific disciplines, Ph D Tome Gruevski is the author of twelve books in the field of the communications and journalism: „Monograph for the history and the development of NIP Student-ski zbor“ (1949-1984), „Public informing in Macedonia“ (1991), „Survey of the Macedoni-

(1991); „Преглед на македонскиот печат 1885-1992“ (1993); „Современиот печат во Македонија“ (1995); „Историја на новинарството книга 1 и 2“ (1999); „Теорија на новинарството“ (2000); „Комunikации и култура“ (2004); „Историја на новинарството“ (2005); „Култура на говорната комуникација“ (2006); „Односи со јавноста“ (2007); „Теорија на масовното комуницирање“ (2007). Исто така, објавил 50 научни и стручни трудови од областа на комуникологијата. Меѓу нив се: „Кон јубилејскиот дејност на Дедов, Мисирков и Чујовски“, „Некои теоретски аспекти на радиото како масовен медиум“, (2000); „Дијалошка комуникација“ (2003); „Психологијата и комуникациите“ (2005) „Комуникологијата како омишната наука за комуникациите“, (2007); „Социо-лингвистичките аспекти на јазикот како средство за комуникација“ и др. трудови кои се по обем и значење скоро до формата на студии. Добитник е на голем број награди и признанија, меѓу кои позабележителни се: Првата награда „Мито Хаџивасилев - Јасмин“ во 1983, „Новинарско перо“ во 1986, наградата „4-ти Ноември“ на град Битола и други.

an press” 1885-1992(1993) The Modern press in Macedonia(1995 The history of the journalism book 1 and 2” (1999), “Theory of the journalism”(2000), “Communications and culture” (2004), “History of the journalism” (2005), “Culture of the oral communication”(2006), “Relations with the public”(2007) “Theory of mass communication” (2007) He also published 50 scientific and professional articles on the field of the communicology Among them there are “Towards the publication activity of Dedov, Misirkov and Cupovski”,. “Some theoretical aspects of the radio as mass media”(2000), “Dialogue communication”(2003), “The psychology and the communication” (2005), “The communication as general science for communicators”(2007), “Socio linguistic aspects of language as mean for communication” and other articles which by their size and importance are close to the form of a study.He has gained a large number of awards and testimonials, among which the most important are: The first award “Mito Hadzivasilev Jasmin” in 1983 “Journalist’s pen” in 1986, “4th November award” awards of the city of Bitola and others.

**ГРУЈОСКИ
ТРАЈЧЕ**
– револуционер –

**GRUJOSKI
TRAJCE**
– revolutionary –

Грујоски, Трајче (1921), роден во с. Раково, Леринско, борец, хроничар, државник, автор на трудови во кои ја претставувал состојбата на Битола во предвоенниот период, за време на НОБ и по војната. Основно и средно образование завршил во Битола. Се вклучил во револуционерното движење уште во првите денови на НОБ по кревањето на востанието. Член на СКОЈ и раководел со средношколските организации во Битола од 1938 г. Бугарскиот фашистички суд во 1942 г. го осудил „во отсуство“ на 15 години затвор, што подоцна било претворено во смртна казна. Во 1942 г. стапил во одредот „Јане Сандански“, во 1943 г. бил политички комесар на четата во Битолскиот партизански одред „Гоце Делчев“, а во Леринскиот партизански одред „Вичо“ како инструктор. Од 1943 г. бил член на Вториот областен комитет на КПМ и заменик политички комесар на Втората ОЗ. Во јули 1943 г. бил испратен на илегална позадинска задача во Битола, каде илегално работел до крајот на војната, дочекувајќи ја токму во Битола. По ослободувањето Т. Грујовски заземал голем број функции од општински, републички и државен карактер. Бил претседател на Општинскиот народен одбор на Битола, и на Собранието на Битолската околина. Од Битола заминал за Скопје и бил избран на функциите: секретар и пот-

Grujoski, Trajce (1921), was born in v. Rakovo, Lerin fighter, chronologist, and public figure, author of articles in which he presented the situation of Bitola in the period before during and after the war. He finished his primary and secondary education in Bitola. He joined the revolutionary movement from the very beginning of NOB, just after the rising of the rebellion. He was a member of SKOJ and was in charge of the secondary school organizations in Bitola from 1938. The Bulgarian fascist court in 1942 convicted him "in absence" on 15 years' imprisonment, which was later changed into a death penalty. In 1942 he joined the unit "Jane Sandanski", and in 1943 he was appointed a political commissar and an instructor of the brigade at the Bitola Partisan Unit "Goce Delcev" and in Lerin Partisan Unit "Vico," respectively. Since 1943 he was a member of the Second Regional Committee of KPM and deputy political commissar of the Second OZ. In July 1943 he was sent on an illegal non-combatant assignment in Bitola, where he worked illegally in the rear, till the end of the war. After the liberation, T.Grujevski occupied a large number of municipal, republic and state positions. He was president of the Municipal National Board of Bitola and the Municipality of Bitola's region. He left from Bitola to Skopje where he was elected Secretary and Vice president of the Executive board of the Assembly of

претседател на Извршниот совет на Собранието на СРМ. Како правник бил доста ценет поради што бил избран за судија во Уставниот суд на Р. Македонија. Завршил Правно-економски факултет во Скопје и докторирал на тема за економскиот и општествен развој на Битола. Бил избран за редовен професор на Економскиот факултет во Скопје и Прилеп. Еден мандат бил претседател на Сојузот на борците во РМ. Автор е на повеќе од 50 трудови од научен карактер, како и бројни историски записи, белешки, мемоари и др. вид. Позабележителни изданија му се: „Битола - дејство на основните фактори врз општествено-економскиот развој“ (Битола, 1971 г.), „Делегатскиот систем како облик на социјалистичката демократија“ (1981, Скопје), „Општествениот, економски и политички систем на СФРЈ“, „Економика и комуна“, „Битола на мојата младост“ (1987, Битола) „Времиња, луѓе...“ авторски записи и согледувања...- 1944-2004“ (2004, Скопје); „Распадот на поранешна СФРЈ“, студија и сведоштва (2003, Скопје). Носител е на „Партизанска споменица од 1941 г.“ Добитник е на бројни ордени за воени и други заслуги.

SRM. As a lawyer he was highly appreciated and he was elected to be a judge at the Constitutional court of R. Macedonia. He graduated at Law-economic school in Skopje and he had his doctorate on the thesis regarding the economic and social development of Bitola. He was elected to be full time professor at Faculty of Economy in Skopje and Prilep. One mandate he was the president of the Fighters Association of RM. He is author of more than 50 scientific articles and numerous historical records, notes, memories and other types. His more significant editions are: “Bitola -the influence of the basic factors towards the social economic development” (Bitola 1971), “Delegating system as a type of socialist democracy” (1981 Skopje), “The social economic and political system of SFRY”, “The economics and commune”, “Bitola of my youth” (1987 Bitola), “Time, people.....” - author’s records and opinions 1944-2004, (2004 Skopje 204 pages), “The division of former SFRY” study and witnesses (2003 Skopje 305 pages). He is a recipient of “Partisan certificate of service from 1941”. He was awarded a considerable number of orders for military and other credits.

**ДАСКАЛО
ТАКИ**
– революционер –

**DASKALO
TAKI**
– revolutionary –

Даскало, Таки – Димитар Николовски (1921–1942), роден во Битола. Основно образование стекнал во Битола. По завршувањето на четиригодишното училиште се запишал во Полната реална гимназија во Битола, каде што завршил четврти клас и положил полуматурски испит. Потоа, своето образование го продолжил во Скопската учителска школа. Уште во учителската школа во Скопје се придружил на групата напредни младинци. По капитулацијата на кралството Југославија, Таки Даскало веднаш се вклучил во револуционерното движење. Поради своите активности, набргу дошол во судир со бугарската окупаторска полиција, па кон крајот на 1941 г. станал еден од првите илегалци во Битола. Поради опасноста од дејствувањето во илегала во Битола, со одлука на Месниот комитет на КПЈ, Таки Даскало бил префрлен во с. Лавци. Активно учествувал и во формирањето на Првиот битолски партизански одред „Пелистер“, а по неговото формирање бил назначен за политички комесар. Неговата богата револуционерна активност била прекината на 3 мај 1942 г. кога во борба со бугарските фашистички, окупаторски, воени и полициски сили во Ореовата Корија бил тешко ранет, а потоа сверски дотепан со кундаци од бугарските окупаторски војници.

Daskalo, Taki - Dimitar Nikolovski (1921-1942), born in 1921 in Bitola. He finished his primary education in Bitola. He completed four classes at the Gender Real High School in Bitola and passed the semi-graduation exam. He continued his education at Teacher's school in Skopje. While he was attending the Teacher's school in Skopje, he joined the group of progressive young people. When Former Yugoslavia capitulated, Taki Daskalo immediately joined the revolutionary movement. As a result of his activities, he confronted the Bulgarian occupying police, so towards the end of 1941, he became one of the first illegal residents of Bitola. Taking into consideration the danger of the acting from underground in Bitola, by the decision of the Local Committee of KPJ, Taki Daskalo was transferred to v.Lavci. He actively participated in the establishing of the First Bitola Partisan Unit - Pelister and after its establishment, he was appointed as its political commissar. His rich revolutionary activity ended on 3 May 1942, when fighting against the Bulgarian fascistic occupying military and police forces he was badly wounded and beastly murdered by the Bulgarian occupying soldiers at Walnut woodland.

**ДЕМИРОВСКИ
АЈРИ**
– музичар –

**DEMIROVSKI
AJRI**
– musician –

Демировски, Ајри (1927), автор на песната „Битола, мој роден крај“. Роден е во Битола. По ослободувањето Ајри Демировски бил првиот испратен ученик од Битола во Загреб во графичкото училиште да го изучува печатарскиот занает. Но, во Битола тој никогаш не работел како печатар. Се вработил како чувар во Радио Битола. Работејќи во радиото имал несекојдневна прилика редовно да ги слуша во живо најпопуларните битолски и македонски пејачи. Тоа го поттикнало да почне да размислува во насока на создавање на нова македонска музика. Ајри Демировски има компонирано над педесетина песни. Негови се популарните: „Мариче ле лично девојче“, „Таму ле мајко близу Битола“, „Само ти се чудам Цвето“, „Сношти те Маре сонував“, „За кого ти цути Дано лицето“, „Денот ми наблиза на гурбет да заминам“ и многу други, за кои многумина мислат дека се народни, бидејќи се општоприфатени и пејани. И секако најпопуларната меѓу нив, неговата антологиска песна „Битола, мој роден крај“, песна во која ја опеал својата огромна љубов кон родната Битола, песна која претставува неповторлив музички симбол и по која Битола ја препознаваат и распознаваат. Битолчани оваа песна ја прогласија за песна на векот, а нејзиниот автор Ајри Демировски за почесен граѓанин на Битола.

Demirovski, Ajri (1927), author of the song “*Bitola, my native city*”. He was born in Bitola. After the liberation Ajri Demirovski was the first student from Bitola who was sent to the Graphical school in Zagreb to study the printing craft. But, he never worked as a printer in Bitola. He was employed at Radio Bitola as a guard where he had an unusual opportunity regularly to listen to the most popular Bitola and Macedonian singers in flesh. It made him think about the creation of new Macedonian music. Ajri Demirovski composed over fifty songs. His most popular ones are: “Marice beautiful girl”, “Somewhere mother near Bitola”

“You only surprise me Cveto”, “I dreamed you Mare yesterday”, “Whom do you Dano dress up for”, “My day is coming to leave far away”, and many others, which are thought to be folk song, since they have generally been accepted and sang. And certainly the most famous among them all is “Bitola my native city”, infused with a passionate love towards his native Bitola, and which represents a music symbol of Bitola, by which Bitola is recognized and distinguished abroad. Bitola’s citizens, pronounced this song to be the song of the century and thus its author Ajri Demirovski to be a honourable citizen of Bitola.

**ДИМИТРОВ
СЛАВЕ**
– музички уметник –

**DIMITROV
SLAVE**
– musician –

Димитров, Славе (1946), македонски композитор, пејач, аранжер, кантавтор, музички продуцент. Роден е во Битола. Дебитирал во 1966 г. на фестивалот „Младина 66“ во Суботица. Основно и гимназиско образование завршил во Битола, а во 1966 г. се запишал на Музичка академија во Белград. Во 1970 г. се вработил во Македонското радио како музички продуцент (потоа уредник - продуцент). Од 1990 г. работи во Секторот за документација на МНТ, на воспоставување електронско архивирање на фонотечните добра. Неговиот творечки музички опус содржи над 1000 музички нумери, кои во својата форматираност обединуваат повеќе оригинални уметнички и музичко жанровски моменти од урбаната традиција кај нас. Создал низа популарни композиции со кои учествувал на тогаш најпознатите фестивали (Опатија, Сараево, Скопје). Некои од нив станале антологиски за македонската поп музика меѓу кои: „*Чија си*“ (1971; прогласена за песна на векот во 1999г.), „*Тивко, џивко, Ти само збориш*“ и др. Во меѓувреме, создавал и таканаречена применета музика, односно музика за филмови меѓу кои и за филмот „*Исправи се, Делфина*“, за поголем број на драми, за телевизиски серии на МРТ. Славе Димитров успешно продолжува со творење во областа на современата македонска музика.

Dimitrov, Slave (1946), Macedonian composer, singer, arranger, cant author, music producer. He was born in Bitola and had his debut in 1966 at the festival “Mladina 66” in Subotica. He finished his primary and high school education in Bitola and in 1966 he enrolled in the Music Academy in Belgrade. In 1970 he got employed at Macedonia Radio Broadcasting as music producer (later editor-producer). Since 1990 he has been working at the Documentation Department of MNT in establishing an electronic archive of phone fluent works. His creative music opus consists of over 1000 music melodies, which unites more original artistic compositions and music genre moments of our urban tradition. He made a range of popular compositions, which he participated with at the most popular festivals of that time such as: (Opatija, Sarajevo, Skopje). Some of them became anthologies of the Macedonian pop music among which “Who do you belong to” (1971 proclaimed to be a song of the century in 1999), and “Silently, silently you only speak” deserve to be mentioned. Meanwhile he started creating so called applied music, music for films, for example, the music for the film “Straighten up Delfina”, as well as for a larger number of plays and TV serials of MRT. Slave Dimitrov successfully continues his creative producing in the field of the modern Macedonian music.

ДИМИТРОВСКИ
ДИМИТАР – ТАКЕЦ
– новинар –

DIMITROVSKI
DIMITAR – TAKEC
– journalist –

Димитровски, Димитар – Такец (1922), во својата долгогодишна творечка активност на повеќе полиња дал своевиден прилог во културното, ликовното, поетското и музичко движење во Битола. Основно образование и гимназија завршил во родниот град. Студирал право во Софија и Белград. Работел како правен референт, селски учител и новинар, бил 30 г. дописник на в. „Нова Македонија“ од Битола, професија од која не може да се ослободи до крајот на животот. Се пројавил и како: сликар, поет, музичар, а патем и како пасиониран спортски рекреативец и тоа: велосипедизам, планинарење, пливање, партерна гимнастика. Во новинарството бил вреднуван како сугестивен репортер и коментатор. Посебно ја истражувал состојбата на Битола во Првата светска војна. Истражувал материјали за Браќата Манаки, за Мустафа Кемал Ататурк, за Вагнер, за Димитрие Лала и др. Во сликарството остварил 16 самостојни изложби со дела работени во акварел, цртеж - туш, масло и вткаен пастел. Напишал 20 музички композиции и тоа: „Битола сакан мој град“, „Еј Пелистере гулабе мој“, „Жетварска серенада“, „Семакедонско исконско оро“ и хумористични народни песни: „Болен дедо“, „По либе во Битола“, и „Манако“. Има издадено неколку изложбени каталози со поезија. Посебна едиција му се: „Битолски

Dimitrovski, Dimitar - Takec (1922), long-term, creative activity on many fields, contributed in the cultural, artistic, poetic, music movement in Bitola. He finished his primary education and high school in his native city. He studied law in Sofia and Belgrade. He worked as a legal official, village teacher and journalist and he worked for 30 years as a correspondent of the newspaper “Nova Makedonija” from Bitola, a profession that he found difficult to abandon to the end of his life. He was famous as a painter, a poet, and a musician and at the same time a passionate lover of sport such as: cycling, climbing, swimming, sport floor exercise. He was appreciated in the journalism as a suggestive reporter and a commentator. He was particularly interested in doing research about the situation in Bitola during the First World War. He researched materials for The Brothers Manaki, Mustafa Kemal Ataturk, Wagner, Dimitrie Lala and others. In the field of painting he has set up 16 independent exhibitions with works made in aquarelle, drawing- ink, oil and implanted pastel. He also wrote 20 music compositions: “Bitola my loved city”, “Hey Pelister my pigeon”, “Harvest serenade”, “All Macedonian primeval dance” and humorous folk songs: “Sick grandfather”, “I will find my loved in Bitola” and “Manako” and several humoristic national songs. He has published several exhibitional catalogues with poetry. His spe-

медаљони“ и „Со кавел, те авел“, песни посветени на Ромите, во кои има стихови од антологиска вредност: „Кога одново ќе се родам“ и „Од срце“. Автор е на повеќе монографии меѓу кои и на монографијата „Милтон Манаки“ (1976). Речиси целокупното поливалентно творештво му го посвети на својот град. За учеството во НОВ е носител на Големата плакета на Битола 1944-1969, награда за новинарство „Крсте П. Мисирков“, награда за сликарство „4-ти Ноември“ во 1970 г. Добил Медал на трудот во НОВ и ред други признанија. Член е на МНД од 1976 г. и на ДЛУМ-Битола. Во „Битолски весник“ има објавено најдолга рубрика со наслов „Луѓе, настани и живот“, во периодот од јуни 1995 до април 1999 г., потоа во електронските медиуми остварил циклус од едновременни стории на тема „Битола“ и тоа во периодот од јули до ноември 2002 г. Денес сè уште има необјавени ракописи со наслов „Перформансите на Широк Сокак“ и „Просторни и демографски промени во XX век“, кои очекуваат наскоро свое објавување.

cial edition:”Bitola’s medallions” and “With pipe I will catch”, then there are songs dedicated to the Gypsies and filled with anthology value lines such as: “When I will be born again”, “From all my heart”. He is an author of the monograph “Milton Manaki” 1976. Almost his overall diverse creation is dedicated to his native city. For his participation in NOV he is honored with Great certificate of honour of Bitola 1944-1969, the award for journalism “Krstе Petkov Misirkov”, an award for painting “4th November” in 1970. He obtained the Order of labor in NOV and a lot of others recognitions. He is a member of MND and DLUM from 1976 Bitola. In “Bitolski vesnik” he had the longest article titled “People events and life” in the period from June 1995 to April 1999, then from July to November 2002 in electronic media, he made one hour-story cycles on the topic “Bitola. There are some unpublished manuscripts titled “Performances of Sirok Sokak” “The spatial and demographic changes of XX century” which wait to be published in the future.

**ДИМИТРОВСКИ
ПЕЦЕ**
– спортист –

**DIMITROVSKI
PECE**
– sportsman –

Димитровски, Пеце (1942), се смета за еден од најталентираните ракометари кој ја прослави Битола на домашен и меѓународен план. Пеце Димитровски во раната младост ги направи првите чекори во спортот. Од 1957 г. започнал со ракометот. Неговата ракометна надмоќ била забележана од тренерот Томе Атанасовски и набрзо станал член на РК Работник. Во 1964 г. заминал во Ниш каде две години настапувал за тимот Железничар. Потоа се преселил во Велес каде останал три години и пак се вратил во Битола и станал член на Пелагонија. Тој спаѓа во редот на ракометари со многу награди и признанија од РСМ и РСЈ. Многу често е на листите на спортист на годината на Ниш, Велес и Битола. Во 1962 г. и во 1968 г. настапувал за ракометната репрезентација на РМ. Во 1966 г. бил репрезентативец на СФРЈ, бранејќи ги боите на средбите со Полска и ДР Германија. Во РК Пелагонија настапувал и како играч и како тренер. Последните години ги минува како тренер за обучување млади генерации.

Dimitrovski, Pece (1942), Is considered to be one of the most talented handball players who promoted Bitola both on national and international plan. P. Dimitrovski made his first steps in the sport in his early childhood. He started playing handball in 1957. His handball superiority and talent was noticed by the Tome Atanasovski famous coach and in a very short time he became a member of HC "Rabotnik".

In 1964 he left to Nis where he played for the team of "Zelenicar". Then he moved to Veles where he stayed for 3 years and then returned to Bitola and became a member of "Pelagonija". Having received a lot of awards and testimonials from RSM and RSJ, he has been ranked among the top handball players. He was frequently present on the lists for a sportsman of the year of Nis, Veles and Bitola. In 1962 and 1968 he played for the handball representation of RM. In 1966 he was representative of SFRY defending the colours of the country, at the matches with Poland and DR Germany. In HC "Pelagonija" acted both, as a player and as a coach. For the last few years he has been working as a coach, training young generations.

ДИМОВСКИ
- ЦОЛЕВ ЃОРГИ
- историчар -

DIMOVSKI
- COLEV GORGI
- historian -

Димовски - Цолев, Ѓорги (1929), публицист, истакнат историчар и учебникар, научник од областа на националната историја. Основно и средно образование завршил во родниот град, Филозофскиот факултет - група историја во Скопје. Целиот свој работен век го минал како професор по историја во Гимназијата „Јосип Броз Тито“ - Битола и Педагошката академија, воспитувајќи голем број на генерации средношколци и студенти. Паралелно со педагошката дејност, работел на пишување учебници, како и во истражувањето и проучување на минатото на Битола и Битолско. Со свои трудови учествувал на повеќе научни собири - тркалезни маси и симпозиуми. Публикувал хроники, научни трудови, монографии и библиографии. Автор е на повеќе од 100 трудови, објавени во зборници, стручни научни периодични списанија, како и на книгите: „Битолските училишта до 1918 г. со посебен осврт на Гимназијата до 1945 година“ (1965); „Ѓорги Сугарев - живот и дело“ (1968 и 1988); „Стеван Наумов - Стив“ (1977), „Библиографија на статии и книги за НОВ и НР во Битола и Битолско-1944-1974“ (1978); „Спомен обележја во Битола и Битолско“ (1987); „Трајан Белев - Гоце“ (1987); „Библиографија на издавачката дејност на ДНУ - Битола - 1960-1990“ (1990); „Битолските евреи“; „Стремежите и борбата на би-

Dimovski - Colev, Gorgi (1929), Publicist, famous historian and textbook writer, scientist from the field of the national history. He finished primary and secondary education in his native city. He graduated from the Faculty of philosophy, department of history in Skopje. He has passed his whole life working as a history teacher at “Josip Broz Tito” High school- Bitola and at the Academy of Pedagogy, teaching and instructing a large number of generations.

Parallel with his pedagogical activity, he worked on writing textbooks, and he did some research and study about the past of Bitola and its region. With his articles, he participated on many scientific conferences, round-tables and symposiums. He published chronicles, scientific articles, monographs and bibliographies. He is an author of more than 100 articles published in books of poems, professional scientific periodicals such as:

“Bitola schools until 1918 with special attention to High school to 1945” (1965), “Gorgi Sugarev- life and work”(1968 and 1988), “Stevan Naumov Stiv”(1977), “Bibliographies of statues and books for NOV and HP in Bitola and its region 1944-1974”(1978), “Memorable monument in Bitola and its region” (1987), “Trajan Belev-Goce” (1987), Bibliography of the editing activity of DNU Bitola-1960-1990”(1990), “Bitola’s Jews”, “The attempts and the fighting of Bitola’s

толското граѓанство за еманципација од патријаршиската доминација во црковно-училишниот домен“, „Свештенството во Илинден 1903 во Битолскиот револуционерен округ“ и др. Едновременно публикувал и документи - „Писма - документи на француските католички мисионери во Битола 1908-1939“ (1967); „Документи за работата на ПО и НОО - Битола“ (1964); „Обвинителни акти од време на окупацијата“ (1975) и други. Коавтор е на книгите: „Илинден и илинденските традиции“ (1975); „Непокорени“ (1982); „Документи за оштетувањето и грабежите на цркви и манастири во Македонија во време на првата светска војна“ (1985) и др. Член на ДНУ од 1963 г. За својата долгогодишна активност добил повеќе благодарници, пофалби, плакети и награди и тоа: наградата „4-ти Ноември“ за научна дејност, републичка награда „Свети Климент Охридски“ (коавтор) и во 2007 г. наградата „4-ти Ноември“ за животното дело.

citizens for independence against the patriarch's domination in the church -educational domain”, “The priests in Ilinden 1903 at Bitola's revolutionary region” and others. At the same time he published documents, letters, and documents of French missionaries in Bitola (1908-1939)(1967) “Documents for the work of PO and NOO Bitola” (1964.) “The prosecution acts from the occupation period 1975 and others”. He is co-author of the book “Ilinden and Ilinden traditions” (1975), “Disobedient”(1982), “Documents for the damage and robberies of the churches and monasteries in Macedonia during the First World War” (1985) and many others. He has been a full time member of DNU since 1963. For his long term activity he has received many testimonials, recognitions, certificates of honor and awards such as: the award- 4th November for a scientific activity, The Republic award “St Clement Ohridski” (co-author) and in 2007 the award 4th November for life achievement.

**ДОДОВСКИ
ВЛАДО**
– новинар –

**DODOVSKI
VLADO**
– journalist –

Додовски, Владо (1938–1999), новинар, театарски критичар и писател. Роден 1938 г. во с. Ѓавато, Битолско. Основно образование и гимназија завршил во Битола, а Филозофски факултет во Скопје. По завршувањето на студиите кратко време бил јазичен редактор во в. „Вечер“. Од 1966 г. најголемиот дел од работниот век го минал во „Битолски весник“. Две години бил директор на Народниот театар во Битола за потоа пак да се врати во Битолски весник, на новинарството како негова најголема преокупација. Сепкогаш мирен, педантен, достоинствен, подготвен да ја дофати вистината и да ја забележи на новинарските страници. Во текот на повеќе од три децении В. Додовски се пројавил со театарската критика и хроника од работата на народниот театар во Битола. Избор од неговите театарски критики се објавени во книгата „Театарски времеплов“ (1994, Битола). Автор е на повеста за деца „Децата и војната“ (1972, Битола) и на други раскази за деца, на романите „Долг“ (1995) и „Сведоци“ (1999), постхумно. Тој има публикувано и забележителен број на раскази за деца, на повеќе литературни преводи, преводи на драмски дела, прикажани на сцената на Народниот театар - Битола. Почина 1999 г. во Битола. Добитник е на наградата „4-ти Ноември“ на град Битола.

Dodovski, Vlado (1938-1999), journalist, theatre critics and writer. He was born on 22.03 1938 in the village of Gavato, Bitola. He finished primary and secondary education at the high school in Bitola and the Faculty of Philosophy in Skopje. After the graduation he was a language redactor in the newspaper “Vecer” for a short time. Since 1966, he spent a great deal of his life working for “Bitolski vesnik”. He was a manger of the National Theatre in Bitola for two years and then he returned to “Bitolski vesnik” again, because journalism was considered to be his greatest preoccupation. He was always calm, tidy, dignified, constantly devoted to finding the truth in order to record it on his journalist pages. In the period of more than three decades V.Dodovski appeared regularly with his theatre critics and chronology about the work of the Bitola National theatre. A selected part of his theatre critics are published in the book “Theatre -time travelling”(1994 Bitola). He is the author of the children novel “The children and the war” (1972, Bitola) and other children stories, and the novels “Debt”(1995) and “Witnesses” (1999) published posthumously. He had published a considerable number of stories for children, many literature translations, and play translations set on the stage at the Bitola National theatre. He died on 22.03 1999 in Bitola. He received 4th November - award of the city of Bitola

**ДОРЕВ
ПАНЧО**
– революционер –

Дорев, Панчо (1878–1938), правник, дипломат, турколог, историчар, полиглот. Роден во Битола. Гимназија завршил во Битола, а правни студии во Цариград. Извесно време од животот поминал во адвокатска и просветна служба. Бил раководител на Информативното биро (Дежур), адвокат, кој бил и главен раководител на Известителната служба на Главниот штаб. Во јуни 1903 г. Груев ја задожил известувачката служба да комуницира со дипломатскиот кор и странските новинари. Така, по добивањето на тоа овластување сите наредби од Главниот штаб на Организацијата доаѓале прво кај Дорев, а тој испраќал после тоа соодветни материјали, или враќал повратни информации. Објавувал веродостојни извештаи за тешката состојба на поробениот македонски народ, за грозоморниот и морничав терор над него и за суровата феудална експлоатација. Такви написи биле објавувани во Русија, Франција и на други места благодарение на умешните информации, дадени од Панчо Дорев. По Младотурската револуција, од 1908-1912 г. Панчо Дорев бил избран за народен пратеник (депутат) во турскиот парламент избран во Истанбул од Битолскиот вилает. Се обидел да формира граѓанска партија. Веднаш по Балканските војни емигрирал во Бугарија, каде што вршел дипломатска служба. Починал 1938 г. во Софија.

**DOREV
PANCO**
– revolutionary –

Dorev, Panko (1878-1938), lawyer, diplomat, turkologist, historian, polyglot. He was born in Bitola and he graduated his Law studies in Carigrad. He spent most of his life as a lawyer and he was also engaged in educational service. He was a leader of the information bureau (Dezur), a lawyer who was a head manger of the Intelligence services of the Chief headquarter. In June 1903 he was authorized by Dame Gruev to get into touch with the Consuls (diplomatic representatives) and journalists in Bitola. So, after gaining such authorization, all orders, by the chief headquarter of the Organization, were firstly and directly passed to Dorev and afterwards he was sending corresponding materials or in other words, he was sending return information. He published authentic reports for the hardship of the Macedonian people, for horrible and terrifying terror over it and cruel feudal exploitation.

Such headlines were published in Russia, France and in many other places as a result of the skilled information given by Pance Dorev. After Young Turkish Revolution from 1908-1912 Pance Dorev was elected to be Member of Parliament (depute) in the Turkish parliament elected in Istanbul by Bitola's vilayet. He tried to organize a citizens' party. Immediately, after the Balkan wars, he immigrated to Bulgaria, where he performed diplomatic service. He died 1938 in Sofia.

**ДУМА
ХРИСТО**
– лекар –

**DUMA
HRISTO**
– doctor –

Дума, Христо (1919), д-р специјалист, педијатар. Тој ја поставил основата на современата педијатрија во Битола и дал голем придонес за развојот на медицината, посебно на педијатријата во Македонија.

Роден е 1919 г. Основно и средно образование завршил во Битола. Медицински факултет во Белград. За време на студентските денови активно бил вклучен во Здравствениот одбор во Битола, формиран во 1941 г. После завршената специјализација по педијатрија во Белград, отишол во Париз, каде останал една година во болницата „Enfant malade“. Во 1948 г. се вработил во битолската болница. Во периодот од 1954 до 1956 г. бил управник на истата. Во 1956 г. станал асистент на Медицинскиот факултет во Скопје, на катедрата по педијатрија. Напишал голем број научни и стручни трудови, посебно од областа на молекуларните и генетските проблеми. Со своите трудови ја афирмирал медицината во Македонија и во странство. На Клиниката за педијатрија во Скопје ја основал хематолошко-цитолошката лабораторија, лабораторија за испитување на хемоглобинот. Со тоа тој даде огромен придонес во изучувањето на хемоглобинопатиите во Македонија. Освен тоа, тој ја организирал и Генетската лабораторија на Клиниката за педијатрија, формирајќи соодветни кадри за решавање на некои генетски проблеми во детската патологија.

Duma, Hristo (1919), dr specialist, pediatrician. He set up the foundation of the modern pediatrics in Bitola and greatly contributed to the development of the pediatrics in Macedonia. He was born 1919 and He finished his primary and secondary school in Bitola.

He graduated at The Faculty of Medicine in Belgrade. During his student days he participated actively at the Health Board in Bitola founded in 1941. Just after he had finished his specialization in pediatrics in Belgrade, he went to Paris where he stayed in the hospital “Enfant malade” for a year. In 1948 he got employed at Bitola’s hospital, and in the period from 1954 until 1956 he was a manager of this institution. In 1956 he was appointed for an assistant at the Faculty of Medicine Skopje at the department of pediatrics.

He wrote large number of scientific and professional articles, especially in the field of molecule and genetic problems.

With his articles he affirmed and promoted the medicine in Macedonia and abroad. At The Pediatric Clinic in Skopje he founded the hematological cytostatic, the laboratory for examination of the hemoglobin. By all that, he gave a huge contribution in studying of the hemoglobin in Macedonia. Beside that, he organized the Genetic laboratory at the Pediatric Clinic, preparing corresponding staff for solving some genetic problems from the children pathology.

**ДУНИМАГЛОСКА
ВЕСНА**
– спортист –

**DUNIMAGLOSKA
VESNA**
– sportswoman –

Дунимаглоска, Весна (1976), македонска спортистка. Родена 1976 г. во Битола. Основното и средното образование го завршила во Битола. Во 1999 г. дипломирала на Факултетот за ликовна уметност во Скопје. Во 2005 г. магистрирала на Универзитетот на уметностите во Белград и се стекнала со звањето Магистер во областа на мултимедијалната уметност. Од 1982 до 1994 г. била член на скијачкиот клуб „Пелистер“, Битола. Била апсолутен шампион на РМ во слалом и велеслалом во своите категории. Во 1986 г. го освоила второто место во слалом на Балканското првенство во Бурса, Турција, а во 1990 г. третото место на Националното првенство на Бугарија. Во 1990 г. била државен шампион на РМ во повеќебој, гимнастика. Во 1992 г. учествувала на Југословенското првенство на Бјелашница, Босна и го освоила првото место во слалом и второто место во велеслалом. Истата година учествувала на ЗОИ Албертвил во Југословенската алпска скијачка репрезентација. Била двократен спортист на годината на Битола, двократен спортист на годината од списанието „Скок“ и била во 10-те најуспешни спортисти на Македонија од СОФКА. Живее и твори во Битола.

Dunimaglovska, Vesna (1976), Macedonian sportswoman. She was born 1976 in Bitola. She finished her primary and secondary education in Bitola. In 1999 she graduated from the Faculty of art in Skopje. In 2005 she got her master's degree at the Art University in Belgrade, and has been honored with the title Master of Multimedia Arts. In the period from 1982 to 1994 she was a member of the skiing club "Pelister" Bitola. She was absolute winner of RM in slalom and giant-slalom in her category. In 1986, she won the second place of slalom at the Balkan championship in Bursa, Turkey and in 1990 the third place at the national championship of Bulgaria. In 1990 she was a state gymnastics champion of RM. Then, in 1992 she participated at the Yugoslav Championship in Bjelasnica - Bosnia and Herzegovina and she won the first place in slalom and second place in giant slalom.

The same year she took part in WOG Albertville as a member of the Yugoslav Alps Skiing Representation. She was pronounced a sportswoman of the year of Bitola twice, sportswoman of the magazine "Skok" and she was among the 10th most successful sportsman of Macedonia by SOFKA. She lives and creates in Bitola.

**ИВАНИШЕВИЌ
РИЧАРД**
– ликовен критичар –

**IVANISEVIC
RICARD**
– art critics –

Иванишевиќ, Ричард (1956–2005), есеист, ликовен критичар, културолошки антологичар, аналитичар, хроничар, составувач на журнали. Роден 1956 г. во Битола. Основно и средно образование завршил во својот роден град. Дипломирал на Филозофскиот факултет во Скопје група Историја на уметноста со археологија. По завршувањето на високото образование се вратил во градот под Пелистер и се вработил во Друштвото на ликовни уметници. Од 1987 г. се вработил во Матичната и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ - Битола. Неговиот интерес кон бесмртните дела и личности од македонското и светското ликовно наследство ќе го наведат да ги продлабочи неговите истражувања за подоцна сето тоа да го срочи на хартија. Објавувал во сите весници и списанија низ Македонија и пошироко - со цел да се загатне и одгатне духот и душата на харизмата од времињата, грамотите од минатото и моќта на творечките беседи кои ги има насекаде. Неговиот стил е мисловен, со задлабочување во најсуштествените вредности на совршеното. Никогаш не се служел со цитирања или споредувања на мислења и тврдења од други автори, искажувајќи лични согледувања, размисли...

Прераната смрт 2005 г. го затекна во неговата најголема желба да го промовира своето првороденче - книгата „Свети Климент Охридски - културен светец и описменител“.

Ivanisevik, Richard (1956-2005), essayist, art critics, culture anthologist, analytical chronologist, composer of journals. He was born in 1956 in Bitola. He finished his primary and secondary education in his native city. He graduated at the Faculty of Philosophy in Skopje, a department of history of art and archeology. After his graduation, he returned to city under Pelister and got employed at the Artist Association. Since 1987 he got employed at the Local and University library "St Clement Ohridski" - Bitola. His interest towards the immortal works and people from Macedonian and world art inheritance will make him deepen his research and later put them in writing. He published in all newspapers and magazines throughout Macedonia and wider, in order to decode the spirit and the soul of the time charisma, the piles from the past and the power of the creative and prolific speeches that are found everywhere.

His style is thoughtful, which deepens in the most crucial values of the perfectness. He never used equations or comparisons of other author's thoughts and determinations and in that way expresses his own thoughts, opinions and uniqueness....

His early death in 2005 caught him in his biggest desire to promote his first offspring - the book "Saint Clement Ohridski - cultural saint and educator.

**ИВАНОВСКИ
МЕТОДИЈА**
– ликовен уметник –

**IVANOVSKI
METHODJA**
– art critics –

Ивановски, Методија (1929–1995), ликовен уметник и сценограф. Спаѓа меѓу првите професионални театарски сценографи и е основоположник на телевизиската сценографија во Македонија што ги постави темелите во оваа област.

Роден 1929 г. во Битола. Сликаство завршил во Художествената школа и Педагошката академија во Скопје. Студиски престој имал во Италија (1954), во Париз (1957 и 1977), во Прага и Братислава (1970) и во Њујорк (1982). Во областа на театарската сценографија се јавува во почетокот на 70-те години од минатиот век. Првата театарска претстава сценографски што ја оформил била француската комедија „Женичке, што да ти зготвам за ручек“ од Ф. Марсо (1970). Во неговите сценографии тој покажуваше чувство за користење на просторот на сцената, во нив имаше некоја посебна свежина и шарм, со оригинален квалитет, ликовно чисти и лишени од сценски натурализам.

Импозантен е списокот на сценографиите. Творечкиот опус на театарски сценографии го започнал со претставата „Женичке, што да ти зготвам за ручек“ од Ф. Марсо (1970), следат „Ленче кумановче“ од В. Иљоски (1971), „Поп Киро и Поп Спиро“ од С. Сремац, „Сите мои синови“ од А. Милер (1971), „Поглед од мостот“ А. Милер, „Печалбари“ од А. Панов, „Убавината чекори сама“ од Т. Арсовски, „Рек-

Ivanovski, Metodija (1929-1995), artist and script-writer. He is among the first professional theatre script-writers, the founder of the television scenography in Macedonia, establishing the foundations and the roots in this field.

He was born 1929 in Bitola. He graduated painting at Hudozesto's school and the Pedagogical academy in Skopje. While he had been studying he visited Italy in 1954, Paris in 1957 and 1977, Prague and Bratislava in 1970 and New York in 1982. On the field of the theatre scenography he appeared at the beginning of the 70-s of the last century.

The first theatre performance which he scenographically designed was the French comedy "Wife what should I prepare you for lunch?" By F.Marceau (1970). In his scenographies there was a special freshness and charm with original quality, and they were all artistically clean and deprived from stage naturalism.

His list of scenographies is astonishing. The creative opus of theatre scenographies starts with the performance "Wife what should I prepare you for lunch?" by F.Marceau (1970) and then follows "Lence of Kumanovo" by V.Iljoski (1971), "Priest Kiro and priest Spiro" by S Sremac, "All my sons" by A.Miler (1971), "A view from the bridge" A.Miler, "Immigrant workers" by A.Panov, "The Beauty steps itself" by T.Arsovski,

виет за калуѓерката“ од Ф. Ками, „Ричард III“ од Д. Ковачевиќ и др.

За разлика од театарската сценографија, творечкиот опус како сценограф на телевизија брои околу 50 ТВ драми, ТВ драмски адаптации, ТВ филмови и телевизиски драмски серии. Творечкиот опус со телевизиски сценографии го започнал со ТВ драмата „Земјаци“ (1969), следат ТВ драмите „Крепост“ (1970), „Ружа за Евгениј Андрич“ (1970), „Клепсидра“ (1974), „Скршениот живот“ (1974), „Премиера“ (1983) и др. Од ТВ драмски серии се издвојуваат „Волшебното самарче“, „Наши години“ и „На наш начин“. Мора да се спомне и неговото учество како асистент на сценографија во играните филмови „Планина на гневот“, „Република во пламен“, „Јад“ (1975), „Јазол“ (1984), „Македонска сага“.

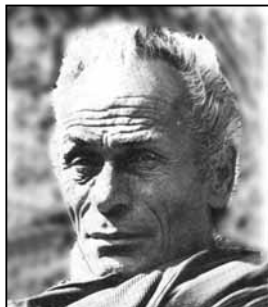
Како ликовен уметник член на ДЛУМ е од 1952 г., а член на групата ВДИСТ од 1955 г. Самостојни изложби има отворено во галериите низ Македонија, Белград, Загреб, Њујорк... Учествовал на голем број групни изложби во повеќе земји: Хрватска, Словенија, Франција, Бугарија, Полска, Црна Гора. За својата ликовна дејност добитник е на голем број на награди и признанија.

“Requiem for the nun” by F.Cami, “Richard III” by D.Kovacevik and many others.

Unlike the theatre scenography works, his creative opus as TV script writer counts about 50 plays. TV drama adaptations, TV films and drama serials. The creative opus starts with the TV drama “Countrymen”1969 then follow the plays” Fortress” 1970, “A Rose for Evgenij Andric”(1970), Klepsidra”1974, Broken life (1974), “Opening performance”(1983) and the like. From TV drama serials the most noticeable are “The Magic pack saddle”, “Our years” and “In our way”. It must be mentioned his participation as an assistant script-writer in the movies “The mountain of anger”, “The Republic in flames”, “Sorrow” 1975, “Knots”1984, and “Macedonian saga”.

As a painter he was a member of DLUM since 1952 and a member of the group VDIST since 1955. He had his independent exhibitions in the galleries around Macedonia, Belgrade, and Zagreb, New York... He participated in a large number of group exhibitions in many countries such as: Croatia, Slovenia, France, Bulgaria, Poland, and Montenegro. For his art activity he was awarded with numerous rewards and recognitions.

**ИВАНОВСКИ
ТОДЕ**
– ликовен уметник –

**IVANOVSKI
TODE**
– artist –

Ивановски, Тодe (1924–2005), ликовен уметник и педагог, борец за слобода на својот народ, кој со своето творештво зазема значајно место во македонската современа ликовна уметност. Роден 1924 г. во Неготино, а од 1925 год. живеел и творел во Битола. Во НОБ се вклучил во окт. 1941 г. како скоевец во Втората македонска бригада. Учеството во февруарскиот поход 1944 г. претставува неисцрпен извор на инспирација. Првпат излагал свои творби во с. Зборско во март 1944 г. цртежи од НОБ за ситниот весник на Втората македонска ударна бригада. Целиот свој живот тој ги овековечувал своите соборци кои веруваа во Револуцијата и во моќта на хуманоста. Негови цртежи се објавувани во многу дневни листови како и на групни и самостојни изложби во сите градови низ РМ. Во 1962 г. објавена е неговата мапа цртежи од НОБ „Пламенот наш“ која се наоѓа во голем број светски културни метрополи: Ленинградски Ермитраж, Третјаковска галерија (Москва), Национална галерија во Лондон, Художествена академија (Софија), Конгресна библиотека (Вашингтон), Варшава, Прага, Берлин и низ поглавните градови на поранешна СФРЈ. Ивановски за постигањата бил одликуван со Орден за храброст (за време на НОБ); Медал (а после тоа и со Орден) за заслуги за народ; Трикратен добитник на наградата „4-ти Ноември“ (1960, 1962 и 1965) година.

Ivanovski, Tode (1924-2005), artist and pedagogue, freedom fighter of its people, whose creation takes an important place in the Macedonian modern art. He was born in 1924 in Negotino and since 1925 he lived and worked in Bitola. He joined NOB in October 1941 as SKOJ member in the Second Macedonian brigade. The participation in February expedition in 1944, represented inexhaustible source of inspiration for his work. For the first time, he presented his works including, drawings from NOB for the wall newspaper of the Second Macedonian fighting brigade., in v. Zborski in March 1944.

During his whole life he was trying to immortalize his companions, who believed in the revolution and in the power of humanity. His drawings are published in many daily papers and exposed in group and independent exhibitions in all cities throughout Macedonia. In 1962 his map of drawings “Our flame” was published and it can be found in many world-famous metropolites Leningrad’s Ermitraz, Tretjakovska gallery, (Moscow), The National gallery in London, Hudozesta academy (Sofia), Congress library (Washington), Warsaw, Prague, Berlin and throughout all capital cities of former Yugoslavia. Ivanovski was honoured for his achievements with “Order of bravery” (during the NOB), Medal (and after that Order) for people’s credits and he was a triple recipient of 4th November - award (1960, 1962 and 1965).

ИЛИЕВСКИ
ДИМИТАР – МУРАТО
– алпинист –

ILIEVSKI
DIMITAR – MURATO
– alpinist –

Илиевски, Димитар – Мурато (1953–1989), прв македонски планинар кој на 10 мај 1989 г. го освоил Монт Еверес. Во ПСД „Пелистер“ се зачленил во 1968 г. Во 1972 г. го завршил курсот за планинашки спасители. Врвовите повисоки од 3000 м за него беа минато уште кога почна целосно да му се посветува на алпинизмот. Меѓу првите позначајни успеси остварени со дел од неговите верни придружници е освојувањето на „Доломитите-Мармалада“ 3342 м н.в. Во 1979 г. со своите другари Д. Илиевски за првпат се искачи на Монт Блан, 4807м н.в. Само една година подоцна го освои и Метерхон - 4478м н.в., а во 1981г. повторно се искачи на Монт Блан, Метерхон и Монте-Роса - 4634 м. Во 1982 г. учествувал во Првата македонска алпинистичка експедиција „Анди-82“ при што го освоил Чупикали 6400 м. и Хуасхаран јужен врв 6768 м. и северен врв 6677 м. Во 1984 г. бил учесник во Втората македонска алпинистичка експедиција Памир-84 тогаш беа освоени врвовите Пик Четвориок и Врвот на комунизмот каде што со својот другар Ѓорѓи Костовски доживеале вистинска одисеја, борејќи се да ги спасат животите на двајца алпинисти од Австрија. На 10 мај 1989 г. го постигнал најголемиот успех, освојувајќи го Монт Еверес, највисокиот врв на светот (8848 мнв.). Со тој подвиг Д. Илиевски отиде во вечноста и во светот на спортските легенди.

Ilievski, Dimitar - Murato (1953-1989), first Macedonian mountaineer who reached Mont Everest on 10 May 1989. He became member of PSD Pelister in 1968. In 1972 he completed the climbing course for mountain recurers. Peaks higher than 3000m were left behind, when he decided to dedicate himself completely to the alpinism. Among the first more significant successes, achieved with some of his confident companions, is conquering “Dolomiti- Marmalde” 3342 asl.

In 1979 D. Ilievski together with his friends climbed Mont Blan for the first time on 4807 asl. A year latter, he conquered Meterhon- 4478 asl and in 1981 he climbed Mont Bland, then again Meterhon and Monte Rosa 4634asl. In 1982 he participated in the First Macedonian Alpinist expedition “Andes 82” when he climbed “Cupikali” 6400 m and “Huasharan” South peak 6768 m and North peak 6677m. respectively. In 1984 he was participant in the Second alpinist expedition “Pamir 84” when two peaks were conquered Peak Cetvoriok and the Peak of communism where with his friend Gorgi Kostovski, experienced a real odyssey drama, when trying to rescue the lives of two alpinists from Austria. On 10th May 1989 he reached his greatest success, conquering Mont Everest, the highest peak in the world (8848asl) when he went into the eternity and in the world of sport legends.

**ЈАНАКИЕВСКИ
TOME**
– археолог –

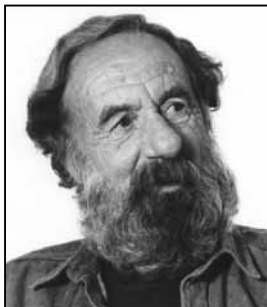

**JANAKIEVSKI
TOME**
– archeologist –

Јанакиевски, Томе (1938–2004), археолог и научен советник. Основно и средно образование завршил во Битола. Дипломирал на Филозофскиот факултет во Загреб на одделот за археологија во 1963 г. Во 1975 г. се стекнал со звање магистер по музеолошки науки. Во 1997 г. ја одбрал докторската теза под наслов „Античките театри и споменици со театарска тематика во РМ“ и се здобил со звање доктор по археолошки науки. Во 1964 г. се вработил во Народниот музеј во Битола како археолог, кој во 1976 г. се споил со Завод, музеј и галерија Битола. Од 1968 до 1976 г. бил директор на оваа институција. Како истакнат стручњак по археологија раководел и учествувал во многу археолошки ископувања и истражувања и тоа: истражување и реконструкција на Римскиот театар Хераклеа, истражувања во РЕК, Кале, во село Стрежево и Цапарско поле; 1974, 1977, 1978 и 1987 г. Од 1999 г. се вработил во Институтот за старословенска култура во Прилеп. Во 1998 г. објавен му е трудот „Антички театри и споменици со театарска тематика во Република Македонија“. Во 2001 г. го издал и научниот труд „Доцноантичка микростанбена целина над театарот во Хераклеа Линкестис“ како и книгата „Убигацијата на средновековна Битола“ (од 7 до 14 век) издадена во 2003 година.

Janakievski, Tome (1938-2004), archaeologist and research adviser. He was born in Bitola. He finished his primary and secondary education in Bitola, and he graduated at the Faculty of Philosophy in Zagreb at the department of archeology in 1963. In 1975 he was honoured with the title, Master of museum sciences. In 1997 he had his doctorate in the “Antique theatres and monuments with theatre topic in RM” and was honoured with the titles Ph D of archaeological sciences. In 1964 he got employed at the National Museum in Bitola as an archaeologist. In the period from 1968 to 1976 he was the manager of that institution. As an excellent expert of archeology he participated in many archeological excavations and research such as: the research and reconstruction of the Roman theatre Heraclea and research in REK, Kale, village Strezevo and Capari field; 1974, 1977, 1978, 1987 respectively. Since December 1999 he got employed at the Institute of ancient slavic culture in Prilep. In 1998 he published his article “Antique theatres and monuments with theatre topic in the Republic of Macedonia” In 2001 he published the scientific article “Late antique micro building section above the theatre in Heraclea Linkestis” as well as his book “Ubigation of mediaeval Bitola”(from 7 do 14 century) published 2003.

ЈОСИФОВСКИ
ЈОСИФ
– актер –

JOSIFOVSKI
JOSIF
– actor –

Јосифовски, Јосиф (1927–2001), актер кој долги години беше носител на главниот репертоар на Народниот театар од Битола. Препознатлив по неговата маркантна фигура, со бујниот баритонски глас, живиот и ведар темперамент и со страста која провејуваше скоро низ сите ликови одиграни на штиците што живот значат.

Роден 1927 г. во Велес. Во 1960 г. станал член на колективот на Народниот театар - Битола. Тој беше еден од водечките актери на битолскиот ансамбал и долго време носител на репертоарот. Со својот раскошен и еруптивен талент одигрува повеќе насловни и водечки улоги. Неговата трансформација од лик во лик, со сериозноста кон пристапот, со свежината и чистотата ги постигнул највисоките дострели во градењето на ликовите Клаудие во „Хамлет“ од В. Шекспир (1966 и 1989), Франц во „Разбојници“ од Ф. Шилер (1967), Јаго во „Ойело“ од В. Шекспир (1970), Сади во „Дундо Марое“ од М. Држиќ (1972), Еротие во „Сомништелно лице“ од Б. Нушиќ (1978), Императорот во „Подземна република“ од Јордан Плевнеш (1991), „Професионалец“ од Д. Ковачевиќ (1990), дуодрамите „Партија реми“ од Дин Ли Кобру (1986), „Виенско шанго“ од П. Турини (1987) и др.

Импозантни партии дал и во филмовите „Пред дождот“ и „Прашина“. Добитник е на наградата „Војдан Чернотрински“ за животно дело.

Josifovski, Josif (1927-2001), an actor who was for many years holder of the main repertory of the Bitola National Theatre, recognizable by his noticeable figure with strong baritone voice, lively and cheerful character, infusing with passion all the characters he acted on the Lure of the Footlights. He was born in 1927 in Veles. In 1960 he became part of the Bitola National Theatre Assembly. He was one of the leading actors of Bitola Assembly and he was the holder of the repertory for a very long time. With his luxurious and eruptive talent he acted many headline and leading roles. The ability for transformation from character to character, together with the seriousness and purity in his approach, he achieved the highest advancements in the creation of the characters such as: Claudie in “Hamlet” W.Shakespeare (1966 and 1989), Francine in “Outlaws” by F. Sheller (1967), Jag in “Othello” by W.Shakespeare (1970), Sadi in “Dundo Maroe” by M. Drzik (1972), Erotie in “Suspicious person” by B. Nusik (1978), and The emperor in “Underground Republic” by Jordan Plevnes (1991). He also acted in “the Professional” by D. Kovacevik (1990), duoplays “A party of rummy” by Din Le Cobru (1986) and “Vienna Tango” by P.Turini (1987) and many others.

In the films “Before the rain” and “Dust”, his acting showed an incredible and exceptional talent and potentials. He is a recipient of Vojdan Cernodrinski - award for life achievement.

**КАВАЕВ
ФИЛИП**
– фолклорист –

**KAVAEV
FILIP**
– folklorist –

Каваев, Филип (1904–1974), фолклорист, собирач и проучувач на народни песни, приказни и кратки жанрови, долгогодишен средношколски професор и уредник на радио емисии од областа на фолклористиката на Радио Битола и Радио Скопје. Роден 1904 г. во Струга. Основно образование завршил во Струга, средно во Охрид и во 1924 г. завршил богословска учителска школа во Призрен. Во времето од 1924 до 1941 г. учителствувал во многу села во тогашната, струшка, дебарска и прилепска околија. Во почетокот на бугарската окупација (1941 г.) бил назначен за средношколски професор во Битола каде останал до крајот на својот живот. Учителствувајќи од село в село Ф. Каваев имал можност да се запознае со фолклорот во разни места. Собраниот материјал тој грижливо го чувал до последните години од животот кога го депонирал во Институтот за фолклор во Скопје, така што во проучувањето на фолклорот на Западна Македонија е неоминлив. Во 1945 г. Ф. Каваев бил назначен за наставник за македонски јазик и литература во новоотворените училишта на мајчин јазик, во гимназијата „Никола Карев“ во Битола. Во 1957 г. дипломирал и на Филозофскиот факултет во Скопје. Во 1962 г. според тогашните закони Ф. Каваев бил пензиониран на 58 годишна возраст. Покрај собирање на народни

Kavaev, Fillip (1904-1974), folklorist, collector and researcher of folk songs, tales and short genres, long-term high school teacher and editor of radio programs in the field of the folklore at Radio Bitola and Radio Skopje.

He was born in 1904 in Struga. He finished his primary school in Struga and his secondary education in Ohrid and in 1924 he finished Theological teacher's school in Prizren. In the period from 1924 to 1941 he was teaching in many villages at that time Struga, Debar and Prilep region. In the beginning of the Bulgarian occupation (1941) he was appointed a high school teacher in Bitola, where he stayed till the end of his life. Teaching from village to village he had been given the opportunity to be introduced to the folklore of different districts. The material he collected was carefully kept till the last years of his life, and donated to The Folklore Institute in Skopje, making him a recognizable figure in the research of the Western Macedonia folklore. In 1945 Fillip Kavaev was appointed a teacher of Macedonian language and literature in newly opened high school in mother tongue "Nikola Karev" in Bitola. In 1957 he graduated at the Faculty of Philosophy in Skopje. According to the existing laws Kavaev was retired at the age of 58.

Beside collecting folk songs, he wrote literature works as well. Ever since NOB he

творби, тој пишува и литературни дела. Уште пред НОБ тој објавувал творби - песни и раскази во тогашните весници и списанија. Во 1936 г. за објавениот расказ „Прост рибар“ ја добил првата награда, а 1938 г. на анонимен конкурс добил втора награда за учество со кратко прозно дело. Во 1943 г. тој понудил драмски текст во Битолскиот народен театар, поврзан со револуционерната дејност и погубувањето на Ѓорѓи Сугарев. Објавувал написи во сп. „Македонски јазик“ за зборообразувачките процеси, за етимологијата на посебни зборови и сл. Има објавено трудови и од историски карактер („Учеството на Битола и битолчани во Илинденското востание според народните песни“). Од објавените трудови посебно интересни се тие што говорат за фолклорот на областа Гора и јазикот на гораните (исламирани Македонци). Во 1961 г. ја објавил збирката „Народни пословици и гатанки од Струга и Струшко“, 4450 пословици и 567 гатанки. Во 1969 г. ја објавил книгата „Битола, бабам Битола“ со 204 испеани песни за Битола, додека во 1972 г. излегла од печат и третата негова збирка „Смилево славно во оган гори“. Починал 1974 г. во Битола. Во 1961 г. бил награден со наградата „4-ти Ноември“. Истата година бил одликуван и со Орденот за труд со сребрен венец.

had been publishing a great variety of poems and stories in the existing newspapers and magazines. In 1936, he got first prize for the published story “Simpleminded fisherman” and in 1938 he took part in an anonymous contest where he won second prize for participating with short prose work. In 1943 he offered play text to Bitola National theatre regarding the revolutionary activity and the execution of Gorgi Sugarev. He published headlines in the magazine “Makedonski jazik” for word formation processes, the etymology of special words and etc. He published articles of historical character (“Participation of Bitola and its citizens in Ilinden rebellion according to the folk songs”). From his published articles in the field of the folklore are especially interesting those concerning the region of Gora and the language of Gorans (Islamized Macedonians). In 1961 he published “Bitola babam Bitola” a book comprising 204 songs, sang for Bitola and in 1972 his third collection “Famous Smilevo burns in flames”. He died in Bitola in 1974. In 1961 he was honored with 4th November -award and received the Order of labor with silver wreath.

**КАЛАУЗИ
ЈОВАН**
– лекар –

**KALAUZI
JOVAN**
– doctor –

Калаузи, Јован (1919–1989), прима-риус, д-р специјалист, интернист кардиолог, еден од основоположниците на интензивна нега и терапија при кардијални кризи во Р. Македонија. Се одликувал со голема стручност и хуманост.

Роден 1919 г. во Битола, каде го завршил основното и средното образование. Во 1949 г. дипломирал на Медицинскиот факултет во Белград. Во 1950 г. во Битола ја започнал специјализацијата по интерна медицина, а ја завршил 1954 г. во Белград. За време на специјализацијата во Белград во исто време, т.е. во 1950 г. бил и на студиски престој во Институт за хематологија и трансфузиологија. Во тој период интензивно се бавел со клиничка хематологија, ја изучувал ревматичната треска и хроничниот ревматизам во Битола и Битолско. Во контекст на тие истражувања публикувал повеќе стручни трудови од тие области. Во 1951 г. во Битола ја формирал првата Станица за трансфузија на крв во внатрешноста на Македонија. Во 1959 г. специјализирал кардиологија во Париз. Неговите усовршувања во областа на електро и фонокардиографијата, како и во дијагностиката и терапијата на коронарната болест ги публикувал во повеќе негови трудови.

Од 1963 до 1978 г. ја обавувал функцијата началник на Интерното одделение и Службата за внатрешни заболувања.

Kalauzi, Jovan (1919-1989), chief of staff, dr specialist internist, cardiologist, one of the founders of the Intensive care and treatment at cordial crises in RM. He was famous for possessing great skills and sense of humanity. He was born in Bitola in 1919 where he finished his primary and secondary school. In 1949 he graduated at the Faculty of Medicine in Belgrade. In 1950 in Bitola, he started his specialization in Internal medicine and he finished it in 1954 in Belgrade.

During his specialization in Belgrade in 1950, he had frequent visits to the Institute of Hematology and Transfusion for the sake of his studies. At that period he was dealing intensively with the clinical hematology, studied rheumatic fever and chronicle rheumatism in Bitola and its surrounding.

Related to this research, he published more professional articles of these areas. In 1951 he established the First Transfusion Station in the inside of Macedonia. In 1959 he specialized in cardiology in Paris. His improvements and achievements in the filed of electro and phonocardiography as well as in the diagnosis and therapy of the coronal disease were published in many articles.

In the period from 1963 until 1978 he was occupying the function of Superintendent of internal diseases ward. Dr Kalauzi was a great enthusiast and his pioneer attempts gave obvious results in the reduction of the percentage of mortality of acute heart at-

Д-р Калаузи бил голем ентузијаст и неговите пионерски зафати и интервенции дале видни резултати во намалувањето на процентот на смртноста при акутен инфаркт на миокардот АИМ. Од 1978 г. до неговото пензионирање во 1984 г. бил виш здравствен советник во Медицинскиот центар. Истовремено обавувал и бројни стручни и општествено-политички функции: два пати бил претседател на Лекарскиот актив во Битола, потпретседател на Интернистичката и Кардиолошката секција на МЛД – Скопје, претседател на Советот за народно здравје на Општина Битола, претседател на комисијата за трансфузија на крв при Околискиот одбор на Црвениот крст во Битола, член на Управниот одбор на ДНУ – Битола, главен и одговорен уредник на весникот на Медицинскиот центар „Трифун Пановски“ - Битола, „Здравствена трибина“ и др.

Бил редовен член на Југословенското кардиолошко друштво. Добитник е на голем број дипломи и благодарници од различни организации и асоцијации. Од 1966 г. како резултат на неговата стручност и хуманост, големиот број трудови е носител на звањето примариус. Во 1967 г. ја добил „4-то Ноемвриската награда“ на градот Битола. Починал во 1989 г. во Битола, но останал вечно во сеќавањата на неговите колеги и многубројните благодарни пациенти.

tacks at myocardium AIM. Since 1978 until his retirement in 1984, he was a health counselor at the Medical center At the same time he executed many professional social, political functions: president of Doctor's association of Bitola, twice, Vice president of the Internal and Cardiological section at MLD Skopje, president of National Health Counsel of the municipality Bitola, president of the Transfusion committee at the Regional board of the Red Cross in Bitola, member of the Management Board at DNU Bitola, editor in chief of the newspaper of the Medical Center "Trifun Panovski" Bitola called *Health Tribune*. He was a full time member of the Yugoslav Cardiological association. He is a recipient of large number of diplomas and testimonials of different organizations and associations. Since 1966, as a result of his professionalism and humanity, and the large number of articles, he was honoured with the title *primarius*. In 1967 he won 4th November award of the city of Bitola. He died 1989, but remained in the memories of his colleagues and numerous grateful patients.

**КАМХИ
РАФАЕЛ**
– революционер –

**KAMHI
RAPHAEL**
– revolutionary –

Камхи, Рафаел М. (1870–1970), познат под псевдонимот *војводаџија Скен-дербег*, претставува значајна личност во македонското национално револуционерно движење, во кое оставил траги со активното учество и во организирањето и во борбените дејства на македонскиот народ, донатор за отворање училишта и снабдување со оружје на ТМОРО, помагал во сиропатилиштатата на сиромашни битолски незгрижени деца, познат интелектуалец. Тој бил македонски Евреин од Битола, виден деец на ВМРО, учесник на Основачкиот конгрес на ТМОРО во 1896 г., учесник во Солун и во преговорите за откуп на грабнатата мисионерка Мис Стон, учесник во Илинденското востание, во изработка на таен магацин со оружје во Битола за потребите на ВМРО (1894), одговорен за финансиите на Организацијата. Роден во Битола 1870 г. во битолско еврејско семејство. Се школувал во Еврејското училиште. ЦК на ТМОРО бил сместен во Солун во куќата на Рафаел Камхи. Во 1896 г. Р. Камхи учествувал на Првиот конгрес на ТМОРО во Солун, бил нејзин специјален курир и врска меѓу ЦК на Организацијата. Од турската власт бил откриен, гонет и затворен, но со поткуп бил ослободен и слободно се движел во Битолско, Ресенско, Костурско и др. места. Во време на Илинденското востание тој активно учествувал, наоѓајќи се во

Kamhi, Raphael M. (1870-1970), known under his nickname, the voivode Skender beg, represents an important personality in the Macedonian revolutionary movement in which he left traces with his active participation in the organization and in the fighting actions of Macedonian people, donator for opening schools and supplier of TMORO with weapons. He was a well-known intellectual who assisted the orphanage of Bitola's parentless children. He was a Macedonian Jew from Bitola, and a well-known activist of VMRO, who took part in TMORO Foundation congress in 1896. R.Kamhi was a participant in Solun and in the ransom negotiation for the kidnapped Miss Stone, as well as a participant in the Ilinden rebellion, engaged in building a secret weapon storehouse (together with Dame Gruev) in Bitola for the needs of VMRO (1894), and a person who was responsible for the finances of the organization. He was born in Bitola in a Jewish family and was educated in a Jewish school. CK of TMORO was situated in Solun in the house of Raphael Kamhi. In 1896 R.Kamhi took part in the first congress of TMORO in Solun as a special courier and connection between CK and the organization. He was discovered and prosecuted by the Turkish authorities and even imprisoned, but with the help of bribe he was liberated and able to move freely in Bitola, Resen, Kostur and other places. In the period of the

првите борбени редови. По востанието тој отишол во Бугарија и се сретнал со видни личности, меѓу кои и со принцот Фердинанд на кого му забележал поради мешање на Бугарија во македонското ослободување. Учествовал на Рилскиот конгрес на ВМРО (1905) каде се спротивставил на А. Протогеров и Т. Александров. За време на Балканските војни и Првата светска војна Камхи бил на страната на народот и организацијата. И во време на српското ropство тој се залагал за ослободување на Македонија. Започнала Втората светска војна и дошла бугарската окупација. Во 1943 г. Камхи бил затворен, а подоцна ослободен и преселен од Битола во Софија. Во 1950 г. заминал во Израел, каде останува до крајот на животот во Тел Авив, доживувајќи ја и својата 100-та година од животот. Починал во 1970 г. Своите спомени од богатиот револуционерен живот, неговата дружба и организираност заедно со Даме Груев, Гоце, Делчев, Ѓорче Петров и др. и неговите ракописи биле доставени во ИНИ-Скопје. За него била важна девизата: „Слободата мора да биде дело на целиот поробен народ“. Напишал книга *Сйомени*, изворни кажувања и документи (објавени во Софија во 2000 г.).

Ilinden rebellion he actively participated in the first lines. After the rebellion he went to Bulgaria, where he met important people such as: the prince Ferdinand whom he expressed his disappointment about Bulgarian interference in the Macedonian liberation. He participated at Rila's congress of VMRO (1905) where he opposed A.Protogеров and T.Aleksandrov points of view. During the Balkan wars and the First World War Kamhi was on the side of the people and the organization. Even in the period of Serbian occupation he was fighting for Macedonian liberation. Then the Second World started. The Bulgarian occupation came. In 1943 Kamhi was imprisoned, but thanks to Bulgaria he was liberated and he moved from Bitola to Sofia. In 1950 he went to Israel where he stayed till the end of his life in Tel Aviv. He died in 1970 at the age of 100. His memories regarding his rich revolutionary life and his companionship with Dame Gruev, Goce Delcev, Gorce Petrov and others, as well as his manuscripts were sent to INI Skopje. He found the motto "the liberty must be the act of the all conquered people" an important power that should inspire people to action. He wrote a book "Memories", source oral sayings and documents (published in Sofia in 2000). He was a confident friend of Delcev which fact can be supported by Goce's present in Bitola and his spending a night in his house (November 1901).

**КАНИНСКИ
НИКОЛА – КОЛЕ
– револуционер –**

**KANINSKI
NIKOLA – KOLE
– revolutionary –**

Канински, Никола–Коле (1914–1944), маркантна фигура во револуционерната историја на македонскиот народ. По професија - правник. Своео средно школско образование го завршил во Битолската гимназија. Во октомври 1933 г. заминал на студии на Правниот факултет во Белград. Токму таму Канински стекнал сознанија за марксистичкото учење, за Француската револуција и Париската комуна. Истовремено интензивно се интересирал за историјата на македонскиот народ и македонскиот јазик и во него се разбудило длабоко национално чувство. Член на КПЈ станал во 1936 г. По дипломирањето во 1938 г. се вратил во Битола и почнал да се истакнува како организатор и раководител на НОД. Поради својата револуционерна дејност неколкупати бил затворан од бугарската полиција. На 6. IX 1942 г. се приклучил кон партизанските единици. Тој го организирал и станал командант на Битолскиот партизански одред „Гоце Делчев“. Бил именуван за политички комесар на Првата македонска бригада на НОВ на Македонија, избран бил за делегат на Второто заседание на АВНОЈ како и на АСНОМ. Загинал како политички комесар во Првата Македонско - Косовска бригада, при експлозија на мина на 22. јули 1944 година во село Брунец, кај Караорман.

Kaninski, Nikola–Kole (1914-1944), distinguished figure in the revolutionary history of Macedonian people. He was a lawyer. He finished high school in Bitola. In October 1933 he went to The Law faculty in Belgrade. At that time, Belgrade University represented an important stepping stone in the progressive democratic movement of the working class and the intelligence. There Kaninski got informed about the Marx teaching, about the French revolution and Paris commune. At the same time he got intensively interested in the history of Macedonian people and language, which interest stirred up deep national feelings inside him. He was a member of KPJ in 1936. After his graduation in 1938 he returned to Bitola where he was soon recognized as a leader and organizer of NOB. As a result of his revolutionary activity he was imprisoned several times by the Bulgarian police. On 6.09. 1942 he joined the partisans units. He organized and became commandant of Bitola partisans unit "Goce Delcev". He was appointed political commissar of the First Macedonian Brigade of NOV of Macedonia, and he was elected to be a delegate of the Second Assembly of AVNOJ as well as ASNOM. He died as a political commissar of the First Macedonian Kosovo Brigade in a mine explosion of on 22 July 1944 in the village of Brunec on Karaorman.

**КАРАМАНДИ
ЕЛПИДА – НАДА
– народен херој –**

**KARAMANDI
ELPIDA – NADA
– national hero –**

Караманди, Елпида – Нада (1920–1942), македонска револуционерка, народен херој. Во Битола Елпида ги поминала детските години во голема сиромаштија. Есента 1939 г. заминала на студии во Белград. За време на студиите таа се приклучила кон напредната младина на Белградскиот универзитет и станала член на СКОЈ како деветнаесетгодишна девојка. По окупацијата, под непосредно раководство на Стив Наумов, станала една од најистакнатите организатори на НОБ во Битола, особено меѓу жените и младината. Во 1941 г. таа станала член на КПЈ. Оттогаш уште позасилено ја ширела идејата за бескомпромисна борба против окупаторот. Поради својата активност била уапсена од бугарската полиција, но и покрај сверските мачења на кои била подложена, окупаторските полицајци не извлекле ништо од неа. Била ослободена во недостиг на докази. По излегувањето од затвор Елпида се префрлила во илегалата. Пролетта, во април 1942 г. била меѓу првите борци на штотуку формираниот Партизански одред „Пелистер“. На 3. V 1942 г. во борбата на опколениот одред над селото Лавци, битолско, таа била тешко ранета, заробена и по долго мачење стрелана. За народен херој е прогласена на 6. октомври 1951 година.

Karamandi, Elpida Nada (1920-1942), Macedonian revolutionary, national hero. She was born in a poor family and thus from a very young age, she was living on a shoe-string, experiencing bitterly the hardship of the poverty. In the autumn 1939 she went to study to Belgrade. During the studies she joined the progressive youth at Belgrade University and as a nineteen year-old girl she became a member of SKOJ. After the occupation, under direct leadership of Stiv Naumov, she became one of the most famous organizers of NOB in Bitola, especially among the women and the youth. In 1941 she became a member of KPJ. Since then, she had been spreading the idea for uncompromising fighting against the occupation.

As a result of her activity, she was arrested by the Bulgarian police and although she was exposed to monstrous tortures by the occupation police forces, she did not reveal anything.

She was liberated because of lack of evidences. After Elpida was being set free she went into the underground. In the spring in April 1942 she was among the first fighters of the newly established partisan unit "Pelsiter". On 3.05. 1942 in the fight of the surrounded unit in a place just above the village of Lavci - Bitola, she was badly wounded, captured and after long tortures she was shot. She was pronounced a national hero on 6 October 1951.

**КАРАНГЕЛЕВСКИ
ВАСКО**
– народен херој –

**KARANGELEVSKI
VASKO**
– national hero –

Каранѓелевски, Васко (1921–1977), македонски воин, генерал–полковник, народен херој. Потекнува од битолското село Брусник, каде многу рано активно се вклучил и станал член на СКОЈ. Со формирањето на првиот Партизански одред во брусничкиот регион, во 1942 г. Каранѓелевски веднаш се вклучил во него. Одредот најпрво изведувал помали диверзантски акции, снабдувајќи се на тој начин со оружје и муниција. Истакнувајќи се со своите активности Каранѓелевски станал командир на чета. Зимата 1943 г. со баталјонот „Стив Наумов“ учествувал во акциите од Егејска Македонија до Козјак. Во февруари 1944 г. се формирала Третата ударна бригада. Во неа тој бил командант на баталјон. Со завршувањето на пролетната офанзива значително се зголемила слободната територија во Македоније. Од Третата ударна бригада се одделил еден баталјон кој заминал во Источна Македонија. Наскоро на тој терен се формирала Четвртата бригада, а В. Каранѓелевски станал заменик командант. Подоцна истата должност ја вршел и во Петтата и во Седмата МНО бригада. Ослободувањето на Македонија го затекнало на должноста командант на Четириесет и деветтата македонска дивизија. По ослободувањето вршел одговорни должности во ЈНА. Се до неговата трагична смрт во 1977 г. тој бил командант на Скопската воена област со чин генерал–полковник.

Karangelevski, Vasko (1921–1977), Macedonian soldier, participant of NOB, general colonel, national hero. He was from Bitola's village, Brusnik where he soon became a member of SKOJ. When the partizans unit at the Brusnik region in 1942 was established, Karangelvski immediately joined it. At first the unit performed diversant actions, supplying itself with weapons and munition. By showing outstanding courage in his activities, Karangelevski soon became a commandant of the unit. In the winter 1943 together with his battalion „Stiv Naumov“ he participated in the actions spanning from the Aeagen Macedonia to Kozjak. In February 1944 the Third Fighting Brigade was formed. There he was the commandant of a battalion. By the end of the spring offensive, the liberated territory was greatly expanding in Macedonia. One battalion was separated from the Third Fighting Brigade, and set out to Eastern Macedonia. Soon on that place the Fourth Brigade was formed and V. Karangelevski became a deputy commandant. Later he performed the same duty at the Fifth and the Seventh MNO brigade. At the time of the liberation he was a commandant of the Forty-ninth Macedonian division. After the liberation, he performed responsible duties in JNA, until his tragical death in 1977, when he was a commandant of Skopje's military area with the rank of general colonel.

**КАРАЦОВСКИ
ЃОРЃИ**
– ликовен уметник –

**KARADZOVSKI
GORGI**
– artist –

Карацовски, Ѓорѓи (1916–1989), единствен резбар од Битола чии дела претставуваат величенствени споменици на креативниот творечки дух на авторот – доследен на македонската уметничка традиција. Карацовски бил роден во Охрид 1916 год. каде завршил Школа за уметнички дрворез. Од 1937 г. се доселил во Битола и го работел иконостасот за гробјанската црква Св. Петар и Павле. Тоа бил почеток на натамошните креативни зафати на 11 иконостаси, црковен мобилијар и др. предмети работени во резба. Други негови изработени дела се: Иконостасите во црквите: Св. Јован во Битола (1937); Св. Константин и Елена с. Лавци (1940); Св. Димитрија, с. Дихово (1942-43); Св. Богородица, с. Чајниче (1958-60); Св. Наум, Битола (1960); Св. Сава во Њујорк (1962); Св. Никола, Џонстон, САД (1964), изработен иконостас за црквата во Виндзор, Канада (1967-68) и за Св. Архангел Михаил во с. Буково (1982-84). Во 1944 г. го изработил владичкиот стол и шест др. столови за поповите во црквата Св. Богородица во Битола. Други негови дела се наоѓаат во: Католичката црква во Битола (певница и маса за престол), црквата во Богданци (престол), во Митровица (заветен кип на Св. Богородица од мермер) и во Сопоќани (певница и трон). Починал 1989 г. во Битола.

Karadzovski, Gorgi (1916-1989), unique engraver from Bitola whose acts represent magnificent monuments of the creative spirit of the author-loyal to the Macedonian art tradition. Karadzovski was born in Ohrid in 1916 where he finished Art Engraving School. In 1937 he moved to Bitola and worked the iconostasis of “St Peter and Paul” the cemetery church. It was the beginning of a further prolific period of creating 11 iconostasis, church mobiliar and other engraved objects. His other performed acts are: Iconostasis at the churches “St John” in Bitola (1937) “St Constantin and Elena” v. Lavci, “St Dimitrija” v. Dihovo 1942-1943, “St Virgin Mary’s church” v. Cajnice (1958-1960), “St Naum” Bitola (1960), “St Sava” in New York (1962), “St Nikola”, Jonston USA (1964), he engraved iconostasis for the church in Windsor Canada (1967-68) and “St Archangel Mihail” in v. Bukovo (1982-84). In 1944 he made the bishop’s throne and six other chairs for the priests in the Virgin Mary’s church in Bitola. His other works are: The Catholic church in Bitola (choir stall and table for throne), the church in Bogdanci (throne), in Mitrovica (Honourable marble statue of Virgin Mary) and in Sopkani (choir stall and throne). He died in 1989 in Bitola

КЕРИМ
ПАША АБДУЛ
– државник –

Керим паша, Абдул (Абд Ул) (1835-1910), дивизиски генерал, роден 1835 г., познат битолски валија во времето од 1895 до 1898 г. по своите прогресивни идеи и креативности. Со доаѓањето за валија Керим паша, започнал да ги средувача меѓуетничките односи. Бил европски ориентиран и веднаш по преземањето на должноста валија започнал со реформи, ги сменил сите мудури, кајмаками и други чиновници, кои се покажале со лоши односи, зафаќајќи се притоа и со средување на меѓуетничките односи во градот, со закана дека ќе бидат строго казнети нарушителите. Втората акција му била обезоружување на селската жандармерија, па сменување на бекчији (полјаци) и нивно заменување со христијански. Забранил да се носи оружје во градот и да се врши егзекуција на македонски револуционери, забранил да се врши погребување низ градот, ами тоа да се прави надвор на одредено место. Се грижел да воспостави ред и мир во Битола. Во 1901 г. сесрдно се ангажирал со материјална помош да ја санира елементарната непогода во вилаетот, а најмногу во Прилеп каде биле срушени 500 куќи. Покрај другите реформи тој се ангажирал против пљачкашките банди кои вршеле грабежи, колежи и палежи по селата. Во 1901 г. се случил познатиот бунт на воените старешини за поголема плата. Валијата се снашол и

KERIM
PASHA ABDUL
– public figure –

Kerim pasha, Abdul (Abd Ul) (1835-1910), division general, born 1835 famous Bitola vali in the period from 1895 to 1898 by his progressive ideas and creations. When he arrived for a vali, Kerim pasha began to fix the interethnic relations. He was Europe oriented and immediately after taking over the duty as a vali, he began with the reforms, he changed all mudurs and kajmakams and other staff who behaved inappropriately, at the same time he started to improve the internal ethnical relationships in the city, by threatening that those who would break the law, would be severely punished. The second action was disarmament of the village police and their replacement with Christians. He forbade wearing armament in the city and performing execution over the Macedonian revolutionaries, he forbade burials in the city, and imposed burials to be done on a special place outside the city. He took care to establish peace and order in Bitola. In 1901 he completely engaged himself to donate material aid in order to take care of the sanitary disaster in the vilayet, and mostly in Prilep where 500 houses were pulled down. Besides other reforms he was against the robbing bands, that performed robberies, slaughterings and devastation in the villages. In 1901 there was the famous rebellion of the military officers asking for a higher salary. The vali managed to fix that and he satisfied their requests. In 1901 he retired on

тоа го средил - барањата нивни ги задоволил. Во 1901 г. самоволно заминал во пензија, напуштајќи ја засекогаш Битола. Во своето владеење тој се прочул со осовременување (европизирање) на Битола како град, организирајќи и вршејќи комунални дејности, изградба на зданија, одржување хигиена итн. Најпрво тој го регулирал коритото на р. Драгор, дал еден тек, од кој тешко излегувала. Исто така го уредил и Булеварот, со засадување високостеблени дрвја. Околу Драгорот биле изградени дуќани - кои биле сопственост на Општината. По негова наредба во близината на градот се дренажирало местото и засадил високостеблени дрвја и го оформил познатиот парк во Битола. Го изградил „Тумбе кафе“ како излетиште, со засадени дрвја и поставени столици. Наспроти „Тумбе кафе“ ја возобновил, преуредил кафеаната и дал име „Единство“. Градењето на театарот во Битола е поврзано со управувањето на валијата Керим паша. Тој започнал 1897 г. а се доизградил кон 1905 г. Заслугите на Абдул Керим паша за Битола биле големи. Покрај улици, театар и парк изградил и други објекти. Изградил болница за бедните во Битола, лудница, прибирајќи ги во неа алипните во умот. Изградил Дом за старци, изградена била кожарница под градот, го изградил рибниот пазар. Во централното градско подрачје изградил високи зданија. Меѓу другите го изградил и хотелот „Марк“ („Ориент“). Со него Битола добила современ европски тип.

his own request, leaving Bitola for ever. During his ruling, he was famous for his modernization (Europeanization) of Bitola as a city, organizing communal activities, construction of buildings, maintenance of hygiene etc. Firstly, he regulated the riverbed of the river Dragor and gave it a flow course where it could not pour over easily. He also fixed the Boulevard by planting high stalk trees. Around Dragor there were built shops, which were the ownership of the municipality. On his command, the area near the city was drained where he planted high stalk trees, building up the famous park in Bitola. He built "Tumbe kafe" as a picnic area with planted trees and set up chairs and benches. Opposite "Tumbe kafe" he reconstructed the restaurant and named it "Edinstvo". The building of the theatre is also connected to the time of vali Kerim pasha's ruling. It was started in 1897 and it was completed in 1905. Abdul Kerim pasha credits for Bitola were great. Beside streets, theatre, park, he built other objects as well. He built a hospital for the poor in Bitola, mental hospital in order to take care of those who had mental problems. He built hospices for the old, a tannery under the city and a fish market.

In the central area he constructed some buildings. Among the others he built the hotel "Mark orient" by which Bitola got its modern European look.

КЛИМЕНТ
– митрополит –

KLIMENT
– metropolitan –

Климент, митрополит - Никола Трајков (1912-1979), прв македонски митрополит преспанско-битолски, прв архијереј во Битола по обновувањето на МПЦ и втор македонски архијереј; потписник на соборската Одлука од 1967 г. за обнова на автокефалниот статус на МПЦ. Митрополитот Климент, пред монашењето и хиротонијата за архијереј на МПЦ се викал Никола Трајков. Роден бил на 3. VIII 1912 г. во Битола. Основно образование и гимназија завршил во родниот град, а студиите на Правниот факултет во Белград и Софија. Тој бил познат и како исклучително надарен педагог во вистинска смисла на зборот. Во својата долгогодишна просветна дејност успеал на своите ученици, од кои многумина биле на високи места во тогашната државна администрација, културата и просветата, со многу љубов да им ја доближи историјата на македонскиот народ бидејќи отпрво работел како професор во гимназијата во Битола, потоа како референт во Историскиот архив во Битола и судија во Народниот суд во Општина Битола. Зачудувал со неговата меморија и неговото енциклопедиско знаење за низа најситни подробности, не само од познатите историски настани, туку и од историјата на одделни семејни родослови и историското минато на одделни населени места во нашата земја.

Kliment, metropolitan - Nikola Trajkov (1912-1979), first Macedonian metropolitan of Prespa and Bitola, first archpriest of Bitola after the revival of MPC and second Macedonian archpriest: signatory of the Convention decision from 1967 for revival of the autocephalous status of MPC. Before approaching the monastic's orders and hirotrony for archpriest of MPC the metropolitan Clement had the name Nikola Trajkov. He was born in 1912 in Bitola. He finished his primary and secondary education in his native city and he studied law in Belgrade and Sofia. He was well known as exceptionally gifted pedagogue in the true sense of the word. In his long-term educational activity he managed to close the history of Macedonian people to his students, who were occupying high positions in the former state administration, culture and the education. Firstly, he worked as a teacher in the high school in Bitola, then as an official at the Historical Archive in Bitola and a judge at the National court in the municipality of Bitola. He amazed the others with his memory and encyclopedia knowledge for a range of tiny details, not only of the significant historical events but also with the history of certain genealogy and the history of specific settlement in our country.

He promoted himself as an activist for revival of MPC. He was metropolitan of Prespa

Митрополитот Климент бил познат и како исклучително надарен педагог во вистинска смисла на зборот. Се истакнал како активист за обнова на МПЦ. Бил прв митрополит преспанско-пелагониски и прв архиереј, хиротонисан во МПЦ по нејзиното укинување во 1767 г. Во 1958 г. бил замонашен во Св. Богородица Побожје, Скопско. Бил ракоположен за ероѓакон и свештенојереј во Св. Мина, Скопје. Во Битола во храмот Св. Димитриј е произведен за архимандрит, а на 19. VI 1959 во Св. Мина бил хиротонисан за архијереј од поглаварите на СПЦ и на МПЦ Герман и Доситеј и епископот бачки Никанор. Во 1959 г. во Штип заедно со архиепископот Доситеј го хиротонисуваат архимандритот Наум и формираат Свет архијерејски синод на обновената МПЦ. По долго боледување, во 1979 г. Климент се упокоил во Битола.

and Pelagonia and first archpriest ordained in MPC and after its revocation in 1767. In 1958 he approached the monastic' order at St"Virgin Mary's Church" in Pobožje, Skopje. He wanted to become an erodeacon and priest at St Mina, Skopje. In Bitola, at St Dmitrija he became archimandrite and on 19.06.1959 at St Mina was ordained for archpriest by the Heads of SPC and MPC German and Dositej and the bishop of Backa Nikanor. In 1959 in Stip together with archbishop Dositej ordained archimandrite Naum and formed the Holly archpriest synod of the revived MPC. After a long period of sickness in 1979 Clement beatified in Bitola.

**КОЛОНОМОС
ЖАМИЛА**
– револуционерка –

**KOLONOMOS
ZAMILA**
– revolutionary –

Колономос, Жамила (1922), видна членка на битолската еврејска заедница, борец, почитуван научен работник. Родена во Битола. Се школувала во родниот град и многу млада се вклучила во револуционерните активности во градот. Учесник во НОБ од 1941 г. Раководела две скоевски и една женска група. Особена била активна и популарна меѓу еврејската младина во Битола. Успеала да го избегне погромот на Еверите и во април 1943 г. го напуштила револуционерното дејствување во Битола и се приклучила во партизанскиот одред „Гоце Делчев“. Била заменик комесар на баталјон во Првата македонско - косовска ударна бригада и функционер во АФЖ. Непосредно после војната активно се вклучила во државниот и општествениот живот на земјата, посебно во организирањето и дејствувањето на организациите за деца и млади. По ослободувањето завршила Филозофски факултет во Скопје каде работела како доцент на Катедрата по романска филологија. Колономос како научен работник објавила повеќе трудови и книги. Меѓу позначајните се: „Quelques observations sur les éléments français dans les parlers judéo-espagnols de Bitola et Skopje“ - зборник на Филозофски факултет Скопје, 1963 г., „Observations sur les differences entre les parlers judeo-espagnols de Bitola et Skopje“ - Мадрид

Kolonomos, Zamila (1922), promoted member of Bitola Jewish community, fighter respected scientific worker. She was born in Bitola .She was educated in her native city and very young joined the revolutionary activities in the city. She was a participant in NOB in 1941 She commanded two SKOJ groups and one female group. She was especially active among the Jewish young population in Bitola. She managed to escape away from the Jewish execution in April 1943. She left the revolutionary action in Bitola and joined the partisan unit “Goce Delcev”. She was a deputy commissar of a battalion in the First Macedonian Kosovo Fighting brigade and activist of AFZ. Immediately after the war she was an active member of the state and the social life of the country especially in the organization and the work of the children and young people organizations. After the liberation she graduated at The Faculty of Philosophy in Skopje where as lecturer she worked at the Department of Roman Philology. Kolonomos as scientific worker published articles and books. Among the others the most important are: „Quelques observations sur les éléments français dans les parlers judéo-espagnols de Bitola et Skopje“ – Collection at the Faculty of philosophy Skopje, 1963 „Observations sur les differences entre les parlers judeo-espagnols de Bitola et Skopje“ –Madird 1965 “Proverbs and saying Sefadr Jew’s Bosnia and Herzegovina

1965 г. „Пословице и изреке Сефардских Јевреја Босне и Херцеговине“ - Институт „Ben Cvi“ на еврејскиот универзитет во Ерусалим и Јеврејски историски музеј , Београд 1976 г. Трудот бил пишуван на српскохрватски, еврејски и англиски јазик со бројни фотографии од Битола. Потоа, „Битолската еврејска заедница и нејзиното учество во НОВ 1941 - 1942 г.“, „Битола и битолско во НОВ - 1941 и 1942 г.“, „Евреите во Македонија во Втората светска војна (1941-1945)“. Покрај наведените научни трудови, Жамила Колономос во книгите „Цветови во пламен“ има неколку литературни прилози кои се базираат врз вистински настани од Битола под окупацијата како што се „Даби не се врати дома“, „Чевларските работилници згаснаа“ и др. Живее во Скопје.

Institute Ben Cvi at the Jewish University in Jerusalem. and Jewish historical museum, Belgrade 1976. The article was written in Serbian, Croatian, Jewish and English language with numerous photographs of Bitola. Then, “Bitola Jewish community and its participation in NOV 1941-1942”, “The Jews in Macedonia in the Second World War (1941-1945)”. Beside the listed scientific articles Zamila Kolonomos in her books “Flowers in flames” has several literature enclosures which are based on true events from Bitola under the occupation, such as “Dabi did not come back home” The shoe workshops extinguished” and others. She lives in Skopje.

**КОНСТАНТИНОВ
ДУШАН**
– историчар –

**KONSTANTINOV
DUSAN**
– histrorian –

Константинов, Душан Хр. (1922-2002), етнолог, публицист, книжевник (автор на драмски дела), интелектуалец од висок профил, полиглот, научен работник, познат историчар во РМ и надвор од неа, еден од основачите на Друштвото за наука и уметност - Битола и прв секретар, човек што објавил голем број на трудови од научен, публицистички и др. карактер. Роден бил 1922 г. во Крагујевац (Р. Србија). Основно образование стекнал во родното село, средно образование во Битола, а Филозофски факултет во Скопје, докторирал двапати - првата тема му била од областа на етнологија (за печалбарството) и втората за револуционерното дело на Дамјан Груев. Покрај научна, новинарска, книжевна и публицистичка дејност тој се занимавал и со преведување, а како круна на неговото творештво е преводот на Библијата на современ македонски јазик, (1997). Поважни трудови му се: „Битола 1903“ (монографија, 1983 г.), „Дамјан Груев“ (монографски труд) и други. Неговиот придонес е голем во расветлувањето на организацијата и настаните во Илинденскиот период и голем број револуционери и организатори од тоа време. Д. Константинов со портрет и со биографски податоци е застапен во енциклопедијата „Луѓе на успехот“ на Кембриџ, Англија. Почина 2002 г. во Битола.

Konstantinov, Dusan (1922-2002), ethnologist, publicist, literary worker (play writer) intellectual of high profile, polyglot scientific worker, well-known historian in RM and outside it, one of the founders of the Science and Art Association- Bitola and the first secretary man who published large number of scientific, journalistic and other types of articles. He was born 1922 in Kraguevac (R. Serbia). He finished his primary education in his native village, his secondary education in Bitola and the Faculty of Philosophy in Skopje. He had received Ph D twice, one in ethnology (for migration work) and the other one in the revolutionary work of Damjan Gruev. Beside scientific, journalist, literary and publicist activity, he also translated texts and as a crown of his creative work is the Bible translation in modern Macedonian language (1997).

More important articles are: “Bitola 1903” (monograph 1983), “Damjan Gruev” (monographic article) and others. His contribution is large in the enlightenment of the Organization itself and promoting the events from Ilinden period together with the large number of revolutionaries and organizers. D. Konstantinov’s portrait with his biographic data is presented in the encyclopedia “People of success”, Cambridge, England. He died 2002 in Bitola.

**КОНСТАНТИНОВ
ЈАНКО**
– архитект –

**KONSTANTINOV
JANKO**
– architect –

Константинов, Јанко (1926), македонски архитект, творец од општ профил. Тој е проектант на соборниот храм „Собир на македонските светители“ во Битола.

Роден 1926 г. во Битола. Дипломирал на Архитектонскиот факултет при Техничката висока школа во Белград во 1952 г. По дипломирањето се вработил во Проектанското претпријатие за Македонија „Проектант“, каде што останал да работи до 1954 г. Истата година заминал на едногодишна специјализација во Копенхаген, Данска, каде што истовремено и работел.

Од 1955 до 1964 г. работел во Стокхолм, Шведска, во повеќе архитектонски бироа. Во летото 1957 г. работел во Јувескула, Финска, а од 1958 до 1964 г. во Лос Анџелес, САД, каде што изработувал проекти за трговски центри, училишта, административни објекти и станбени згради.

Во 1964 г., по катастрофалниот земјотрес, се вратил во Скопје и се вклучил во неговата обнова. Особено бил ангажиран во изработката на планот за централното градско подрачје. Од 1966 до 1991 г. работел во Институтот за студии и проектирање „Бетон“ во Скопје.

Од неговото архитектонско творештво позначајни реализираи проекти се: Сеизмолошката станица во Валандово (1965), Педагошката гимназија „Никола Карев“ во Скопје (1969), Протестанската црква

Konstantinov, Janko (1926), Macedonian architect, creator of general profile. He is constructor of the Church of “Synod of Macedonian Saints” in Bitola.

He was born in Bitola. He graduated at the Faculty of architecture at the Technical College in Belgrade in 1952. After his graduation he got employed at the Macedonian Construction Enterprise where he worked until 1954. The same year he left on one year specialization in Copenhagen, Denmark where he simultaneously worked.

From 1955 to 1964 he worked in Stockholm, Sweden at many architecture agencies. In the summer 1957 he worked in Juveskula, Finland and from 1958 to 1964 in Los Angeles, USA where he constructed shopping centers, schools, administration objects and settlement buildings. In 1964 after the disastrous earthquake he returned to Skopje and he was included in its reconstruction. He was especially engaged in construction of the plan for the Central city area. From 1966 to 1991 he worked at the Institute for studies and construction “Beton” in Skopje. From his architectural creative work the most important realized projects are: “Seismological plant in Valandovo” (1965), Pedagogical college “Nikola Karev” in Skopje (1969), Protestant church in Skopje (1970), The Secondary Medical school (1973) Telecommunication center of PTT in Skopje (1974) and the hotel “Aleksandar Palas” Skopje (1998). He

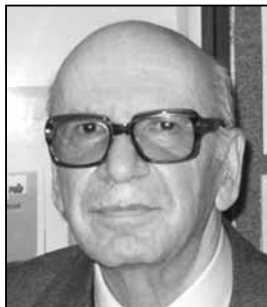
во Скопје (1970), Средното медицинско училиште (1973), Телекомуникациониот центар за ПТТ во Скопје (1974) и хотелот „Александар палас“ Скопје (1998). Зел учество на 15 анонимни архитектонски конкурси на кои постигнал забележителни резултати. Проектирал повеќе индивидуални семејни куќи од кои се издвојува вилата на Водно изградена во 1970 г.

Последната деценија на XX век ја посветил на изработка на проекти за цркви. Посебно се издвојуваат: Црквата во Кавадарци (1992), Соборната православна црква во Струмица (1993), Соборната православна црква во Битола (1994) и Црквата во Прилеп (1997).

За својот творечки придонес во домениот на архитектонското проектирање ги добил следните награди: Борбина плакета (1970 и 1975), „11 Октомври“ (1975), „Андреја Дамјанов“ (1997) и Големата награда за архитектура на Сојузот на архитектите на Македонија за хотелот „Александар Палас“ (1998).

participated in 15 anonymous architecture contests, achieving remarkable results, he constructed a lot of individual family houses, among which the most remarkable is the Villa on Vodno in 1970. The last decade of XX century he dedicated to the construction of church projects. The church in Kavadarci (1992), The Synod Orthodox Church in Strumica (1993), The Synod Orthodox church in Bitola (1994) and The Church in Prilep (1997). For his creative contribution in the domain of the architecture construction he was honored with the following awards Certificate of honour by Borba (1970 and 1975), 11th October (1975), “Andrea Damjanov” (1997) and the Great architecture award by the Architecture Association of Macedonia for the hotel “Aleksandar Palas” (1998).

**КОСТОВ
ВЛАДИМИР**
– писател –

**KOSTOV
VLADIMIR**
– writer –

Костов, Владимир, (1932), современ македонски раскажувач и драмски автор, еден од најплодните прозаисти, кој целиот свој опус го посвети на градот Битола.

Роден 1932 г. во Битола. Основно образование и гимназија завршил во родниот град. Во 1951 г. се запишал на Филозофски факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирал во 1955 г. на групата Југословенска книжевност. Првото негово вработување било како артист на Радио-драмата во Радио Скопје. Во 1956 г. почнал да работи како професор по македонски јазик во ветеринарното училиште во Битола. Во 1964 г. бил избран за професор на Педагошката академија во Битола, каде работел сè до своето пензионирање. Се занимавал со истражување и проучување од областа на јазикот, литературата и писателската дејност. Има објавено поголем број свои трудови од оваа област, меѓу кои се: „Отстапување на Битолскиот говор и неговиот стил“, „Поетскиот јазик на К. Рацин“, „Зборникот на Миладиновци и Рациновите Бели мутри“, „Личните заменки во Битолскиот градски говор“ и др.

Со литературно творештво почнал да се занимава уште во гимназиските години. Прва објавена книга му е романот „Лица со маски“ (1967 г.). Занимавајќи се со литературно творештво, претежно пишувајќи проза, има објавено 16 рома-

Kostov, Vladimir (1932), modern Macedonian narrator and play writer one of the most fertile writers who dedicated his opus to the city of Bitola. He was born in 1932 in Bitola. He finished his primary education and high school in his native city. In 1951 he enrolled at the Faculty of Philosophy at the University “St Cyril and Methodius” in Skopje. He graduated in 1955 at the group of the Yugoslav literature. His first employment was as an artist at Radio Play in Radio Skopje. In 1956 he started as a teacher of Macedonian language at The Veterinary School in Bitola; in 1964 he was elected a professor at the Pedagogical College where he worked until his retirement. He researched and studied on the field of language, literature and writing. He published large number articles among which: “Exceptions from Bitola’s speech and its style”, “Collection of Miladinovci and Racin’s White dawn”, “The personal pronouns in Bitola’s speech” and others. He began with his creative work in literature in high school. His first published book is his novel “People with masks” (1967). He mainly wrote prose in his literary activity so he has published 16 novels, 10 collections of novels and stories and 8 children and teenagers books. He published 2 plays. Novels: “People with masks” (1967), “The Wedding of Mara” (1968), “New mind” (1970), “The teacher” (1976), “Where are you going my son” (1980) “Masks”

ни, 10 збирки новели и раскази и 8 книги за деца и млади. Објавил и 2 драми. Романи: „Лица со маски“ (1967); „Свадбата на Мара“ (1968), „Нов ум“ (1970); „Учителот“ (1976); „Каде си тргнал сине“ (1980); „Маски“ (1983); „Црквичето Четириесет маченици во Битола“ (1984); „Вујко“ (1984); „Клетва“ (1989); „Грешка“ (1991); „Последното целивание“ (1992); „Битолски триод“ (1994); „Сениште во градот Битола“ (1994); „Солза за Мите“ (1997); „Битолска хроника - Обителска трагедија“ (два кратки романи, 1998); „Тане“ (2000); „Битолијада“ (2006); раскази: „Игра“ (1969); „Маргарит“ (1996); „Хераклејски мозаик“ (збирка од 201 раскази 2003); новели: „Грешниот „Захарије“ (1986), „Чума“ (1989). Пишува и проза за млади. Неговите дела амбиентално и тематски се поврзани со настани од историјата и современиот живот на Битола. Пишувал и театарски критики, есеи и литературни осврти како и написи по разни поводи и искази во состав на бројни интервјуа.

В. Костов е еден од основачите на КУД „Илинден“ (1957) во Битола и негов долгогодишен уметнички раководител. Исто така е еден од основачите на литературното списание „Развиток“ (1963), каде бил и долгогодишен главен и одговорен уредник. Од 1977 г. член е ДНУ-Битола. Во 1983 г. станал член на ДПМ. Во 1988 г. станал член на Асоцијацијата на независните писатели на Македонија.

Многу од неговите дела се драматизирани. Така во 1977 г. во изведба на Народниот театар во Битола била одиграна „Свадбата на Мара“, драматизација на неговиот истоимен роман. Истата претстава со успех е одиграна и во Сараево, Сте-

(1983), „The Church Forty Martyrs in Bitola“ (1984), „Uncle“ (1984), „Curse“ (1989), „Mistake“ (1991), „The last kissing“ (1992), „Bitola's triode“ (1994), „The apparition in the city of Bitola“ (1997), „Bitola chronicle-Family tragedy“ (two short novels 1998) „Tane“ (2000) „Bitolijada“; stories: „Game“ (1969), „Margarit“ (1996), „Heraclea mosaic“ (collection of 201 stories, 2003) novels: „Sinful Zaharije“ (1986) „Plague“ (1989). He writes teenagers prose. The atmosphere and topics in his works are related to events from the history and the modern life of Bitola. He wrote theatre critics, essays and literature evolutions as well as headlines on different occasions and statements from the numerous interviews. Kostov is one of the founders of KUD „Ilinden“ in Bitola and his long-term artistic manager. He is also one of the founders of the literary magazine „Razvitok“ (1963) where he was a long-term editor in chief. Since 1977 he has been a member of DNU, Bitola. In 1983 he became member of DPM. In 1988 he became member of The Association of Independent writers of Macedonia. Many of his works have been dramatized.

So, in 1977 The Assembly of the National theatre in Bitola performed „The Wedding of Mara“ dramatization of his novel, having the same name. The same performance was successfully performed in Sarajevo, Sterija's scene, in Novi Sad, at Dubrovnik Summer Plays and other stages in RM and former Yugoslavia. In 1986 the novel „Sinful Zaharija“ was performed at the National Theatre in Bitola and at the Festival of small and experimental scenes in Sarajevo directed by Ljubisa Georgievski. In 2001, his third book the novel „The Church Forty Mar-

ријното позорје во Нови Сад, на Дубровничките летни игри и на други сцени во РМ и поранешна Југославија. Во 1986 г. и новелата „Грешниот Захарија“ е изведена во Народниот театар - Битола и на Фестивалот за мали и експериментални сцени во Сараево, во режија на Љубиша Георгиевски. Во 2001 г. беше драматизирана и трета негова книга, романот „Црквичето четириесет маченици“ во изведба на Битолскиот театар и на театарскиот фестивал „Војдан Чернодрински“.

Носител е на повеќе награди и признања меѓу кои: наградата на град Битола „4-ти Ноември“ за животно дело; „11 Октомври“ (1984); „1 Мај“; „Ванчо Николески“ (1997); „Рапиново признание“ (1999).

tyrs” was performed by Bitola’s theatre and at The Theatre Festival “Vojdan Cernodrin-ski”. He was honoured by many awards and recognitions among which the award of the City of Bitola 4th November for life achievement, 11th October (1984), 1st May, “Vanco Nikolevski” (1997), “Racin’s recognition” (1999).

**КОСТОВ
КИРЕ**
– композитор –

**KOSTOV
KIRE**
– composer –

Костов, Кире (1949), македонски композитор, инструменталист и диригент. Роден во Битола. Средно музичко училиште завршил во Битола. Уште во тој период активно учествувал во културно-забавното живеење на Битола. Натамошното школување го продолжил на Музичката академија во Белград, а потоа и на Факултетот за музичка уметност во Скопје. Во периодот од 1970 до 1988 г. бил прв трубач и солист на Танцовиот оркестар на тогашната Радио-телевизија Скопје, а од 1988 г. до денес и негов диригент. Како единствен претставник на тогашна Југославија, учествувал во Бигбендот на Европската радиодифузија, кој бил составен од по еден инструменталист од секоја земја од Европа. Автор е на околу педесетина композиции во оркестарска изведба од областа на дџезот. Од областа на популарната музика има околу тристотини наслови како композитор - „Летај галебе“, „Кога те нема“, „Твоите очи сине“, „Синот божји“, „Тајно моја“, „Илузија“ и многу други, и уште толку како аранжер на други автори. Бил еден од основачите на фестивалот за деца и млади „Си - до“ кој се одржуваше во Битола од 1991 до 2000 г. Бил уметнички директор на Интерфест Битола за популарна музика. Добитник е на бројни награди и признанија. Моментално е диригент на Бигбендот на МРТ, а на Факултетот за музичка уметност предава на отсекот за камерна музика - оркестар.

Kostov, Kire (1949), Macedonian composer, instrumentalist and conductor. He was born in Bitola. Since that period he actively participated in the Cultural entertainment of Bitola. He was a member of many groups and orchestras "Skromni", Bigband", KUD "Stiv Naumov and others. He continued his further education at the Music Academy in Belgrade and then at The Faculty of music in Skopje. In the period from 1970 to 1988 he was the first trumpet player and solist of the Dance orchestra of the former broadcasting Skopje and since 1988 until today its conductor. As the unique representative of former Yugoslavia, he participated in the "Big band of the European broadcasting, which was formed by instrumentalists of each country over Europe. He is author of about fifty compositions in orchestra performance from the field of jazz. From the field of the popular music he has got about three hundred titles as a composer" Fly my gull", "When you are gone", "Your eyes my son", "The son of God" "Secret of mine", "Illusion" and many others and as much as being organizer to other authors. He was one of the founders of the Children and teenagers festival Si -do which was held in Bitola from 1991-2000. He was artistic director of Interfest Bitola, the festival of popular music. He is winner of many rewards and recognitions. At the moment he is a conductor of The "Big band" of MRT and professor of chamber music -orchestra at the Faculty of music department.

**КОТЕВСКИ
ДИМИТАР**
– лекар –

**KOTEVSKI
DIMITAR**
– doctor –

Котевски, Димитар (1926), примариус, д-р специјалист офталмолог, истакнат активист на стручно и научно поле, прв доктор по медицински науки во Битола. Роден 1926 г. во Битола. Основно училиште и гимназија завршил во Битола, а Медицински факултет во Белград, во 1953 г. Во 1956 г. специјализирал офталмологија во Скопје и Загреб.

Во 1956 г. го основал првото очно одделение во Битола - шеф на тоа одделение. Во 1962 г. го отворил првиот ортооптичко-плеоптички оддел во Македонија, трасирајќи го патот за развој на страбологијата кај нас. Од 1966 г. со формирањето на новата болница бил именуван за директор на Медицинскиот центар. На таа должност останал сè до 1973 г. Во 1976 г. станал доктор на медицински науки. Во текот на 1976/78 г. бил испратен во Бенгази (Либија), како стручен директор во тамошната болница, а по враќањето бил назначен за виш здравствен советник при Медицинскиот центар во Битола (1979 г.). Од 1986 г. до неговото пензионирање во 1987 г. бил управник на Клиниката за очни болести при Медицинскиот факултет во Скопје. Се истакнува со голема организациона активност.

Учествувал на многу конгреси и симпозиуми на офталмолозите со свои оригинални трудови во Брајтон (Англија), Лисабон, Сан Франциско (САД), Рим и

Kotevski, Dimitar (1926), primarius, dr specialist, ophthalmologist, promoted activist on professional and scientific field, Ph D of Medical sciences in Bitola. He was born in Bitola. He finished his elementary and high school in Bitola and he graduated at The Faculty of Medicine in Belgrade in 1953. In 1956 he specialized ophthalmology in Skopje and Zagreb. In 1956 he founded the first Optical ward in Bitola, as chief at that ward. In 1962 he opened the first orthooptical pleoptical ward in Macedonia tracing the development path of the strabology in our country. Since 1966, with the foundation of the new hospital he was its manager. He remained on that duty until 1973. In 1976 he became Ph D of Medical science. During 1976/78 he was sent to Benghazi, Libya as a professional director in the existing hospital and after his return he was appointed for a chief health consultant at the Medical center in Bitola (1979). Since 1986, he was manager at the Optical Clinic at the Faculty of Medicine in Skopje. He is remarkable with his great organizational activities.

He participated in many congresses and symposiums of ophthalmologists with his original articles in Brighton, England, Lisbon, San Francisco (USA) Rome and Singapore. There are more than 70 professional scientific articles, that are published in the country and abroad in the field of the ophthalmology. He was present at numer-

Сингапур. Од областа на офталмологијата публикувани се повеќе од 70 стручно-научни трудови во земјата и странство. Претстојувал на бројни стручни усовршувања во Париз, Лион, Виена, Франкфурт и Москва. За својата стручна, научна и организациона работа, добитник е на наградата „4-ти Ноември“ на градот Битола, почесен член е на Сојузот на слепите на РМ, како и на Здружението на офталмолозите на Југославија, а трипати бил биран за претседател на ДНУ-Битола. Бил претседател на офталмолошката секција на РМ, генерален секретар на Здружението на офталмолози на Југославија, генерален секретар на организациониот одбор на 10. Конгрес на офталмолози на поранешна Југославија, претседател на Заедницата на здравствените организации на Македонија, претседател на матичната комисија на Вишата медицинска школа при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола и др. За самопрегорната работа и придонесот кон офталмолошката наука и пракса, одликуван е со Орден на трудот со сребрени зраци, Орден за заслуги за народ со сребрена ѕвезда, Орден со црвено знаме и бројни дипломи, благодарници и др.

ous professional specializations in Paris, Lion Vienna, Frankfurt and Moscow. For his professional scientific and organizational work he was honored with the award 4th November of the city of Bitola. He is honorable member of the Blind People Association RM as well as the Association of ophthalmologists of Yugoslavia and he was elected three times for a president of DNU Bitola. He was a president of the ophthalmologic association of RM, Secretary general of the Organizational board at the 10th Ophthalmologist Congress in Former Yugoslavia, president of the Association of the health organizations in Macedonia, president of the local committee at the College of medicine, University “St Clement Ohridski” in Bitola etc. For his hardworking contribution in the ophthalmologic sciences and practice he has been honored with The Order of labour with silver rays, Order for people’s credits with Silver Star, order with red flag and numerous diplomas and testimonials etc.

**КОЧАНКОВСКИ
ЈОВАН**
– историчар –

**KOCANKOVSKI
JOVAN**
– historian –

Кочанковски, Јован (1931), професор, историчар, учебникар и публицист, роден во с. Смилево-Демир Хисар, живее во Битола. Дипломирал на Филозофскиот факултет во Скопје 1972 г. Во 1992 г. на истиот факултет магистрирал на тема „Битола и битолско во НОБ 1941-1944“. Работел како професор во неколку училишта во Битола од 1953-1976 г. Беше директор на училиште; директор на Историскиот архив во Битола (1976-1982); секретар на Општинска самоуправа интересна заедница за култура и информирање (1982-1990); надворешен соработник на Просветно-педагошката служба во Битола (1959-1961) и еден е од основачите на ДНУ - Битола во април 1960 г., сега МНД. Соработувал во в. „Просветен работник“ и списанијата: „Просветно дело“, „Историја“, „Македонски архивист“ и „Архивски преглед“. Коавтор е на учебници по Историја за VII одделение и тоа 15 изда нија на македонски, 9 на албански и 7 на турски јазик; Историска читанка за VII одделение, 8 изда нија на македонски, 3 на албански и 2 на турски јазик; учебник по Историја за II клас гимназија: 3 изда нија на македонски, 1 на албански и 1 на турски јазик и Историска читанка за II клас гимназија, издадени во периодот од 1961 до 1991 г. Автор и коавтор е на преку 100 библиографски единици од областа на историјата, наставата по историја и

Kocankovski, Jovan (1931), professor, historian, textbook writer, publicist born in v.Smilevo-Demir Hisar and now lives in Bitola.He graduated at the Faculty of Philosophy in Skopje in 1972.In 1992 at the same Faculty he received his magistrate on the topic “Bitola and its region in NOB 1941-1944”. He worked as a professor in several schools in Bitola in the period from 1953-1976.He was school principal, manager of the Historical Archive in Bitola (1976-1982), secretary of the municipal self- management interest community for culture and information (1982-1990), external coordinator at the Educational pedagogical department in Bitola (1959-1961) and he is one of the founders of DNU in Bitola in April 1960 now MND. He cooperated with the newspaper “Pros-veten rabotnik” and the magazines “Prosvet-no delo”, “Istorija”, “Makedonski arhivist” and “Arhivski pregled”.He is coauthor of the history textbooks for VII grade; 15 editions in Macedonian, 9 in Albanian and 7 in Turkish. History textbook for VII grade; 8 editions in Macedonian, 3 in Albanian, 2 in Turkish, history textbook for second class high school; 3 editions in Macedonian 1 in Albanian and 1 in Turkish, history textbook for II class high school from 1961-1991. He is author and coauthor of over 100 bibliographic units in the filed of history, history education and science of archives. He is co-author of the chronicle “Gavato”, Bitola 1964

архивистиката. Коавтор е на хрониката „Ѓавато“ Битола, 1964 г. и на монографиите: „Илинден и илинденските традиции“ Битола, 1979; „Даме Груев, Скопје, 1982; „Бистрица“, Битола, 1985; „Дихово“, Битола, 1985; „Битола“, Битола, 1985 и 2004 г., „Битолско-преспанскиот партизански одред Даме Груев (1942-1944)“, Битола 1998 г. и др. Автор е на монографиите „Тодор Ангелевски-Строгов“, Битола, 1987; „Битола и битолско во НОБ и антифашистичка војна (1941-1945)“ во два тома, Битола, 2007 и др. Посебен интерес во јавноста предизвика неговиот труд Странски дипломатски претставништва во Битола во зборникот „Творештвото на браќата Манакѝ“, Скопје, 1996 г. како и трудот Македонската историографија за последната средба на Гоце Делчев со Даме Груев и за Даме Груев на Смилевскиот конгрес 1903 г. Со свои прилози учествувал на повеќе научни симпозиуми, тркалезни маси, конгреси и др. Бил член на редакции во списанијата „Историја“ (1979 и 80), „Македонски архивист“ (1982 и 1983), списанието на ДНУ Битола „Прилози“ и др. изданија од историски карактер во Битола. Општествена верификација за неговата работа се над триесеттина признанија меѓу кои се: Општинска награда „4-ти Ноември“ во 1968 и 1999 г.; Спомен плакета на „Просветно дело“ 1970 г.; Плакета на ДНУ од Битола 1970 и 2007 г.; награда „Климент Охридски“ 1976 г. и Орден на трудот со сребрен венец.

and monographs “Ilinden and Ilinden traditions” Bitola, 1979 “Dame Gruev” Skopje, 1982 “Bistrica” Bitola 1985, “Dihovo” Bitola 1985, “Bitola” Bitola 1985 and 2004 Bitola-Prespa Partisan unit “Dame Gruev”(1942-1944) Bitola 1998 and others. He is author of the monographs “Todor Angelevski Strogov” Bitola 1987, “Bitola and Bitola Region in NOB and antifascist war”(1941-1945) in two volumes Bitola 2007 and others. Special interest in the public caused his article “Foreign departments in Bitola” in the collection “Creative work of Manaki Brothers” Skopje 1996 as well as the article “Macedonian historiography for the last meeting of Goce Delcev with Dame Gruev and Dame Gruev at the congress at Smilevo 1903”. With this article he participated on many scientific symposiums, round tables, congresses and etc He was a member of editorships of the magazines “Istorija” (1979 and 1980), “Makedonski arhivist” 1982 and 1983, the magazine of DNU Bitola, “Prilozi” and other editions of historical character in Bitola. Social verification for his work by the society, is his over thirty recognitions among which there are: The municipal award 4th November in 1968 and 1999, Memory certificate of honor by “Prosvetno delo” 1970, Certificate of honor” by DNU from Bitola 1970 and 2007, the award “Clement Ohridski” 1976 and The Order of labor with silver wreath.

**КОЧОВСКА
ФАНА**
– народен херој –

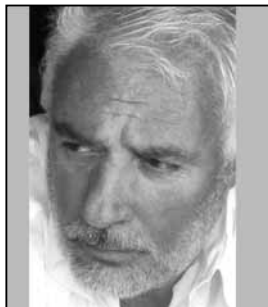
**KOCOVSKA
FANA**
– national hero –

Кочовска, Фана (1927–2004), македонска револуционерка, најмлад народен херој од НОБ. Родена 1927 г. во с. Лавци - Битолско. Многу рано се вклучила во напредното младинско револуционерно движење и била член на скоевската група во селото. Во летото 1942 г. активно се вклучила во партизанските редови во битолскиот партизански одред „Гоце Делчев“. Учествовала во сите борби на својата единица во одредот, во својата чета на баталјонот „Стив Наумов“, а потоа и во единиците во составот на Втората, Третата, Седмата и Првата македонско - косовска - бригада. На 16-годишна возраст ја минала голготата на Февруарскиот поход и на Пролетната офанзива. Била баталјонски секретар на СКОЈ и член на Главниот одбор на антифашистичката младина на Македонија. По ослободувањето вршела повеќе државни и политички функции. За својата храброст и пожртвуваност во деновите на НОБ, прогласена е за народен херој на 29. ноември 1953 г. на 26 - годишна возраст и со тоа таа е најмладиот прогласен народен херој на Македонија.

Kocovska, Fana (1927-2004), Macedonian revolutionary, the youngest national hero of NOB. She was born in 1927 in v.Lavci Bitola. She joined the progressive youth revolutionary movement early and she was a member of SKOJ group in the village. In the summer 1942 she actively participated in partisan unit “Goce Delcev”. She participated in all battles of the unit in her squad of the battalion “Stiv Naumov” and afterwards in the lines of the Second, Third Seventh and the First Macedonian Kosovo brigade. At the age of 16 she passed the golgotha of the February expedition and the spring offensive. She was battalion secretary of SKOJ and member of the Chief Board of the antifascist youth of Macedonia. After the liberation she performed many state and political functions .As a result of her courage and sacrificing in the days of NOB she was proclaimed a national hero on 29th November 1953 at the age of 26 and therefore she was the youngest proclaimed national hero of Macedonia.

**КОЧОВСКИ
ИЛИЈА**

– ликовен уметник –

**KOCOVSKI
ILIJA**

– artist –

Кочовски, Илија (1945), ликовен уметник кој со своите уметнички експозиции ја афирмира битолската ликовна сцена низ светот. Роден 1945 г. во Битола. Дипломирал на Академија за ликовна уметност во Белград. Член е на ДЛУМ и на Ликовната група „77“. Има организирано повеќе самостојни изложби во Битола, Тржич и Крањ (Р. Словенија), Неготино, Велес, Скопје, Софија. Учествовал на голем број групни изложби низ целиот свет, меѓу кои: Париз (Франција), Лондон, Глазгов (Англија), Стокхолм (Шведска), Буенос Аирес (Аргентина), Белград (Србија), Софија, Варна (Бугарија), Канагава (Јапонија), Мелбурн (Австралија), Харков (Украина), Раџборш (Полска), Вироинвал (Белгија), Прахова (Романија), Анкара, Истанбул (Турција). Добитник е на голем број награди од кои се издвојуваат: ЛИКУМ, Годишна изложба ДЛУМ 1985, Ноемвриска награда на Уметничка галерија Битола; 1988, Ноемвриска награда за извонредни резултати во творештвото Битола; 1991, Диплома на 1. Меѓународно графичко триенале Битола; 1994, Откупна награда на НУБ „Климент Охридски“ 1995, Мајска награда на ДЛУБ; 1996, Мијачки зографи, 27. Графичка изложба на ДЛУМ; 1998, наградата 4-Ноември на град Битола; 1999, Награда за Ex Libris Ријека-Хрватска; 2006, Награда „Б. Трајковски“ на ДЛУБ, Битола.

Kocovski, Ilija (1945), artist who with his artistic explosions promotes Bitola art scene through the world. He was born 1945 in Bitola. He graduated at the Academy of art in Belgrade; he is a member of DLUM and the art group “77”. He has organized a lot of independent exhibitions in Bitola, Trzik and Kranj (R.Slovenia, Negotino, Veles, Skopje Kumanovo, Stip, Prilep, Negotino, Sofija (R. Bugaria). He participated on a large number of group exhibitions through the world among which Paris France, London, Glasgow, England, Stockholm, Sweden, Buenos Aries, Argentina, Belgrade (Serbia and Montenegro), Sofia Varna (Bulgaria) Kanagva, Harkov, (Ukraine), Racinborsh (Poland), Viroinval (Belgium) Prahova (Romania) Ankara Istanbul (Turkey). He is a winner in a large number of awards among which more distinguished are: 1978 The award NUB “Clement Ohridski”, DLUM drawing 1981, 1983, LIKUM annual exhibition of DLUM; 1984 The award of MSU Skopje, DLUM drawing 1984, 1985, November award by the Art gallery, Bitola 1988, November award for extra ordinary results in the creation Bitola 1991, Diploma on the First International graphical triennial Bitola 1994, The award of NUB “Clement Ohridski” 1995, May award of DLUB 1996, Mijacki Zoographs 27th Graphical exhibitions of DLUM 1998, November award of the city of Bitola 1999, The award for Ex Libris Rijeka, Croatia 2006, Award B. Trajkovski of DLUB, Bitola.

**КРЕЉА
ЗИНА**

– оперска певица –

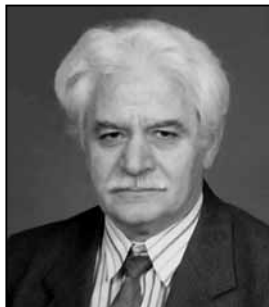
**KRELJA
ZINA**

– opera singer –

Креља, Зина (1925-2004), прочуена македонска оперска и концертна певица (сопран). Била една од најголемите личности на југословенските простори. Родена 1925 г. во Битола. Својот афинитет го покажала уште во раното детство, растејќи во семејство кое професионално се занимавало со музика. Соло пеење започнала да учи во Белград, за да продолжи во Загреб, во класата на проф. Милан Рајзер, а потоа на академијата „Санта Чечилија“ во Рим, во класата на прочуениот проф. Рикардо Страчиари. Својот деби го остварила на оперската сцена во Загреб во 1944 г. (Џилда во „Риголето“ од Џ. Верди). Во текот на својот уметнички век (до 1981 г.) реализирала повеќе од 20 главни улоги (Џилда во Риголето, Јана во Гоце, Констанца во Грабнувањето од сарајот, Розина во Севилскиот бербер, Лучија во Лучија ди Ламермур, Неда во Палјачи, Мими во Боеми...). Особено впечатлива останува нејзината креација во улогата на Виолета Валери во Травијата што ја пеела на 156 претстави. Критиката најчесто го истакнувала нејзиниот топол лирски сопран, извонредната вокална техника и необичниот талент и сценски настап што на тоновите им дава посебна автентичност и убавина. Наградата: „11 Октомври“ (1978) ја има добиено за животно дело.

Krelja, Zina (1925-2004), famous Macedonian opera and concert singer (soprano) the founder, member and primma donna of MNT from 1947, extraordinary precious and great artistic personality. She was born 1925 in Bitola. She showed her affinity in her early childhood, growing up in a family which was professionally engaged with music. She started to study solo singing in Belgrade and then she continued in Zagreb in the class of the professor Milan Rajzer and finally at the academy Sanga Cecilia in Rome in the class of the famous Ricardo Straciari. She had debut on the opera scene in Zagreb in 1944 (Gilda in Rigoletto by J. Verdi). Since 1948 until her retirement (1981) she was on the opera scene at Macedonian National Theatre in Skopje acting many roles of soprano specificity. She died in 2004 in Skopje. During her artistic life (until 1981) she realized more than 20 main roles (Gilda in “Rigoletto”, Jana in Goce, Constance in “Capturing from the Seraglio” Rozina in “Seville barber”, Lucia at Lucia di Lamermur” Neda in “Paljaci” Mimi in Boems). She had extremely remarkable role of Violeta Valerie in “Traviata” which she sang in 156 performances. The critics mostly emphasized her warm lyric soprano, the excellent vocal technique and unusual talent and scene performance which gave her tones of special authentic beauty. She was honoured with the award 11th October (1978) for life achievement.

КРСТЕВСКИ
АЛЕКСАНДАР – КОШКА
– историчар –

KRSTEVSKI
ALEKSANDAR – KOSKA
– historian –

Крстески, Александар - Кошка (1932 - 2003), историчар, публицист, виш архивист, роден 1932 г. во Кавадарци. Основно и средно образование - гимназија завршил во Битола, Филозофски факултет група Историја во Скопје. Бил долго време просветен работник - гимназиски професор по историја, а од 1965 г. научен советник и потоа раководител на Историскиот архив - Битола. Под негово раководство Историскиот архив подготвил повеќе изложби од архивистиката и историјата. Објавил над дваесет и пет стручни написи од областа на архивистиката и историјата. За одбелжување се неговите книги: „Творештвото на Браќата Манаки“, (монографски труд, издаден во 1996 во Битола), Методија Фотев, монографија (1900-1993) (1998, Битола). Во 1996 г. добитник е на наградата „4-ти Ноември“, награда на град Битола како и повеќе плакети, дипломи, признанија, благодарници, пофалници и сл. за својата публицистичка и научна творечка дејност. Почина 2003 г. во Битола.

Krsteski, Aleksandar – Koska (1932-2003), historian, publicist, chief archivist born in 1932 in Kavadarci. He finished his primary, and high school in Bitola and Faculty of Philosophy, History department in Skopje. He was educational worker for a very long time as high school professor of history and from 1965 scientific counsellor and manager of the History archives Bitola. Under his leadership History archive prepared many exhibitions from the Science of archive and history. He published over twenty five professional headlines from the field of archive and history. His books “The Creative Work of Manaki Brothers” (monograph article edited in 1996 in Bitola) “Metodija Fotev monograph (1900-1993)”; (1998) Bitola, are worth mentioning. In 1996 he is winner of the awards 4th November, the award of the city of Bitola as well as certificate of honours, diplomas, recognitions, testimonials etc. for his publicist and scientific creative activity. He died in 2003 in Bitola.

**ЛАСКОВСКИ
ВЛАДО**
– новинар –

**LASKOVSKI
VLADO**
– journalist –

Ласковски, Владо (1932-2007), битолски доајен во новинарството, колумнист, есеист, еден од основачите на „Битолски весник“ (прв директор, главен и одговорен уредник), дописник на бројни весници и списанија во земјата и странство, вљубеник во Битола и граѓаните, роден 1932 г. во с. Цапари, Битолско. Основно образование и гимназија завршил во Битола, а Филозофски факултет во Скопје. Во младите години бил спортист, член на ФК „Работник“ во Битола кој ги бранел боите на овој тим повеќе од пет години. По завршувањето на студиите кратко време бил средношколски професор во Битолската гимназија и Учителската школа. Уште во студентските денови В. Ласковски бил соработник прво во младинските весници и списанија, а потоа во „Нова Македонија“, и други. За В. Ласковски „напишаното останува, кажаното се зборува и се заборава“, поради што се грижеше да го стави на хартија секој интересен настан. Во 1964 г. се вработил во НИО „Битолски весник“ во Битола, а потоа целосно се префрлил за постојан дописник на Радио Скопје. Од Битола и Битолскиот крај беше редовен известувач на радио станици и во светот известувајќи ги македонските иселеници за состојбите во Македонија. В. Ласковски преку дописите е меѓу првите новинари кои воспоставуваа соработка со македонските иселеници во странство.

Laskovski, Vlado (1932-2007), Bitola's doyen in journalism, article writer, essay writer, one of the founders of "Bitolski vesnik" (first manager, editor in chief) journalist of many newspapers and magazines in the country and abroad, who is in love with Bitola and its citizens. He was born in 1932 in v.Capari, Bitola. He finished his primary and high school in Bitola and Faculty of Philosophy in Skopje. When he was young he was a sportsman member of FC Rabotnik in Bitola and he defended the colours of this team for more than five years.

After his graduation for a very short period of time he was a high school teacher at Bitola's high school and Teacher's College. Since his student days Laskovski was first coordinator in the youth newspapers and magazines then in "Nova Makedonija" and others. According to Laskovski "the written word stays, the pronounced word is said and forgotten" and that is why he was always careful and put everything in paper, each interesting event. In 1964 he got employed at NIO "Bitolski Vesnik" in Bitola and then he completely became full time correspondent of Radio Skopje. He was full time correspondent from Bitola and its region at home radio stations as well as the world's ones, informing the Macedonian immigrants about the situation in Macedonia. V.Laskovski with his reports is one of the first correspondents who made connection with the

Пишуваше лесно, одмерено, разбирливо, трудејќи се притоа секогаш објективно и навреме да ја информира јавноста. Поради тоа неговите написи и информации го привлекуваа вниманието на широката јавност. В. Ласковски бил меѓу првите битолски новинари од чие перо многу млади дописници се обучуваа и се грижеа да бидат правилно сфатени. Никогаш не беше ангажиран новинар, нити пристрасен, едноставно тој сакаше вистината да биде на страниците од весниците или да доминира во информацијата која имаше за цел и да информира, да овозможи сознание и да забави доколку беше од тој жанр. За несебичните напори и ангажирања е пофалуван и наградуван со бројни награди од општински и републички карактер. Почина 2007 г. во Битола.

Macedonian immigrants abroad. He wrote easily, being abstemious, clearly trying at the same time to be objective always and promptly to inform the public That is why his reports and information attracted the attention of the wider public.V.Laskovski was among the first journalists who trained many young journalists and took care everything to be correctly understood. He was neither engaged journalist, by someone with purpose, nor subjective one, he simply loved the truth to be presented in the newspapers pages or to be dominant in the information which had the purpose to inform, to present evidence. For his unselfish attempts and engagements he was honored with numerous awards of municipal and republic character. He died in 2007 in Bitola.

**ЛИАКУ
ДИМИТАР**
– лекар –

**LIAKU
DIMITAR**
– doctor –

Лиакү, Димитар (1921), примариус, д-р специјалист хирург, редок стручњак и неуморен работник кој во својот работен век извршил повеќе од 20.000 хирушки интервенции. Тој е еден од пионерите во областа на хирургијата во Битола и е мошне заслужен за развојот и модернизацијата на хирургијата со воведување нови методи и оперативни техники во работата.

Роден 1921 г. во Скопје. Основно и средно образование завршил во родниот град, а во 1939 г. се запишал на Медицинскиот факултет во Белград. Факултетот, заради народноослободителната борба во која и самиот активно учествувал, го студирал со прекини. Во 1941 г. се запишал на Медицинскиот факултет во Софија. Од 1943 г. до крајот на 1944 г. како студент волонтирал на хирушкото одделение на Општата болница во Скопје. Потоа се придружил на хирушката екипа на 42 Македонска дивизија на 15 Македонски корпус. На Сремскиот фронт останал до крајот на војната, а по ослободувањето се вратил на своите започнати студии на Медицинскиот факултет во Белград. Дипломирал во мај 1949 г.

По враќањето во родниот град започнал со специјализација по општа хирургија. Во 1952 г. ја прекинал специјализацијата. Во тие повоени години имало голем недостиг од стручен хирушки кадар, и затоа бил испратен во Битола да работи

Liaku, Dimitar (1921), primarius, dr specialist, surgeon rare expert and tireless worker .In his working years he executed more than 20.000 surgeries He is one of the pioneers in the field of the surgery in Bitola and he is very important for the development and modernization of the surgery with the introduction of new methods and operation technique in the work.

He was born in 1921 in Skopje. He finished his primary and secondary education in his native city in 1939 and continued at the Faculty of Medicine in Belgrade. He studied the faculty with pauses as a result of the national liberation fight where he actively participated. In 1941 he enrolled at the Faculty of Medicine in Sofia. From 1943 to the end of 1944, as a student, he volunteered at the surgery department at the General hospital in Skopje and then he joined the surgery crew at the 42 Macedonian Surgery division of 15th Macedonian corpus. At the battle field in Srem he remained till the end of the war and after the liberation he returned to his studies in Belgrade. He graduated in May, 1949.

As soon as he returned to his native city, he started with his specialization but he had to stop in 1952. After the war there was large shortage of professional surgery crew and that is why he was sent to Bitola to work as a surgeon. Here, he faced extremely difficult situation.

како хирург. Тука се соочил со вонредна ситуација. Заради болест на постариот хирург до крајот на 1953 г. извршил 2.000 операции. Во 1954 г. се вратил во Скопје, каде 1954 г. завршил со својата специјализација на хируршката клиника. Потоа пак бил испратен во Битола, но овојпат како хирург-специјалист. Бил именуван за началник на хируршката служба во Битола. Тука останал да работи до неговото пензионирање во јануари 1987 г. како виш здравствен советник. Во текот на своето работење постојано се усовршувал, а потоа новите методи и практично ги применувал. Така во 1962 г. бил на двомесечно усовршување по торакална хирургија во ВМА во Белград, а во 1971 г. претстојувал на Клиниката „Фундени“ и на Ургентна хирургија во Букурешт. Своите искуства ги презентирал на повеќе конгреси и симпозиуми. Како редок стручњак, голем ентузијаст, човек кој бил посебно заслужен за едуцирање на голем број помлади колеги и со тоа формирање на неопходен специјалистички кадар во хируршката служба, носител е на звањето примариус и добитник е на повеќе ордени, дипломи, награди и признанија. Во 1964 г. ја добил наградата „4-ти Ноември“. Исто така добитник е и на највисокото признание на Македонското лекарско друштво „Повелбата д-р Трифун Пановски“, наградата „Пергамент“ како почесен член на хируршките друштва на Југославија и многу други.

Because of the disease of the senior surgeon at the end of 1953 he executed 2000 operations. In 1954 he returned to Skopje to finish his specialization at the surgery clinic. Then he was sent again to Bitola, but this time as a surgeon specialist. He was appointed superintendent of the surgery ward in Bitola. He decided to stay and work here until his retirement in January 1987, as chief health counsellor. He devoted his lifetime to his professional advancement, using the new methods in practice. So, in 1962 he was on two months sophistication at Thoracic surgery on VMA in Belgrade and in 1971 he visited the clinic “Fundeni” and The Urgent Surgery in Bucharest. He presented his experiences at many congresses and symposiums. As a rare expert, great enthusiast person who educated a large number of younger colleagues and formed the necessary staff in the surgery crew, he was honored with the title primarius and number of orders, diplomas, awards and recognitions. In 1964 he gained 4th November award of Bitola. He was also recipient of the highest recognition by the Macedonian Doctor’s association, “The Convention, Dr. Trifun Panovski”, the award “Pergament” as an honorable member of the Surgery Association of Yugoslavia and many others.

**ЛОЗАНОВСКИ
РИСТО**
– академик –

**LOZANOVSKI
RISTO**
– academician –

Лозановски, Ристо (1925), академик, македонски научник, доктор на земјоделски науки (агроекономија), универзитетски професор. Роден 1925 г. во Битола. Основно училиште завршил во родниот град. Студирал на Земјоделско-шумарскиот факултет во Земун, а по отворањето на Земјоделско-шумарскиот факултет во Скопје ги продолжил студиите на овој факултет. Дипломирал во 1950 г. Во 1962 г. ја одбрал докторската дисертација „Плевелната вегетација по ораничките површини во Пелагонија и нејзино земјоделско значење“. Веднаш после дипломирањето бил задржан на тогашниот Земјоделско-шумарски факултет во Скопје, прво асистент, а од 1971 г. редовен професор. За дописен член на МАНУ бил избран на 7. X 1988, а за редовен член на 29. VI 1996 г. Академик Р. Лозановски има развиено голема активност во научно-истражувачката работа. Раководел со пет покрупни научно-истражувачки проекти (компетициски односи меѓу плевелите и некои нивски култури, влијание на агротехничките мерки и хербицидите врз биocenолошките промени во агроекосистемите и сл.). Тематиката што ја обработува во својата научно-истражувачка дејност опфаќа научни подрачја што не се покриени со други истражувачи во Македонија, а се од значење за натамошен развој на земјоделството и за добивање нови сов-

Lozanovski, Risto (1925), academician, Macedonian scientist, doctor of agricultural sciences (agro economy), university professor. He was born in Bitola. He finished his primary and secondary school in his native city. He studied at the Faculty of agriculture-forestry in Skopje and continued his studies at this Faculty. He graduated in 1950. In 1962 he had received PhD “The weed vegetation on fertile surfaces in Pelagonija and its agricultural importance”. Immediately, after his graduation he was invited to work at Former Agricultural Forestry Faculty in Skopje, first as an assistant then in 1971, as full-time professor. He was elected on 7.10.1988 for external member of MANU and as full-time member on 29.06 1996. Academician R.Lozanovski developed great activity in the scientific research activity. He conducted five large scientific research projects (competitive relations between weeds and some field cultures, the influence of the geotechnical measures and herbicides upon the biocenological changes at agro-eco systems etc.) The topic that he researched in his scientific research activity comprises scientific area that was not covered by other researchers in Macedonia and this research is of huge importance for further development of the agriculture and gaining new modern technical technological solutions. R.Lozanovski is among the most active scientific and educational workers who trans-

ремени техничко-технолошки решенија. Р. Лозановски спаѓа меѓу најактивните научни и наставни работници кои своите научни сознанија и стручни искуства ги пренесуваат во производната практика. Неговата стручна дејност се манифестира низ повеќе форми: објавување на стручни трудови, активно учество на стручни советувања, конгреси и симпозиуми, изработка на елаборати и програми, како и директна соработка со организациите на здружениот труд. Автор е на повеќе од 150 научни и стручни трудови од областа на обработката на почвата, вегетацијата, биологијата и екологијата на плевелите и примената на хемиските средства во областа на обработливите површини.

ferred his scientific and professional experience into the production practice. His professional activity is manifested through different forms, publishing professional articles, active participation in professional counselling, congresses and symposiums, creation of elaborations and programmes as well as direct cooperation with the organizations of joined labour. He is author of more than 150 scientific and professional articles from the field of the processing of the soil vegetation, biology and ecology of weeds and the appliance of the chemical means in the field of fertile ground.

**ЛОЗАНЧЕВ
АТАНАС**
– револуционер –

**LOZANCEV
ATANAS**
– revolutionary –

Лозанчев, Атанас (1870–1945 г.), македонски револуционерен деец, член на ВМРО, член на Окружниот комитет во Битолскиот револуционерен реон пред Илинденското востание и член на ГШ на Смилевскиот конгрес, учител, присуствувал на Солунскиот конгрес од 1903 г. Роден бил во Битола. Како делегат на Битолскиот округ се залагал за кревање на востание во престојната пролет. На Смилевскиот конгрес (1903) исто така се залагал за кревање востание во Македонија. На овој конгрес Лозанчев бил избран за секретар на Главниот штаб. Основно образование завршил во родниот град. После тоа се школувал во Солунската егзархиска машка гимназија заедно со Даме Груев и со други македонски интелектуалци. Од 1891-1893 г. учителствувал во разни села во Битолско, станувајќи член на Окружниот комитет во Битола. Оставил спомени со кои се грижел да ја оправда политиката што ја застапувал како раководител на македонската револуционерна организација. Во нив, како учесник во Илинденското востание, дава изворни податоци како очевидец. Автор е на еден провокативен мемоар „Автономна Македонија“, составен кога веќе е ослободена. Починал 1945 г. во Софија.

Lozancev, Atanas (1870-1945), Macedonian revolutionary leader, member of VMRO, member of the Regional committee of Bitola revolutionary region before Ilinden rebellion and member of GS at Smilevo congress, teacher, attendant at Solun congress in 1903. He was born in Bitola. As a delegate of Bitola region he was persistent in starting the rebellion in the forthcoming spring. At Smilevo congress 1903, he also promoted the idea about starting a rebellion in Macedonia. At this congress Lozancev was elected a secretary of the chief headquarter. He finished his elementary education in his native city. After that he continued his education in Solun egzarh male high-school together with Dame Gruev and others. In the period from 1891-1893 he was a teacher in different villages in the region of Bitola. Afterwards, he was elected for a member of The Regional Committee in Bitola. He left memoaries by which he wanted to justify the politics that he led as a leader of the Macedonian Revolutionary Organization. In those memories, as a participant in the Ilinden rebellion, he gave source data as an eye witness. He was author of a provocative memoary "Autonomous Macedonia" written after it was liberated. He died in Sofia in 1945.

**МАКЕДОНСКИ
ДИМИТАР
– учебникар –**

Македонски, Димитар (1847–1898), македонски револуционер и преродбеник, просветен деец, учебникар, редактор на весниците *С’гласие и Новини*. Роден 1847 г. во Ембаре, Кајларско-Егејска Македонија. Се школувал во Цариград, а потоа учителствувал во Воден, Струга и Битола во 1870 г. Бил огорчен противник на политиката на Бугарската егзархија која една година пред неговото доаѓање во Битола (1869) успеала да загосподари со црковно-училишната општина, да престане постоењето на народното училиште. Д. Македонски напишал учебници и буквари на македонски народен јазик и со нив ги учел децата во Битола. Поради силните притисоци тој ја напуштил службата во Битола, оставајќи спомени за солиден учител кој на народен јазик ги описменувал своите ученици и ги учел во духот на националните права и слобода. Автор е на следниве три учебници, пишувани на неговиот роден дијалект со многу црковнословенизми: „*Крајкаја свештјенаја иџторија за училиштитија љо Македонија*“ (1867), „*Скрајен љравославен катихизис*“ и „*Буквар за ујоџребување во македонскиџе училиштитија*“ (1867). Првиот учебник е пишуван во форма на прашања и одговори. Д. Македонски, покрај наставата, контактирал со народот и запишувал обичаи и обреди и објавувал свои записи. Објавил напис „Два обичаи“

**MAKEDONSKI
DIMITAR
– text book writer –**

Makedonski, Dimitar (1847-1898), Macedonian revolutionary, reformer, educational activist, textbook writer, editor of newspapers “*S’glasie i Novini*”. He was born in Embark Kayla, Aegean Macedonia. He was educated in Carigrad and then in 1870 he was a teacher in Voden, Struga and Bitola. He was severe opponent to the politics of the Bulgarian exarchy. The Bulgarian exarchy managed to take over the church-school municipality, a year before his arrival to Bitola (1869), in order to stop the existence of the national school. D.Makedonski wrote textbooks and spelling-books in Macedonian national language and he taught children in Bitola. As a result of the strong pressure he left his work in Bitola, leaving memories as a good teacher, who taught his students in their native language, in the spirit of their national rights and freedom. He is author of the following three textbooks in his native dialect with many church Slavic words, „Short religious history for the schools in Macedonia” (1867), „*Shorten orthodox catechism*” and “*Spelling-book for Macedonian schools*” (1867). The first textbook is written in form of questions and answers. D.Makedonski beside the tutorials, had contacts with people, he registered customs and rituals and published his records. He published headline “Two customs” where the custom eska (for barbarian) is explained and was presented in one performance in Bitola. According to

каде е објаснет обичајот ешка (за бабарите), кој бил учесник (1873) во една претстава во Битола. Според Д. Македонски, да се учествува во ешкари „тоа е пофално нешто“ и дека во играта, по правило, не учествуваат страшливците...“ Во времето кога учителствувал во Битола веќе имало отворено неколку училишта. Соработувал во весници и давал описи за животот на граѓаните во Битола. Немирен по дух, непоколеблив, брз, енергичен, секогаш подготвен вистината в лице да ја каже, поради што Д. Македонски бил убиен во атентат во Цариград. Д. Македонски, во одговорот на П.Р. Славевков, меѓу другото пишува: *„Македонциите не се изгубиле од лицето на земјата, како што си дозволуваат некои да велат, затоа доколку што знаеме ние, тие не згрешиле, тука да зине земјата и да ги голтат“*.

D.Makedonski to participate in “eskari” it is something that has to be praised and according to the rule, in the game “there is no place for frightened people”. In the period when he taught in Bitola there were several schools. He cooperated with the newspapers and gave descriptions for the life of Bitola’s citizens. His irreconcilable spirit, persistent, fast and energetic was always ready to throw the truth in face. D.Makedonski was assassinated in Carigrad. In his answer to P.R.Slavjckov beside the other things he said: “Macedonians were not lost from the face of the Earth as someone pleased to say, because as far as we know, they did not make any mistake, for the earth to swallow them.”

**МАКЕДОНСКИ
КИРИЛ**
– композитор –

**MAKEDONSKI
KIRIL**
– musician/composer –

Македонски, Кирил (1925–1984), вистинското презиме Вангелов, македонски композитор, еден од поистакнатите претставници на втората генерација македонски композитори. По наговор на татко му, а заради својот музички талент, на 11 години почнал да учи да свири виолина. По завршувањето на основното и средно училиште, во 1947 г. се запишал на музичка академија во Загреб во класата на Крсто Одак, потоа во Сараево во класата на Иво Бркановиќ. Магистрирал од областа на композицијата во Љубљана кај композиторот Луцијан Шкерјани. Во 1970 г. шест месеци престојувал во Варшава како стипендист на полската влада, а во 1974 г. го завршил Меѓународниот курс за современа музика во Дармштат. Паралелно со компонирањето се занимавал со педагошка дејност, а особено акцент во последните години од животот им дава на истражувањата од областа на музичката психологија, поконкретно - музикотерапијата. Голем дел од неговите сознанија во вид на реферати се претставени, претежно пред странската јавност за што има добиено меѓународни признанија. Автор е на првата македонска опера „Гоце“ (во четири дејствија, 1954) со големо историско значење за македонската музика и претставува крупен исчекор во освојувањето на најголемите музички форми од страна на нашите автори. Таа, и покрај сè

Makedonski, Kiril (1925–1984), his real surname Vangleov, Macedonian composer, one of the most remarkable representatives of the second generation of Macedonian composers. Persuaded by his father and as a result of his musical talent, he started to study a violin at the age of 11. After finishing his elementary and secondary education in 1947, he enrolled at the Music Academy in Zagreb in the class of Krsto Odak, then in Sarajevo in the class of Ivo Brankovik. He defended his master thesis on the field of the composition in Ljubljana at the composer Lucijan Skerjani. He was six months resident in Warsaw in 1970, as a scholarship student of the Polish government and in 1974 he completed the International course for contemporary music in Darmstadt. Parallel with his composing, he was involved in the pedagogical activity and in the last years of his life, special accent was put upon the research in the field of the music psychology, more concrete – music therapy. Large part of his knowledge is presented in types of essays, in front of the foreign public, for which he received international recognitions. He is author of the first Macedonian opera “Goce” (in four acts, 1954) with large historical importance for the Macedonian music and which represents a huge step ahead in conquering over the biggest music forms by our authors. Not taking into consideration the other things, it springs from our exist-

извира од нашиот бит, се потпира на народниот мелос и на сцената оживува дел од нашето историско минато. К. Македонски е автор уште на две други музички дела: „Цар Самуил“ - опера (1968), во која ги достигнал своите творечки врвови, и со нејзината прва изведба предизвикал позитивни реакции и „Илинден“ (1973), со што го заокружил својот оперски опус и својот перманентен интерес за теми од македонската национална историја. Тој е еден од првите македонски симфоничари-симфониската поема „Танчарка“ (1951). Подоцна напишал уште пет симфонии (1956/78) и низа други композиции што припаѓаат на различни видови - камерни (повеќе од десет), хорски (дваесетина), детски песни, филмска музика (за десетина краткотражни и за три долготражни филмови), музика за (десетина) драмски претстави. Преокупиран со идејата за создавање македонски национален стил, заснован врз карактеристиките на народниот мелос и врз неговата синтеза со музичко-техничките дострели на музиката во XX век. Добитник е на повеќе меѓународни награди и признанија.

ence, our folk music, reviving part of our historical past on the scene. K.Makedonski is author of two other music works: “Czar Samuil” (1968), where he reached his creative tops and with its first performance caused positive reactions; and “Ilinden” (1973) by which he rounded up his opera opus and his permanent interest for topics from Macedonian national history. He is one the first Macedonian composers of symphonies - symphonic poem “Dancer” (1951). Later there are five more symphonies (1956/78) and opus of other compositions that belong to different types: chamber (more than ten), choir (twenty), children songs, film music(for ten short-length and three long-length films) music for (ten) plays. He was preoccupied with the idea to create Macedonian national style, based on the characteristics of the folk music and on its synthesis with the music - technical achievements of music in XX century. He is winner of many international awards and recognitions.

**МАНАКИ
ЈАНАКИ**
– фотограф –

**MANAKI
JANAKI**
– photographer –

Манаки, Јанаки (1878-1960), македонски филмски снимател, фотограф и калиграф. По завршувањето на основното училиште се запишал во Романската гимназија во Битола и оттогаш тој го засакал овој град. Со оформувањето на средното образование на Јанаки му било овозможено да се вработи како просветен работник. Првиот професионален ангажман со уметноста на фотографијата го имал во 1898 г. кога во Јанина отворил фотографско ателје. Во 1904 г. браќата Манаки по низа преговори успеале да купат празно дворно место во Битола на Широк Сокак. Веднаш потоа се зафатиле со изградба на ателјето, според сопствен проект, што им овозможувал непречено вршење на фотографската дејност. Во 1905 г. Јанаки се преселил во Битола и се определил за постојано живеење во неа, каде, заедно со брата си, отвориле свое фотографско ателје. Пред надлежните органи тие го регистрирале како здружени сопственици, за разлика од Јанина каде ателјето се водело само на Јанаки. Во таа и таква Битола, Јанаки ја започнал својата пионерска активност. Јанаки имал префинета смисла и осет за пулсот на големиот град, за умирањето на старото и за раѓањето на новото време, или накусо кажано, имал чувство и слух за историјата. При патувањето низ европските престолнини, во 1905 г., од Лондон, му

Manaki, Janaki (1878-1960), Macedonian film recorder, photographer and calligrapher. After finishing his primary school he enrolled at the Romanian high - school in Bitola and since then he started to love this city. When he completed his secondary education, Janaki was allowed to work as an educational worker. He had his first professional arrangement with the art of photography in 1898, when he opened photography studio in Janina. Manaki Brothers managed to buy an empty garden space on Sirok Sokak, after a range of negotiations in 1904. Immediately they started to build the studio, according to their own project, which allowed them constant execution of their photographic activity. In 1905 Janaki moved to Bitola and he was determined to stay there forever, where together with his brother opened their own photographic studio. In front of the authorities they registered as joint owners, unlike Janina, where it was only registered on Janaki. In that and such Bitola, Janaki started his pioneer activity. Janaki had refined sense and feeling for the pulse of the great city for extinction of the old and the birth of the new time or simply he had feeling and good ear for the history. When travelling throughout the European capitals in 1905, he sent to his brother the camera Bioskop 300 from London, which in the hands of the young enthusiasts turned into an instrument of historical value. Since that moment, the film history in

ја пратил на брата си камерата „Биоскоп 300“, која во рацете на младиот ентузијаст се претворила во инструмент со историска вредност. Од тој момент почнала историјата на филмот на целиот Балкан. Иако уметник по вокација, тој бил изложен на прогонства од страна на турските власти поради активности од политичка природа, а не изостанало ни апсење, што во 1916 г. го извршиле бугарските окупаторски власти. Во 1921 г. Јанаки со братот отвориле модерна киносала во Битола и била прикажана првата претстава во новооснованото Кино „Манаки“ (во т.н. летно кино). Познавајќи го добро францускиот јазик, а движејќи се во културните кругови, Јанаки за кусо време во Битола ја афирмирал фотографска работа, така што браќата се здобиле со муштерии во сите слоеви на битолското општество, вклучувајќи ги и дипломатите. Делото на Јанаки Манаки, без двоумење ќе кажеме дека е од непроценлив придонес за нашата национална историја и култура, за културата и историјата на балканските народи и за културната ризница на светот воопшто.

whole Balkans started. Although an artist by vocation, he was prosecuted for the activities of political nature by Turkish authorities and was arrested by the Bulgarian occupational authorities in 1916. In 1921 Janaki together with his brother opened modern cinema in Bitola and there the first show was presented in the newly opened Cinema Manaki (so-called “summer cinema”).

As he knew French well, he moved into the cultural circles. For a very short period of time, Janaki managed to promote the photographic work in Bitola, so the brothers gained customers from all ranks of Bitola's society, including the diplomats. The work of Janaki Manaki is undoubtedly of invaluable contribution for our national history and culture, for Balkan people culture and history and for the cultural treasury of the world in general.

**МАНАКИ
МИЛТОН**
– снимател –

**MANAKI
MILTON**
– cameraman –

Манаки, Милтон (1882–1964), прв филмски снимател на Балканот, македонски фотограф и автор на документарни филмови. Пионер на снимателската дејност во Македонија. Основно училиште завршил во родното место, а потоа се запишал во први клас на Романската гимназија во Јанина, меѓутоа не се потрудил да ја заврши гимназијата и ја напуштил со незавршен втори клас. Потоа бил испратен во Гревена да учи занает, но Милтон не покажал никаков интерес кон некој занает. Во 1898 г. брат му Јанаки го повлекол во Јанина, во своето ателје, каде Милтон се зафатил со изучување на фотографската вештина и со неуморен труд, за неверојатно кратко време, станал мајстор. Веќе во 1905 г. ги снимил документарците кои влегуваат во историјата на филмот: „Предачки“, и „Училишен час на отворено“. Во првиот од нив е овековечена неговата 114-годишна баба Деспина, која, заедно со група предачки, снова основа за преѓа. Напоредно ја усовршувал уметноста на фотографијата, која му донела големи меѓународни признанија. Меѓу најзначајните од нив е учеството на Големата меѓународна изложба во Букурешт во 1906 г., од каде што се вратил со Златен медал и со титулата Дворски фотограф на кралот на Романија Карол I. Тој снимил многу фотографии врзани за актуелни настани, историски личности, обичаи,

Manaki, Milton (1882–1964), the first film recorder on the Balkans, Macedonian author and author of documentary films. He was a pioneer of the recording activity in Macedonia.

He finished his primary school in his native city and then he enrolled in the first class of the Romanian high-school in Janina, but he did not make any efforts to finish it and left it, remaining with unfinished second class. Then he was sent to Gravena to study craft, but Milton did not show any interest towards any craft. In 1898 his brother took him to Janina in his studio, where Milton started to study photographic skills and with tireless labour, he became a master for incredibly short time. In 1905 he had already recorded the documentaries, which entered the film history: “Spinners” and “School class in open”. In the first of them, his 114 years old grandmother Despina was recorded eternally, where she together with a group of spinners made bases for knitting. Immediately after that he advanced his skill in photography art, which brought him international recognitions. Among the significant ones is the participation at the Big International exhibition in Bucharest in 1906 where he gained gold medal and the title Court photographer of the Romanian king Carol I. He recorded many photographs connected to actual events, historical personalities, customs and that is why his

со што неговата колекција има голема вредност и зазема своевидно место во балканската кинематографија и претставува скапоцен дел од светското филмско наследство. Историска важност имаат филмските записи направени во времето на Младотурската револуција. На овие драматични фрагменти се надоврзуваат и сликите на репресиите што отоманските власти ги вршеле врз македонското голорачко население. Во филмовите: Решад V во Солун и во Битола (1911) и Александар Караѓорѓевиќ во Битола (1913) се претставува како познавач на жанровата структура на репортажата, чии страници се важечки и за современиот документарен филм. Мошне атрактивни по својата содржина и иконографска вредност се сцените од монденските средби на дипломатскиот кор во Битола, но и глетките на погубувањето на македонските комити и патриоти. Други позначајни дела во неговиот опус, кој изнесува околу 1.500 м филмска лента, се бомбардирањето на Битола (1940), повлекувањето на окупаторските единици од Битола (1944), го регистрирал доаѓањето на претседателот на СФРЈ Јосип Броз Тито, при неговата прва посета на градот (1957) и др. Со неговото живеење во Битола се врзани голем број анегдоти, зошто тој бил многу весел, пријатен, речит, знаел многу убаво да раскажува анегдоти и слики од неговиот бурен живот и општо од Битола. Милтон Манакџ умеел да гледа подалеку и да го чувствува историскиот миг и историската потреба да се сочуваат непроценливите документи за животот на нашиот град и на нашата земја во најсудбоносните денови од својата национална историја.

collection has huge value and distinguished place in Balkan cinematography and represents precious part of this world film inheritance. Meanwhile the fund of film evidence was enriched with large number of attractive views of fairs, holidays, weddings and other religious rituals. The film records in the period of Young Turkish Revolution have historical importance. These dramatic fragments are connected to the pictures of the repressions of the Ottoman authorities, made upon the Macedonian population. In the films: "Rashid V in Solun and in Bitola" (1911) and "Aleksandar Karagorgevick in Bitola"(1913)" he represents himself as an expert of the genre structure of reportage. The pages of the reportage are essential for the modern documentary film. The scenes of the rich meetings of the diplomatic corps in Bitola are very attractive by its content and iconographic value, as well as the records of the execution of Macedonian rebels and patriots. Other more important works in his opus, which represents 1.500m film tape, is the bombing of Bitola 1940, the withdrawal of the occupational units from Bitola (1944), he registered the coming of the president of SFRY, the comrade Josip Bros Tito at his first visit of the city (1957) etc. The National Technique of Macedonia awarded him with memory diploma. There are many anecdotes connected to his living in Bitola, because beside recording, he was joyful, pleasant, talkative, skilled in narrating anecdotes and scenes of his tumultuous life, generally about Bitola. Milton Manaki could see forward and he could feel the historical moment and the historical need to preserve precious documents for the life of our city and our country in the most fateful days of his national history.

**МАНЕВ
СВЕТО**

– ликовен уметник –

Манев, Свето (1945), ликовен уметник кој од 1975 г. ја афирмира битолската ликовна сцена низ повеќе земји во светот. Роден е во Св. Николе во 1945 г. Во 1970 г. дипломирал на Академијата за применета уметност во Белград. Член е на ДЛУМ и ликовната група „77“ од Битола. Студиски престојувал во Англија, Полска и Грција. Своите креации изразени во маслена техника, молив, пастел или графика, ги презентирал на бројни самостојни изложби низ РМ, во Полска, Словенија и Србија, а од бројното учество на колективни изложби ги издвојуваме меѓународните во: Франција, Турција, Данска, Хрватска, Полска, Словенија, Бугарија, Србија, Црна Гора ... Добитник е на повеќе награди и признанија во Македонија. Како белег на мајсторството на Манев се истакнува иконосферата на современа ликовна фантазија и динамика на виртуелниот менталитет на денешницата истакнат со неговата темелна и тематска опсесија - човекот и коњот.

**MANEV
SVETO**

– artist –

Manev, Sveto (1945), painter who has promoted Bitola art scene since 1975 in many countries around the world. He was born in St. Nikole in 1945. In 1970 he graduated at the Academy for applied art in Belgrade. He is member of DLUM and the artistic group “77” in Bitola. He had study visits in England, Poland and Greece. His creations are expressed in oil technique, pencil, pastel or graphic, presented in numerous independent exhibitions in RM, Poland, Slovenia and Serbia. It is worth mentioning his participation in numerous collective exhibitions, among which we can emphasise the following international ones: France, Turkey, Denmark, Croatia, Poland, Slovenia, Bulgaria, Serbia, Montenegro... He is recipient of many awards and recognitions in Macedonia. Manev mastership in the icon sphere of the modern art is impressive, as well as fantasy and dynamics of the virtual mentality of the present, emphasizing thorough and thematic obsession, scene of the man and horse with aspects of a bull etc.

**МАРЕШ
ФРАНТИШЕК**
– филолог –

**MARES
FRANTISEK**
– philologist –

Мареш, Франтишек В. (1922–1994), академик, филолог, познат македонист, академик - член на Австриската академија на науките, на Српската академија на науките, на МАНУ, надвор од работниот состав. Роден 1922 г. во Бренешов, Средна Чешка. Завршил словенска филологија на Карловскиот универзитет. Во 1950 г. докторирал од областа на филологијата. Од 1968 г. до крајот на работниот век работел на Виенскиот универзитет - професор и шеф на катедрата за славистика. Бил редовен член на Австриската академија на науките и уметностите каде во голем број научни списанија бил соработник и уредник, член на Меѓународниот комитет на славистите и шеф на Филолошкото одделение за Балканските јазици. Одлично говорел, покрај чешки, словачки, германски, француски, српски и македонски јазик. Меѓу обемниот број на научни трудови има повеќе од триесетина библиографски единици со чисто македонска тематика меѓу кои и обемната *Грамаџика на македонскиот јазик за Чесите, Фонолошките иновации на македонскиот јазик и во неговите дијалекти* и др. По негова иницијатива е воведен лекторат за македонски јазик во Виенскиот универзитет и на Универзитетот во Грац. Исто така со негови заложби бил отворен лекторат за македонски јазик и во Камбера - Австралија. Мареш ја имал

Mares, Frantisek B. (1922-1994) academician, philologist well-known researcher of Macedonian language, academician-member of the Austrian Academy of Sciences, Serbian Academy of Sciences, MANU external member. He was born in Brenesov in the middle of The Czech Republic. He graduated Slavic Philology at the University in Carlov. In 1950 he received his Ph D at the University of Vienna, professor and chief at the department of Slavistics. He was a full time member of the Austrian Academy of Sciences and Arts, where he was correspondent and editor for a large number of scientific magazines; he was member of the International Slavistics committee and chief at the department of philology for Balkan languages. Beside Czech, he perfectly spoke Slovak, German, French, Serbian and Macedonian language. Among the huge number of articles, he had more than thirty bibliographical units with pure Macedonian topics among which there is the large volume of Grammar of the Macedonian language for Czechs, Phonological innovations of the Macedonian Language and its dialects. On his initiative, an editorship was introduced at University in Vienna and the University in Graz. He was also engaged for the opened editorship of Macedonian language in Canberra, Australia. Mares visited Bitola many times and regularly had tutorials in the field of the history of the Macedonian Language.

повеќе пати посетено Битола и редовно држел предавања од областа на историјата на македонскиот јазик. Во 1990 г. бил избран за почесен член на ДНУ-Битола. Учествовал на голем број научни собири и симпозиуми во Битола. Имал пишувано за јазичните и др. одлики на Битола (говорот, фолклорот и етноодликите, како и природните убавини). Македонскиот јазик, според него, претставува основа на старословенскиот книжевен јазик. За Битола и блиската околина, за убавините на Пелистер, кои ги имал посетено има објавено дека се „дел од рајот“ и за македонскиот јазик - мелодичен, богат со фрази. Битола ја има претставено во бројни статии во австриски списанија и дневниот печат. Почина 1994 г. во Виена, Австрија.

In 1990 he was elected an honorable member of DNU in Bitola.

He participated in large number of scientific conferences and symposiums in Bitola. He wrote about language and other characteristics of Bitola (the speech, folklore and ethno marks as well as

the natural beauties. According to him the Macedonian language represents base of the old Slavonic literary language and that it is melodic and rich in phrases. He visited and later stated that Bitola and nearby surrounding, including Pelister beauties are part of the paradise. He represented Bitola in many articles in the Austrian magazines and daily press. He died in Vienna, Austria in 1994.

МЕЛНИКОВ

ИВАН

– уметник –

Мелников, Иван (1896), сценограф, ликовен уметник и иконописец. Неговите театарски сценографии се стремат да го надминат веристичкиот натурализам со внесување на театралност, инспиративна атмосфера со дискретна склоност за стилизација.

Бил роден 1896 г. во Петербург. Како руски емигрант дошол во Битола во периодот меѓу двете светски војни. Неговото ателје го посетуваа голем број љубители на ликовната уметност, а исто така во него била формирана работилница и школа за иконопис. Тој бил уметник кој посветувал подеднакво влијание како на сакралната така и на профаната уметност. Негово најпознато остварување представуваат иконите од иконостасот во црквата Св. Богородица, одделни икони во црквата Св. Тројца, како и во битолската Митрополија, каде се сретнуваат и дела со наративна профана содржина или разни портрети на познати митрополити.

Творечкиот опус со театарски сценографии го започнал со претставата „Народен пратеник“ од Б. Нушиќ (1948), потоа следат „Малограѓани“ од М. Горки (1949), „Милион маченици“ од Р. Крле (1949), „Печалбари“ од А. Панов (1950), „Задруга“ К. Чашуле (1951), „Сите мои синови“ од А. Милер (1952), „Мома без мираз“ од А. Н. Островски (1953), „Коштана“ од Б. Станковиќ (1954) и др.

MELNIKOV

IVAN

– screen writer –

Melnikov, Ivan (1896), screen writer, artist and icon writer. His theatre scenographies are attempting to surpass the religious naturalism with introduction of theatrical, inspiring atmosphere with discrete tendency for stylisation.

He was born in Petersburg. As a Russian immigrant he came to Bitola in the period between the World War I and the World War II. His studio was visited by large number lovers of art and also a workshop and school for iconwriting was formed. He was artist who paid equal attention to both: the sacral and to profane art. His most famous achievements are the icons at the iconostasis in the Virgin Mary's Church, certain icons in the church St. Triad and also in Bitola's Metropolitan residence, where there are works with narrative profane content or different portraits of well-known metropolitans.

The creational opus of the theatre scenographies started with the performance "Member of Parliament" by B. Nusik (1948), then "Suburbanites" by M. Gorki (1949), "Million martyrs" by R. Krlje (1949), "Immigrant workers" by A. Panov (1950), "Cooperative" by K. Casule (1951), "All my sons" by A. Miler (1952), "A girl without dowry" by A. N. Ostrovski (1953), "Kostana" by B. Stankovik (1954) and others.

**МИНОВСКИ
ДИМЧЕ**
– новинар –

**MINOVSKI
DIMCE**
– journalist –

Миновски, Димче (1942), новинар, публицист и писател, бележник на настаните во Битола и Битолскиот крај. Новинарската кариера ја започнал уште во раната младост. Роден 1942 во с. Брусник, Битолско. По завршувањето на средното образование професионално се вработил како новинар и најдолго како уредник и заменик директор во Радио Битола, каде што минал повеќе од четириесет и пет години. Истовремено бил хонорарен соработник на бројни гласила и весници на просторите на поранешна Југославија, а најмногу соработувал со „Нова Македонија“, „Спорт“ и МРТ, објавувајќи притоа стотици прилози од спортскиот и другиот живот на Битола. Целиот свој работен век го мина во Битола. Автор е на бројни документарни емисии посветени на значајни настани и личности на Битола и пошироко. Автор е и на документарната емисија „Еден век спорт во Битола“ во која е прикажана појавата и развојот на спортот во Битола од времето на турско-то владеење до денес. Во 1969 г. го издаде првиот свој печатен труд „Фудбалот во Битола низ децении“, а во 1997 г. ја објави и книгата „Боксот во Битола“. Романите „Каменот на смртта“ (1998 г.), „Тајната на осамената воденица“ (1999 г.) и „Господарот на блатото“ (2000 г.) се делови од обемната трилогија посветена на првите родољуби во битолскиот крај. Во 2000 г.

Minovski, Dimce (1942), journalist, publicist and writer, recorder of the events in Bitola and its area. He started his journalist career in his early youth. He was born in 1942 in v.Brusnik Bitola. When he completed his secondary education, he professionally got employed as a journalist. The longest period of more than forty five years, he spent as an editor and deputy manager in Radio Bitola. At the same time he was part-time correspondent, with numerous media and press on the area of former Yugoslavia and mainly he cooperated with “Nova Makedonija”, “Sport” and MRT. He published hundreds of sport and the other events articles. He passed his overall working life in Bitola. He is author of many documentary programs, dedicated to important events, figures of Bitola and wider. He is the author of the documentary program “One century sport in Bitola”, where the appearance and development of the sport in Bitola from the period of the Turkish reign until today, was presented. In 1969 he issued his first printed articles “The football in Bitola through decades” and in 1997 he published the book “The boxing in Bitola”. The novels “The stone of death” (1998), “The secret of the lonely widow” (1999), The Master of the mud” (2000) are parts of the huge trilogy dedicated to the first activists of Bitola region. In 2000 Dimce Minovski published the novel “Siklo” as well as the jubilee mono-

Димче Миновски го објавил и романот „Шикло“, како и јубилејната монографија посветена на педесетгодишнината на Радио Битола. Во 2003 г. излезе од печат и неговиот роман „Пекол во битолската тврдина“, приказ за тоа како Турците ја освоија Битола. Истата година ја доби наградата „4-ти Ноември“ за литература. На јавноста на Битола и Македонија е познат по рекордите во однос на радио и телевизиските преноси од спортските настани (над 2500), по водителството на бројни јавни манифестации - квизови, концерти итн., но и како долгогодишен општественик и спортски работник. Многу години е член на претседателството на Сојузот на спортови каде ја вршел и функцијата претседател. Бил претседател или член на повеќето од битолските клубови: РК „Пелистер“, ФК „Пелистер“, АК „Олимпија“, ДГС „Партизан“ и многу други. Исто така долги години бил активист и секретар на Здружението на возачи и Матицата на иселеници од Битола. Прогласуван е за најдобар новинар на РМ. Добитник на повеќе други награди и признанија.

graph dedicated to the fifty years anniversary of Radio Bitola. In 2003 the novel “Hell at Bitola’s Fortress” was also published showing how the Turkish conquered Bitola.

The same year he was honored with the award 4th November for literature. He is well-known to the public by his records of Radio and Television broadcasting of sports events (over 2500), by hosting of numerous public manifestations –quizzes, concerts etc. He was also known as long-standing public figure and sport worker. He is member of the presidency of the Sport Association where he was its president. He was president or member at most of the clubs in Bitola: RC “Pelister”, FC “Pelister”, “AK Olimpija”, “DGS Partizan” and many others. He has been activist and secretary at the Drivers’ Association and Immigrants Association from Bitola for many years.

He has been awarded for the best journalist of RM. He is recipient of many other rewards and recognitions.

МИРЧЕВСКИ
ПЕТАР
– актер –

MIRCEVSKI
PETAR
– actor –

Мирчевски, Петар (1956), актер со вонсериски талент, со оригинален артизам, со посебна филозофија, со ведар дух, со одлична пластика на сценско движење, со способност за создавање на живи и духовити карактери на кој им става свој индивидуален печат.

Роден 1956 г. во Крушево. Дипломира на ФДУ во Скопје, отсек актерска игра. По дипломирањето во 1979 г. станува член на битолскиот артистички ансамбал. Во неговата игра, уште од самиот почеток се чувствува еден посовремен сценски сензибилитет. Во неговата еластична игра се сретнуваат акценти на јадровит хумор, залагајќи се секогаш за една што е можно повитална и поеластична сценска креација. Тој е еден од најангажираниите и најекспонирани актери, не само во битолскиот драмски ансамбл, туку и пошироко во Македонија. Чест гостин е на сцената во градот под Марковите кули. Од реализираните ликови на матичната сцена и гостувањата во другите театри, тој има одиграно повеќе од 100 пред сè насловни и водечки улоги: Скапен во „Гаволиштините на Скапен“ од Ж. Б. Мوليер (1985), Сирано во „Сирано де Бержерак“ од Е. Ростан (1991), Татко Иби во „Кралот Иби“ од А. Жари (1999), Ричард Трети од В. Шекспир, Санчо Панса во „Дон Кихот“ од Булгаков. Позначајни улоги Ласица во „Свечена вечера во џогребно-

Mircevski, Petar (1956), actor with remarkable talent, original artistic skills, special artistic philosophy, bright spirit, excellent plasticity of the scene, movement with capability for creation of life and funny characters, to whom he gave his own individual seal.

He was born 1956 in Krusevo. He graduated at FDU in Skopje department, actor play. After his graduation in 1979 he became member of Bitola Artist assembly. In his acting, from the very beginning, a modern scene sensibility is felt. In his elastic play there are accents on core humour, he always involves himself in more vital and more elastic scene creation. He is one of the most engaged and most exposed actors, not only at Bitola Assembly, but also wider in Macedonia. He is frequent guest of the scene in the city under Marko's Towers. He acted more than 100 headline and leading roles on his local scene and as other theatres' guest: Skapen in "Skapen's craftiness" by Z B Moliere (1985), Sirano in "Sirano de Berzerak" by E Rostan (1991), Father Ibi in "King Ibi" by A. Gari (1999), "Richard the Third" by W.Shakespeare, Sano Pansa in "Don Kihot" by Bulgakov. Other remarkable roles: Lasica in "Solemn dinner at the funeral enterprise" by I Breshan (1980), Malvolio in "The twelfth night" by W.Shakespeare (1983), Angele in "Flight on the spot" by G. Stefanovski

ио ирејиријатије“ од И. Брешан (1980), Малволио во „Нок сјроји Водици“ од В. Шексјир (1983), Ангеле во „Лет во мес-ио“ од Г. Сџефановски (1984), Тирчу во „Грешниот Захарија“ од В. Косјов (1987), Максо во „Црна дуйка“ од Г. Сџефановски (1988), Полониј во „Хамлет“ од В. Шексјир (1989), Малволио во „Дванаесјта ноќ“ од В. Шексјир (1993), Кочкарјов во „Женидба“ од Гогољ (1997), Туреј во „Цар Едиј“ од Софокле, Цибра во „Тејовирани души“ од Г. Сџефановски и др.

Награди: „4-ти Ноември“, „Млад борец“, „Војдан Чернодрински“ (три пати), Екрановата награда, „Златна маска“ на Охридско лето.

Застапен е со епизодни улоги во проекти од филмската продукција.

(1988), Polonius in “Hamlet” by W. Shakespeare (1989), Malvolio in “The twelfth night” by W.Shakespeare (1993), Kockarjov in “Wedding” by Gogolj (1997), Turej in “Czar Edip” by Sofokle, Cibra in “Tattoo souls” by G.Stefanovski and others.

Awards: 4th November, “Mlad borec”, “Vojdan Cernodrinski”(three times) “Ekran award” “Gold mask” at Ohrid Summer Festival.

He also participated with serial roles in projects of the film industry.

**МИСИРКОВ
КРСТЕ П.
– идеолог –**

**MISIRKOV
KRSTE P.
– ideologist –**

Мисирков, Крсте П. (1874–1926), македонски национален и просветен деец, најзначаен македонски интелектуалец од крајот на XIX и почетокот на XX век, општественик, политички работник, визионерски мислител, теоретичар и историчар. Тој е еден од најистакнатите идеолози на македонскиот национален идентитет, полемичар, публицист, апологет на македонската национална самобитност и длабоко промислен аналитичар на нејзините севкупни состојби, еден од најистакнатите идеолози на македонскиот национален идентитет. Мисирков е најзначајниот и најкомплетниот македонски славист - филолог и кодификатор на современиот македонски литературен јазик и правопис. Роден е 1874 г. во с. Постол Ениџе-Вардарско. Како ученик во Софија бил еден од основачите на Младата македонска книжевна дружина (1891). Од 1892 - 1895 г. завршил учителска школа во Белград во времето кога тој заедно со другите средношколци од Македонија, во 1893 г., основаат ученичка дружина под името „Вардар“. Две години учел Духовна семинарија во Полтава. Есента 1897 г. се запишал на Историско-филозофски факултет во С. Петербург кого ќе го заврши со одличен успех пролетта 1902 г. Заедно со Д. Чуповски е еден од основачите на Македонското научно-литературно другарство (МНЛД) „Св. Климент“ (1903-1905) во Санкт

Misirkov, Krste P. (1874-1926), Macedonian national and educational leader, the most remarkable Macedonian intellectual from the end of the XIX and the beginning of the XX century, socialist, political worker, visionary, theoretician and historian. He was one of the most distinguished ideologists of the Macedonian national identity, polemicist, publicist, and apologist of Macedonian national determination and thorough analyst of its overall situations, one of the most prominent ideologists of the Macedonian national identity. Misirkov is the most important and overall Macedonian slavic- philologist, codifying the Macedonian literature, language and grammar. He was born in 1874 in v.Postol Enidze-Vardar. As a student in Sofia he was one of the founders of the Young Macedonian literary company (1891). In the period 1892-1895 he graduated at the Teacher's School in Belgrade, when together with the other high school companions from Macedonia, in 1893 founded a student company named "Vardar". He studied Religious seminar in Postava for two years. In the autumn 1897 he enrolled at the History -Philosophy Faculty in Petersburg, and finished his studies with excellent grades in the spring 1902. During his studying he actively participated in (TMOK 1900-1902) and together with D.Cupovski is one of the founders of the Macedonian scientific literature friendship (MNLD) "St Clement"

Петербург. Во октомври 1902 г. заминал за Битола, со голема желба да биде во Македонија за да ги следи настаните во пред-илинденскиот период. Од 1. XII 1903 до крајот на јули 1903 г. Мисирков бил редовен гимназиски професор во Битола. Веднаш по пристигнувањето бил ангажиран за професор по филологија во Битолската гимназија. Истовремено во Битола пристигнал и Д. Т. Мишајков и заедно објавата започнале да планираат печатење на учебници на мајчин македонски јазик (за изработка на македонска граматика од страна на Мисирков) што би се печатела со средствата добиени од Австрија. Мисирков будно ги следел настаните од револуционерното движење на македонскиот народ за ослободување од Отоманското ропство и, истовремено испраќал значајни писма до истакнати личности во Русија, информирајќи за тешката, но истовремено и револуционерна состојба во Битолскиот регион. Исклучиво само таа година бил во Македонија и тоа токму во Битола каде се запознал со одликите на македонскиот јазик. За него Битола претставувала културен, борбен, политички и севкупен центар во тогашната Румелија на Турската Империја. Мисирков, доаѓајќи во Битола, се зближил со рускиот конзул А. А. Ростковски, со кого веќе се познавал од Санкт Петербург. Воедно редовно комуницирал со раководството на ТМОРО, особено со Панче Дорев, Даме Груев и др. македонски револуционери дејци. При престојот во Битола тој се движел низ народот, ги посетувал битолските села и правел белешки од средби со народот, со дипломатскиот кор, со организаторите на востанието. Во Битола се

(1903-1905) in St Petersburg. In October 1902 he went to Bitola with great desire to be in Macedonia and to follow the events in the pre-Ilinden period. From 1.12.1903 to the end 1903 Misirkov was a full-time high school teacher in Bitola. Immediately after his arrival he was engaged as a teacher of philology at Bitola high school. At the same time D.T. Mijaskov arrived and they both started to plan printing of textbooks in native Macedonian language (to prepare Misirkov's grammar of Macedonian language) which was printed by means, gained from Austria. Misirkov constantly followed the events from the revolutionary movement of Macedonian people and their struggle for liberation from the Ottomans. At the same time he sent important letters to prominent figures in Russia, informing them for the difficult and revolutionary situation in Bitola region. That year he was in Bitola and the Macedonian language characteristics were introduced to him. According to him Bitola represented cultural fighting political and overall center in the former Rumelija, part of the Turkish Empire. When Misirkov came to Bitola he became close friend to the Russian consul A. Rostkovski, whom he communicated with before, in Sankt Petersburg. Misirkov regularly communicated with the leadership of TMORO, especially with Pance Dorev, Dame Gruev and other revolutionary leaders. When he was in Bitola he communicated with teachers and members of the diplomatic corps. Misirkov was among the informants (like P.Dorev and others) who informed the journalists-correspondents of the foreign newspapers for the situation of the Macedonian conquered people. After the assassination of the Russian consul A. Ros-

дружел со учителскиот кадар, со членови од дипломатскиот кор. Меѓу другите информатори (П. Дорев и др.) и Мисирков ги информирал новинарите - дописници на странските весници за состојбата на македонскиот поробен народ. По убиството на рускиот конзул А. А. Ростковски Мисирков заминал за Одеса. Кон средината на декември 1903 г. во Софија ја објавил книгата „За македонските работи“. Веднаш по објавувањето на книгата се создала голема реакција од бугарската интелигенција и власт и тој, приморан, заминал за Одеса каде започнал да го издава првото научно-литературно и политичко списание на македонски јазик, весникот „Вардар“. Во 1914 г. поднел опширен Меморандум до рускиот министер за надворешни работи во кој ја изнел историјата на „Македонското прашање“ и укажал на неопходноста да се има превид дека мнозинското население во Македонија по националност е еднородно и тоа се Словенските Македонци. Починал 1926 г. во Софија.

tkovski, Misirkov left to Odesa. In Sofia, in the middle of December 1903, he published the book "For the Macedonian Affairs". Immediately after the edition of the book there was a huge reaction by the Bulgarian intellectuals and the authorities and he was forced to leave to Odesa, where he started to edit the first scientific literature and political magazine in Macedonian language. He edited the newspaper "Vardar". In 1914 he brought detailed Memorandum before the Russian Minister of foreign affairs. There he exposed the history of Macedonian question and pointed to the necessity which had to be taken into consideration, that majority of the population in Macedonia by its nationality is homogenous and those people are Slavonic Macedonian. He died in Sofia in 1926.

**МИТАН
ТАНЕ**

– революционер –

Митан, Тане (?-1651), македонски ајдутски бајрактар од средината на XVII век, кој со развиен бајрак стоел на чело на една ајдутска дружина. Роден бил во с. Чарлија, Битолско, во сиромашно семејство кое страдало од зулумите на турските заптии поради што станал ајдутин. Неговата чета водела повеќе борби со аскерот. Најпрочуена и најжестока борба била онаа кај Безистенот во Битола. Главната нивна борбена тактика била со препад, од бусија. При овој напад, тој го носел бајракот што симболизирал воени јунаштва. Поради ајдутската дејност во одбрана на сиромашниот и поробен народ, бил осуден на смрт и погубен. Неговите роднини ги затвориле, мачеле и најпосле ги убиле, а селото Чарлија го запалиле и го ставиле под постојана контрола. Ајдутите го сочинувале јадрото на сите народните буни и востанија, давајќи им команден кадар и водачи. Заради тоа ајдутството е опеано во народните песни. Четата на Митан Тане и по неговата погибија водела жестоки борби и заштитивајќи ги, пред сè, сиромашните чифлигари (безземјаши) од тортурството на турските аги, бегови, жандарми и разни банди и башибозуци. Тане останал во сеќавањата на народот и македонската историја за ајдутството.

**MITAN
TANE**

– revolutionary –

Mitan, Tane (?-1651), Bitola, Macedonian haiduk from the middle of the XVII century, who with unfolded flag stood at the head of a haiduk group. He was born in v.Carlija, Bitola in poor family which suffered pain and torture, because of the damages of the turkish confiscators. As a result he became a haiduk. His squad led many battles with the conqueror. The most famous and the most severe was the battle at the Covered market in Bitola. The main fighting tactic was taking action by surprise. At this attack he led the flag which symbolized military heroism. Because of his haiduk activity in the defence of the poor and conquered people, he was condemned to death and executed. His relatives were imprisoned, tortured and at end killed. The village Carlija was burnt and put under constant control. Haiduks were the heart of all national rebellions, giving commandants and leaders. That is why the haiduks are sung in the folk music. Although the Turkish authorities chased and punished the captured haiduks(by sticking their body on a stake, dismembered with hooks, public execution, with cutting a head etc.). Haidukship did not stop. After the execution of their leader, the squad led severe battles, protecting all the poor and the landless from the torture of the turkish agas, begs, police and different gangs and outlaws. Tane remained in people's memories and Macedonian haiduk history.

**МИХАЈЛОВСКИ
ДРАГИ**
– писател –

**MIHAJLOVSKI
DRAGI**
– writer –

Михајловски, Драги, (1951), македонски поет, писател раскажувач, романсиер, есеист. Член на Македонскиот ПЕН центар. Детството го минал во Битола. Основно и средно образование завршил во Битола, дипломирал на Филолошкиот факултет во Скопје, каде и магистрирал и докторирал од областа на англискиот јазик и преведувачката дејност. Има објавено голем број збирки поезија, раскази, романи и преведена литература од англиски на македонски јазик и обратно. Автор е на книгите раскази: „Речно улиште“ (1981), „Ѓон“ (1990), „Скок со стап“ (1994), „Триполската капија“ (1999), „Раскази од шести кат“ (2003); на романите: „Пророкот од Дискантрија“ (2001), „Смртта на дијакот“ (2002), „Мојот Скендербеј“ (2006) и др. Интересот за неговата Битола кај него е секогашен присутен. Превел преку 70.000 стихови од англиски на македонски и обратно меѓу кои 11 драми од В. Шекспир, „Загубениот рај“ од Џон Милтон, поезија од Т.С. Елиот, Џон Кииз, В.Б. Јејџ, Џон Дан и други, како и проза. Добитник е на Рациновото признание за книгата раскази „Скок со стап“, на „Стале Попов“ (2002) за романот „Смртта на дијакот“, на наградата „Григор Прличев“ (1996) за најдобар превод, награда за роман во 2006, член на Асоцијацијата на писателите за мир, Вашингтон, САД.

Mihajlovski, Dragi (1951), Macedonian poet, writer, novelist, essay writer. Member of the Macedonian PEN center. He spent his childhood in Bitola. He finished his primary and secondary education in Bitola, graduated at the Faculty of Philology in Skopje, where he had his magistrate and doctorate thesis on the field of the English language and translation. He has published great number of collections of stories: River Beehive (1981), Sole Leather (1990), Pole Vault (1994), Tripolian Gate (1999), The Stories from the Sixth Floor (2003); the novels: The Prophet of Discountria (2001), The Death of the Scrivener (2002), and My Scanderbeg (2006); the books for children: The Wonderful Pot and Other Fairy Tales (1995) and The Poor Man and the Skylark (2000); the book of essays and translations Uncrucified Gods (1991) and the study Under Babel: the task of the translator (2002). He translated over 70.000 lines from English into Macedonian and vice versa among which Paradise Lost by John Milton, 11 Plays by Shakespeare, poetry by T.S. Eliot, John Keats, W.B. Yeats, John Donne and others as well as prose. He was awarded Racino prize for Pole Vault (1994), Stale Popov prize (twice) for The Death of the Scrivener (2002) and My Scanderbeg (2006), Grigor Prlichev prize for the best translation, award for a novel (2006). Member of DPM from 1992 and of the Writer's Association for Peace, Washington, D.C.

**МИШАЈКОВ
ДИЈАМАНДИЈА**
– идеолог –

**MISAJKOV
DIJAMANDIJA**
– ideologist –

Мишајков, Дијамандија (1872 –1953), еден од првите дејци коишто ја протежираат идејата за национална посебност на Македонците и концепцијата за сопствена држава. Роден бил во Битола 1873 г. Бил иницијатор за основање на културно-просветното друштво „Проглед“. Во Белград се поврзал со групата македонски „сепаратисти“, од каде одржувал врска со своите истомисленици во Битола и во Охрид. Заедно со Стефан Ј. Дедов го основале Македонскиот клуб во Белград и весникот „Балкански гласник“, чија задача била да ги воспитува своите сонародници умствено, морално, национално и политички и да го информира јавното мислење за состојбата на своите поробени браќа. Првата јавна промоција на македонската национална програма била изнесена токму од Македонскиот клуб во Белград (в. „Балкански гласник“, 1903). Мишајков Дијамандија Трпков заедно со Стефан Ј. Дедов и Крсте П. Мисирков во октомври 1902 г. во Санкт Петербург формираа македонска колонија и Македонско научно-литературно другарство. Оваа организација, од 1902 до 1917 г. станала главен носител на македонската национална идеологија, но главно надвор од границите на Македонија. Следствено на таквата активност на МК во Белград, наскоро тој ќе биде забранет, а кон крајот на 1902 г. главните организатори Д. Т. Мишајков и

Misajkov, Dijamandija (1872-1953), one of the first leaders, who promoted the idea for Macedonian national separation and concept for separate state. He was born in Bitola 1873. He was the initiator of foundation of the cultural, educational company “Progled”. In Belgrade he communicated with a group Macedonian “separatists” and therefore he kept connected to his followers in Bitola and in Ohrid. Together with Stefan J.Dedov they formed Macedonian club in Belgrade and the newspaper “Balkanski glasnik”, which had task to educate their countrymen, mentally, morally, nationally and politically and to inform the public for the situation of their conquered comrades. The first public promotion of Macedonian national program was brought out by the Macedonian club in Belgrade (the newspaper “Balkanski glasnik” 1903). Misajkov Dijamandija Trpkov together with Stefan J.Dedov, Krste P.Misirkov and Dimitrija in October 1902, in Sankt Petersburg, formed Macedonian colony and Macedonian scientific literary companionship. This organization became the main holder of the Macedonian National ideology from 1902 to 1917, but mainly outside the borders of Macedonia. According to such activity of MK in Belgrade, it was soon forbidden and towards the end of 1902, the main organizers D.T.Misajkov and Stefan J. Dedov left to Sankt Petersburg. In Sank Peters-

Стефан Ј. Дедов заминале за Санкт Петербург. Во Санкт Петербург Д. Т. Мишајков се придружил на работата на Македонското научно-литературно другарство и на 12. XII 1902 г. го објавуваат Меморанумот, кој меѓу другото бил доставен и до Руската влада и Советот на Санкт-Петербуршкото словенско благотворно друштво. Во Меморандумот јасно се гледа дека кај Мишајков и кај другите негови соработници, македонски интелектуалци, недвосмислено прецизно е изразена идејата за национална самостојност и воведување на едно од македонските наречја за литературен македонски јазик. Во 1903 г. охрабрен се вратил во Македонија со намера да ја организира просветата и да го шири македонскиот национален дух, но се сретнал со силни отпори и разочаран заминал за Бугарија. Во текот на Втората светска војна семејството Мишајкови било евакуирано во братчето Своѓе, крај Софија, од каде Дијаманди го помагал движењето на отпорот како адвокат на осудени илегалци. Починал 1953 г. во Софија.

burg D.T.Misajkov joined the work of the Macedonian scientific literary companionship and on 12.12.1902 they published the Memorandum, which among the rest, was delivered to the Russian government and the Counsel of Sankt Petersburg Slavic Beneficial Company. It can be clearly seen that in the Memorandum, Misajkov and the other his companions, Macedonian intellectuals, precisely promoted the idea for national determination and introduction of one of the Macedonian dialects for a Macedonian literary language. Encouraged by all this, in 1903 he returned to Macedonia in order to organize the education and to spread the Macedonian national spirit, but he found strong resistance and disappointed, he left to Bulgaria. During the World War II the family Misjakovi was evacuated in the city of Svoge, nearby Sofia, where Dijamadija helped the resistance, as a lawyer of convicted illegal migrants. He died 1953 in Sofia.

**МИШАЈКОВ
КОНСТАНТИН**
– реформатор –

**MISAJKOV
KONSTANTIN**
– reformer –

Мишајков, Константин Т. (1807–1880), лекар и општественик, брат на митрополитот Панарет Пловдивски (Петар Мишајков), дејци за отворање училишта на македонски народен јазик во Битола и општо во Македонија. Роден е во П’теле, Леринско - Егејска Македонија. Д. Мишајков бил еден од највидните членови на битолската општина. Најголемата негова заслуга е отворањето на првото редовно народно училиште во Битола (1865), бидејќи лично се заложил кај грчкиот владика Бенедикт и битолскиот валија. Генерално Мишајков го помагал црковно-училишното образование во Македонија. По објавувањето на Српско-бугарската војна (1876) К. Мишајков се преселил во Пловдив, Бугарија, но пак се вратил во Битола. Кон крајот на XIX век во Битола, битолските еснафи, предводени од градските првенци Робев и К. Мишајков, во борба со грчката пропаганда, се избориле пред турската власт за отворање на редовно македонско народно училиште. До тој датум имало отворени училишта од црковен карактер од познатиот митрополит Глигориј, но тие имале настава од областа на веронауката, црковното пеење и богослужба. Околу 1863 г. било отворено вистинско народно училиште. Училиштето работело три години. Починал 1880 г. во Софија.

Misajkov, Konstantin T. (1807-1880), a doctor and socialist, brother of the metropolitan Panaret Plovdivski (Petar Misajkov) both, initiators for opening schools in Macedonian national language in Bitola and generally in Macedonia. He was born in P’tele, Lerin, Aegean Macedonia. D. Misajkov was one of the most remarkable members of Bitola municipality. His greatest contribution was opening the first regular national school in Bitola (1865), as he personally interceded with the Greek bishop Benedict and Bitola’s valia. Generally Misajkov helped the church, school, education in Macedonia. With his intervention, Kuzman Sapkarev later became a principal of the national school in Bitola (1873). After the proclamation of the Serbian Bulgarian war (1876) K. Misajkov moved to Plovdiv, Bulgaria, but again he returned to Bitola. At the end of the XIX century in Bitola, craftsmen led by the city leaders Robev and K. Misajkov, fought against the Greek propaganda and managed to acquire opening of regular Macedonian National school from the Turkish authorities. Until this date, there existed only religious schools, opened by the famous metropolitan Gligorij, which educated in religious spirit, church singing and service. Around 1863, a real national school was opened. The school worked three years. It was reopened in 1870 when Dimitar Makedonski, the famous textbook writer and Dimitrija Miladinov, the famous reformer were its teachers. He died in Sofia in 1880.

**НАКОВСКА
БИКОВА ОЛИВЕРА**
– спортист –

**NAKOVSKA
BIKOVA OLIVERA**
– sportswoman –

Наковска – Бикова, Оливера (1974), македонска спортистка во стрелаштво, членка на параолимписката репрезентација на РМ; инвалид, без лева-та рака; шампионка по стрелаштво на Европа (Данска, 2001) во воздушен пиштол. Родена 1974 г. во Битола. Со основно и средно образование се стекнала во родниот град. Животот го минува во Битола каде системно се подготвува за натпревари од светски карактер. На Светскиот шампионат, одржан 2002 г. во Сеул, со 562 круга Наковска стана најдобра во тричлениот состав кој го освои сребрениот медал. Наковска Оливера учествувала и на Параолимпијадата во Атина (2004) каде го освоила шестото место во натпреварот со воздушен пиштол. Во 2006 г. Оливера Наковска освоила многу видна награда - втора во воздушен пиштол во неверојатна силна конкуренција. На Наковска-Бикова Оливера за само 0,1 круг и избегал златниот медал на СП во Сарганс, Швајцарија, додека на Европскиот куп во Падова била прва со израмнет светски рекорд. Сето ова го донесе првото место на светската ранг-листа во дисциплината воздушен пиштол.

Nakovska – Bikova, Olivera (1974), Macedonian sportswomen in shooting, member of the Para Olympic representation of RM, invalid without her left hand, European champion of shooting (Denmark 2001) in air- pistol. She was born in Bitola in 1974. She finished her primary and secondary school in her native city. She has spent her life in Bitola, where she prepares systematically for matches of world rank. In the world championship, held in 2002 Nakovska was the best in three member team, when she has won the silver medal. Nakovska Olivera participated in the Para Olympics in Athens (2004), where she was at the sixth position, in the competition with air- pistol. In 2006 Olivera Nakovska won very important award, second position with air- pistol in unbelievable competition. Nakovska Bikova Olivera has missed the golden medal only for 0.1 circle at SP in Sargano, Switzerland, while at the European cup in Padova she has been the first and her achievement is equal to the world record. That brought her the first place at the world ranking in the discipline air- pistol.

**НАУМОВ
СТЕВАН – СТИВ**
– народен херој –

**NAUMOV
STEVAN – STIV**
– national hero –

Наумов, Стеван – Стив (1920-1942), македонски револуционер, народен херој, еден од организаторите на НОБ во Македонија. За народен херој прогласен на 29 јули 1945 г. Уште како ученик во Битолската гимназија, Стив Наумов бил во редовите на напредната младина. Со неговото заминување на студии во Белград, се продлабочува неговата револуционерна активност и тој станал еден од најактивните во движењето на напредната студентска младина. Поради тоа бил затворен, но поради немање на докази бил ослободен. По излегувањето од затвор се вратил во Битола, каде со уште поголема жестина продолжил да работи во ширење на антифашистичката идеологија, особено меѓу работниците и младината. Веднаш по окупацијата тој се префрлил во илегалност. Во 1940 г. Стив Наумов станал секретар на Месниот комитет на КПЈ во Битола. Во април 1942 г. учествувал во формирањето на битолскиот НОПО „Пелистер“. Истата година, поради неговите активности, во отсуство бил осуден на смрт, а неговата глава уценета со 200.000 лева. Во јуни 1942 г. станал член на Оперативниот штаб на Главниот штаб на партизанските одреди во Македонија на КПЈ за Македонија. Есента, 1942 г. заминал на партиска задача во Преспа каде на 12 септември 1942 г. загинал.

Naumov, Stevan – Stiv (1920-1942) Macedonian revolutionary, national hero, one of the organizers of NOB in Macedonia. He was proclaimed a national hero on 29 July 1945. Since he was a student at Bitola high school, Stiv Naumov was on the lines of the progressive youth. He left to study in Belgrade and his revolutionary activity was even deeper and he became one of the most active members in the movement of the progressive student youth. As a result of that, he was imprisoned, but because of lack of evidence, he was set free. After he left the prison, he returned to Bitola, where he continued to work even more severe against the antifascist ideology, especially spreading it among the workers and the young people. Immediately after the occupation, he transferred into illegal migrants. In 1940 Stiv Naumov became secretary at the Local committee of KPJ in Bitola. In April 1942 he participated in the formation of Bitola NOPO Pelister. The same year he was condemned to death in his absence, because of his activities and his head was blackmailed 200.000 leva. In June 1942, he became member of the Operative headquarter of the Main headquarter of the partisan units in Macedonia of KPJ for Macedonia. In the autumn 1942, he left to carry out a party task in Prespa, where in September 1942 died

**НАУМОВСКА
ОЛГА**
– актер –

**NAUMOVSKA
OLGA**
– actress –

Наумовска, Олга (1927–1999), првенка на Народниот театар од Битола – и една од водечките имиња на македонската глума. Актер со широк спектар на изразни можности, со огромна креативна енергија, со огромни гласовни можности и искричав темперамент. Родена 1927 г. во Прилеп, каде ги направила и првите чекори како актер во Народниот театар од Прилеп. Со доаѓањето во Народниот театар од Битола 1954 г., од сезона во сезона созревала. Со многубројните улоги се наложи како протагонистка која и дава тон и печат на изведбите, која едноставно е незаменлива во доменот на психолошката драма и трагедијата. Со нејзината прекрасна говорна модулација, со големите внатрешни пропорции во градењето на ликовите, со големите уметнички трансформации, ја прават актерската игра на оваа наша еминентна драмска актерка поблиску до монументална уметност. Подеднакво ги градела ликовите во делата од античката, домашната, југословенската и странска драматургија.

Импозантен е списокот на ролјите што можат да се извојат како мошне успешни. Насловните улоги во *Медеја* (1962), *Андромаха* (1975), ликот на Јокаста во *„Цар Едид“ од Софокле* (1967), *Леди Милфорд* во *„Инџирига и љубов“ од Ф. Шилер* (1956), *Маргарита* во *„Дамата со камелии“ од А. Дима-синои* (1963), *Кабанова* во *„Буре“ од*

Naumovska, Olga (1927-1999), the prima dona of the Bitola National theatre and one of the leading names of the Macedonian acting. Actress with wide range of expressive possibilities, with huge creative energy, great voice possibilities and sparkling character. She was born 1927 in Prilep, where she made her first steps as an actress at Prilep National Theatre. With her arrival at Bitola National theatre 1954, she gradually matured from one season to another. With her numerous roles she distinguished herself as a protagonist, who gives tone and personal seal to performances, a person who is simply irreplaceable in the domain of the psychological drama and tragedy. Her beautiful voice modulation, her great internal proportions in creating the characters, great artistic transformations, make the acting of this eminent actress closer to the monumental art. She equally created characters from the works of the antique, home, Yugoslav or foreign drama.

Remarkable is the list of roles that can be pointed as more successful than the others. The leading roles in *“Medeja”* (1962), *Andromaha* (1975), the character of Jokasta in *“Czar Edip”* by Sophocles (1967), *Lady Milford* in *“Intrigues and love”* by F.Shiler (1956), *Margarita* in *“The lady with camellia”* by A Dimasiont (1963), *Kabasnova* in *“Storm”* by N.Ostrovski (1963), *Nastja* in *“At the bottom”* by M.Gorki (1966), *Ana*

Н. Осйровски (1963), Настја во „На дно-
то“ од М. Горки (1966), Ана Андреевна во
„Ревизор“ од Н. В. Гогољ (1969), Линда во
„Смртѝа на трговскиот ѝаѝник“ од А.
Милер (1969), Јохана во „Зайоченициѝе
од Алиона“ од Ж. П. Сартр (1964), Марта
во „Кој се ѝлаши од Виѝцинија Вулф“ од Е.
Олби (1968), Магда во „Вејка на ветроѝ“
од К. Чашуле (1958), Борика Корда во „Че-
кор до есенѝа“ од Т. Арсовски (1969), Ан-
тиѝа во „Анѝиѝа“ од Р. Крле (1967), „Ка-
мен за ѝод глава“ од М. Новковиќ (1979) и
др. Треба да се набележат нејзините камер-
ни претстави кои ги играше со огромен
успех „Како да те чујам кога водата тече“
од Р. Андерсон (1970) и монодрамата „Те-
бе моја Долорес“ од С. Божовиќ (1981). По
пензионирањето па сѐ до крајот на нејзи-
ниот живот во 1999 г., таа продолжи со ус-
пешните креации на доделените ликови во
претставите „Домот на Бернарда Алба“ од
Ф. Г. Лорка (1995), „Вишновата градина“
од А. П. Чехов (1988), „Тетовирани души“
од Г. Стефановски, „Калуѓерички тишини“
од С. Шнајдер (1987), „Можеби на покри-
вот има коњ“ од И. Шотола (1995), „Отепу-
вачка“ од Р. Крле (1997), „Виенско танго“
од П. Турини (1987), „Добра ноќ мајко“ од
М. Норма (1996) и „Партија реми“ од Дин
Ли Кобур (1986).

Ангажирајќи се несебично, таа се зала-
гаше за висок професионализам, а за воз-
врат на тоа не ја одминаа наградите „11 Ок-
томври“ за животно дело, „4 Ноември“ на
градот Битола (два пати), награда за улога
на Фестивалот „Војдан Чернодрински“ (че-
тири пати) и на истиот фестивал награда-
та за животно дело. Во 1997 г. ги прослави
двата јубилеи: 70 години од животот и 45
години плодна театарска дејност.

Andreevna in “Revisor” by N.V.Gogolj
(1969), Linda in “The death of the trader”
by A.Miler (1969), Johanna in “The Prison-
ers of Altona” by J P.Sarter (1964), Marta in
“Who is afraid of Virginia Wolf?” by E. Olbi
(1968), Magda in “A straw in the wind” by
K.Casule (1958), Borika Korda “Step to the
autumn” by T.Arsovski (1969), Antica in
“Antica” by R.Krle (1967), “Stone for under
the head” by M.Novkovik (1979) and others.
It should be noticed her chamber perform-
ances where she was very successsful. ”How
can I hear you when the water is running?”
by A.Anderson (1970) and mono play “You,
my Dolores” by S.Bozovik (1981). Although
she retired, she continued with her success-
ful performances of the roles such as: “ The
home of Bernarda Alba” by F.G Lorka (1995),
“The cherry garden” by A.P.Cehov (1988),
“Tattoo souls” by G.Stefanovski, “Nuns’ si-
lence” by S.Schneider (1987), “There may
be a horse on the roof” by I.Sotola (1995),
“Money spells ruin” by R.Krle (1997), “Vien-
na tango” by P.Turini (1987), “Good night,
mother” by N Norma (1996) , “A party of
rummy” by Din Li Coburn (1986). Engaging
herself unselfishly, her tendency was high
professionalism and she gained in return the
awards 11th October for life achievement,
4th November of the city of Bitola (twice),
the award for the role at the festival “Vojdan
Cernodriski (four times) and at the same fes-
tival the award for life achievement did not
pass her by. She died in 1999.

In 1997 she celebrated two jubilees: 70
years of age and 45 years of fertile theatre
activity.

**НАУМОВСКИ
ДУШАН**
– режисер –

**NAUMOVSKI
DUSAN**
– director –

Наумовски, Душан (1938), режисер, на кој творечкиот интерес му беше свртен кон современата домашна и странска драматургија. Во своите режији, тој знаеше да ја истакне сета острината на проблемите, да ја изнесе на сцената и сценски да ја вообличи драматиката на настаните.

Роден 1938 г. во Битола. Основно и средно образование завршил во родниот град. Дипломирал на Академијата за театар, филм, радио и телевизија во Белград. По дипломирањето во 1961 г. се враќа во градот под Пелистер и внесува свежина во репертоарот на битолскиот театар. Иако кратко се задржа во Народниот театар од Битола, само три сезони (1964), тој ги постави делата „Човек, животино, добродејател“ од Л. Пирандело (1961), „Вук Бубало“ од Б. Ќопиќ (1962), „Медеја“ од Џ. Робинсон (1962), „Професорот Мамлок“ од Ф. Волф (1963), „Човечки глас“ од Ж. Кокто (1963), „Заточениците од Алтона“ од Ж. П. Сартр (1964). По заминувањето на работа во Скопје во Македонската радио и телевизија тој е чест гостин на сцената во Битола. Во годините што следат ќе ги постави делата „Мандрагола“ од Н. Макијавели (1970), „Вујко Вања“ од А. П. Чехов (1972), „Деветтиот бран“ од Н. Вапцаров (1972), „Суд“ од К. Чашуле (1978), „Свадба“ од В. Иљоски (1979), монодрамата „Тебе моја Долорес“ од С. Божовиќ (1981), „Антигона во Њујорк“ од Ј. Главицки (1997).

Naumovski, Dusan (1938), director, whose creational interest was oriented towards the modern and foreign drama. With his directions he knew to emphasise the whole sharpness of the problems to present it on the scene and to dramatize the events.

He was born in 1938 in Bitola .He finished primary and secondary education in his native city. He graduated at the academy of theatre, film radio and television broadcasting in Belgrade. After his graduation in 1961 he returned to the city under Pelister and brought freshness in the repertory of Bitola theatre. . Although he was shortly at the Bitola National Theatre (only three sessions)(1964) he put on the scene the following works: “Man, animal, benefactor” by L.Pirandelo (1961), “Vuk Bubalo” by B.Kopik (1962),”Medeja” by J.Robinson (1962), “The professor Mamlok” by F Wolf (1963), ”Man voice” by Z Kokto (1963), “The prisoners of Altona”, Z.P.Sarter (1964). After his arrival in Skopje, at the Macedonian broadcasting network he was frequent guest on the scene, where he started his career. In the years that followed he put on the scene “Mandagola” by N. Machiavelli (1970), “Uncle Vanja” by A.P.Cehov (1972), “The ninth wave” by N.Vapcarov (1972),”Court”“Wedding” by V.Iljoski (1979), the monoplay “You, my Dolores” by S.Bozovik (1981),”Antigona ”by J.Glavicki(1997).

**НЕКТАРИЈ
БИТОЛСКИ**
– црковен деец –

**NEKTARIJ
BITOLSKI**
– religious activist –

Нектариј Битолски, преподобен (1430–1500), битолски светец, кој го спасил граѓанството од турските напади. Крстеното име му било Никола. Роден бил 1430 г. во Битола, митрополија на Охридската архиепископија. Во младите години живеел во овој град, а последните години ги минал на Света Гора, молејќи се за животот, слогата, среќата и благосостојбата на своите сограѓани - битолчани и др. христијани во Македонија. Се упокоил на 5. XII 1500 г. Во православниот календар му е даден 5. XII или 18. XII по стар стил. Во неговото житие се вели дека со своите побожни родители живеел токму во времето кога Турците ја поробиле Битола. Пред тоа, на неговата мајка дошла на сон Божјата Мајка - Богородица која порачала да си ги земе мажот и децата, да замине од градот и да се засолни на некое место, зашто Агарјаните (се мисли на Турците) наскоро треба да го поробат сиот народ. Мајката сите овие работи ги кажала на мажа си и синот и тие веднаш го прибрале народот (од Битола) - децата, жените и нејаките старци и заминале од градот, додека мажите застанале пред градот да ги чекаат Турците со оружје. Турците го зазеле гр. Битола и направиле пустош, колеж и зло. Кога состојбата се смирила (кога немало повеќе борби) голем број христијански фамилии се вратиле назад. Таткото на

Nektraij of Bitola, (1430-1500), saint of Bitola who saved the citizens from the Turkish attacks. His birth name was Nikola. He was born in 1430 in Bitola, metropolitan's residence of Ohrid Archbishopric. He lived in this city as a young man and the last years of his life he spent in Sveta Gora, praying for the life, harmony, happiness and well being of his citizens –of Bitola and other Christians in Macedonia. He beatified on 5.12.1500. In the orthodox calendar he was given the day on 5.12 or 18.12 by the old calendar. In his Gospel it is said that he lived with his religious parents exactly when Turkish conquered Bitola. Before that, his mother dreamed St.Mary, who said that she should take her husband and children and leave the city to find a shelter in some other place, because Agarjans (it meant the Turkish) would enslave all the people. His mother told all these things to his father and they immediately got people together (from Bitola) - children, women and weak old people left the city, while the men remained to defend the city from the Turkish invader with weapons. The Turkish conquered the city and spread devastation, slaughter and evil. When the situation came down (when there were no battles), large number of Christian families came back. Nikola's father in his older age left to the monastery "Kuzman and Damjan" nearby Bitola, became a monk and got the name Pahomij. Nektarij often went

Никола во поодминати години заминал во манастирот Кузман и Дамјан близу до Битола, се замонашил и добил име Пахомиј. Таму често одел Нектариј и ја учел христовата вера. Кога веќе пораснал младиот Никола тајно избегал на Света Гора Атонска. Таму го сретнал стариот Филотеј, кој по завршените молитви, го викнал и му ја покажал неговата видовитост. Оттогаш Никола се замонашил и го добил името Нектариј Битолски. Поживеал доста и оттогаш тој станал заштитник на бракот и на плодноста кај народот. Катадневно тој се молел на Господа и Исуса Христа за здравјето и среќата на граѓаните на Битола. Нектариј поживеал доста на Света Гора Атонска. Се упокоил на 70 години, на 5. XII 1500 г. Кон него се молат верниците за: зацврстување на брачните врски посебно кај тие што му се разлишале бракот а да им го врати мирот, едномислието и разбирањето, во чистота и љубов, да го обрати расеаното срце на сопругот (сопругата) и да го отклони од нечистиот пат... за да бидат едно тело и за други неволји - неродство, за среќа и за успех. Неговите свети мошти почиваат во келијата во Света Гора на Атос.

there and studied the Christian religion. When young Nikola grew up he secretly ran away to Sveta Gora Atonska. There he met the old Filotej, who after finishing his praying called him and showed him his second sight. Then Nikola became a monk and got the name Nektarij of Bitola. He lived long and became protector of marriage and fertility. Every day he prayed to God and Jesus Christ for the health and happiness of Bitola citizens. Nektarij lived long at Sveta gora Atonska. He beatified at the age of 70 years on 5.12.1500. The worshipers pray to him for strengthening of their marriage relations, especially if the marriage breaks down, to return peace, harmony, purity and love and to return the heart of the husband (wife) from the impure way... in order to be one body, and also for other troubles - infertility, happiness and success. His holy relics rest in the cell of Sveta Gora on Atos.

**НЕКТАРИЈ
ПЕЛАГОНИСКИ
– мисионер –**

Нектариј Пелагониски, XVI век, прв битолски печатар од XVI век, роден бил во Битола (која во тоа време уште се именувала и како Пелагонија) или можеби во Битолско во последните децении на XVI век. Заминал во Света Гора и се замонашил добивајќи го монашкото име Нектариј. Во Света Гора Нектариј станал член на големото калуѓеричко братство на познатиот Зографски манастир каде што станува еромонах. Во времето кога бил Нектариј во Света Гора, (почетокот на XVII в.) се отворила печатница и некои од калуѓерите се определиле да го изучуваат печатарскиот занает. Меѓу нив бил и Мелетие Македонски. За Нектариј нема точен податок во вклученоста во печатарската дејност, но се знае дека стекнал знаења од печатарството и успешно ја обавувал таа дејност уште во Света Гора. Во групата монаси од Зографскиот манастир (Света Гора) што отишле во Русија како печатари биле: Нектариј Пелагониски и Стефан Охридски. Стигнале прво во Литванското кнежевство, кое било во состав на царска Русија, оттаму отишле во Романија каде ја оформиле првата романска печатница, а потоа отишле во Киев. По неколку месечен престој во Киев, снабдени со пет видови печатарски букви и со познавања од печатарската техника се вратиле во Романија, каде напечатиле вкупно 12 богослужбени книги на словен-

**NEKTARIJ
PELAGONISKI
– missionary –**

Nektarij of Pelagonija, XVI century, first printer from XVI century, born in Bitola (at that time was still named Pelagonija) or maybe in Bitola region in the last decades of XVI century. He left to Sveta Gora and became a monk, getting the monk name Nektraij. On Sveta gora he became a member of the big monk brotherhood of the famous Zograf monastery, where he became an eromonk. In the period when Nektarij was on Sveta Gora (at the beginning of XVII century) a printing plant was opened and some of the monks determined themselves to study printing craft. Meletie Makedonski was among them. There is no true data about Nektarij, for his participation in the printing activity, but it was true that he learnt about printing and successfully performed that activity. On Sveta Gora, in the group of monks from the Zograph monastery, who left to Russia, were the printers Nektarij of Pelagonija and Stefan of Ohrid. They first arrived to Litvanian principality, which was a part of czar Russia, then they continued to Romania, where they formed the first Romanian printing plant and then went to Kiev. After several months residence in Kiev, supplied with five types of printing letters and knowledge of printing technique, they returned to Romania, where they printed about 12 religious books in Slavic and Romanian language and with Slavic letters. Beside "Prayer –book" more important printed

ски и романски јазик, а со словенски букви. Покрај „Молитвеникот“, позначајни печатени книги им се: „Номоканон“ („Правила за светите апостоли“), „Неделно евангелие“, „Антологион“, „Богородичен параклис“, „Учение за сите дни“ итн. Нектариј Пелагониски, заедно со другите македонски печатари нуделе современи печатарски решенија. Текстовите во книгите биле печатени со пет видови букви и страниците збогатени со разновидни иницијали, ликови од фауната и делови од флората, како на пр. илустрирани цртежи со: пауни, лебеди, орли, коњи, елени, кози, срни, како и луѓе, најчесто духовници во двопојасна. Македонската печатница во Романија (така ја именувале основачите Нектариј, Стефан и Мелетиј), ја прифатила украинската печатарска традиција, а тоа значело европската техника. Така, тројцата македонски печатари (Нектариј Битолски, Мелетиј Македонски, Стефан Охридски) станале смели новатори во печатарството на балканските простори и пошироко, со што претставувале и значајни имиња во печатарството. Н. Пелагониски секогаш се чувствувал битолски (пелагониски) печатар.

books are: “Nomokanon” (“The rules for the holly apostles”), “Sunday Gospel”, “Antologion”, “Lady Chapel”, “A Study for all days”. Nektarij of Pelagonija, together with other Macedonian printers became famous printers and offered modern printing solutions. The texts in the books were printed with five types of letters and the pages were enriched with different initials, fauna features, parts of flora as well as illustrated drawings with: swans, eagles, horses, deer, goats as well as people usually worshipers in two columns. Macedonian printing in Romania (it was named by Nektarij, Stefan and Meletij) accepted the Ukraine printing tradition and that meant - the European technique. So these three Macedonian printers (Nektraij of Bitola, Meletij Makedonski, Stefan of Ohrid) became brave innovators in the printing on the Balkans and wider by which they represented important names in the printing. Nektarij of Pelagonija always felt like printer of Bitola (Pelagonija)

НЕЧЕВСКИ
ВАНГЕЛ – ТУНЕЛО
– народен херој –

NECEVSKI
VANGEL – TUNELO
– national hero –

Нечевски, Вангел – Тунелот (1922–2006), македонски партизан и општественик, народен херој. Неговата целосна определеност на страната на револуцијата го потврдил со вклучувањето во СКОЈ. По фашистичката окупација, веднаш се вклучил во акциите на месната партиска организација за растурање на пропаганден материјал, собирање на оружје и вршење на курирски должности. Во почетокот на 1942 г. бил уапсен и интерниран во Бугарија. По половина година помината во интернација, се вратил во родната Битола. Но, поради своите активности, веќе не можел да остане во градот и на 4. јули 1942 г. заминал во партизанскиот одред „Даме Груев“, кој подолго време успешно дејствувал во битолско, преспанско и кичевско. Во одредот извршувал низа курирски задачи што ги добивал како курир на Главниот штаб на Македонија. Во текот на 1942, 1943 и поголемиот дел од 1944 г. одржувал редовна врска со грчките и албанските партизани, пренесувајќи најдоверливи материјали и префрлувајќи најдоговорни политички и воени раководители и делегати на Врховниот штаб од Македонија. Пред крајот на војната станал заменик-командант на дивизија. По Војната вршел политички и државни должности во Битола и во Република Македонија. За народен херој е прогласен на 20 декември 1951 година.

Necevski, Vangel – Tunelot (1922–2006), Macedonian partisan and socialist, national hero. He was completely determined to step towards the revolution, confirming it by his participation of SKOJ. After the fascist occupation he was immediately involved in the actions of the local party organization for distribution of propaganda material, collection of weapon and performing courier duties. At the beginning of 1942 he was arrested and integrated to Bulgaria. After half a year he returned to his native Bitola. But, as a result of his activities he could not stay in the city and on 4 July 1942 he left to the partisan unit “Dame Gruev”, which was active for a longer period, functioning successfully in Bitola, Prespa and Kicevo. In the unit he performed a range of courier tasks, which he got as a courier of the chief headquarter of Macedonia. During 1942 -1943 and larger part of 1944, he had regular contacts with the Greek and Albanian partisans, transferring most confidential materials and transferring the most liable political and military leaders and delegates to the Supreme headquarter of Macedonia. Before the end of the war he became deputy Commandant of the division. After the war he performed political and state duties in Bitola and Republic of Macedonia. He was proclaimed a national hero on 20th December 1951.

**НИЗАМЕДИН
АСИМ**
– учебникар –

**NIZAMEDIN
ASIM**
– text book writer –

Низамедин, Асим (1915–2003), познат битолски учител, учебникар, составувач на првиот Буквар за учениците на турски јазик во РМ. Автор е на голем број учебници за учениците од турски јазик, активен преведувач на текстови од француски на македонски и турски јазик и обратно. Роден 1915 г. во Бакиркој-Истанбул. Школувањето го продолжил во Битола. Со образование се стекнал на турски и на француски јазик, учејќи паралелно во турското училиште и во францускиот лицеј. Тој бил првиот повоен учител во Лавци, кој го отворил училиштето на мајчин јазик. Учителот Низамедин составувал учебници, или преведувал од македонски на турски јазик и обратно и со нив ги учел учениците како и ги описмевал повозрасните жители на Пелагонискиот регион. Во 1949 г. тој работел во Министерството за просвета, во одделот за подготовка на учебници, каде составувал и редактирал голем број учебници. Го изработил првиот Буквар за турските деца во Македонија. Покрај тоа, изработил учебници и речник со превод на најпотребните турски зборови на македонски јазик и обратно. Почина 2003 г. во Битола. За своите успеси, одликуван е со Орден на Франција „Академска палма“, со Орден на трудот, на наградата за учители „Климент Охридски“ и други награди и признанија од Турција и Македонија.

Nizamedin, Asim (1915-2003), famous teacher of Bitola, textbook writer, writer of the first Spelling-book for the students in Turkish language in RM active translator of texts from French into Macedonian and Turkish and vice versa. He was born in 1915 in Bakirköy, Istanbul. He continued his education in Bitola. He gained his education in Turkish and French, studying at the same time in Turkish school and in French lyceum. After the liberation (after NOB) he was named a national teacher in v.Lavci.. The teacher Nizamedin wrote textbooks or translated from Macedonian to Turkish and vice versa and taught the students as well as the adults of Pelagonija region. In 1949 he worked at the Ministry of education department, on preparation of textbooks, where he wrote and edited a large number of textbooks. He made the first spelling-book for Turkish children in Macedonia. Beside that he made textbooks and dictionary with translation of the most necessary Turkish words into Macedonian language and vice versa. His textbooks were regularly printed. He died 2003 in Bitola. For his achievements as educational worker he was honoured with the title especially proved educational worker, rewarded with The order of The Academy of France, “Academic Palm” with Order of labour in former SFRY, he is a recipient of the municipal teacher award “Clement Ohridski and other awards and recognitions by Turkey and Macedonia.

**НИКОЛЕСКИ
ВАНЧО**
– писател –

**NIKOLESKI
VANCO**
– writer –

Николески, Ванчо (1912–1980), писател и поет за деца. Роден 1912 г. во с. Црвена Вода, крај Дебарца, недалеку од Охрид. Основно образование завршил во родното место, гимназија во Охрид, а учителска школа во Скопје. По ослободувањето неколку години учителствувал, а потоа, по ослободувањето, работел како уредник во Детска радост, уредувајќи го в. „Титов пионер“ и „Пионерски весник“, како и детски емисии во Радио Скопје и на Радио Битола. Поголемиот дел од работниот век го минал во Битола како просветен работник и пензионер. Последните години од животот ги минал во Охрид, каде починал во 1980 г. Член на ДПМ од 1950 г. Тој припаѓа на првата генерација детски писатели што во литературата влезе непосредно по ослободувањето. Националната и револуционерна тематика В. Николески ја преточил на нему својствен начин во своите дела. За големите литературни остварувања добитник е на голем број награди, меѓу кои најзначајни се: наградата „Климент Охридски“ - за истакнат просветен работник, наградата „Младо поколење“ и др. Тој е родоначалник на детската современа литература во РМ. Има објавено 16 книги поезија и проза за деца: „Македонче“ (песни, 1947) - првата збирка песни на македонски јазик, „Прва радост“ (песни, 1947), „Мице“ (поема, 1947), „Бабино вретенце“ (песни, 1948),

Nikoleski, Vanko (1912–1980), children writer and poet. He was born in Crvena voda at Debarca, nearby Ohrid. He finished his primary education in his native city and high school in Ohrid and Teacher's college in Skopje. After the liberation he was a teacher for several years and after the liberation he worked as an editor at „Detska radost“, editing the newspaper „Titov pioner“ and „Pionerski vesnik“ as well as children programs at Radio Skopje and Radio Bitola. The largest part of the working life he passed in Bitola, as an educational worker and pensioner. The last years of his life he spent in Ohrid, where he died in 1980. He was a member of DPM from 1950. He belonged to a generation children writers who entered into the literature directly after the liberation. The national and the revolutionary subject V. Nikolovski inserted into his works in his own, only for him characteristic way. He received large number of awards of his literary achievements among which the most important is the award „Clement Ohridski“ for promoted educational worker, the award „Mlado pokoljenje“ and others. He is foundation father of the modern children literature in RM. He published 16 books of poetry and prose for children „Macedonian child“ (poems 1947) the first collection of poems in Macedonian language, „First joy“ (poems 1947), „Mice“ (poem 1947), „Grand mum spindle“ (poems 1948), „By the fire“ (poems

„Крај огниште“ (песни, 1948), „Дедови приказни“, „Шарено торбиче“ (песни, 1950), „Татковина“ (песни, 1950), „Моето село“ (песни, 1950), приказните во стихови: „Чуден свет“ (песни, 1952), „Чудотворен кавал“ (раскази, 1952), „Мојот ден“ (сликовница, 1952), „Стани Коле“ (песни, 1952), „Братска дружба“ (приказни и бајки), „Четириесет илјади ослепени“ (историска поема за времето на Цар Самоил, 1954), „Приказни и бајки за деца“ (1955), „Чудни случки (раскази, 1958), „Цвета смета“ (сликовница, 1960), „Волшебното самарче“ (роман, 1962) - случувања во НОБ, „Приказни за моето село“ (раскази, 1964), „Гоце Делчев“ (роман, 1964) - романизирана биографија за деца на познатиот македонски револуционер, идеолог и деец Гоце Делчев, „Чуден дедо“ (песни, 1964) - прекрасна хумористична и интересна поема, „Под виорното знаме“ (роман, 1967), „Приказни од волшебната куќичка“ (раскази, 1970), „Малиот ловец“ (раскази, 1970), „Станко спанко“ (песни, 1972), „Свездени вечери“ (песни, 1973), „Рачко плачко“ (песни, 1973), „Крвави години“ (хроника - роман), „Жива книга“ (раскази, 1978). Добитник е на наградите: „11 Октомври“, „Климент Охридски“, „Младо поколение“, „Курирчек“ (Марибор) и „Змаева награда“.

1948), „Grandfather stories“, „Colourful bag (poems 1950), „My country“ poems(1950), „My village“(poems 1950), stories in lines: „Strange world“ (poems 1952), My day (picture-book 1952), „Get up Kole“(poems 1952), „Brothers company“ (stories and fairy tells), „Forty thousand blinded“ (historical poem for the period of Czar Samuil 1954), „Stories and fairy tells for children“ (1955), „Strange events“ (stories 1958), „Cveta bothers me“ (picture-book 1960), „The magic pack saddle“ (novel) events from NOB, „Stories for my village“ (stories 1964), novel „Goce Delcev“ -biography for children of the famous Macedonian revolutionary, ideologist and leader Goce Delcev, „Strange grandfather“ poems(1964), wonderful humoristic and interesting poem, „Under the unfurled flag“(novel 1967), „Stories of the magic house“(tales 1970), „The little hunter“(stories 1970), „Stanko sleepy boy“(poems 1972), „Star nights“(poems 1973), „Racko the weeper“(poems 1973), „Bloody years“(chronicle-novel), „Live book“(stories 1978). He is recipient of the awards 11th October, Clement Ohridski, „MLado pokoljenje“, „Kurircek“ (Maribor) and Zmaj reward.

НИКОЛОВСКИ
ДИМЧЕ
– ликовен уметник –

NIKOLOVSKI
DIMCE
– artist –

Николовски, Димче (1953–1998), претставува една од најзначајните личности на графиката во Македонија и во светот. Роден 1953 г. во Битола. Завршил Ликовна Академија и специјализирал графика во класата на Богдан Борчич во Љубљана. Починал на 30. 4. 1998 г. во Скопје како декан и професор за графика на Графичкиот отсек на Факултетот за ликовни уметности. Имал поставено десетина самостојни изложби (1979 - Љубљана, 1981 - Скопје, 1984 - Белград, 1984 - Љубљана, 1986 - Љубљана, 1987-Брисел, Ловиер и Лиеж (со Б. Борчич), 1993 - Љубљана, 1994 - Клагенфурт, 1995-Скопје (графичка мапа за Владата на РМ), 1995 - Цирих (со З. Јакимовски и Д. Малиданов), 1996 - Гиор (ретроспективна изложба). Учествовал на голем број групни изложби низ целиот свет (Токио, Виена, Париз, Цирих, Кувин, Харкив, Катовице, Барселона, Канагава, Варна, Њу Јорк, Истанбул, Мاستрихт, Харана, Лоц, Софија, Сапоро, Биела, Сао Паоло, Аризона, Фредрихштат, Напа-Калифорнија, Прага, Келн, Нирнберг, Загреб, Васа-Финска, Кјото, Сеул, Сарајево, Белград, Дубровник, Венеција, Љубљана, Фрешен, Нови Сад, Шемалије ...) каде добивал многу значајни награди и признанија меѓу кои позначајни се: 1983-Премија на 15 Меѓународно графичко триенале во Љубљана; 1984-Прва награда на 5. Триенале на

Nikolovski, Dimce (1953-1998), represents one of the most significant figures of the graphics in Macedonia and in the world. He was born in 1953 in Bitola. He finished art academy and speciality of graphics in the class of Bogdan Borcic in Ljubljana. He died on 30.04.1998 in Skopje as a dean and professor of graphics at the Graphical department at the Faculty of art. He had ten independent exhibitions (1979 Ljubljana, 1981 Skopje, 1984 Belgrade, 1984 Ljubljana, 1986 Ljubljana, 1987 Brussels, Lovier and Liege (with B.Borcic) 1993 Ljubljana, 1994 Klagenfurt, 1995 Skopje, (graphical map for the government of RM) 1995 Zurich, (with Z.Jakimovska and D.Malidanov) 1996 Gior, (retrospective exhibitions he participated in large number of group exhibitions through the world (Tokio, Vienna, Paris, Zurich, Kuvina, Harkiv, Katowice, Barcelona, Kanagava, Varna, New York, Istanbul, Maastricht, Harana, Log, Sofia, Sapor, Biela, Sao Paolo, Arizona, Fredrikstad, Napa California, Prague, Keln, Nirnberg, Zagreb, Vasa, Finland, Kijoto, Seoul, Dubrovnik, Sarajevo, Belgrade, Dubrovnik, Venecia, Ljubljana, Fresern, Novi Sad, Semalije) where he gained important awards and recognitions, among which more important are: 1983 - Premium of 15 International Graphical Triennale in Ljubljana, 1984 - First award at 5th Triennial of Modern Yugoslav graphics in Bitola, 1986 - Ex agio of 11th International Graphical

современата југословенска графика во Битола; 1986 Ех агио на 11. Меѓународно графичко биенале во Краков (Полска) и награда на изложбата Меѓународен олимписки плакат во Сеул; 1989 - Почесна награда на 1. графичко биенале во Бхарат Бхаван - (Бопал) и Почесна награда на 3. Премија за цртеж во Ферол (Шпанија); 1990 - Награда на 7. Премија за графика „Масимо Рамос“ во Ферол; 1991 - Награда на 1 графичко биенале во Сапоро (Јапонија); 1995 - Награда на 3. Меѓународно графичко биенале во Гиор; 1997 - 3. Награда на 4. Меѓународно графичко биенале во Оренса (Шпанија); 1997 - почесна награда во Клуј (Романија) и Гран При на 4. Триенале на графика во Шемалие (Франција).

biennale in Krakow (Poland) and award of the exhibition International Olympic poster in Seoul 1989. The honorable award of 1st graphical biennale in Bharat bhavan (Bhopal) and honorable award of 3rd premium for a drawing in Ferol (Spain), 1990 - reward of 7th Premium for graphics Massimo Ramos in Ferol 1991, award of the 1st Graphical biennale in Sapporo, Japan, 1995 - award of 3rd International graphical biennale in Gior, 1997 – award of 4th International Graphical biennale in Orensa (Spain) 1997- honorable award in Klux (Romania) and Gran at 4th triennial of graphics in Shemalie (France).

**НИКОЛОВСКИ
МИХАЈЛО**
– композитор –

**NIKOLOVSKI
MIHAJLO**
– composer –

Николовски, Михајло (1934–1994), познат македонски композитор и педагог, долгогодишен директор на Средното музичко училиште во Битола, од каде излегле врвни музичари. Истовремено го водел и Хорот на КУД „Стив Наумов“ во Битола и е добитник на многубројни награди. Роден 1934 г. во Битола. Средното музичко образование го завршил во Скопје, а Музичката академија (наставно-теотерски отсек) ја завршил во 1958 г. во Белград. Истовремено приватно учел компонирање кај проф. М. Раденковиќ, во Белград. Во 1961 г. станал прв директор на Средното музичко училиште во Битола. Еден мандат бил и декан на Факултетот за музика во Скопје. Починал во 1994 г. во Скопје. Творечкиот опус на М. Н. опфаќа дела за: оркестар (концерт за виолина и оркестар (1978) концерт за виола и оркестар (1981), концерт за виолина, гудачи и ударалки (1989) и друга камерна музика (гудачки квартет (1992), соната за виолина и пијано (1961), вокално-инструментални дела (ораториум „Илинден“ - за тенор, бас рецитатор, мешовит хор и симфониски оркестар (1980), „Македонија“ - кантата за гудачки оркестар (1984), соло-песни („Песни крај езеро“ - циклус (1973), „Феникс“ - за глас и пијано (1991), 40 хорски композиции за мешовит, женски и детски хор, масовни песни и музика за драми.

Nikolovski, Mihaljo (1934-1994), famous Macedonian composer and pedagogue long-term principal at the Secondary Music School in Bitola, which created musicians of high rank. At the same time he led the choir of KUD “Stiv Naumov” in Bitola and he is the winner of numerous awards. He was born in Bitola. He finished his secondary music education in Skopje and the Music academy (educational-theoretical department) in 1958 in Belgrade. At the same time he took private lessons of composing at prof. M.Radenkovik, Belgrade. In 1961 he was the first principal of the Secondary Music School in Bitola. He was also a dean for one mandate at the Faculty of Music. He died in 1994 in Skopje. The creational opus of M.Nikolovski covers acts for orchestra: concert for a violin and orchestra (1978), concert for viola and orchestra (1981) concert for violin, strings, percussion instruments (1989) and other chamber music (string quartet 1992) sonata for a violin and piano (1961), vocal instrumental works (oratorio Iinden –for tenor bas, mixed choir and symphonic orchestra (1980) “Macedonia” a quanta for string orchestra (1984), solo songs (“Songs by the lake”- cycles (1973), “ Fenix” for voice and piano (1991), 40 choir compositions for mixed female and children choir, mass songs and drama music.

**ОВАДИЈА
ЕСТРЕЈА – МАРА**
– народен херој –

**OVADIJA
ESTREJA – MARA**
– national hero –

Овадија, Естреја – Мара (1922–1944), битолска Еврејка, работничка. Многу рано се вклучила кон напредното работничко движење. Веќе во 1938 г. била еден од најактивните членови во организациите на напредната младина во својот роден град, Битола. Особено била активна во еврејските напредни младински организации. Нејзината револуционерна активност се засилила за време на нејзиното тригодишно престојување во Белград, каде била на работа. За тоа време се запознала со повеќе напредни луѓе, станала член на СКОЈ и учествувала во Мартовските демонстрации. Особено била популарна меѓу еврејската младина. Во 1942 г. станала член на КПЈ. Во април 1943 г. во партизанскиот одред „Гоце Делчев“, започнал партизанскиот живот на Естреја Овадија. Од одредот „Гоце Делчев“ се префрлила во одредот „Даме Груев“ кој водел тешки борби со италијанскиот окупатор во околината на Преспанското Езеро. Учествовала во многу напорниот Февруарски поход. По завршувањето на февруарските движења на единиците, била формирана Третата македонска ударна бригада, а Естреја Овадија била поставена за заменик политички комесар на чета. Со формирањето на Седмата македонска бригада била поставена за политички комесар на батаљон. Загинала во 1944 г. За народен херој е прогласена на 11 октомври 1953 година.

Ovadija, Esteraja Mara (1922-1944), a Jew from Bitola, worker. She joined early to the progressive workers movement in 1938, she was one of the most active members in the organizations of the progressive youth in her native city Bitola. She was especially active in Jewish progressive youth organizations. Her revolutionary activity was enforced during her three- year stay in Belgrade, where she worked. That is the period when she met many progressive people, became member of SKOJ and participated in March demonstrations. In 1942 she became member of KPJ. In April 1943 her partisan life started in the partisan unit “Goce Delcev”. From the unit “Goce Delcev” she went to the unit “Dame Gruev, which led difficult battles with the Italian occupiers in the surrounding of Prespa Lake. She was characterized as a person with courage, determination and endurance. She proved that by her participation in the very difficult February expedition. After the end of the February movements of the units The Third Macedonia Fighting Brigade was formed and Esteraja Ovadija was appointed deputy political commissar of the unit. With the formation of The Seventh Macedonian brigade she was named a political commissar of a battalion. She was killed in 1944. She was proclaimed a national hero on 11 October 1953.

**ОГНЕНОВСКИ
ТАЛЕ**
– музички уметник –

**OGNENOVSKI
TALE**
– musician –

Огненовски, Тале (1922), македонски кларинетист, еден од најзначајните македонски фолк-музичари. Спаѓа во редот на најголемите инструменталисти и композитори во светската музика. Тој го направи поврзувањето меѓу ориенталната и западната музика и претставува еден од најголемите експоненти на компонирањето за кларинет. Има компонирано и аранжирано 150 македонски народни ора, еден класичен концерт „Т. Огненовски концерт за кларинет Бр. 1“, и повеќе цез композиции. Тале е еден од најдобрите претставници во свирење на кларинет, со посебна техника, инвентивност и запрепастувачка импровизациска виртуозност. Тале е првиот солист на кларинет што извел класичен концерт за кларинет во РМ. Македонските ора, мелоградирани од Тале Огненовски се изведувани на концерти во Швајцарија (Mechanlizenz), Франција (Sacem), Шведска (Gema), Финска (Teosto), Велика Британија, Данска, Австрија... Од особено значење е неговото членување во оркестарот на ансамблот „Танец“, поточно во изведбата на турнејата низ Америка (1956), кога за 84 дена биле одржани 66 концерти во 53 градови. Ансамблот „Танец“ го повторил двапати овој голем успех, прво на турнејата во Германија (1956), со одржани 72 концерти и вторпат на турнејата во Франција (1959), со одржани 83 концерти. Во 1965 г. Тале

Ogdenovski, Tale (1922), Macedonian clarinetist, one of the most important Macedonian folk musicians; belong to the line of the biggest instrumentalists and composers in the world music. He made the connection between the oriental and the western music and represents one of the biggest exponents of the composing for a clarinet. He has composed and arranged 150 Macedonian folk dances, one classical concert “T.Ogdenovski concert for clarinet number 1” and many jazz compositions. Tale is one of the best representatives in playing of a clarinet with special technique, inventiveness and amazing improvisation virtuosity. Tale is the first solo player of clarinet who performed classical concert for a clarinet in RM. Macedonian dances by Tale Ogdenovski are performed on concerts in Switzerland (Mechnlizenz) France (Sacem), Sweden(Gema), Finland (Teosto), Great Britain, Denmark, Austria. His membership is of special importance in the orchestra of the assembly “Tanec”, that is in the performance of the tour throughout USA (1956) when there were held 66 concerts in 53 cities for 84 days. The assembly “Tanec” repeated twice this great success, the first one on the tour in Germany (1956) with held 72 concerts and second time on the tour in France (1959) with held 83 concerts. In 1965 Tale Ogdenovski formed his “Tale Ogdenovski orchestra” in Skopje and made a record at broadcasting network in

Огненовски го формирал својот „Тале Огненовски Оркестар“ во Скопје и снимил грамофонска плоча во Радио-телевизија Белград, Југославија. Во текот на долгата кариера на репертоарот имал компонирано повеќе од 150 македонски ора, изведен еден класичен концерт и повеќе цез композиции. Како виртуозен солист на кларинет во филмот „Ритам и звук“, 1955 г. ги извел македонските народни ора: „Женско чамче“, „Беранче“ и други со македонскиот ансамбал на народни игри и песни „Танец“. Неговите снимки за Радио-телевизија Белград, Југотон, МРТ се уникатни композиции, инспирирани од македонската фолклорна музика. Автор е на нотната збирка Македонски ора (1989) со 80 ора. Добитник е на награда „11 Октомври“. Има добиено голем број награди и почести за престижните уметнички изведби. Од нив најважни му се: Првата награда кларинет, за најдобар кларинетист на првиот Македонски фестивал за народни игри и песни во 1948 г., прва награда на Југословенскиот фолклорен музички фестивал во Опатија, 1951г., Естрадна награда на Југославија, највисока награда во поранешна Југославија за музички естрадни уметници, 1978 г., Почесна естрадна награда на Македонија, највисока награда за музичките естрадни уметници во Р. Македонија, 1996 година.

Belgrade, Yugoslavia. In his long career on his repertory, he had composed more than 150 Macedonian dances, a classical concert and many jazz compositions were performed. As virtual solo player of clarinet in the film “Rhythm and sound” (1955), he performed Macedonian folk dances “Zenski camce”, “Berance” and other with the Macedonian assembly of folk dances and songs “Tanec”. His records for the broadcasting network in Belgrade “Jugoton”, “MRT” are unique, inspired by the Macedonian folk music. He is author of the note collection “Macedonian folk dances”(1989) with 80 dances. He is recipient of the award 11th October. He has received large number awards and testimonials for the prestige artistic performances. The most important are: The first award clarinet, for the best clarinet performer at the Macedonian festival of folk dances and songs in 1948, the first reward at the Yugoslav folk music festival in Opatija 1951, Estrade award of Yugoslavia, the highest price in the former Yugoslavia for estrade musicians 1978, The Honourable estrade award of Macedonia, the highest award for estrade musicians in R.Macedonia, 1996.

**ОСМАНЛИ
ДИМИТРИЕ**
– режисер –

**OSMANLI
DIMITRIE**
– director –

Османли, Димитрие (1927–2006), македонски филмски и театарски режисер, кој прв ги завршил студиите на Театарската академија во Белград, одсек режија.

Роден 1927 г. во Битола. По дипломирањето се враќа во својот роден град и се приклучува кон колективот на Народниот театар од Битола, во 1952 г. Со неговото доаѓање тој внесе нов дух во режијата. Првата претстава на сцената на битолскиот театар е „Сите мои синови“ од А. Милер (1952). Иако кратко бил член на оваа театарска кука, само три сезони, тој во овој период ги поставил делата „Без третиот“ од М. Беговиќ (1952), „Во агонија“ од М. Крлежа (1954), „Игра на случајот и љубовта“ од П. Мариво (1955), „Војникот фалбаџија“ од Плаут (1955). И по заминувањето во Скопје, тој не го заборава театарот на својата младост. Како гостин ги режира делата „Вејка на ветерот“ од К. Чашуле, „Поглед од мостот“ од А. Милер (1962). По подолг период во 1981 г. потписник е на комедијата „Бабамбитолски патрдии“ од М. Попоски, „Салон Бумс“ од Т. Османли (1987) и „Спилиони“ од Т. Османли (2003). Режираше на сцените во Прилеп и Скопје (МНТ, ДТС и Театарот на народностите). Позначајни драмски режији „Дневникот на Ана Франк“ (1958), „Двајца на нишалка“ (1966), „Хенри VIII и неговите шест жени“ (1967), „Свадба“ (1972), „Болва во

Osmanli, Dimitrie (1927–2006), Macedonian film and theatre director, who finished first the studies at the Theatre Academy in Belgrade, department direction. He was born in Bitola in 1927. After his graduation he returned to his native city and joined the Assembly of the National theatre from Bitola in 1952. With his arrival he brought new spirit in the direction of his first performance on the scene of Bitola theatre. „All my sons“ by A.Miler (1952). Although he was a member of this theatre for a short time only three seasons, he directed the works „Without the third“ by M.Begovik (1952), „In agony“ by M.Krleza (1954), The game of the case and love“ by P.Matrivo (1955), „The soldier boaster“ by Plaut (1955). After his departure to Skopje he did not forget the theatre of his youth. „The straw in the wind“ by K.Casule, „View from the bridge“ by A.Miler (1962). After a long period in 1981 he is signatory of the comedy „Jokes of Babam Bitola“ by M.Poposki, „Saloon Bums“ by T.Osmanli (1987) and „Spiloni“ by T.Osmanli 2003. He directed scenes in Prilep and Skopje (MNT DTS and Theatre of the nationalities). His more important play directions „The diary of Anna Frank“ (1958), „Two on strand“ (1966), „Henry VIII and his six women“ (1967) „Wedding“ (1972), „Flea in ear“ (1974), „Member of parliament“ (1993) and etc. His first success on the film was noticed in the documentary

уво“ (1974), „Народен пратеник“ (1993) и др. Првите успеси на филмот ги забележува во документаристичките жанрови. Најпознати остварувања се документарците „Распламтени факли“ (1956), „Пролетни надежи“ (1956), кусометражниот игран филм „Бунтот на куклите“ (1957). Играната комедија „Мирно лето“ (1961) го промовира како прв македонски режисер на еден игран филм и автор кој беспрекорно ги совладал жанровските кодекси на комедијата. Следува мелодрамата „Мemento“ (1967), „Жед“ (1971), се вклопува во актуелните движења на модерниот филм. „Ангели на отпад“ (1995) е уште еден прилог во збогатувањето на тематско - проблемскиот мозаик на македонскиот филм. Документарните филмови „Девојките од мали“ (1965), „Keјот 13 Ноември“ (1964) и „Дванаесетте од Папрадник“ (1965).

genre. His most important achievements are the documentaries “Flaming torches” (1956), “spring hopes” (1956), short meter movie “Rebellion of the dolls” (1957). The film comedy “Peaceful summer” (1961) promoted him as the first Macedonian director of films and author who impeccably created the genre codex of the comedy. Then followed the melodrama “Memento” 1967, “The thirst”(1971) which fits in the actual movements of the modern film, “Angels on garbage”(1995) is one supplement to the enrichment of the thematic problem mosaic of the Macedonian film. Documentary films “The girls when young”(1965) “The Coast 13th November” (1964) and “The Twelfth from Papardnik”(1965).

**ПАВЛОВСКИ
БОЖИН**
– писател –

**PAVLOVSKI
BOZIN**
– writer –

Павловски, Божин (1942) академик, познат македонски писател - раскажувач и романиер, еден од најпреведуваните македонски писатели на странски јазици. Роден е 1942 г. во с. Жван, Демирхисарско. Средно образование завршил во Битола. Завршил Филозофски факултет во Скопје. Работел како новинар во „Трудбеник“, „Млад борец“ и „Нова Македонија“, филмски критичар, уредник и раководител на издавачката кука „Мисла“ во Скопје. Во 1992 г. во Мелбурн (Австралија) ја основа издавачката корпорација АЕА која ги издава весниците „Денес“ и „Македонија денес“ кои се вбројуваат меѓу највлијателните етнички весници во Австралија, САД и Канада. Од 1996 г. е главен уредник на книгоиздателството „Матица македонска“ од Скопје. Член е на МАНУ од 1988 г. Член е на ДПМ од 1964 г. Автор е на книгите: „Игра со љубов“ (роман, 1964), „Фантасти“ (раскази, 1964), „Миладин од Кина“ (роман, I дел 1967), „Лудисти“ (раскази, 1964), „Миладин од Кина“ (роман II дел, 1968), „Македонците зад екваторот“ (патописна проза, 1971), „Дува“ (роман, 1973), „Австралија, Австралија“ (сценарио за документарен филм, 1975), „Вес Ауст“ (роман, 1978), „Црвениот хипокрит“ (роман, 1984), „Уткини соседи“ (роман, 1987), „Враќање во сказните“ (роман, 1989), „Дува и болвата“ (роман, 1997), „Подвижни гробови“ (ро-

Pavlovski, Bozin (1942), academician famous Macedonian writer, narrator and novelist one of the most translated Macedonian writers in foreign languages. He was born in v.Zvan Demir Hisar. He finished his secondary education in Bitola, graduated at the Faculty of Philosophy in Skopje and worked as journalist in „Trudbenik“, „Mlad borec“ and „Nova Makeodnija“, film critics, editor, manager of the publishing house „Misla“ in Skopje. In 1992 in Melbourne (Australia) he founded the publishing corporation AEA, which publishes the newspapers „Denes“ and „Makedonija denes“ and are considered to be among the most influential ethnical newspapers in Australia, USA and Canada. Since 1996 he is a chief editor of the book publishing company „Matica makedonska“ from Skopje He has been a member of MANU since 1988. He has been a member of DPM from 1964. He is an author of the books „Play with love“ (novel 1964), „Fantasti“ (tales 1964) „Miladin from China“ (novel I part 1967),

„Ludisti“ (tales 1964), „Miladin from China“ (II part 1968), „Macedonians behind the equator“ (reportage, prose 1971) , „Blows“ (novel 1973), „Australia, Australia“ (script for documentary film) 1975, „West Oust“ novel 1978, „The red hypocrite“ (novel 1984) „Owl neighbours“ (novel 1987), „Return of the tales“ (novel 1989), „Duva and the flea“ (novel 1997) „Movable graves“ (novel

ман, 1998), „Патување со љубената“ (роман, 2000), „Египетска сонувалка“ (роман, 2001), „Назад кон разумот“ (новинарски есеи, 2003 г. Во своите дела Божин Павловски е преокупиран со македонската современост и неговата литература претставува една од сеопфатните уметнички слики на социјалната, политичката и духовната ситуација на нашето време, цврсто поврзувајќи се со судбината на македонскиот човек.

Неговите дела преведени се на англиски, француски, руски, српски, италијански, романски, албански, словенечки и др. За неговото творештво се објавени есеи, студии и критики не само во земјата туку и во странство.

Романите на Б. Павловски оствариле македонска и меѓународна афирмација, како по високите тиражи што заинтересирале бројна читателска публика, така и по извонредните толкувања на најпознатите критичари од земјата и од светот. Неговите раскази се застапени во сите антологии на македонскиот расказ. Неговите дела се носители на повеќе награди и признанија. Добитник е на наградите: „Рациново признание“, „11 Октомври“, „Стале Попов“, „Гоцева повелба“, „Кочо Рацин“ и меѓународните: „Младост“ и „Железарница Сисак“. Добитник е на интербалканската книжевна награда (Солун, Грција, 2002).

1998), „Travelling with the beloved“ (novel 2000), „Egypt dreamer“ (novel 2001), „Back to the brain“ (journalist essays 2003). In his works Bozin Pavlovski is preoccupied with the Macedonian modern life and his literature represents one of the overall artistic images of the social, political situation of our time, strongly connecting himself to the destiny of the Macedonians. His works translated in English, French, Russian, Serbian, Italian, Romanian, Albanian, Slovenian and others. There are published essays, studies and critics opinions for his work, not only in the country but abroad as well.

The novels of B. Pavlovski achieved Macedonian and international affirmation not only by the large number of printed copies that were interesting for numerous reading auditorium, but also by their exceptional interpretation of the most famous critics in the country and abroad. His stories are presented in all analogies of Macedonian tale. His works are holders of many awards and recognitions that he has been honoured with, such as Racine recognition, 11th October, „Stale Popov“, „Goce convention“, „Koco Racine“ and the international Mladost and „Iron foundry“ Sisak. He won The Inter Balkans literary award (Solun, Greece 2002).

**ПАНОВСКИ
ДОНЕ**
– книжевник –

**PANOVSKI
DONE**
– writer –

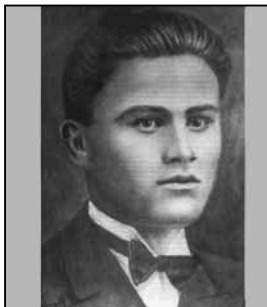
Пановски, Доне (1935–1997), литературен критичар, историчар, есеист и доаен во битолското новинарство. Роден 1935 г. во с. Буф, Леринско, Егејскиот дел од Македонија. Во 1948 г., бегајќи од грчките притисоци и таторства во Граѓанската војна во Грција, ја минал границата кај Драгош и дошол во Битола. Од Битола бил одведен во Прилеп, а оттаму заминал во Крушевље, Сомборско (Војводина). По смртта на неговата мајка, во 1951 г. Д. Пановски се вратил во Битола, прифатен во Домот за сирачиња. Основно и средно образование завршил во Битола. Дипломирал на Филозофскиот факултет во Скопје на секот Историја на книжевностите на СФРЈ во 1974 г. Својот работен век го минал како новинар во Битолски весник. Како врвен новинар тој бил дописник на српски, хрватски и словенечки јазик. Бил редовен дописник на в. „Нова Македонија“, и дописник на белградската „Политика“. Автор е со изразита творечка креација и со потенцијал од огромно литературно познавање. Со книжевна дејност, најпрво, започнал со песни за деца и за возрасни, па потоа брзо се преориентирал на книжевната критика, есејот и книжевната историја со што станал познат во македонската книжевност. Доне Пановски воспоставил врски со многу писатели-љубители на литературата не само во градот, туку низ целата наша земја и пошироко.

Panovski, Done (1935-1997), literary critics, historian, essay writer and activist in Bitola journalism. He was born in v.Buf in 1935, Lerin, Aegean part of Macedonia. In 1948, running away from the Greek pressure and tortures in the Citizen's war in Greece, he passed the border at Dragos and came to Bitola. From Bitola he was taken to Prilep and then to Krusevlje, Sombor Vojvodina. After his mother's death in 1951 D.Panovski came back to Bitola. He was placed at the Orphans' home .He finished his primary and secondary education in Bitola, graduated at the Faculty of philosophy in Skopje, at the department History of literatures of SFRY in 1974. He passed his working century as journalist in "Bitolski vesnik" . As a professional journalist he was correspondent in Serbian, Croatian and Slovenian language. He was full time correspondent of "Nova Makedonija" and correspondent of the Belgrade "Politika" . He was author with expressive creation and with huge literature potential knowledge. Firstly he started with children and adults poems and then he fast reoriented to the literature critic essay and literary history, by which became famous in the Macedonian literature. Done Panovski established connections with many writers, literature lovers not only in the city but through all our country and wider. Panovski published over 500 literature critics in the literature and newspapers and twelve independent books on the

Пановски има објавено над 500 книжевни критики во литературната периодика и весниците, и дванаесеттина самостојни книги од областа на литературната критика и повеќе од 15-тина ракописи кои не се објавени. Учествовал на голем број научни симпозиуми и собири. Автор е на книгите „Вреднувања“ (1967), „Импресии“ (1970), „Литературни портрети“ (1975), „Литературни записи“ (1981), „Писателите за Илинден“, (1983), „Илинденски одгласи“ (1990), „Учебникари и просветители“, „Одгласи“ (1990) и „Литературни студии“. Автор е на поетски панорамски избори со опширни предговори: „Илинденски одгласи“ (1983) и „Октомврски одгласи“ (студија, 1999). Негови критички трудови се преведени на полски, чешки, српски и германски јазик. Почина 1997 г. во Битола. Добитник на наградата „4-ти Ноември“ за литературна критика и Сребрена плакета на ДНУ - Битола.

field of the literature critics and more than 15 manuscripts which were not published. He participated in a large number of scientific symposiums and assemblies. He is author of the books “Evaluations”(1967), “Impressions”(1970), “Literary portraits”(1975), “Literature records”(1981), “ The writers for Ilinden” 1983, “Ilinden reflections” 1990, “Textbooks writers and reformers”, “Reflections” 1990, and “Literary studies” He is author of poet reportage elections with wide prefaces. “Ilinden reflections” 1983 and “October reflections study” 1999. His critic articles are translated in Polish, Czech, Serbian and German language. He died in 1997 in Bitola. He was honoured with the award 4th November for literature critic and silver certificate of honor of DNU Bitola.

**ПАНОВСКИ
ТРИФУН**
– револуционер –

**PANOVSKI
TRIFUN**
– revolutionary –

Пановски, Трифун, (1912–1944), првиот партизански лекар во народноослободителната војска на Македонија, и патрон на медицинскиот центар во Битола. Како лекар и хуманист со големи лекарски способности кај борците и народот уживал голем авторитет. Роден 1912 г. во с. Буф, Леринско, Егејска Македонија, во печалбарско семејство. Основно училиште завршил во родното место. Потоа со родителите се преселил во Битола, каде завршил Гимназија во учебната 1933/34 г. Се запишал на Медицинскиот факултет во Белград. Уште за време на студентските денови влегол во напредното студентско движење. По дипломирањето се вработил како лекар во Ниш, но набрзо, веднаш по окупацијата, се вратил во Битола и се приклучил во НОБ. Во 1941 г. станал член на КПЈ, а во 1942 г., за време на априлската провала Т. Пановски бил затворен од бугарската окупаторска полиција. Во недостаток на сигурни сведоштва бил ослободен од обвинувањата. Во текот на 1943 г. бил интерниран во Бугарија и мобилизиран како лекар во бугарската армија, од каде успеал да избега и да им се приклучи на партизаните (1944). Во партизанските редови работел прво како главен лекар во партизанските болници на Кожуф планина, а потоа како лекар во Првата македонско-косовска бригада и на крај во Првата македонска бригада

Panovski, Trifun (1912–1944), the first partisan doctor in the national rebellion army of Macedonia and patron of the Medical center in Bitola As a doctor and humanist with large doctor capabilities he had great authority with the fighters and people. He was born 1912 in v. Buf Lerin, Aegean Macedonia in migrant family. He finished his primary education in his native place. Then with his parents he moved to Bitola where he finished high school. In 1933/34 he registered at the Faculty of Medicine in Belgrade. During his studies he joined the progressive student movement. After his graduation he got employed as a doctor in Nis, but s immediately after the occupation he returned to Bitola and joined NOB. In 1941 he became member of KPJ and in 1942 during the April espionage T. Panovski was imprisoned by the Bulgarian occupation police. In lack of strong evidence the charges were left out. During 1943 he was integrated to Bulgaria and mobilized as a doctor in the Bulgarian army but he managed to escape and joined the partisans (1944). In the partisans' lines, at first he worked as a chief doctor in the partisan hospital on Kozuf mountain and then as a doctor in the First Macedonian Kosovo brigade and at the end The First Macedonian brigade (in Debarca and Karaorman). He was characterized as a courageous and ready to help the wounded fighters in the first fighting lines. For his un-

(во Дебарца и Караорман). Се одликувал со храброст и пожртвуваност, спремен да им помогне на ранетите борци во првите борбени редови. Заради неговата несебичност бил почитуван и сакан од сите борци.

Д-р Трифун Пановски работел во партизанската болница што ја формирал и организирал кај с. Песочани и Ехловец, во подножјето на славниот Караорман и Славеј. Во оваа болница се лекувале тешко ранетите борци, а полесно ранетите, под негов стручен надзор се лекувале во своите единици.

На 22 јуни 1944 г. партизанското движење претрпело голема загуба. Во близина на селото Буринец (Дебарца) при едно пробно гаѓање со минофрлач, од ненадејна експлозија бил тешко ранет заедно со командантот на Првата македонска бригада Коле Канински и уште тројца нивни соборци – партизани. Иако и самиот бил тешко ранет д-р. Трифун Пановски им помагал на останатите повредени, сè додека сите не им подлегнале на раните.

selfishness he was respected and loved by all fighters. Dr Trifun Panovski worked at the partisan hospital that he formed and organized at v. Pesocani and Ehlovec, under the famous Karaorman and Slavej. In this hospital severely wounded fighters and those with light injures were treated in their units, under his professional supervision. On 22 June 1944 partisan movement had great loss nearby village Burinac (Debarca). At one test shooting from a mine thrower, from sudden explosion, he was severely shot together with the commandant of the First Macedonian Brigade "Kole Kaninski" and three other comrades - partisans. Although, he himself was wounded Trifun Panovski helped the other wounded until all of them died of their own injuries .

**ПАПАЗОГЛУ
ФАНУЛА**
– археолог –

**PAPAZOGLU
FANULA**
– archeologist –

Папазоглу, Фанула (1917–2001), проучувач и толкувач на античката цивилизација, епиграфист, академик. Претставува една од позначајните археолози кај нас со меѓународна афирмација. Основно и средно образование завршила во Битола, Филозофски факултет во Белград, отсек класична филологија со историја на стариот век и археологија (1936-1941). За време на Војната, како член на студентската организација учествувала во НОБ од самиот почеток. Во Белград преминала во мај 1945, работела во Министерството за информации и во 1946 г. дипломирала на Филозофскиот факултет. По дипломирањето во 1947 г. била избрана за асистент, а во 1949 г. за предавач на Катедрата за историја на стариот век. Во 1955 г. докторирала и веднаш е избрана за доцент, а во 1960 г. за вонреден професор и шеф на Катедрата. Уште со својата докторска дисертација „Македонските градови во римско време“, покажала длабочина во познавањето на темелните прашања на општествената историја. Благодарение на нејзините истражувања на старобалканското „варварство“, денес се знае дека политичките заедници на најјужните претставници на племињата што го населувале Балканот (Трибалите, Автаријатите, Дарданците, Скордисците и Мезите) напредувале во својот развој за време на доцнокласичниот и хеленистичкиот

Papazoglu, Fanula (1917-2001), researcher and interpreter of the ancient civilization epigraphist, academician. She represents one of our best distinguished archaeologists with international affirmation. She finished her primary and secondary education in Bitola and then Faculty of philosophy in Belgrade, department of classical philology with history of the old age and archaeology (1936-1941). During the war as a member of the student organization, she participated in NOB from its beginning. From October 1942 until April 1943 she was imprisoned at a concentration camp in Banjica and from the beginning of September 1944, she went illegally to Srem, where she got work at the Intelligence department of GNO of Vojvodina. She went to Belgrade in May 1945 where she worked at the Ministry of Information and in 1946 she graduated from the Faculty of philosophy. After her graduation in 1947, she was elected to be an assistant and in 1949 a lecturer at the department of old age history. In 1955 she got her doctorate and she was immediately elected to be associate professor and then in 1960 a full time professor and chief of the department. In her doctor thesis “Macedonian cities in Roman time” she showed her overall knowledge about the basic questions of the social history. Thanks to her research of the old Balkan “barbarians” it is well known today that the southern representatives of the tribes that settled on the Balkans (Tribali, Avtarijati

период до степен на вистински држави. Целиот работен век тесно е поврзана со Македонија, а особено соработувала со списанието „Жива Антика“ од неговиот прв број (1951). Предмет на нејзиниот научен интерес е историјата на античка Грција и Рим од најстариот период до византиско време, потесно историјата на старобалканските племиња, а особено политичката, културната и економската историја на античка Македонија и тоа строго врз основа на критичко проверени литературни, археолошки, епиграфски и нумизматички извори. Папазоглу има објавено опширни и мошне квалитетни студии за сите, доскоро малку познати палеобалкански племиња, но во центарот на нејзините научно-истражувачки преокупации е Македонија од периодот на римската доминација, во текот на околу 700 г. Во 1974 г. била избрана за дописен член на Српската академија на науките и уметностите, а во 1982 г. за нејзин редовен член. Член е на АНУ БиХ, а за член на МАНУ надвор од работниот состав избрана во 1994 г.

Од нејзиниот огромен научен опус, најзначајни трудови во врска со историјата на античка Македонија се: „Македонски градови у римско доба“, „Жива антика“ бр.1, „Македонските градови во римската епоха“ (*Les villes de Macedoine a l'epoque romaine*), издадена во Париз (1988), како и „*Inscriptiones Macedoniae Septentrionalis*“, издадена од Берлинската академија во капитална едиција „*Sorpus inscriptionum Graecarum*“, во која се објавени резултатите од меѓународниот проект на САНУ, МАНУ и Берлинската академија на науките за издавање на епиграфски и нумизматички извори за РМ.

Dardanci) progressed in their development during the late classical and Hellenistic period to a rank of real states. Ph D Fanula Papazoglu spent her entire professional life in Belgrade as a full time professor of ancient history of Greece and Rome, Greek and Latin epigraphy and numismatics, but she was closely related to Macedonia and she particularly cooperated with the magazine “Ziva Antika” (1951). The objective of her scientific interest is the history of ancient Greece and Rome from the oldest period to the Byzantium period, more specifically, the history of the old Balkan tribes and especially the political, cultural and economic history of ancient Macedonia, which is strictly based on critically confirmed literary, archaeological, epigraphic and numismatics sources. Papazoglu had published profound and very qualitative studies for recently unknown Paleo Balkan tribes, but in the center of her scientific research preoccupation is Macedonia from the period of the Roman domination during 700. In 1974 she was elected to be external member of the Serbian academy of the sciences and arts and in 1982 for its full-time member. She is a member of ANU of Bosnia and Herzegovina and she was elected in 1994 to be a member of MANU as an external member.

From her huge scientific opus the most important articles related to the history of ancient Macedonia are “Macedonian cities in Roman time”, “Life antique number 1”, “Macedonian cities in Roman age” published in Paris 1988 as well as „*Inscriptiones Macedoniae Septentrionalis*“, issued by Berlin academy in capital edition „*Sorpus inscriptionum Graecarum*“ where the results of the international project of SANU, MANU and the Berlin academy of sciences are published for editing epigraphs and numismatic sources of RM.

**ПЕЛАГОНИСКИ
ГРИГОРИЈ**
– црковен деец –

Пелагониски, Григориј (XVI в), епископ на Пелагонија и Прилеп во втората половина на XVI век, со седиште во Битола, познат битолски епископ, автор и преведувач на црковни книги на црквенословенски јазик и просветител, голем поборник за христијанството, беседник. Живеел и создавал црковни дела во Битола. Автор е на првиот словенски превод на познатото дело на Дамаскин Студит „Сокровиште“ печатено во 1558 г. во Венеција во кое се содржани словата на Дамаскин Студит. Јазикот на преводот е традиционален црквенословенски со примеси од македонски народен (битолски) говор. Работен бил врз основа на една од трите први венецијански издаонија на овој зборник, пишани во периодот 1557 - 1562 г. Со овој прв словенски превод на „Сокровиште“ од Г. Пелагониски заживеала традицијата за примена на народниот јазичен израз во ракописите коишто подоцна прераснале во дамаскинарски зборници со мешовита содржина. Дамаскините биле зборници со поучни беседи, напишани на достапен народен јазик, распространети во Македонија. Тие биле црковни проповеди, приказни, легенди и описи на настани и личности сврзани за христијанството. Претставуваат зародиш на македонското народно говорништво.

**PELAGONISKI
GRIGORIJ**
– religious activist –

Pelagoniski, Grigorij (XVI) bishop of Pelagonija and Prilep in the second half of XVI with residence in Bitola, famous Bitola bishop, author, translator of religious books in religious Slavic language and reformer, great fighter for the Christianity, orator, he lived and created religious works in Bitola, he is an author of the first Slavic translation of the famous work by Damaskin Studit "Shelter" printed in 1558 in Venice where the Gospels of Damaskin Studit are included. The language of the translation is with traditional religious Slavic mixed with the Macedonian National (Bitola) speech..It was made on basis of one of the three Venice first editions of this collection, written in the period between 1557-1562. In later editions of Damaskin "Shelter" there were gospels included of other two Greek authors. In that way it was translated from Greek to religious Slavic with elements of the national language. With this first Slavic translation of "Shelter" by Gr Pelagoniski, the tradition of using the national language expressions started to live in the manuscripts which later grew into Damaskin collections with mixed content. Damaskins are collections with lectures written in acceptable national language and distributed in Macedonia and represent the beginning of the Macedonian national speech. They were religious gospels, stories, legends and descriptions of events and people related to the Christianity.

**ПЕТКОВСКИ
МЕНДЕ**
– новинар –

**PETKOVSKI
MENDE**
– journalist –

Петковски, Менде (1956–2005), битолски доаен во новинарството, колумнист, есеист, неуморен информатор во земјата и странство. Роден 1956 г. во с. Ивени, Мариово. Основно и средно образование завршил во Битола. Факултет за политички науки студирал во Белград. Педагошки факултет со висок просек завршил во Битола. Веднаш по враќањето од Белград се вработил во Радио Битола и повеќе од осум години успешно раководел со оваа информативна организација. После тоа М. Петковски станал постојан дописник на голем број електронски и пишани медиуми во земјата и странство. Од 1993 г. со професионален ангажман бил ангажиран на ТВ Сител, на Њу прес, како и за македонските радиочасови во Америка, Австралија, Канада, на голем број радио станици, во европските држави Германија, Шведска, Холандија и др. држави. М. Петковски беше интересен со своите написи, неуморен во барањата на актуелноста, редовен, педантен и што е најбитно секогаш бараше да ја извлече вистината од кажаното. Во детството создавал поезија, потоа кратки раскази и информации, за на крајот да се определи за новинарството. Беше човек со добра и благородна душа. Од неговата новинарска школа излегоа голем број новинари кои во последниве години се или зад радиомикрофоните или во печата-

Petkovski, Mende (1956–2005), Bitola's activist in the journalism, columnist, essay writer tireless informer within the country and abroad. He was born in v.Iveni, Mariovo in 1956. He finished his primary and secondary education in Bitola and he graduated at the Faculty of Political sciences in Belgrade. He graduated at the Pedagogical Faculty in Bitola with high grades. Immediately after his graduation in Belgrade he got employment at Radio Bitola and for more than eight years he was a successful manager of this information organization. Afterwards, M.Petkovski became a constant correspondent for a large number of electronic and written media in the country and abroad. Since 1993 he was professionally engaged in TV Sitel, New press as well as for Macedonian Radio hours in America, Australia, Canada and a great number of radio stations in the European countries such as: Germany Sweden, Holland and many other states. M.Petkovski attracted particular attention with his headlines, and showed an excessive enthusiasm in his search of interesting current affairs. He was unusually constant and tidy, always trying to infer the truth from the context. In his childhood he wrote poetry, short stories and information and finally he devoted himself to journalism. He was a man with good and noble soul. A large number of journalists were taught and developed from his journalist school, and today many

тените медиуми во земјата и странство. Кај Петковски информацијата претставуваше посебен процес на претворање на податоците на документите и случаите, содржина на она што се разменува со надворешниот свет. Делуваше како новинар до неговата смрт на Радио Битола, на радио „Нома“, на радио „Оро македонско“ (САД), на радио „Пеј Македонија“ во Сиднеј, на радиото од Д. Божиновска (Детроит), на Македонското радио во Њујорк, на Радио Дојче Веле (Германија), на Радио Белград (Србија), како и на државните радио станици во Мелбурн, Торонто, Бон и на др. места. Беше постојан дописник на печатените медиуми на в. „Дневник“ (кој по неговата смрт ја востанови наградата „Менде Петковски“ за најдобар авторски текст на дописници од внатрешноста на РМ, на „Битолски весник“ на „Време“, на „Нова Македонија“ и „Вечер“ и на ред други весници и списанија. М. Петковски, почина на 6. IX. 2005 г. во Битола. Тој остави неизбришлива трага во професионалното вршење на својата дејност. Голем број награди и признанија му се доделија постхумно: новинарската награда на МИА за вест на годината; Златна плакета доделена во рамките на 4-то ноемвриската награда на Битола; како и наградата на весникот „Дневник“.

of them can be heard at the radio mikes in the country and abroad. For M. Petkovski the information represented special process of transformation of the documents data and events, content which was exchanged with the external world. He was a journalist at *Radio Bitola*, *Radio Noma*, "*Radio Oro makedonsko*" (USA), *Radio "Pej Makedonija"* in Sydney, *Radio of D. Bozinovska* (Detroit), *Radio DoucheWelle* (Germany), *Radio Belgrade*, Serbia as well as the State radio stations in Melbourne, Toronto, Bonn and other places until his death. He was a constant correspondent of the printed media for example "Dnevnik" (which posthumously established the award "Mende Petkovski" for best author text of correspondents from the inner part of Macedonia), "*Bitolski vesnik*", "*Vreme*", "*Nova Makedonija*", "*Vecer*" and other newspapers and magazines. M. Petkovski died on 6.09. 2005 in Bitola, and left indelible trace of the professionalism in his work. A large number of awards and recognitions were given to him posthumously: the journalist award of MIA for the news of the year, Golden certificate of honour awarded along with 4th November award of Bitola as well as the award of the newspaper "Dnevnik".

**ПЕТРОВ
КАРАЃУЛЕ**
– оперски пејач –

Петров, Караѓуле (1924–1963), македонски оперски пејач (баритон) и интерпретатор на народни песни; уметник со изразита музикалност и впечатлива сценска појава. Роден во Битола, основно и средно музичко образование завршил во Битола. Во своите 14 сценски сезони во Операта на МНТ (1949/63) интерпретирал (испеал) повеќе од дваесет (главни) ликови, често на премиери. Меѓу највредните сценски креации му се: Доктор Малатеста („Дон Пасквале“), Ескамилио („Кармен“), Фигаро („Севилскиот бербер“), Папагено („Волшебната флејта“) и Ренато („Бал под маски“). Кариерата ја започнал со ликот на Миха во „Продадена невеста“, а ги толкувал и Жорж Жермон во „Травијата“, Родриго во „Дон Карлос“ и Шонар и Марсел во „Боеми“. К. Петров бил истакнат интерпретатор на македонска изворна народна песна, особено на сцените во странство. Загинал на 26 јули 1963 г. во скопскиот земјотрес.

**PETROV
KARAGULE**
– opera singer –

Petrov, Karagule (1924-1963), Macedonian opera singer, (baritone) and interpreter of folk songs, artist with exceptional musicality and impressive stage appearance. He was born in Bitola and he finished his primary and secondary school in Bitola. In his 14 stage seasons at the Opera of MNT (1949/63) he interpreted (sang) more than twenty (main) characters usually on the opening nights. The most valuable stage creations are: Doctor Malatest (“Don Pascavale”), Eskamilio (“Carmen”), Figaro (“Seville’s barbe”), Papageno (“The Magic flute”) and Renato (“Ball under masks”). He started his career with the character of Mihas in the “Sold bride” and he acted Gorge Germon in (“Traviata”), Rodrigo (“Don Carlos” and Sonar and Marsel in “Boems”. K.Petrov was distinguished old folk music interpreter, especially on the stages abroad. He died on 26 July 1963 in the disastrous earthquake in Skopje.

**ПЕТРОВСКИ
МИХАИЛ**
– спортист –

**PETROVSKI
MIHAIL**
– sportsman –

Петровски, Михаил (1949), познат и признат гимнастичар, роден во Битола. М. Петровски на гимнастиката се посветил во 1958 г. Набргу до израз дошол и неговиот врвен талент. Години со ред беше доминантен во машката спортска гимнастика освојувајќи втори и трети места, а често закитувајќи се со титулата републички првак. Од 1968-1973 г. постојано беше на врвот на македонската гимнастика. Слични резултати постигнуваше и на натпреварите во партизанскиот повеќебој каде што редовно ги освојуваше првите и вторите места. М. Петровски учествуваше дури на три државни првенства: Белград, Лесковац и Винковци. Во 1972 г. како член на репрезентацијата учествуваше на двомечот Полска-Македонија. На повеќе наврати во периодот од 1967-1972 г. беше постојано на ранг листата на десетте најдобри спортисти. М. Петровски покрај со гимнастиката се занимаваше и со други спортови. Во 1967 г. на јуниорското републичко првенство во скок во далечина го освои второто место; на младинските спортски игри 1970 г. беше прогласен за најдобар фудбалер, а во 1977 г. беше добитник на високото признание златна значка. Од 1980 г. стана судија во ракомет, судејќи на над 700 натпревари. Од 1990 г. е контролор во првата ракометна лига во Р. Македонија.

Petrovski, Mihail (1949), distinguished and recognized gymnastician, who was born in Bitola. M. Petrovski dedicated himself to the gymnastics in 1958. Soon after that his first top talent was expressed. Many consequent years he dominated in the male sport gymnastics winning second and third places and very often gaining the title republic champion. From 1968 to 1973 he was regularly at the top of Macedonian gymnastics. He gained similar results at the matches in the partisan disciplines where he always won the first and the second places. M. Petrovski participated in three state championships in Belgrade, Leskovac and Vinkovci. In 1972 as a member of the representation, participated in the dual match Poland – Macedonia. In many attempts in the period from 1967-1972 he was on the top list of the tenth best sportsman. M. Petrovski was also interested in other sports beside gymnastics. So, in 1967 at the junior republic championship, he was pronounced to be the best footballer and in 1977 he won the high recognition *Golden stamp*. From 1980 he became handball referee in over 700 matches and since 1990 he has been a controller in the First handball league in RM.

**ПЕТРОВСКИ
ПАНДЕ**
– генерал –

**PETROVSKI
PANDE**
– general –

Петровски, Панде (1943–2006), генерал, командант на првите македонски одбранбени сили по осамостојувањето на РМ, командант на борбените македонски сили во конфликтот во 2001 г. меѓу македонската војска со албанските терористички групи и припадниците на т.н. „Она“. Роден 1943 г. во с Живојно, Битолско. По завршувањето на средното образование во Битола ја завршил Воената академија во Белград. Службувал на многу места во ЈНА во поранешна Југославија (Загреб, Бања Лука и др.). Најпосле, по осамостојување на РМ се вратил во Скопје и во 1990 г. бил поставен за помошник на командантот на 3. Армска област. Во март 1992 г. бил поставен за командант на 2. Армиски корпус во Битола и истиот го формирал во составот на Армијата на РМ. Во 1996 г. бил поставен за началник за борбена готовност на АРМ во Скопје. Во 2001 г. бил началник на ГШ на АРМ и раководел со единиците на Македонската армија во борбите против терористичките албански банди. Во 2001 г. бил унапреден во чин генерал како началник на ГШ на АРМ. Почина 2006 г. во родното село Живојно Битолско. За борбените дејства во 2001 г. П. Петровски ја напиша книгата „Сведоштва 2001“ (2006 во Битола).

Petrovski, Pande (1943-2006), general, commandant of the first Macedonian defense forces in the conflict in 2001 between the Macedonian army and Albanian terrorist groups and members of the so called ONA. He was born in 1943 in v.Zivojno, Bitola. After he finished the secondary school in Bitola, he graduated at the Military Academy in Belgrade and he was on duty in many places in JNA, Former Yugoslavia (Zagreb, Banja Luka and others). Finally after the independance of RM he returned to Skopje and in 1990 he was appointed assisstant commandant of the 3rd army region. In March 1992 he was appointed a commandant of the 2nd army corpus in Bitola which he formed within the frames of the army of RM.

In 1996 he was appointed superintendent of the military readiness of ARM in Skopje. In 2001 he was superintendent of GS of ARM and lead the units of the Macedonian army in the confrontation with the terrorist Albanian gangs. In 2001 he was promoted into the rank of a general as superintendent of GS of ARM. He died 2006 in his native village Zivojno, Bitola. For his military action in 2001 P.Petrovski wrote the book “Witnesses 2001”(2006 in Bitola)

ПЕТРУШЕВСКИ
МИХАИЛ
– филолог –

PETRUSEVSKI
MIHAIL
– philologist –

Петрушевски, Михаил (1911–1990), академик. Роден 1911 г. во Битола. Основно училиште и гимназија учел во Битола каде и матурирал. Студирал класична филологија на Филозофскиот факултет во Белград и дипломирал во март 1935 г. Во државна служба стапил во октомври 1936 г. како суплент за латински јазик во Реалната гимназија во Битола. Од февруари 1939 бил асистент на Катедрата за класична филозофија на Филозофскиот факултет во Белград. Докторирал во 1940 г. на истиот факултет. На оваа должност останал до март 1946 г. кога бил назначен за член на Комисијата за организирање на Филозофскиот факултет во Скопје. Од ноември 1946 г. бил вондреден професор на Филозофскиот факултет во Скопје, а од 1956 г. редовен професор. Во школските 1946/1947, 1947/1948, 1948/1949 г. бил декан, а во 1949/ 1950 г. продекан на Филозофскиот факултет во Скопје. Го покренал публикувањето на Сојузното списание за класична филологија во Југославија „Жива антика“ и е негов главен уредник. Бил член на Редакцискиот колегиум на списанието „Жива Антика“, член на Редакцискиот колегиум на списанието „Балканика“, член на Редакцискиот колегиум на списанието „Еирене“, член на Редакцискиот колегиум на списанието „Прилози за лингвистика и лигатурна наука на МАНУ“.

Petrusevski, Mihail (1911-1990), academician. He was born in 1911 in Bitola. He finished his primary and secondary education in Bitola and graduated in March 1935. He began his public service as a supplant of Latin language at the Real High school in Bitola. From February 1939, he was assistant at the Faculty of Classical Philosophy in Belgrade and defended his doctor's thesis in 1940 at the same faculty. At this duty he stayed until March 1946 when he was named for a member of the Committee for foundation of the Faculty of Philosophy in Skopje. From November 1946 he was associate professor at the Faculty of Philosophy in Skopje and from 1956 a full time professor. In the academic 1946/47, 1947/48, 1948/49, he was dean and in 1949/50, vice dean of the Faculty of Philosophy in Skopje. He started the organization of the Association magazine for classical philology in Yugoslavia "Ziva Antika" and he was its editor in chief. He was a member of the editorship collegiums of the magazine "Ziva antika", member of the editorship "Balkanika", member of the editorship collegiums of the magazine "Eirene", and member of the editorship collegiums "Enclosure for linguistics and literary science at MANU". M.Petrusevski was a member of different faculties, universities, republic and federal boards. He participated with several seminar papers on many domestic and international congresses and symposiums. He

М. Петрушевски бил член на разни факултетски, универзитетски, републички и сојузни одбори. Учествовал со реферати на повеќе домашни и меѓународни конгреси и симпозиуми. Повеќепати престојувал во странство на научни студии и одржувал предавања како гостин на соодветни факултети.

Член на Академијата на науките и уметностите на Босна и Херцеговина од 1973 г. Печатени трудови му се: *За ѝоеѝѝикаѝѝа/Аристотел*; превод од старогрчки, предговор и коректура, 1979; *Прикованиоѝ ѝрометѝеј/Ајсхил*; препев, предговор, белешки, 1978; *За целѝѝа на ѝоеѝѝикаѝѝа и на ѝѝрагедијаѝѝа сѝоред Аристѝоѝѝел*. - Годишен зборник на Филозофскиот факултет, 1986, Прилози на Ману; *Избор од Аристѝоѝѝеловаѝѝа ѝоеѝѝика*, 1978 и други.

М. Петрушевски бил одликуван со Орден на трудот од 2 и 1 ред, со Орден на братство и единство со златен венец, Орден на заслуги за народ со златна звезда и Орден на републиката со златен венец (Указ на Претседателот на Републиката, број 19 од 14 февруари 1979 г.). Има добиено Плакета на Универзитетот „Кирил и Методиј“ - Скопје по повод 30-годишниот јубилеј, на 25 јуни 1979 година.

often stayed abroad for various scientific studies and had tutorials as a guest professor on many faculties. He was a member at the Academy of sciences and arts of Bosnia and Herzegovina from 1973. Printed articles: "Ars poetica" Aristotle; translation from old Greek, preface notes, 1979, "Bounded Prometheus" Aeschyl; translation, preface notes, "For the aim of the poetry and the tragedy according to Aristotle", annual collection of the Faculty of Philosophy 1986, Supplements at MANU; Selection from Aristotle's poetry 1978 and others.

M. Petrusevski was honoured with order of labor of 1 and 2 orders, with Order of brotherhood and unity, Order for people's credits with golden star and Order of the republic with golden wreath (Decree by the President of the Republic number 19 from 14 February 1979) and a certificate of honour by the University "St Cyril and Methodius" Skopje on the occasion of 30th annual jubilee on 25 June 1979.

**ПОПОВСКА
ЈОАНА**
– актер –

**POPOVSKA
JOANA**
– actress –

Поповска, Јоана (1943), актер - првенка на Народниот театар во Битола, која со еднаков успех настапува во дела од различни жанрови. Подеднакво се експонира и во дела од антиката, комедијата, психолошката драма и трагедијата наметнувајќи сè со својата инспиративна игра и со својот богат сценски темперамент.

Родена е 1943 г. во Битола. Уште од раното детство се најде на сцената на битолскиот театар во претставата „Печалбари“ (1948). Огромниот талент и љубовта кон театарот е причина што со свои шеснаесет години станува член на драмскиот ансамбл на театарот под Пелистер (1960). Со зачудувачка леснина и спонтаност, со богати внатрешни пулпации, со неисцрпна фантазија ги креира ликовите од античката, странската и домашната драматургија.

Најзабележителни остварувања кои се издвојуваат во огромниот список на одиграни ликови: Катерина во „Бурa“ од *Осџировски* (1963), Офелија во „Хамлет“ од *В. Шекспир* (1966), Дездемона во „Отелo“ од *В. Шекспир* (1970), Петрунела во „Дундо Марое“ од *М. Држик* (1972), Живка во „Госпоѓа министерка“ од *Б. Нушиќ* (1973), Електра во „Агамемнон - Електира“ од (1976), Вера во „Елена Кетковик“ од (1976), Велика во „Пиреј“ од *Петре М.*

Popovska, Joana (1943), actress - prima donna of Bitola National Theatre, who equally acted in works of different genres. She was equally exposed in works of antique, comedy

psychological play and tragedy, imposing herself with her inspiration techniques and her rich stage experience. She was born in Bitola in 1943. Since her early childhood she was acting on the stage of Bitola Theatre in the performance “Migrant workers” 1948. Her exceptional talent and love towards the theatre is the crucial reason why she, at the age of 16, became part of drama assembly of the theatre under the peak Pelister (1960). With amazing easiness, spontaneity and inexhaustible fantasy she creates the characters of the antique, foreign and home drama. The most remarkable achievements that are noticeable in the huge list of the acted characters: Katerina “Storm” by Ostrovski (1963), Ophelia “Hamlet” by W.Shakespeare (1966), Desdemona in “Othello” by W.Shakespeare (1970), Petrunella “Dundo Maroe” by M. Drzik (1972), Zivka “The wife of the Minister” by B.Nusik (1973), Elektra “Agamemnon Electra”(1976), Vera “Elena Ketkovik” (1976), Velika “Wheat-grass” by Petre MAndreevski (1982), “Chairs” by E Jonesko(2002).With the role of Mara in “The wedding of Mara” by V.Kostov (1976) she reached her greatest success. Only in one year (1977) she won three high recognitions: the Golden laurel

Андреевски (1982), „Силолови“ од Е. Јонеско (2002) и др.

Со улогата на Мара во „Свадбата на Мара“ од В. Косилов (1976), го постигна најголемиот успех. Само во една година, (1977), освои три врвни признанија. Наградата „Златен лаворов венец“ на МЕС Сараево, Стеријината награда за најуспешна актерска креација и највисокото републичко признание „11 Октомври“. Со својата оригиналност, неуморност, внесувајќи се во секој лик се здобива и со наградата „Војдан Чернодрински“ за животно дело, а со претставата „Трите високи жени“ Е. Олби, со престижната награда „Ристо Шишков“ за најдобро актерско остварување.

wheat Award of MES Sarajevo, of Sterijana's Award for the most successful acting creation and the highest Republic recognition 11th October. With her originality and tireless involvement in each character, she gained the “Vojdan Cernodrinski” Award for life achievement and with the performance “Three tall women” by E.Olbi she was presented with the prestige Risto Siskov Award for best actress achievements.

**ПОП АНДОВ
ГЕОРГИ**
– лекар –

**POP ANDOV
GEORGI**
– doctor –

Поп Андов, Георги (1903–1969), д-р специјалист - фтизиолог, основач и управник на Специјалната болница за туберкулоза во Битола, човек со исклучителни организациони способности и извонреден лекар. Роден 1903 г. во Велес. Дипломирал на Медицинскиот факултет во 1931 г. во Грац, Австрија. Специјализирал во 1946 г. на Голник (Институтот за фтизиологија), Словенија. Во Велес се вработил како лекар од општа пракса. Во текот на 1939 г. д-р Ѓорѓи Поп Андов работел како лекар во амбулантата на Уредот за социјално осигурени работници, а од април до август 1941 г. бил управител на Здравната станица во Велес. Пред доаѓањето на бугарската војска во Велес работел како општински лекар, а потоа обавувал приватна пракса. Се приклучил на Народноослободителното движење, а од август 1944 г. бил лекар во партизанската воена болница во с. Горно Врановци и Горно Јаболчиште, на слободната територија во Велешко. По интеграцијата на Државната и Воената болница во Велес д-р Ѓорѓи Поп Андов бил назначен за „лекар на подрачјето“.

Важно поглавје за Битола и битолчани е неговото поставување за управник на новоформираната Специјална болница за туберкулоза во Битола, во 1950 г. Во тие години големиот број заболени од ТБЦ претставувале тежок здравствен проблем не само за градот, туку и пошироко, за ре-

POP ANDOV, Georgi (1903-1969), dr specialist physiologist, the founder and manager of the special tuberculosis hospital in Bitola. A man with exceptional organizational capabilities and extraordinary doctor. He was born in 1903 in Veles. He graduated at the Faculty of Medicine in 1931 in Graz, Austria. He specialized in 1946 on Golnik (Institute of Phtiziology) Slovenia. In Veles he got employed as a doctor of general practice. During 1939 dr Gorgi Pop Andov worked as a doctor in the emergency ward at the Institute for socially insured workers and from April to August 1941, he was a manger of the Health station in Veles. Before the arrival of the Bulgarian army to Veles he worked as a municipal doctor and then he ran private practice. He joined the National liberation movement and from August 1944 he was a doctor at the partisan hospital in v.Gorno Vranovci and Gorno Jabolciste on the free territory of Veles. After the integration of the State and the military hospital in Veles, dr Gorgi Pop Andov was appointed regional doctor. The most important period for Bitola and its citizens, is his appointment as a manager of the newly formed Specialized Tuberculosis hospital in Bitola in 1950. In those years a large number of the diseased of TBC represented a serious health problem not only for the city but also wider for the region. Exactly that, was the reason for the newly opened Special Hospital in the build-

гионот. Токму од таа причина била формирана Специјалната болница за туберкулоза, сместена во зградата на старата турска болница (јуни 1950 година), која за неколку години со опсежни реновирања и градежни зафати се претворила во современо опремена болница со големи капацитети за сместување. Сето ова не можело да се реализира без мудрото раководење на д-р Ѓорѓи Поп Андов и висококлучниот кадар во болницата, составен од млади лекари, ентузијаста. Повеќе од половината фтизиолози од Македонија ја стекнувале лекарската практика токму во Специјалната болница како најголема и со богата патологија.

За неговата висока стручност и самопрегорна работа д-р Ѓорѓи Поп Андов бил одликуван со звањето примариус. Со интегрирањето на здравствените установи во Медицински центар во 1966 г., кога Специјална болница за туберкулоза престана да функционира како болница, туку својата дејност продолжи да ја обавува како Пнеумофтизиолошко одделение, д-р Ѓорѓи Поп Андов се вратил во Велес и набрзо починал (1969 година).

ing of the Old Turkish Hospital (June 1950) which in a few years' complete reconstruction turned into a modern furnished hospital with large capacities for accommodation. All of this, of course, could not be completed without the wise management of dr Gorgi Pop Andov and the highly qualified hospital staff which consisted of young doctors, enthusiasts. More than a half of phtisologists from Macedonia, gained their general practice, exactly here, at this Special Hospital, as one of the biggest and with rich pathology. For his high qualification and hardworking effort dr Gorgi Pop Andov was honoured with the title Primaries. With the integration of the health institutions into Medical Center in 1966, the Special Hospital of tuberculosis no longer existed as a hospital, and it continued to have its function as pneumophthizological ward. Dr Gorgi Pop Andov returned to Veles and soon after that he died (1969).

**ПОП ХРИСТОВ
ЃОРЃИ**
– револуционер –

**POPHRISTOV
GORGI**
– revolutionary –

Поп Христов, Ѓорѓи – Крстоарецот (1878–1952), македонски револуционер, член и раководител во ВМРО, еден од истакнатите раководители на Битолскиот револуционерен округ; просветен и револуционерен деец и борец; член на ТМОРО и нејзин агитатор; учесник на Смилевскиот конгрес како претставник од Битола. Роден во с. Крстоар, Битолско. Се школувал во Битола и Солун. Завршил педагошки курс на солунската егзархиска гимназија. Бил учител во Кавадарци, Прилеп, Битола и на други места, а поставен за училишен инспектор во Леринско. Потоа како учител продолжил да работи во селото Варош, до Прилеп. Во почетокот на 1900 г. бил избран за член на Окружниот комитет на ТМОРО во Битола. Како член на Битолскиот револуционерен комитет (1900–1903), ја обавувал и секретарската дејност во месното архиерејско намесништво на самиот битолски округ. По една провала, што настанала зимата 1902 г. во Битолско, бил уапсен од турската власт, осуден на смрт, но по една година амнестиран, одлежувајќи 8-месечен затвор во Битола. По повик од Дамјан Груев станал учител во Основното училиште во Битола. Во зимата 1900–1901 учествувал во формирањето на повеќе чети во Леринско, Костурско, Демирхисарско, Крушевско, Ресенско. На 12. II 1902 г. бил уапсен и осуден на смрт. Амнестиран бил

Pophristov, Gorgi - Krstoarec (1878–1952), Macedonian revolutionary member and leader of VMRO, one of the most prominent leaders of Bitola's revolutionary region, educational and revolutionary activist and fighter; member of TMORO and its propagator, participant of the Smilevo congress as a representative from Bitola. He was born in v.Krstoar, Bitola. He was educated in Bitola and Solun and he finished pedagogical course at Solun's exarches high school. He was a teacher in Kavadarci, Prilep, Bitola and other places and was appointed a school inspector in Lerin.

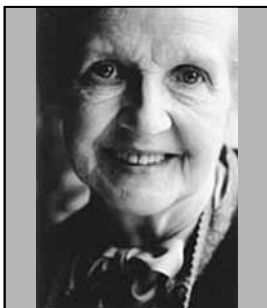
Afterwards, he continued to work as a teacher in the village Varos next to Prilep. At the beginning of 1900 he was elected to be a member of the Regional committee (1900–1903), occupying and performing the position of a secretary activity in the local archbishop territory of Bitola's revolutionary region. After espionage that happened in 1902 in Bitola, he was arrested by the Turkish authorities and convicted to death, but after a year he got amnesty being in imprisonment for only 8 months. Under the instructions of Damjan Gruev, he became a teacher at the Primary school in Bitola. In the winter of 1900–1901 he participated in the establishment of many units in Lerin, Kostur, Demir Hisar, Krusevo and Resen area. On 12. II 1902 he was arrested and 22. II 1903 he was convicted to death. But an amnesty on

на 22 II 1903 г. Даме Груев многу ги почитувал советите на Поп Христов, сметајќи го за искусен организатор и доследен пријател. Во подготовките за Илинденското востание бил назначен како началник во Леринско. На Конгресот, Лазар Поп-Трајков (1870-1903) - познат револуционер и поет, Петар Ацев и Ѓорѓи Поп Христов биле избрани за заменици на членовите на Главниот штаб. За време на востанието Георги Поп Христов се наоѓал во првите борбени редови во Леринско. Активно делувал во обновување на Организацијата во Битолско, Костурско и Леринско. Во мај 1904 г. учествувал како делегат на Прилепскиот конгрес. Следната 1905 учествувал на Рилскиот конгрес. По Младотурската револуција од 1908 г. станал учител во Битола. Две години подоцна (1910) младотурските власти го уапсиле и го лишиле од слобода, испраќајќи го на заточение во Мала Азија, од каде во 1911 г. успеал да побегне. По Првата светска војна емигрирал во Бугарија. Во 1925 г. станал член на ЦК на ВМРО. Од 1928 г. бил еден од раководителите на протогоровистичката струја на ВМРО. Во 1931 г. се повлекол од активната дејност во ВМРО. Починал 1962 г. во Софија, Бугарија. Напишал „Спомени“ во кои во детали ја открил историјата од тоа време, посебно активностите на ВМРО.

his behalf, had been declared again. Damjan Gruev respected him greatly and considered him an experienced organizer and confidential friend. In the Ilinden preparations, he was appointed a superintendent of Lerin surrounding. On the congress, Lazar Pop Trajkov (1870-1903) a well-known revolutionary and Petar Acev a poet and Gorgi Pop Hristov were elected to be deputies of the members of the Chief headquarter. During the rebellion Georgi Pop Hristov was on the lines in Lerin. He actively participated in the renewal of the Organization in Bitola Kostur and Lerin. In May 1904 he participated as delegate at Prilep congress. The following year 1905, he also participated in Rila congress. After the Young Turkish Revolution from 1908 he became a teacher in Bitola. Two years later (1910) young Turkish authorities arrested and imprisoned him, persecuting him to Asia Minor where in 1911 he managed to escape. After the First World War he emigrated to Bulgaria and in 1925 he became a member of CK of VMRO. In 1928 he became one of the leaders of the protogorovistic flow in VMRO. Since 1931 he withdrew from the active participation in VMRO. He died in 1962 in Sofia, Bulgaria. He wrote "Memories" where in details he described the history of that period and especially the activities of VMRO.

**РАЈДЕР
СЈУ**

– мисионерка –

**RYDER
SYE**

– missionary –

Рајдер, леди Сју (1923–2000), мисионерка, добротворка, со донации за отворање на хоспиталии во светот. Со донација на фондацијата „Сју Рајдер Кеар“ во Битола е изграден хоспис и Дом за изнемоштени стари лица. Хосписот зафаќа простор од 2000 м² со капацитет од 72 легла и комплетни услови за палијативна заштита. Фондацијата го изгради и Домот за стари во Битола. Со отворањето на хосписот на 7. IV 2005 г. се овозможија услови за развој на палијативната медицина, едукација и нега на пациенти во термалната фаза на болеста и во Југозападниот регион на РМ. Хоспитасот, значи, редовно реализира палаталијална заштита, водејќи притоа грижа за посебните потреби на секој пациент и неговото семејство. Домот за стари е со капацитет од 28 легла. Лејди Сју Рајдер била родена на 3 јули 1923 г. во Лидс, во Јоркишир, В. Британија. Се школувала во Бененден училиштето во Кент. На 16 г. (1939 г.) се вклучила во борбените редови на Втората светска војна волонтирајќи како медицинска сестра со прва помош, а на 18 години станала активна, ангажирана во воена мисија во специјалните сили на В. Британија. Од воената команда била пратена во Полска на специјални оперативни зафати. Нејзината главна задача била да ги презема и предводи на потребните места воените агенти од Сојузничките си-

Ryder, Lady Sye (1923-2000), missionary, beneficent with donations to the hospitals all over the world. The foundation Sye Ryder Kear, built a hospice in Bitola as well as a geriatric ward for treating and caring the old. The hospital occupied the surface of 2000m² with capacity of 72 beds and suitable conditions for palliative protection. Also the foundation built the Geriatric home in Bitola. By the opening of the hospice on 7.IV 2005, the conditions, for the development of palliative medicine improved, as well as the education and care of patients in the thermal phase of the disease in the South west region of RM. It means that the hospice regularly realizes palatial protection, taking care of satisfying the special needs and necessities of each patient and his family. The geriatric home has a capacity of 28 beds. Lady Sye Ryder was born on 3rd July 1923 in Leads in Yorkshire, Great Britain. She was educated in Benenden school in Kent. When she was 16 years old (1939) she joined the fighting lines in the Second World War volunteering as a nurse with first aid and at the age of 18 she became actively engaged in the military mission of the special forces of Great Britain. On the military command, she was sent to Poland on special operation assignments and her main task was to accept and direct the military agents of the Alliance forces. More than 300 agents caught in dangerous situations when fighting against the

ли. Преку нејзините раце минале повеќе од 300 агенти кои влегувале во опасни акции, борејќи се против фашизмот. Во 1943 г. била пратена во Тунис, а потоа во Италија. После војната работела во Полска. Била крајно огорчена од сознанијата за макотрпието на затворениците во концентрационите логори. Лејди Рајдер го основала нејзиниот „прв меморијал“ т.н. „живи секавања“ - Дом на жртвите од војната во Германија формиран 1945 г. Во 1969 г. се омажила за Леонард Чесајл, добротворец и мисионер кој основал такви добротворни домови и прифатилишта во цела Европа. Бил официјален британски надгледувач на страдањата од фрлената атомска бомба на Нагасаки. Работеле деноноќно собирајќи средства и градејќи добротворни домови и помош на пострадали. Во 1985 г. Сју Рајдер и мажот ја добиле познатата интернационална хуманитарна награда, која претходно ја имал добиено и В. Черчил. Во 16 држави таа организирила донации за изградба на домови за стари и болници за тешко оболени. Сју Рајдер продолжувала секогаш да работи за својата фондација, подигајќи домови и хоспитали во многу држави. Во 1979 г. кралицата на Англија го отвори музејот „Фондацијата Сју Рајдер“. Од Лејди Рајдер во 1986 г. излегла книгата „Дете на мојата љубов“, Лејди Сју Рајдер починала во 2000 година.

fascism, had passed through her hands. In 1943 she was sent to Tunis and then to Italy. After the war she worked in Poland. She was devastated when she had heard about the prisoners' torture in the concentration camps. Lady Ryder made her first memorial called "Life memories" - "The house of the war victims in Germany founded 1945. In 1969 she married Leonard Chas a beneficent and missionary who founded similar homes of mercy and shelters all around Europe. He was an official British supervisor of the sufferings caused by the nuclear bombing of Nagasaki. They worked twenty hours a day, collecting means and building charity homes and giving aid to the victims. In 1985 Sye Ryder and her husband gained the famous international humanitarian award which previously got Winston Churchill She organized donations in 16 states for the construction of hospices and hospitals for severely sick people. Sye Ryder continued to work for its fund, raising hospitals in many states. In 1979 the queen of England opened the museum "The foundation Sye Ryder". Sye Ryder wrote the book "The child of my love" in 1986. She died in 2000.

**РОБЕВ
ДИМИТАР**
– идеолог –

**ROBEV
DIMITAR**
– ideologist –

Робев, Димитар А. (1820–1890), голем општественик и поборник за македонските национални права и слобода, како и поборник за македонска автокефална црква и независна Македонија, пратеник во турскиот парламент (1876), крупен македонски трговец и земјопоседник. Роден 1820 г. во Охрид. Гимназија започнал да учи во Јанина, а завршил во Атина. Потоа дошол да живее во Битола каде бил посебно ценет бидејќи играл важна улога во работата. Тој, покрај трговската работа, заедно со својот братучед д-р Константин Робев и д-р Д. Т. Мишајков, како и многу други видни граѓани на Битола, зел активно учество во преродбенското движење кое и финансиски го помагал. Воедно помагал и во основањето и работата на црквено-училишната општина, во издејствувањето на славјанска богослужба во две цркви и за отворањето на народни – македонски училишта во Битола, во што успеал. На 19 март 1877 г. бил избран како единствен пратеник христијанин и општо член од Македонија во турскиот парламент, покажувајќи голема активност особено во борбата за ослободување на Македонија. За време на војната и востанијата против Турција, во 1877 и 1878 г. било поставено и прашањето за самостојно државно уредување на Македонија, а за претседател бил предложен Д. Робев. Следната 1878 г. во мај самоиницијативно тој пристигнал

Robev, Dimitar A. (1820-1890), a great public figure and fighter for Macedonian national rights and freedom as well as a fighter for Macedonian independent church and independent Macedonia., member of Turkish parliament (1876), great Macedonian trader and landowner. He was born in 1820 in Ohrid. He started to study at Janina high school and he finished in Athens. Then he came to live in Bitola where he was highly appreciated as he was playing an important role in the business. Beside his trading work together with his cousin Konstantin Robev and dr D.T.Misajkov as well as other important citizens of Bitola, he took active participation in the reformation movement. At the same time he helped the foundation and the work of church-school municipality by getting Slavic service in two churches and he succeeded in opening national Macedonia-national schools in Bitola. On 19 March 1877 he was elected to be the only member of the Turkish Parliament from Macedonia, showing great activity, especially for the liberation of Macedonia. During the war and the rebellions against Turkey's authorities in 1877 and 1878 the question for independent state management of Macedonia was raised and D.Robev was proposed to be its president. The following 1878 in May on his own initiative, he arrived to Belgrade and negotiated with Matija Ban to request from the Berlin congress, an autonomy for Macedo-

во Белград и преговарал со Матија Бан да побара од Берлинскиот конгрес автономија за Македонија, сметано како најдобро решение. Во врска со преговорите што ги водел со наведените личности, во еден извештај за нив се вели дека Робев „...сонува за независна Македонија, зошто, вели тој, му рече Игнатиев дека Македонија не може да припадне на ниеден од трите главни народи на Балканскиот Полуостров“. Значи и Игнатиев, кој е творец на Санстефанска Бугарија некаде пред 14 мај 1878 г. му зборувал на Димитар Робев за посебно државно уредување на Македонија. Посебно се ангажирал кај турската власт за ослободувањето на Д. Миладинов од апс во Битола. Со негова помош биле отворени голем број училишта, црковни општини и згрижувачки домови во Битола. За сите граѓани се грижел и револуционерите со парична помош ги ослободувал од апс. Д. Робев починал во 1890 г. во Битола на 70 годишна возраст, без да се остварат неговите желби за ослободување на Македонија. Како заслужен граѓанин бил погребан зад олтарот на црквата „Св. Богородица“.

nia, considering it as the best solution at the time. Concerning the negotiations that he led with the mentioned personalities in one report it is said that „...“Robev dreams about independent Macedonia, Ignatiev said to him since Macedonia can not belong to any of these three main people on the Balkan Peninsula”....So Ignatiev who is the creator of Sansfetan Bulgaria somewhere around 1878 talked to Dimitar Robev for the special state management of Macedonia. He was specially engaged in Turkish authority for setting D. Miladinov free who was imprisoned in Bitola. With his assistance a large number of schools, church municipalities and hospices were opened in Bitola. He took care of all citizens and helped the revolutionaries with money and by setting them free from prison. D.Robev died in 1890 in Bitola at age of 70 and the dreams he was fighting for did not come true. As an honourable citizen he was buried behind the altar at the "St Virgin Mary's Church".

**РОБЕВ
КОНСТАНТИН**
– мисионер –

**ROBEV
KONSTANTIN**
– missionary –

Робев, Константин (1818–1900), лекар и општественик, син на познатиот македонски трговец А. Робев. Роден 1878 г. во Охрид. Основно образование завршил во родниот Охрид, гимназија во Јанина. Студиите по медицина ги започнал во Атина, а дипломирал на Виенскиот универзитет каде и докторирал во 1842/43 г. Веднаш по завршувањето на универзитетот се посветил на медицината работејќи прво во Охрид, а потоа и во Битола. Работниот ден му траел од рано наутро до доцна навечер, лекувајќи бесплатно сиромаси, сираци, вдовици и др. македонски граѓани кои барале помош од него. Кога се повлекувал во својот кабинет, размислувал за мерките кои треба да се преземат за спречување на болестите и епидемиите кои масовно го уништувале народот. За тие мерки тој често разговарал и со претставниците на власта. К. Робев бил интелектуалец од висок ранг - поседувал богата библиотека со разновидни и ретки изда нија, солидно ги владеел - говорел и пишувал на италијански и германски јазик. Контактирал со видни странски патешественици и научни работници кои често го посетувале Охрид. Успешно и хумано ја вршел својата професионална работа, но не помалку бил вклучен и во општествено–политичката, односно преродбена дејност. Во Битола исто така д-р К. Робев бил активен и заедно со д-р Мишајков,

Robev, Konstantin (1818-1900), doctor and public figure, son of the famous Macedonian trader Robev. He was born in 1878 in Ohrid .He finished his primary school in Ohrid and high school in Janina He started his medical studies in Athens and graduated at the university in Vienna where he defended his doctor thesis in 1842/42. Immediately after his graduation he dedicated to the medicine working first in Ohrid then in Bitola. His working day started early in the morning and ended late at night, treating for free the poor orphans, widows and other Macedonian citizens who would ask for his help. When he would withdraw to his cabinet, he thought about the measures that should have been taken for prevention from the diseases and epidemics, which were a grave danger and kept destroying people. For those measures he talked frequently to the representatives of the Turkish authority. K. Robev was an intellectual of a high rank, who owned rich library with different and rare editions, a person who was extremely eloquent in Italian and German. He had contacts with important foreign trekkers and scientific workers who often visited Ohrid. He performed his human functions successfully, but at the same time he was included in the social-political and reformation activity. In Bitola. K.Robev was active and together with dr Misajkov and D.Robev and many other important citizens managed to get

со Д. Робев и многу др. видни граѓани издејствувале словенска богослужба во две цркви и отвориле народни – македонски училишта во градот. Познат бил по донаторство и доброволни прилози за сите акции што се преземале за реализирање на преродбенските дела. Така д-р Робев се здобил со голема доверба на битолчани кои на него гледале како на голем лекар, преродбеник, добротвор, а во исто време и непоколеблив општествено-политички деец за македонското дело. Посебен интерес пројавил за историјата на својот народ. Во книгите што биле најдени во неговата библиотека, постоеле интересни забелешки по одредени историски и национални прашања. Оставил и неколку ракописи на грчки јазик. Битолските граѓани го паметеле д-р Робев по грижата за здравјето, по бесплатните прегледи и лекувања, по неговата грижа во спречување и отстранување на заразните болести кои биле зачестени во негово време. Починал 1900 г. во Битола.

Slavic service in the churches and to open national Macedonian schools in the city. He was a famous donator and charity contributor for all actions that were taken for realization of the reformation works. So, dr Robev gained huge trust in Bitola's citizens, who saw him as a great doctor, reformator and at the same time inevitable social, political, activist for the Macedonian act. He showed special interest for the history of his people. In the books found in his library, there were interesting notes of certain historical and national questions. He left several manuscripts in Greek. Bitola 's citizens remembered Dr Robev for his concern of the health, free checking ups and treatments, his care for prevention and removal of the infectious diseases, which were very frequent in his time. He died 1900 in Bitola

РУСО
БЕНО – КОКИ
– револуционер –

RUSO
BENO – KOKI
– revolutionary –

Русо, Бено – Коки (1920–2006), македонски офицер, генерал-потполковник, првоборец, сведок и непосреден учесник на многу крупни историски настани од посебно значење за македонскиот народ и за еврејската етничка заедница во Македонија, двата народа на кои подеднакво им припаѓа и кои подеднакво го сметаат и почитуваат како свој. Минувајќи низ тешкото детство и раната младост, низ кои сам се пробивал и се челичел, израснал во напредна и нескротена револуционерна личност која оставила длабоки и трајни траги во победоносната НОБ и антифашистичка војна и во слободната изградба и одбрана на Република Македонија, во нејзиниот развој. До август 1942 г. дејствувал како секретар на Градскиот комитет на КП во Битола. Двапати бил апсен. Од август 1942 г. бил заменик-политички комесар на ПО „Јане Сандански“, а потоа борец во одредот „Дамјан Груев“. Учествовал во формирањето на Баталјонот „Мирче Ацев“, на Првата Македонско-косовска бригада и на Втората Македонска бригада. Учествовал и во Февруарскиот поход, тој голем испит и потврда за подготвеноста и решеноста да се истрае на вистинскиот пат. Ја извршувал и одговорната воена и партиска должност - политички комесар на 42. Дивизија. Со 15. Македонски корпус, како негов политички комесар, се борел во завршните

Ruso, Beno – Koki (1920–2006), Macedonian officer, general-lieutenant colonel, fighter witness and direct participant in many crucial historical events of special importance for the Macedonian people and for the Jewish ethnical community in Macedonia, the both peoples considered and respected him as their own. Passing through difficult childhood and early youth, always strolling alone, he strengthened his personality and grew up in a progressive and wild revolutionary person who left deep and permanent traces in the victorious NOB and the antifascist war and in the free renewal and defense of the Republic of Macedonia in its development course. He acted as a secretary of the City committee of KP in Bitola until August 1942 when he was arrested twice. From August 1942 he was deputy political commissar of PO “Jane Sandanski” and then fighter in the unit “Damjan Gruev”. He participated in the establishing of the battalion “Mirce Acev”, of the First Macedonian Kosovo brigade and the Second Macedonian brigade. He participated in the February expedition which was a great exam and confirmation for the readiness and determination of his personality to remain on the true path. He performed the responsible military and party duty-political commissar of 42nd division. With the 15th Macedonian corps as his political commissar, he fought in the final operations for liberation of Yugoslavia.

операции за ослободување на Југославија. Од бунтовен скоевски и партизански раководител, Бено Русо израснал во високодостоинствен македонски генерал во заедничката војска на здружените народи на Југославија - ЈНА. По Ослободувањето, бил еден од пионерите на изградбата на Територијалната одбрана. Извршувал одговорни должности во Скопската воена област, во Територијалната одбрана на Скопје, претседател на Сојузот на резервните воени старешини на РМ. За своите резултати и дострели како на воен така и на општествено - политички план носител е на повеќе воени и мирновременски одликувања.

From a rebellious and partisan leader, Beno Ruso grew up in a highly dignified Macedonian general in the joint army of the peoples of Yugoslavia JNA. After the liberation, he was one of the pioneers in the creation of the territory defense. He executed liable duty in Skopje's military region on the territory defense of Skopje - President of the Association of reserve military officers of RM. For his results and achievements in military field as well as in social political field he is recipient of many military and peace recognitions.

**СВ. АНГЕЛ
АГАТАНГЕЛ БИТОЛСКИ
– великомаченик –**

Св. Ангел (Агатангел) Битолски († 1750). Споменот за св. Ангел Битолски, за жал, денес е веќе сосема избришан од колективната меморија на битолчани. Од неговиот култ во Битола не се зачувани никакви траги. Меѓутоа, определени артефакти непобитно сведочат дека тој е историска реалност на Битола. Св. Ангел бил роден во Лерин, најверојатно во втората деценија на XVIII век. Во Битола дошол како младо момче и по кратко време во истиот град маченички умрел во 1750 г. Св. Ангел бил многу омилен од битолчани и тоа било повод да се именува „Св Ангел од Битола“, т.е. „Битолски“. Како значаен монашки духовен центар на македонскиот народ, манастирот „Зограф“ во XVIII век одржувал интензивни контакти со својата паства во Битола. Оттаму не чуди што името на св. Ангел Битолски во пишуваните извори за првпат се споменува во познатата *Зографска историја*. Во регистарот на светците што потекнуваат од Бугарија и Македонија, св. Ангел е спомнат како маченик кој пострадал во Битола. Малку подоцна, за св. Ангел Битолски поопширно ќе пишува како македонскиот монах од с. Банско, отец Паисиј Хилендарски (1722–1773). Во неговата *Историја словенобугарска* за првпат се дадени поконкретни житиски податоци за св. Ангел: „Во 1750 година, во Битола, кај што се наоѓа седиштето на турскиот и ма-

**ST ANGEL
AGATANGEL OF BITOLA
– martyr –**

St Angel (Agatangel) of Bitola (1750) Unfortunately, the memory of St Angel of Bitola today is completely erased from the collective memory of Bitola's citizens. From his cult in Bitola there are no traces but certain artifacts definitely testify that he is a historical reality of Bitola. St Angel was born in Lerin, most probably in the second decade of XVIII century. He arrived as a young boy in Bitola and after a while he died tortured in 1750 in the same city. St Angel was very favourite to Bitola's citizens and that is the reason why he was named St Angel of Bitola t.e Bitolski. Being an important monk-spiritual center of Macedonian people, the monastery Zograf in XVIII, kept intensive contacts with his worshipers in Bitola. That is why it is not strange that the name St Angel of Bitola in the written source for the first time is mentioned in the well known Zograf's history. In the register of the saints that came from Bulgaria and Macedonia, St Angel is mentioned as martyr who suffered in Bitola. A little bit later, it would be written by priest Paisij Hilendarski (1722-1773) for St Angel as Macedonian monk from v.Bansko. In his Slavic Bulgarian history for the first time more specific gospel data about St. Angel were given saying: „In 1750 in Bitola, the residence of the Turkish and Macedonian pasha, (The Turkish) tortured and cut off the head of a boy with a beautiful face and body because of his Christian religion. They tortured him a lot

кедонски паша. Многу го мачеа и го принудуваа да се откаже од Христа, но, тој, премудро и смело ја разобличувал нивната безбожна вера. Битолскиот владика запишал многу негови одговори и на грчки јазик го опишал неговото страдање. Името му било Ангел, од с. Лерин. Тоа житие ќе стане основен изворник за животот на св. Ангел, за сите подоцнежни составувачи на словенските *Месеџослови*. Св. Ангел ќе биде споменуван и во XIX и во XX век, во руските, бугарските и српските *Месеџослови*, но не редовно. За разлика од словенските, во грчките *Месеџослови*, св. Ангел не се споменува. Меѓутоа, еден исказ од краткото житие на св. Ангел, од отец Паисиј Хилендарски, сепак, дава простор за размислување дека постои некој грчки извор кој говори за неговата маченичка смрт. Тоа е исказот: „Од краткото житие се дознава дека пред извршувањето на смртната казна (отсекување на главата) меѓу св. Ангел и некој битолски муслиман бил воден жесток апологетски диспут. Во тој диспут св. Ангел „премудро и смело ја разобличувал“ безбожната вера на својот соговорник. Маченичката смрт на св. Ангел е показател за духовната атмосфера која владеела во градот Битола во овој период. Освен со светогорскиот манастир „Зограф“, Битола во овој период интензивно одржувала врски и со манастирот „Св. Јован Претеча“ во Слџе. Во 1930 г., во брошурата објавена во Битола по повод 100-годишнината од подигнувањето на битолската црква „Св. Димитриј“, авторот В. Арсиќ забележал: „Во оваа прилика треба да се потсетиме и на еден маченик за христијанската вера, чиј череп, затворен во метална кутија и денес се наоѓа пред иконата на Богородица на иконоста-

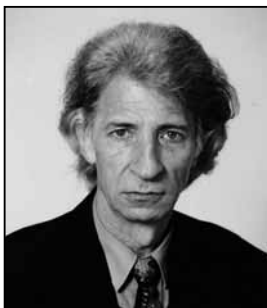
and forced him to give up Christ but, he too wise and courageous disclosed his faithless religion”. Bitola’s bishop registered many of his answers and in Greek described his suffering. His name was Angel from Lerin. That Gospel will be the basic source for St Angel’s life for all subsequent writers of Slavic” Moon gospels”. St Angel will be mentioned in XIX and XX century in Russian Bulgarian and Serbian “Moon gospel” but not constantly. Opposite the Slavic, in the Greek “Moon gospel”, st Angel was not mentioned. However, one statement from the short gospel of St Angel by father Paisij Hilendarski, leaves space for thinking that there is some Greek source which spoke for his tortured death. That is the statement from the short Gospel “it is known that before the execution of the death penalty (cutting off his head) there was a severe apologetic dispute between St Angel and some Bitola Muslims”. In that dispute St Angel too wise and courageous disclosed the faithless religion of his collocutor. The violent death of St Angel is presentation for the spiritual atmosphere which ruled in the city of Bitola in that period. Beside monastery “Zograf”, Bitola had intensive established relations with the monastery “St Jovan Preteca” in Slepce. In the brochure published in Bitola in 1930 on the occasion of 100 of raising of Bitola’s church St Dimitrija, the author V.Arsik noted: On this occasion we should remind on a martyr for the Christian religion whose sculpt closed in metal box today is in front of the icon of Virgin Mary of the church St Dimitrij iconostasis. On the silver plate on the box it said:” This holly sculpt belongs to the severely tortured Agatangel who in 1727 died as a martyr, because Agarjani had a custom during Bajram (three

сот во црквата Св. Димитриј. На сребрена плочка аплицирана врз кутијата, пишува: „Овој свет череп е на многумачениот Агатангел, кој во 1727 г. умре маченички, зашто Агарјаните (се мисли на Турците) имале обичај за време на Бајрам (три дена) насила да ги потурчуваат христијаните, а оние што не сакале да се потурчат да ги убиваат“. Бидејќи Агатангел не можел тоа да го трпи, заминал во Цариград и со Божја помош успеал да издејствува ферман од султанот. Бидејќи Турците по ова не можеле повеќе да го гледаат Агатангела и го убиле. Овој череп во кутија е ставен од пелагонискиот митрополит Григориј на 27 февруари 1827 година.

days) to Islamize the Christians by force and to kill those who had opposed . As Agatangel could not stand that left to Carigrad and with God's will and God's help managed to gain a document from the Sultan. The Turks could not take this any longer so they killed him. This sculpt is put in the box on 27 February 1827 by the metropolitan Grigorij of Pelagonija.

**СИЛЈАНОВСКИ
СИМЕОН**

– ликовен уметник –

**SILJANOVSKI
SIMEON**

– artist –

Силјановски, Симеон (1942), значаен ликовен уметник кој со своите самостојни изложби и дела ја презентира битолската ликовна култура во РМ и низ светот, познат и признат академски сликар. Роден е 1942 г. во с. Смилево - Демирхисарско, дипломирал на Факултетот за ликовна уметност во Белград (СР Србија), отсек сликарство, добивајќи се со звањето академски сликар. Бил средношколски, а после и универзитетски професор. Има поставувано самостојни изложби на ликовни дела во Битола (повеќепати), во Скопје, Охрид, Куманово, Штип и др. македонски градови, во Белград, Зрењанин, Загреб, Сараево, во Брисел, Париз, Стокхолм, Чикаго, Аспен, Денвер, Вел, Магдебург ... Негови ликовни креации се работени во повеќе стилско-ликовни ориентации: од импресионизам, метафизичка димензија, кубизам, експресионизам до комбинација на апстрактни и кубистички форми. Покрај техниките: пастел, масло, графика, акварел и комбинирана техника, тој работи и мозаици кои се наоѓаат во јавни објекти во Битола и Скопје. Добитник е на повеќе награди и јавни признанија. Негови дела се наоѓаат во голем број македонски и светски галерии. Застапен е во повеќе анталогиски прикази на светското сликарство.

Siljanovski, Simeon (1942), important artist who with his independent exhibitions and works presents Bitola's artistic culture in RM and around the world, well-known and recognized academic painter. He was born in 1942 in v.Smilevo, Demir Hisar. He graduated at the Faculty of Art in Belgrade (SR Serbia) department painting. He started as high school teacher and afterwards faculty professor of the course Art education with methodology. He has set independent exhibitions of his own works in Bitola (many times) in Skopje, Ohrid, Kumanovo, Stip and other Macedonian cities, Belgrade, Zrenjanin, Zagreb, Sarajevo Brussels Paris, Stockholm, Chicago, Aspen, Denver, Vel Magdeburg. His art creations are done in many style artistic orientations: impressionism, metaphysic dimension, cubism, expressionism with combination of abstract and cubist forms. Beside the techniques: pastel, oil, graphics aquarelle and combined techniques he worked on mosaics which are found on public objects in Bitola and Skopje. He is recipient of many awards and public recognitions His works are found in large number of Macedonian and world galleries

He is present in many anthological representation of the world painting

**СТЕРЈОВСКИ
АЛЕКСАНДАР**
– научен работник –

**STERJOVSKI
ALEKSANDAR**
– scientific worker –

Стерјовски, Александар (1933), професор, научен работник од областа на историјата на македонската литература и историјата на Битола. Роден 1933 во Битола. Дипломирал и докторирал на Скопскиот универзитет. Предавал на Педагошката академија и Педагошкиот факултет во Битола. Бил визитинг-професор и учествувал на повеќе научни средби во земјата и во странство. Има објавено стотина статии од областа на фолклорот, етнологијата, историјата на македонската литература и историјата на Битола. Со две изданија се задржал на македонската фолклорна традиција - „Последниот охридски гуслар“ (1994) и „Македонските слепи гуслари“ (1999). Со последната се потврди дека Битола уште од најрани времиња била фолклорен центар и јадро од каде произлегле најголем број слепи гуслари на Балканот. Стерјовски бил носител и на научниот проект „Печатарството и издаваштвото во Битола“ (три тома, 1998-1999). Подолго време работи на „Битолскојто десеткнижие“, од кого се објавени „Битола-Руската колонија“ (2003) и „Битола-Каријатиди на театарот“ (2004), а чекаат на ред: „Битола-Реката Драгор“, „Битола-Музички традиции“ и „Битола-Несреќи“. Главен уредник бил и на сп. „Училиш“, Организатор и постојан учесник е во традиционалната јавна трибина „Битола низ вековите“.

Sterjovski, Aleksandar (1933), professor, scientific worker on the field of the history of Macedonian literature and history of Bitola. He was born in Bitola. He graduated and he defended his doctor's thesis at the University in Skopje. He taught at the Pedagogical academy and Pedagogical faculty in Bitola. He was visiting professor and participated at many scientific meetings in the country and abroad. He has published hundreds of articles on the field of folklore, ethnology, history of Macedonian literature and history of Bitola. Two monographs "Brusnik" 1992 and "Velusina" 2001, he dedicated to two Bitola's villages and with the other two "The last Ohrid string player" 1994 and "Macedonian blind string players" 1999 he kept the Macedonian folklore tradition. With the last one it was confirmed that Bitola since the earliest period was a folklore center and center where the largest number of blind string players came from on the Balkans. Sterjovski was the holder of the scientific project "Printing and the publishing in Bitola" (three volumes 1998-1999) where he included 27, almost exclusively Bitola's scientific staff and potentials. He has worked for a long period on "Bitola ten books" and he has published "Bitola - Russian colony" 2003 and "Bitola - Karijatidi of the theatre" 2004. There are about to be published "Bitola- The river Dragor", Bitola- music traditions and Bitola -accidents". He was the editor in chief of the magazine "Teacher" Organizer and constant participant of the traditional public tribune "Bitola through the centuries".

**СТЕФАН Г. Г.
АРХИЕПИСКОП
ОХРИДСКИ И МАКЕДОНСКИ**
– архиепископ –

**STEFAN
ARCHBISHOP OF OHRID
AND MACEDONIA**
– archbishop –

Г. Г. Стефан, Архиепископ Охридски и Македонски, роден 1955 г. во с. Добрушево – Битолско. Крстеното име му е Стојан Велјановски. Есента 1969 г. се запишал во Македонската Православна Богословија „Св. Климент Охридски“ во Скопје и 1974 г. со успех ја завршил. Потоа заминал на Белградскиот православен факултет. По дипломирањето на Факултетот, во 1979 г., Светиот архиерејски Синод на МПЦ го поставил за професор во Македонската православна богословија „Св. Климент Охридски“ во Скопје, а веќе идната година бил испратен на постдипломски студии на Екуменско-патролошкиот институт „Свети Николај“ во Бари - Италија, на кој магистрирал во 1982 година. По враќањето од Италија бил поставен за предавач на Православниот богословски факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, по предметите Свето Писмо на Стариот Завет и Патрологија, должност од која е избран за архиереј на Македонската православна црква. Замонашен е на 03 јули 1986 г. во манастирот „Св. Наум Охридски Чудотворец“ во Охрид, а хиротонисан за епископ на 12 јули 1986 г. во храмот „Свети Димитриј“ во Скопје како митрополит Злетовско-струмички, а кратко потоа именуван за Митрополит на Брегалничката епархија. Од наредните години тој работел како професор на Православниот богословски

Stefan, Archbishop of Ohrid and Macedonia. He was born in v. Dobrusevo Bitola in 1955. His Christian name is Stojan Veljanovski. In the autumn 1969 he registered at the Macedonian Orthodox Religious school “St Clement Ohridski” in Skopje and in 1974 he successfully finished it. Then he registered at the Orthodox Faculty in Belgrade. After the graduation in 1979 the Holy Archbishop synod of MPC appointed him for a teacher at the Macedonian Orthodox Religious School “St Clement Ohridski in Skopje and the following year he was sent to post graduate studies at the Ecumenical- Patrological Institute “Saint Nikolaj” in Bari, Italy. After his return from Italy, he was a lecturer at the Orthodox Religious Faculty “St Clement Ohridski” in Skopje, on the course Holy Bible Old and New testament and Patrology, duty from which he was elected for archbishop of the Macedonian Orthodox church. He joined the monk's order on 03.july 1986 at the monastery “St Naum Ohridski Miracle man” in Ohrid and he was ordained for archbishop on 12 July 1986 at the church “Saint Dimitrij” in Skopje as metropolitan of Zletovo and Strumica and shortly renamed for a metropolitan of Bregalnica eparchy. Next, he worked as a professor at the Orthodox Religious faculty in Skopje he was editor in chief of the newspaper “Church life” and performed the function dean of the Macedonian Orthodox Religious School “St

Факултет во Скопје, бил главен уредник на весникот „Црковен живот“ и ја вршел функцијата декан на Македонската православна богословија „Св.Климент Охридски“ во Драчево – Скопје, во периодот 1991-1999 г. и портпарол на Светиот Архиепископски Синод. На Црковно-народниот Собор, одржан на 9.10.1999 г., во Соборниот храм на древната Охридска Архиепископија „Света Софија“ во Охрид, бил избран, а на 10.10. 1999 г. востолечен како петти поглавар на МПЦ и оттогаш тој ја врши должноста архиепископ Охридски и Македонски, а истовремено е и надлежен архиепископ на Скопската православна епархија.

Clement Ohridski” in Dracevo, Skopje in the period from 1991-1999 and spokesman of the Holy Archbishop synod. At The Church National Synod held on 9.10.1999 at the Synod church of the Ancient Archbishopric of Ohrid “Saint Sofia” in Ohrid on 10.10.1999 he was ordained as the fifth archbishop (Head) of MPC and since then he performed the post archbishop of Ohrid and Macedonia and the same time archpriest of Skopje Orthodox eparchy.

СТЕФАНОВСКИ
АЦО
– актер –

STEFANOVSKI
ACO
– actor –

Стефановски, Ацо (1922–1985), првиот македонски Хамлет, несомнено еден од најретките артистички индивидуи со специфичен актерски сензибилитет и богат творечки потенцијал. Поминувајќи го сиот свој работен век на „штитите што живот значат“ одиграл 250 улоги, главно водечки.

Роден во Битола 1922 г. Основно и средно образование завршил во Битола. Професионалниот ангажман како актер го започнува со самото формирање на Народниот театар од Битола во 1944 г. Поминувајќи ги сите 40 години од својата актерска дејност во овој театар беше незаменлив столб во артистичкиот ансамбл, кој му обезбедуваше високо креативно рамниште. Со силата на својот изворен талент, со својот специфичен актерски сензибилитет, моќта за убави уметнички трансформации, беше и остана синоним на истраен театарски деец. Иако во 1983 г. се пензионира, сеуште беше еден од најангажираните актери во битолскиот театар.

Од големиот опус на одиграни улоги на овој врвен актер треба да се издвојат насловните ликови во „Хамлет“ од В. Шекспир (1966), „Цар Едип“ од Софокле (1967), „Скуп“ од М. Држиќ (1958), „Вујко Вања“ А. П. Чехов (1972), главните ликови на Митке во „Коштинана“ од Б. Станковиќ (1969), Аци Трајко во „Бегалка“ од В. Иљоски (1972), Сатин во „На днојо“ од

Stefanovski, Aco (1922-1985), the first Macedonian Hamlet definitely one of the rare artistic individuals with specific sensibility and rich creational potential. He passed his all working century on the lure of the footlights. He acted 250 roles mainly leading roles.

He was born in Bitola in 1922. He finished primary and secondary education in Bitola. His professional engagement started with the formation of Bitola National Theatre in 1944. He passed all 40 years with his playing activity in this theatre, his place was irreplaceable pile in the artistic assembly which secured him highly creational position. With the force of his specific acting sensibility, the power of beautiful artistic transformations, he was and remained a synonym of everlasting theatre activist. Although in 1983 he retired, he was still engaged actor in Bitola theatre. From the large opus of acted roles of this remarkable actor the leading roles should be emphasized: “Hamlet” by W.Shakespeare (1966) “Czar Edip” by Sophocles (1967), “Meeting” by M. Drzik (1958), “Uncle Vanja” A.P.Cehov (1972) main roles of Mitke “Kostana” by B.Stankovik(1969), Hadji Trajko in “Runaway bride” by V.Iljoski(1972), Satin “At the bottom” by M Gorki (1966) Father in “On foot” by S Mrozek (1982) Dr Fausner “The devil at the Faculty of philosophy” by I Bresan (1983) Ilija Cvorovik in Balkan spy” by D.Kovacevik (1983), Maksimilijan

М. Горки (1966), Таткото во „Пеи“ од С. Мрожек (1982), Д-р Фауснер во „Найнемаго на Филозофскиот факултет“ од И. Брешан (1983), Илија Чворовиќ во „Балкански штион“ од Д. Ковачевиќ (1983), Максимилијан во „Разбојници“ од Ф. Шилер (1967), Борис Попов во „Девејштин бран“ од Никола Ј. Вайцаров (1972), Герлах во „Заточениците од Алтона“ од Ж. П. Сартр (1964), Тор во „Тојови“ од Еркени, и Алфиер во „Поглед од мостот“ (1962) и Ломен во „Смртта на трговскиот пати-ник“ од А. Милер (1969), Фезлиев во „Цр-нила“ од К. Чашуле (1975) и др.

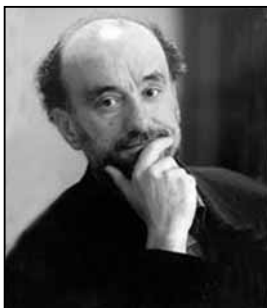
Како режисер поставил повеќе прет-стави, меѓу кои попознати: „Чорбаџи Те-одос“, „Протекција“, „Мртвите не плаќаат данок“ и др.

Награди: Наградата на Владата на НРМ (1950), „11 Октомври“ за животно дело (1979), „Стерија“, „Златен венец“ на МЕС Сараево, актер на годината на ре-вијата „Екран“ (1983), Награда на Здруже-нието на драмските уметници на Македо-нија, наградата „4-ти Ноември“ (двапати), повеќе признанија на Театарските игри „Војдан Чернодрински“ во Прилеп.

in “Outlaws” by F.Siler (1967) Boris Popov in “The ninth wave” by Nikola J Vapcarov (1972), Gerlah “Prisoners of Altona” by Z P.Sartr (1964), Tor “Volumes “ by Erkeni and Alfier “View from the bridge”(1962), Lom- en in “The death of the trader” by A .Miler (1969) Fezlkiev “Mourning” by K.Casule (1975) and others. As a director he set many performances among which the most famous are “Master Teodos” “Discrimnation”, “Dead people don’t pay tax”

Awards:The award of the Govern- ment of NRM (1950), 11th October for life achievemnt (1979), Sterija’s golden wreath of MES Sarajevo, actor of the year by the review Ekran (1983) the award of the Association of the artists of Macedonia, 4th November (twice) many recognitions for theatre plays “Vojdan Cernodrinski in Prilep.

**СТЕФАНОВСКИ
ГОРАН**
– писател –

**STEFANOVSKI
GORAN**
– writer –

Стефановски, Горан (1952), академик, плоден и атрактивен драмски автор. Роден 1952 г. во Битола во уметничко семејство. Завршил студии по англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет во Скопје. Дипломирал во 1974 г. со награда за најдобар студент во генерацијата. Студирал и драматургија на театарската академија на Универзитетот во Белград (1972-1973). Во периодот 1975-1977 г. бил на постдипломски студии на Универзитетот во Белград - на Филолошки факултет, книжни студии. Во 1979 г. ја одбранил магистерската теза. Од 1974 до 1977 г. работел како драматург во Драмската редакција на ТВ Скопје (драматуршка работа на ТВ сценарија, уредување и адаптација на бројни драми, работа во продукција и пост-продукција, а од 1978 до 1986 г. како асистент по англиска книжевност на Филолошкиот факултет во Скопје. Од 1986 до 1998 г. бил редовен професор по драматургија на Факултетот за драмска уметност во Скопје (работа на полето на креативното пишување и студии на драмските теории и модели).

Академската година 1979-1980 ја поминал на Универзитетот во Манчестер, Велика Британија, работејќи на докторска дисертација за современата англиска драма и Едвард Бонд. Есента 1984 г. во Ајова Сити, САД, бил гостин на Меѓународната писателска програма. Летниот

Stefanovski, Goran (1952), academician, fertile and attractive play writer. He was born in 1952 in Bitola, in artistic family. He graduated on English language and literature at The Faculty of Philology in Skopje. He graduated in 1974 with testimonial for the best student of the generation. He studied drama at the Theatre Academy at the University in Belgrade (1972-1973). In the period from 1975 to 1977 he was on post graduate studies at the University in Belgrade, at the Faculty of Philology, literature studies. In 1979 he defended his magistrate thesis. From 1974-1977 he worked as dramatist at the Drama editorship of TV Skopje (drama work of TV scripts, edition and adaptation of numerous drama works in production and post production and from 1978 to 1986 he was an assistant of English Literature at the Faculty of Philology in Skopje. From 1986 to 1998 he was full time professor at the Faculty of art in Skopje (worked on the field of creative writing and studies of drama theories and models). In the Academic year 1979-1980 he passed to the University in Manchester, Great Britain, where he had his doctorate thesis for the modern English drama and Edward Bond. In the autumn 1984, he was a guest at the International writer's program in Iowa, City USA. In the summer semester in 1990 he passed to USA with the Fulbright scholarship as promoted artist and he taught drama at the Department of Theatre at the

семестар во 1990 г. го минал во САД на Фулбрајтова стипендија како истакнат уметник. Таму предавал драматургија на Одделот за театар на Универзитетот Браун во Провиденс, Роуд Ајленд. Држел предавања за драма и на универзитетите Харвард во Бостон, Калифорнија во Лос Анџелес и Мизури во Канзас Сити. Во периодот 1998-2000 бил визитинг професор по драматургија на Драмскиот институт во Стокхолм, Шведска, а од 2000 г. е хонорарен професор по драматургија на Универзитетот во Кент и на Крајст Черч колеџот во Кентербери.

Во орбитата на сеопштиот интерес се пробива со драмата „Диво месо“ (1979)- за прв пат е изведена на сцената на Драмскиот театар во Скопје декември 1979 г.

По „Диво месо“ следеа: „Лет во место“ (театарска фреска), 1981, „Хи-фи“ (театарска мутација), 1982, „Дупло дно“ (театарска пасија во три става со кода), 1983, „Бушава азбука“ (ТВ серија во 31 епизода), 1985, „Тетовирани души“ (театарска пиеса), 1985, „Црна дупка“ (театарска пиеса), 1988, „Лонг плеј“ (рокенрол мистерија), 1988, „Кула вавилонска“ (театарска пиеса), 1990, „Сараево“ (приказни од еден град), 1993, 1995, „Баханалии“, 1996, „Казабланка“, 1998, „Сите сме луѓе“, 1998, „Приказни од еден град“, 1999, „Хотел Европа“ (сценарио за мултимедијален проект), 2000 итн.

Г. Стефановски е добитник на бројни награди меѓу кои се и највисоката награда на РМ „11 Октомври“ (1980), Стериина награда два пати (1980 и 1988) за најдобри текстови на драмите „Диво месо“ и „Црна дупка“ и републичката награда „Војдан Чернотрински“ - шест пати.

university Braun in Providence, Road Island. He had tutorials of drama at the University Harvard, nearby Boston, California, Los Angeles and Missouri, Kansas city. In the period from 1998-2000 he was visiting professor of drama at the Drama institute in Stockholm, Sweden and from 2000 he is a part time professor of drama at the University in Kent and Christ Church college at Canterbury. In the orbit of the general interest he became famous with the play “Wild meat”(1979) for first time performed at the scene of the Drama theatre in Skopje, December 1979. After “Wild meat” there followed “Flight on the same place” (theatre icon) 1981, “Hi- Fi” (theatre mutation) 1982, “Double bottom” (theatre passion in three acts with codes) 1983, “Fuzzy alphabet” (TV serial in 31 episodes) 1985, “Tattoo souls” (theatre play let) 1988, “Long play”(rock’ n roll mystery)1988, “Tower of Babel” (theatre play let) 1990, Sarajevo (stories of a city) 1993, “The old man with the stone around his neck” 1994, “Now it’s the time (farce) 1995, “Bacchanalia” 1996 “Casablanca” 1998, “We are all people” 1998, “Stories of a city” 1999, “Hotel Europe” (script for multimedia project) 2000 etc. G.Stefanovski is recipient of numerous awards among which the most valuable is the award of RM 11th October(1980), Sterja’s award ,twice (1980 and 1988) for best texts of the plays “Wild meat” and “Black hole” and “Vojdan Cernodrinski” 6 times for the best text.

СТЕФАНОВСКИ
ДИМЧЕ
– актер –

STEFANOVSKI
DIMCE
– actor –

Стефановски, Димче (1921–1978), актер кој што живееше од актерската уметност и за актерската уметност, без која не можеше да го замисли своето постоење. Препознатлив на поширокиот аудиториум по креирањето на своите карактерни ликови и режиски постановки.

Роден 1921 г. во Битола. Првите чекори на штиците што живот значат ги направил во полупрофесионалниот театар „Добро поле“. По ослободувањето е еден од основоположниците за формирањето на Народниот театар во Битола, каде бил актер, режисер и директор. Неговиот актерски опус брои над 150 улоги. Настапувајќи во дела од најразлични жанрови, од домашната и странската драматургија, креираше ликови, потврдувајќи го на тој начин својот мошне широк дијапазон, докажувајќи дека е актер кој е способен да се справи со сите предизвици, театарски естетики, трагања.

Во богатиот спектар на ликови секако спаѓаат ликот на Јеротие во „Сомнително лице“ од Б. Нушиќ (1947), Аџи Трајко во „Бегалка“ од В. Иљоски (1947), Херберт Бојтлер во „Физичари“ од Ф. Диренмајт (1962), Жорж Дивал во „Дамата со камелии“ од А. Дима-синој (1963), Агатон во „Ужасена фамилија“ од Б. Нушиќ (1964), Тартиф во „Тартиф“ од Ж. Б. Молиер (1965), Полониј во „Хамлет“ од В. Шекспир (1966), Докторот во „Свадбата на

Stefanovski, Dimce (1921-1978), actor who lived from the art and for the art without which he could not imagine his existence. He was recognizable to the wider auditorium by the creation of his characters and direction performances. He was born in Bitola in 1921. His first steps on the lure of the footlights, he made in the amateur theatre “Good field”. After the liberation he is one of the founders of the Bitola National theatre where he was an actor, director and manger. His actor opus counts over 150 roles. He acted in works of different genres from national and foreign drama, he created characters confirming in that way, that he had very wide diapason and that he is capable to deal with all challenges ,theatre esthetics and research. In his rich opus of characters which definitely have to be mentioned are: Jerotie “Suspicious person” by B.Nusik (1947), Hadji Trajko “Runaway bride” by V.Iljoski (1947) Herbert Bojtler “Physicians” by F.Direnmat (1962) Gorge Dival “The Lady with camellia” by A.Dimasinot (1963) Agaton “The Grieved family” by B.Nusik (1964), Tartif “Tartif” by G.B.Molier (1965) Polonius “Hamlet” by W Shakespeare (1966) The doctor in “The wedding of Mara” by V.Kostov (1976) his last role.Taking into consideration the direction, the number is over 40 made directions which put this drama artist in the position of an unusual, active, dynamic and fertile theatre creator. Under his stick there

Мара“ од В. Косиџов (1976) - неговата последна улога.

Во поглед на режијата, бројката од над 40 остварени режии, го стави овој драмски уметник во позиција на необично активен, динамичен и плоден театарски творец. Под неговата палка доживеаја повеќе праизведби на дела од македонски автори: „Кузман Капидан“ (1954) и „Окрвавен камен“ од В. Иљоски (1968), „Ивац“ (1959) и „Владимир и Косара“ од С. Таневски (1968). Список на остварените режии на овој деец е долг „Македонска крвава свадба“ од В. Чернодрински (1953), „Антица“ од Р. Крле (1950), „Чорбади Теодос“ (1946 и 1962) „Антица“ од В. Иљоски (1947, 1964 и 1972), „Чекор до есента“ од Т. Арсовски (1969), „Ревизор“ од Н. В. Гогољ (1969) и др.

Добитник е на Наградата на Владата на НРМ (1950), наградата „4-ти Ноември“ (трипати), наградата за режија на претставата „Чекор до есента“ од Т. Арсовски на театарските игри „Војдан Чернодрински“ во 1969 година.

have been repeated a lot of performances of works by Macedonian authors“ Captain Kuzman” (1954) “The bloody stone” by V.Iljoski (1968) “Ivac” (1959) and “Vladimir and Kosara” by S.Tanveski (1968). The list of the made directions of this activist is long; The Macedonian Bloody Wedding” (1953) by V. Cernodrinski, “Antica” by R.Krle (1950) “Hadji Teodos” (1946 and 1962) “Antica” by V.Iljoski (1947,1964 and 1972), “Step to the autumn” by T.Arsovski (1969), “Reviser” by N.B.Gogolj (1969) and others. He was recipient of the award of the Government of NRM (1950), 4th November (three times), the award for direction of the performance “Step to the autumn” by T.Arsovski at the theatre plays “Vojdan Cernodrinski” in 1969 .

**СТЕФАНОВСКИ
ИЉКО**
– актер –

**STEFANOVSKI
ILJKO**
– actor –

Стефановски, Иљко (1952), актер кој од претстава во претстава зрееше и ја покажуваше својата сигурност, пластичност и фина изнијасираност во сценското движење.

Роден 1952 г. во Битола. Основно и средно образование заврши во Битола. Дипломира на ФДУ во Скопје на отсекот за актерска игра. Неговите почетоци на сцената на Народниот театар од Битола датираат уште од раната младост статирајќи во голем број на претстави, а како член на Младинската сцена креираше носечки улоги и го надградуваше својот талент. По дипломирањето во 1976 г. станува член на драмскиот ансамбал во Народниот театар од Битола. Со смената на генерациите завзема едно од водечките места во ансамблот. Неговиот талент ќе дојде до израз во улогата на немиот Младоженец во „Свадбата на Мара“ имајќи тешка задача да креира лик без текст со длабока трагична човечка судбина. Сепак како негова најуспешна креација ќе се памети по ликот на Јон во „Пиреј“ која ја одигра во еден здив и во која внесе многу потресни моменти, што резултираше со специјална награда на тетарските игри „Војдан Чернотрински“ во Прилеп.

Неговиот талент блескаше креирајќи ги ликовите на Младоженецот во „Свадбата на Мара“ од В. Косиов (1976), Фра Тимотео во „Мандрагола“ од Н. Макијаве-

Stefanovski, Iljko (1952), actor who from a performance to a performance grew and showed his certainty, plasticity and fine nuance in the scene movement. He was born in Bitola in 1952. He finished primary and secondary education in Bitola and then he graduated at FDU in Skopje at the department of actor play. His beginnings on the scene of the National theatre from Bitola date ever since his early childhood, playing in large number of performances as a member of the Youth Scene, he created leading roles and in that way he

Awarded his talent. After his graduation in 1976 he became a member of the drama assembly at the Bitola National theatre. With the generation change, he took one of the leading places in the assembly. His talent was expressed in the role of the silent Bridegroom in “The Wedding of Mara” having difficult assignment to create a character without text with deep tragic human destiny. However, his most successful creation that will be remembered is the character of Jon in “Wheat - grass” which he acted in one breath and with a lot of stressful moments, which resulted with special award at the theatre plays “Vojdan Cernodrinski” in Prilep. His talent definitely glow with the characters of the bridegroom in “The Wedding of Mara” by V. Kostov (1976), Fra Timoteo in “Mandrgola” by N. Machiavelli (1980), Jon in “Wheat-grass” by Petre M Andreevski

ли (1980), Јон во „Пиреј“ од Пејре М. Андриевски (1982), Ефто во „Леј во месџо“ од Г. Стефановски (1984), Оберон во „Сон на летнајќа ноќ“ од В. Шекспир (1984), Јеврем Прокиќ во „Народен играч“ од Б. Нушиќ (1984), Лопахин во „Вишнова градина“ од А. П. Чехов (1988), Фалстаф во „Вечерва - Фалстаф“ од В. Шекспир и Р. Богдановски (1992), Тоби Ждригало во „Дванаесетта ноќ“ од В. Шекспир (1993), Аци Трајко во „Бегалка“ од В. Иљоски (1995), Поцо во „Чекајќи го Годо“ од С. Бекет (1998) и др.

За својата креативност во градењето на ликовите награден е со наградите „11 Октомври“ за животно дело (2006), „Вojдан Чернодрински“ (три пати), „4-ти Ноември“. Одреден период ја врши и функцијата на селектор на драмската програма на „Охридско лето“. Застапен со епизодни улоги во проекти од филмската продукција.

(1982) Efto in “Flight on the same place” by G.Stefanovski (1984), Oberon “Midsummer night dream” by W.Shakespeare (1984), Jevrem Prokik in “Member of parliament” by B.Nusik (1984) Lopahin in “Cherry garden” by A.P.Cehov(1988) Falstaff in “Tonight Falstaff” (1992) Toby the burp in “The twelfth night” by W.Shakespeare (1993) Hadji Trajko in “Runaway bride” by V.Iljoski (1995) Poco in “Waiting for Godo” by S.Bekem (1998) and others. For his creativity in building of the characters he was honored with the awards: 11th October for life achievement 2006, “Vojdan Cernodrinski” (three times) 4th November. For a certain period he performed the function of a selector of drama program at Ohrid Summer Festival. He is present with serial roles in projects of the film production.

**СТЕФАНОВСКИ
СТЕВЧЕ**
– спортист –

**STEFANOVSKI
STEVCE**
– sportsman –

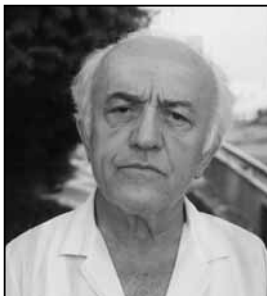
Стефановски, Стевче (1959), дипломиран правник, селектор, ракометар и голман. Основно, средно образование и Правен факултет завршил во својот роден град Битола. Љубовта кон ракометот датира од неговото најрано детство и од 1973 до 1985 г. е играч во РК „Пелистер“ Битола, во втората југословенска лига и првата југословенска лига. Од 1985 до 1986 г. бил играч во РК „Тутунски комбинат“ Прилеп, кога е освоено третото место во втората Југословенска лига. Од 1986 до 1988 г. бил голман во РК „Борец“ во Велес, освоено трето место во втора Југословенска лига, прогласен за најдобар голман во втората југословенска лига - ЈУГ и награда за спортист на град Велес. Од 1988 до 1989 г. во РК „Ловкен“ Цетиње, Црна Гора, освоено полуфинале на Куп на Југославија и 4 место и Плеј - ОФФ на Југославија. Од 1989 - 1998 бил ангажиран како голман во РК „Пелистер“ Битола, со освоено финале на КУП на Југославија и во 1990 г. прогласен за петти голман во Југославија. Во РМ е прогласен 4 пати шампион на РМ, 3 пати победник на КУП на Македонија. Во 1995 г. полуфинале на КУП на национални КУП победници на Европа (Лемго - Германија), четврт финале на КУП на ЕХФ (Флензбург - Германија). За Македонската репрезентација - од нејзиното формирање во Битола во 1992 г. односно од првиот официјален

Stefanovski, Stevce (1959), graduated lawyer, selector, handball player and goal keeper. He finished his primary, secondary education and the Faculty of law in his native city Bitola. His love to the handball comes from his earliest childhood. From 1973 to 1985 he is a player of RK “Pelister” Bitola in the second Yugoslav and first Yugoslav league. From 1985 to 1986 he was a player at RK “Tutunski kombinat” Prilep when they won the third place in the second Yugoslav league. From 1986 to 1988 he was goal keeper in RK “Borec” in Veles. They won the third place in the second Yugoslav league and he was proclaimed for the best goal keeper in the second Yugoslav league JUG and he got the award for the sportsman of the city of Veles. From 1988 to 1989 he played in RK “Lovken” Cetinje, Montenegro, they won semi final of the Cup of Yugoslavia and 4th place and play off of Yugoslavia. From 1989 to 1998 he was a goal keeper in RK “Pelister” Bitola with won final of the Cup of Yugoslavia and in 1990 he was proclaimed for the fifth goal keeper in Yugoslavia. He was proclaimed 4 times champion of RM, 3 times winner of the Cup of Macedonia. In 1995 semi final of the Cup of National Cup Champions of Europe (Lemgo Germany) quarter final of the cup of IHF (Ellensburg Germany) He had about 100 played matches for the Macedonian representation from its formation in Bitola in 1992 that is the first official

меѓународен натпревар (турнир во Орадеа - Романија) сè до 1998г., има околу 100 настапи. Учесник на Европското ракометно првенство во Италија во 1998 (единствено учество на Европски првенства на Репрезентацијата на Македонија до сега). Бил тренер на РК „Пелистер“ Битола. Ангажиран како селектор на РМ од август 1998 до декември 1999 г. Квалификации за Светското првенство во Египет, турнир во Хрватска, Пула 1999, турнир во Тунис 1999, учество на Светското првенство во Каиро, Египет 1999 г. и Бараж натпревар со Исланд за ЕП 2000 г. Има интернационална тренерска кариера во Катар (2000-2001). Од 2001 - 2002 г. е тренер на РК „Пелистер“, освоено финале на Челенџ КУП на Европа (Скјерн - Данска) прво финале на машка ракометна екипа и сеуште единствено. Финале на Плеј - ОФФ на Македонија и финале на КУП на Македонија. Има добиено многу награди. Избран четири пати во десетте најдобри спортисти на град Битола, во 1995 г. избран е за најдобар спортист на град Битола, избран во десетте најдобри спортисти во РМ, во 1995 г. најдобар голман во втората југословенска лига - ЈУГ 1998, неколкупати прогласуван за најдобар голман на РМ. Има добиено златна плакета од Ракометната федерација на Македонија и златна плакета од РК „Рајан Спорт Клуб“ Катар од Катар.

international match (touring in Oradea Romania) until 1998. He was a participant at the European Handball Championship in Italy in 1998 (the only participation at European championships of the representation of Macedonia so far), coach of RK "Pelister" Bitola. Engaged as a selector of RM from August 1998 until December 1999. Qualifications for the world championship in Egypt, touring in Croatia, Pula 1999, touring in Tunis 1999, participation at the World championship Egypt 1999 and Barrage match with Iceland for EP 2000. He had international coach career in Katar (2000-2001). From 2001-2002 coach of RK "Pelister", won final of the Challenge Cup of Europe (Skjern Denmark) first final of a male handball team and still the only one. Final of the play off of Macedonia and final of the Cup of Macedonia He has won many awards. He was elected four times among the ten best sportsman of the city of Bitola, in 1995 he was elected for the best sportsman of the city of Bitola, elected among the ten best sportsman of Macedonia, in 1995 the best goal keeper in the second Yugoslav league JUG 1998 several times proclaimed for the best goal keeper of RM. He won golden certificate of honor by the Handball Federation of Macedonia and golden certificate of honor of RK Ryan sport Club Katar from Katar.

СТОЈКОВСКИ
ПЕТАР – БАБЕЦ
– актер –

STOJKOVSKI
PETAR – BABEC
– actor –

Стојковски, Петар – Бабец (1931), актер со неисцрпна енергија, со неверојатна дарба во секој момент да направи комичен ефект и да ја насмее публиката до солзи. Со своето студиозно навлегување кон креацијата на секој доделен лик, тој успешно ја пронаоѓа потребната мера да изгради лик што ќе ги носи карактеристиките на една целосна заокруженост и психолошка расчленетост.

Роден 1931 г. во Битола. Основното и средното образование го завршил во Битола. Професионалниот ангажман, како актер во Народниот театар – Битола, го започнува во 1953 година, па сè до 1993 кога заминува во пензија. Четири децении на битолската публика дарува, свежа, полетна и инспиративна игра особено во делата со комедиографски жанр.

Негови позначајни актерски креации се несомнено насловните ролји во „Вук Бубало“ од Чопик (1962) и „Швејк во Втората светска војна“ од Б. Брехт (1965). Со огромен жар и темпераментна игра доаѓа до израз во претставата „Патувачкиот театар на Шопаловиќ“ од Љ. Симовиќ (1986), каде ја толкува насловната улога. Со значајна богата актерска фантазија ги остварува и ликовите на Помет во „Дундо Марое“ од М. Држиќ (1972), Жан во „Мистџер Долар“ од Б. Нушиќ (1955), Васа во „Госпоѓа министерка“ од Б. Нушиќ (1973), „Тошови“ И. Еркен (1972), „Ужа-

Stojkovski, Petar Babec (1931), actor with inexhaustible energy, with extraordinary gift capable in every moment to make a comic effect and to laugh the audience with tears.

With his study involvement into the creation of each given character he successfully finds the necessary measure to create personality that will carry the characteristics of a complete rounding up and psychological division. He was born in Bitola in 1931. He finished his primary and secondary education in Bitola. His professional engagement as an actor at the National theatre in Bitola started in 1953 until 1993 when he retired. He donated fresh and inspiring play for four decades to Bitola's audience especially in the works of the comedy genre. His more important actor creations are the leading roles in "Vuk Bubalo" by Copik (1962) and "Shwake in the Second World War" by B Breht (1965). His huge passion and temperament play can be seen in the performance "The traveling theatre" by Sopalovik by Lj. Simovik (1986) where he acted the leading role. With significant rich artistic fantasy he performed the characters of Pommet in "Dundo Maroe" by M. Drzik (1972) Zana in "Mister dollar" by B. Nusik (1955) Vasa in "Wife of the Minister" by B. Nusik (1973), "Volumes" I. Erkeban (1972), "Grieved family" B Nusik (1964) Zganarel "Forced to a doctor" by B. Molier (1962) Figaro in "The Seville's barber" by Bomarse

лена фамилија“ Б. Нушиќ (1964), Зганарел во „На сила лекар“ од Ж. Б. Молиер (1962), Фигаро во „Селвискиот бербер“ од Бомарше (1967), „Свечена вечера во погребното претпријатие“ од И. Брешан (1980), „Грешниот Захарие“ В. Косиов (1987), „Свадбата на Мара“ од В. Косиов (1976) и др. И по пензионирањето, тој не се повлекува од сцената. Во овој период треба да се спомнат уште ликовите во „Одам на лов“ (1995) и „Ти си на ред“ (1999) од Ж. Фејдо. Крајот на 1998 г., иако креираше епизодна улога во претставата „Последните селани“ од Петре М. Андреевски, брилираше во вистинска смисла на зборот. Покрај актерската ангажираност, тој е потписник како режисер на претстави за најмладите кои во себе носеа прегледност и свежина. Тоа се претставите „Гаволиштините на Ходл де Бодл“, „Убавица и свер“, „Сенкаџи на господиноџи Вий“, „Педаче“, „Џиноџи фалбаџија“, „Чук, чук, Стојанче“.

Како актер со посебна сензибилност е наградуван со наградата „4-ти Ноември“-Битола (трипати), специјалната награда „Најдолг аплауз“ на МЕС Сараево, наградата „Аплауз на артистот“ на фестивалот „В. Чернодрински“ во Прилеп..

(1967) “The solemn dinner at funeral company” by I. Bresan (1980), “Sinful Zachary” V.Kostov (1987), “The wedding of Mara” by V.Kostov (1976) and others. After his retirement he did not withdraw from the scene. In this period the characters that should be mentioned are: “I go hunting” (1995), “Its your turn” (1999) by Z. Fejdo. Although he created an episode role in the performance “The last peasants” by Peter M.Andreevski at the end of 1998, he was brilliant in the true meaning of the word. Beside his actor engagement, he is also signed as a director on performances for the youngest population which were clear and fresh. Those are the performances “Devilness of Huddle de Bold”, “The beauty and the beast”, “The shadow of Mr. Vip” “Pedace” “The giant boaster”, “Knock knock Stojance” As an actor with special sensibility he got the award 4th November Bitola (three times), the special award The longest applause of MES Sarajevo, the award “Applause of the artist” at the festival “V. Cernodrinski” in Prilep.

**СТОЈЧЕВ
БОРИС**
– академик –

**STOJCEV
BORIS**
– academician –

Стојчев, Борис (1924), академик. Роден во Битола 1924 г. На седумгодишна возраст, во 1931 г., заминал кај своите родители преселени во Канада и станува натурализиран Канаѓанец. Во 1947 г. дипломирал инженерска физика на Универзитетот во Торонто. Во 1948 г. магистрира, а во 1950 г. докторира на истиот универзитет. По повеќегодишни специјализации на разни универзитети во Канада и САД, во 1964 г. е избран за доцент по физика, а во 1977 г. за редовен професор на Универзитетот во Торонто. Како истакнат универзитетски професор, тој учествува во работата на многу високошколски институции во Канада, во својство на член на разни комитети. Како афирмиран научен работник, биран е во многу канадски и интернационални комитети. Широкиот спектар на проучувања во спектроскопијата и теоријата на ласерите се области од физиката во кои се афирмира проф. д-р Борис Стојчев во Канада и надвор од неа. Бројните резултати, печатени во над 100 научни трудови, му донеле повеќе меѓународни признанија. Неговите резултати од овие области се цитирани во трудовите на многу познати научници и користени за добивање на нови научни резултати. Признат на универзитетот на којшто работи, како и надвор од Канада, по своите резултати и научни постигања во областите: светлина, спектроскопија,

Stojcev, Boris (1924), academician. He was born in Bitola in 1924. At the age of seven in 1931 he went to his parents who lived in Canada and became naturalized Canadian. In 1947 he graduated engineering physics at the University in Toronto. In 1948 he magistered and in 1950 he defended his doctor's thesis at the same university. After many years of specializations at different universities in Canada and USA. in 1964 he was a lecturer of physics and in 1977 he was elected for full time professor at the University in Toronto. As prominent university professor, he participated in the work of many high educational institutions in Canada as a member of different committees. As an affirmed scientific worker he was elected a member in many Canadian and International committees. The wide spectrum of research in the spectroscopy and the theory of lasers are the fields of the physics where Prof Ph D Boris Stojcev in Canada and outside its borders had many results presented in over 100 scientific articles which brought him numerous international recognitions. His results are on these fields are quoted in the articles of many well-known scientists and are used for gaining new scientific results. He is recognized at the university where he works as well as outside of Canada by his results and scientific achievements on the field of light, spectroscopy, molecular structures, lasers and their use in physics. As he is confident scientist, he managed with scientific research

молекуларни структури, ласери и нивната примена во физиката, нему му се доверуваат научноистражувачки групи што тој ги раководи. Исто така, тој организира и раководи со интернационални конференции за ласерска спектроскопија и е уредник или член на редакцијата на светски познати списанија. Проф. д-р Борис Стојчев, Македонец од Битола, и иселеник од прва генерација, успеал со големи напори и труд да се афирмира во новата средина и да добие бројни научни признанија во Канада и надвор од неа. Виден граѓанин на својата нова татковина, тој е активно и осетно присутен во средината на македонското иселеништво и градот Торонто и пошироко во Канада. За член на МАНУ надвор од работниот состав е избран на 23 ноември 1981 година.

groups. He also organizes and manages with international laser spectroscopy conferences and he is editor or member of the editorship of world known magazines. Prof Ph D Boris Stojcev Macedonian from Bitola and immigrant of first generation managed with large efforts to be affirmed in the new environment and to gain numerous scientific recognitions in Canada and outside its borders. He is respected citizen of his new country, active and obviously present in the environment of the Macedonian immigration, the city of Toronto and wider in Canada He was elected for an external member of MANU on 23 November 1981.

**СТОЈЧЕВСКА
АНТИЌ ВЕРА**
– научен работник –

**STOJCEVSKA
ANTIC VERA**
– scientific worker –

Стојчевска–Антиќ, Вера (1939), книжевен историчар и теоретичар. Родена во Битола 1939 г. Основно и средно образование завршила во својот роден град. Дипломирала на Филолошки факултет во Скопје, при Катедрата за историја на книжевноста на народите на СФРЈ во 1963 г. При истата катедра во 1968 г. е избрана за асистент, а во 1974 г. ја одбрала својата докторска дисертација од областа на средновековната македонска книжевност и била избрана за доцент при истата катедра. Во редовен законски период била избрана прво за вонреден, а потоа за редовен професор на Филолошкиот факултет во Скопје. Била проректор за меѓународна соработка при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, директор на Институтот за македонска литература во Скопје, главен и одговорен уредник на списанијата за литература и јазик: „Литературен збор“, „Спектар“ и „Годишен зборник“ на Филолошкиот факултет во Скопје. Почесен член на ДПМ, член на Американската славистичка асоцијација, во повеќе научни друштва и здруженија. Истакнат научник од областа на македонската средновековна литература, чии дела и активности се познати во РМ но и далеку од нејзините граници. Била активно вклучена како раководител во мошне значајните републички и странски проекти и програми и координатор на

Stojcevska Antik, Vera (1939), literary historian and theoretician. She was born in 1939. She finished her primary and secondary education in her native city. She graduated at the Faculty of Philology in Skopje at the Department history literature of people of SFRY in 1963. At the same department in 1968 she was elected for an assistant and in 1974 she defended her doctor thesis from the field of the middle age Macedonian literature and she became a lecturer at the same department. In the defined legal period she was elected first for associate and then for full time professor at the Faculty of Philology in Skopje. She was vice chancellor for international cooperation at the university “St Cyril and Metodius” Skopje, manager at the Institute for Macedonian literature in Skopje, editor in chief of the magazines of literature and language “Literaturen zbor”, “Spektar” and “The annual collection” at the Faculty of Philology” in Skopje. She was a member of honor of DPM, member of the American Slavic Association and in many others scientific associations. She was promoted scientist on the field of the Macedonian middle age literature and her acts and activities are well-known in RM but also outside its borders. She was actively included as a manager in very important republic and foreign projects and programs, Coordinator of the American Macedonian Slavistics studies. She has published over 800 scientific articles and

американско-македонските славистички студии. Има објавено околу 800 научни труда, од кои 57 се посебни изданија. Од нив ги истакнуваме следниве: „Од средновековната книжевност“, Скопје 1976; „Локални хагиографии во Македонија“, Скопје 1977; „Низ страниците на јужнословенските книжевности“, Скопје 1977; „Средновековните текстови и фолклорот“, Скопје 1978; „Богомилството во средновековната изворна граѓа“ (со коавтор), МАНУ, Скопје 1978; „Навраќања кон Библијата“, Скопје 1981; „Климент Охридски“, Скопје 1986; „Тиквешки зборник“ (со Блаже Конески), Скопје 1987; „Пораки од дамината“, Скопје 1988, Патописи - пет книги, Скопје (1993-2000); „Историја на македонската книжевност, Средновековна книжевност“, (Скопје 1997) и др.

Добитник е на републички награди: „Свети Климент Охридски“, „Гоце Делчев“, „11 Октомври“, „13 Ноември“ на град Скопје, како и на други дипломи и признаија. Одликувана е со Орден со сребрени зраци од Владата на поранешна СФРЈ.

we will emphases the following: “From the middle age literature” Skopje 1976, “Local Hagiographic in Macedonia” Skopje 1977, “Through the ages of the South Slavic literatures” Skopje 1977, “Middle age texts and the folklore” Skopje 1978, “Bogomil’s movement in the middle age source material (with co author) MANU Skopje 1978, “References from the Bible” Skopje 1986, “Clement Ohridski Skopje 1986, “Collection of Tikves (with Blaze Koneski) Skopje 1987, Messages from the past” Skopje 1988, Reportages five volumes Skopje 1993-2000, “The history of the Macedonian literature”, “Middle age literature” Skopje 1997. She is recipient of the Republic awards “St Clement Ohridski”, “Goce Delcev”, 11th October, 13th November of the city of Skopje, as well as other diplomas and recognitions. She has been honored with The Order of silver signs of the government of SFRY.

**СТРУМЕНИКОВСКИ
РАНКО**

– ликовен уметник –

**STRUMENIKOVSKI
RANKO**

– artist –

Струмениковски, Ранко (1936–2000), ликовен уметник, чие творештвото зазема своевидно место во македонската графичка уметност. Бил активен учесник и еден од креаторите на графичката триенална манифестација од 1968 г. по која Битола го добива својот специфичен културен белег „град на графиката“. Роден е 1936 г. во Преспа. Завршил Академија за применета уметност 1963 г. во Белград. По враќањето во Битола, успешно почнал да го трасира неговиот креативен пат со учество на престижни графички манифестации во тогашните југословенски простори. За одбележување се над 20 самостојни ликовни изложби низ РМ како и во Крањ. Билефелд, Приморско, Благоевград, Подгорица, додека неговото учество на колективни графички манифестации, во Ферара, Суботица, Белград, Титоград,... е многу повеќе забележано особено од ликовната критика која високо ги вреднува неговите графички креации. Посебна заслуга претставуваат бројните заштитни знаци на повеќе институции и фабрики низ Битола, како и неговото учество во одредување на физиономијата на Уметничката галерија од 1964 г. Бил член на МНД од Битола, ДЛУМ, ДЛУПУМ, ДЛУБ И ДЛУК. Добитник на повеќе награди, пофалници и признанија од кои се издвојува наградата „4-ти Ноември“ на градот Битола.

Strumenikovski, Ranko (1936-2000), the creation of Strumenikovski takes significant place in the Macedonian graphical art. He was active participant and one of the creators of the Graphical Triennials Manifestation from 1968, by which Bitola gained its specific cultural mark, the city of graphics. He was born in 1936 in Prespa. He graduated at the Academy of applied art in Belgrade. After his return to Bitola, he successfully started to trace his creational path with participation on many graphical manifestations on former Yugoslav spaces. 20 independent art exhibitions throughout Macedonia and outside its borders as in Kranj, Belfield, Priemor, Blagoevgrad, Podgorica were noticeable as well as his participation on collective graphical manifestations in Ferara, Subotica, Belgrade, Titograd which were especially highly evaluated by the art critics, which appreciated his creations. His special credits were represented in his numerous landmarks of many institutions and factories in Bitola as well as his participation in the determination of the Art Gallery outlook from 1964. He was a member of MND Bitola, DLUM, DLUPUM DLUB and DLUK. He was recipient of many awards testimonials and recognitions and the most important is 4th November award of the city of Bitola.

**СУГАРЕВ
ЃОРЃИ**
– револуционер –

**SUGAREV
GORGI**
– revolutionary –

Сугарев, Ѓорѓи (1879–1906), легендарен македонски револуционер и војвода. Роден 1879 г. во Битола. Основно училиште завршил во родниот град, а своето гимназиско образование го продолжил во Солун. Истакнат полиглот, ги владеел: грчкиот, турскиот, бугарскиот и рускиот јазик. После завршувањето на своето образование во Солун, работел како учител во Радобор, Стрежево, во Кичево и подоцна во Битола. Многу рано се вклучил во редовите на ТМОРО. За член на битолскиот окружен револуционерен округ бил избран во 1900 г. Бил член, секретар и војвода во Битолскиот окружен комитет. Со својата револуционерна дејност и работа зазема значајно место во историските случувања во предилindenскиот период. Во 1901 г. се вклучил во четата на Н. Русински. Во 1902 г. формирал своја чета со која во битолско - прилепскиот регион вршел егзекуција на народните непријатели и предавници. Учествовал на Смилевскиот конгрес и жестоко се спротивставувал на одлуката за дигање на предвременото востание. Сепак после донесувањето на одлуката за дигање на востанието, активно се вклучил во него и учествувал како војвода. После неуспехот на востанието, активно се заложувал за закрепнување и ревитализирање на Организацијата. Херојски загинал со целата своја чета над селото Паралово, на 5. април 1906 година.

Sugarev, Gorgi (1879-1906), legendary Macedonian revolutionary and voivode, persistent follower of Goce Delcev's ideas. He was born in Bitola. He finished his primary school in his native city and his high school education continued in Solun. He was prominent polyglot and he governed: Greek, Turkish, Bulgarian and Russian language. After finishing his education in Solun he worked as a teacher in Radobor, Strezevo, Kicevo and later in Bitola. He joined TMORO very early. He was elected for a member of Bitola district revolutionary region in 1900, he was a member, a secretary and voivode in Bitola's district. With his revolutionary activity and work he took an important place in the historic events of pre Ilinden period. In 1901 he joined to the squad of N. Rusinski. In 1902 he formed his own squad in Bitola, Prilep region and executed the national enemies and traitors. He participated at the Smilevo's congress and severely confronted the decision for rising of pre temporary rebellion. Still after the decision for rising of the rebellion had been reached, he actively participated in it as voivode. After the failure of the rebellion he actively engaged himself for strengthening and revitalization of the organization. He heroically died with his squad in the village Paralovo on 5th April 1906. It is thought that he was betrayed and he fell in a set up by the Turkish enemy.

**ТАЛЕСКИ
ВЛАДИМИР**
– актер –

**TALESKI
VLADIMIR**
– actor –

Талески, Владимир (1959), актер кој инпонира со својата непосредна игра, со големиот жар што го внесува во секоја одиграна улога, студиозноста и професионализмот кон подготовката на секоја доделена улога. Основното и средното образование го завршил во Битола. Дипломирал на отсекоот за актерска игра на ФДУ во Скопје, а театарска режија специјализирал на НАТФИЗ во Софија. На сцената на Народниот театар од Битола, како член на драмскиот ансамбал, битолската публика имаше можност да го види во претставите „*Лей во месџо*“ од Г. Стефановски (1984), „*Црна*“ од Б. Ѓузел (1984). Со созревањето и прераснувањето во еден од водечките актери тој е носител на машкиот репертоар во театарот, внесувајќи се од лик во лик. Толкува, главно, маркантни улоги од светскиот драмски репертоар. Следат насловните ролји на Младичот во „*Младич*“ од Достоевски (1986), Нерон во „*Чувствителниот Нерон*“ од Ј. Гуделис (1987), Хамлет во „*Хамлет*“ од В. Шекспир (1989), Ојдип во „*Ојдип тиранин*“ од Софокле (1993), Орфеј во „*Орфеј во ѝколо*“ од Т. Вилијамс (1993), Мајсторот во „*Мајсторот и Маргарита*“ од Булгаков (1996). Други позначајни улоги: Силјан во „*Црна дујка*“ од Г. Стефановски (1988), Тофало во „*Рибарски караници*“ од К. Голдони (1992), Ангеле во „*Ошџевачка*“ од Р. Крле (1997), Џорџ Рабуш во „*Веселие*

Taleski, Vladimir (1959), actor who imposes with his direct play, large passion which is embedded in each played role, studiousness and professionalism in the preparation of each given part. He finished his primary and secondary school in Bitola. He graduated at the Department of actor play at FDU in Skopje and he had his direction specialization at NATFIZ in Sofia. At the scene of Bitola National Theatre as a member of the drama assembly, Bitola audience had the possibility to see him in the performances „*Flight on the same place*“ by G.Stefanovski (1984), „*Black*“ by B.Gozel (1984). As he became mature he transformed into one of the leading actors and at the same time holder of the male repertory in the theatre, involving himself from one character to another. He acted mainly distinguished roles from the world drama . He had the following headlines roles: The boy in „*Boy*“ by Dostoevsky (1986), Neuron in „*Sensitive Neuron*“ by J Gödel's (1987), Hamlet in „*Hamlet*“ by W.Shakespeare (1989), Oedipus in „*Oedipus tyranny*“ by Sophocles (1993), Orpheus in „*Orpheus from the hell*“ by T Williams (1993), The master in „*The Master and Margarita*“ by Bugaboo (1996). Other more significant roles: Siljan in „*Black hole*“ by G.Stefanovski (1988), Tofalo in „*Fisherman's quarrels*“ by K.Gooni (1992) Angele in „*Money spells ruin*“ by R.Krle (1997) George Rabush in „*Merry wives of Windsor*“ by W.Shakespeare (1997) „*Gam-*

жени од Виндзор “ од В. Шекспир (1997), „Коцкари“ од Н. В. Гогољ (1993), и др. Во неговиот актерски опус се вбројува и монодрамата „Лолита“ од Набоков во 1993 година.

Застапен е и на филмското платно во играните филмови „Јужна патека“, „Хај - фај“ и др. По специјализацијата на НАТФИЗ во Софија сè почесто се среќава во улогата на режисер. Потписник е на претставите во театрите низ Македонија „Мис на малиот град“ од М. Мекдонах, во МНТ-Скопје, „Малограѓанска свадба“ од Б. Брехт, во НТ Куманово, „Кокошка“ од Н. Кољада, во НТ Струмица, „Суд“ од К. Чашуле, во НТ Куманово „Будење“ од Т. Кацаров, во НТ Велес „Болва во уво“ од Ж. Фејдо, во Битола и др. Како режисер потписник е и на неколку ТВ документарни филмови.

За својата професионална работа добил повеќе награди. Наградите за најдобра машка улога - Хамлет, Силјан и Мајсторот на театарските игри „Вojдан Чернодрински“, „4-ти Ноември“, наградата „Млад борец“ за најдобар млад актер и др.

Од 2005 година ја обавува функцијата градоначалник на град Битола.

blers” by N.V.Gogol(1993) and others. In his actor opus there is the monodrama “Lolita” by Nabokov in (1993)

He also presented himself on the film screen in the films “South path”, “Hi -Fi” and others. After his specialization at NATFIZ in Sofia he has been more frequently found as a director. He is signed at the performances throughout Macedonia “Miss of the little town” by M Mekdonah at MNT Skopje, “Provincial wedding” by B Breht at NT Kumanovo, “Chicken” by N.Koljasa at NT Strumica, “Court” by K.Casule at NT Kumanovo, “Waking” by T. Kacarov at NT Veles, “Flea in ear” by Z. Fejdo in Bitola and others. As a director he is also signed at several TV documentaries. For his professional work he has been honored with many awards The award for the best male role –Hamlet, Siljan and The Master at the theatre plays “Vojdan Cernodrinski”, 4th November award, “Mlad borec” award for the best young actor and others. Since 2005 he has been on the post Mayor of the city of Bitola.

**ТАНКОВСКИ
ЃОРГИ**
– историчар –

**TANKOVSKI
GORGI**
– historian –

Танковски, Ѓорги (1930), историчар, самостоен педагошки советник по историја, учебникар, публицист. Роден 1930 г. во с. Јанковец, Ресенско. Од 1957 г. живее и работи во Битола. Дипломирал на Филозофскиот факултет-група историја како и постдипломски студии на истиот факултет. Во својот работен век бил наставник односно средношколски професор по историја во Битола, самостоен педагошки советник по историја во Заводот за унапредување на образованието и воспитувањето за општините Битола, Ресен и Демир Хисар, а последните 13 години бил директор на истоимениот Завод. Покрај тоа, на чисто волонтерска основа, имал повеќестрана активност во сферата на општествените дејности, образованието, културата и науката: претседател на Здружението на наставниците и професорите, секретар на Општинскиот одбор на синдикатот - Битола, претседател на ДНУ - Битола, член на Педагошкиот совет на РМ, член на Комисијата за наставните програми по историја за СРМ-Скопје. Во ДНУ, односно МНД - Битола, главен уредник на изданијата. За неговиот придонес во проучување и унапредување на наставата по историја, педагошки, методско-дидактички и други воспитно-образовни проблеми, за дејноста како учебникар и автор на бројни стручни и научни трудови, добитник е на повеќе признанија,

Tankovski, Gorgi (1930), historian, independent pedagogical counselor of history, textbook writer, publicist. He was born in 1930 in v.Jankovec Resen. He has lived and worked in Bitola since 1957. He graduated at the Faculty of Philosophy, department history and he finished the post graduate studies at the same faculty. In his working century he was a teacher that is high school teacher of history in Bitola; independent pedagogical history counselor at the Department for Education Development for the municipalities Bitola, Resen and Demir Hisar and during the last 13 years he has been manager of the same department. Beside these, he had numerous volunteer activities in the sphere of the social activities, education, culture and science; president of the Association of teachers and professors; secretary of the Municipal Union Board-Bitola, president of DNU- Bitola, member of the history educational programs commission for SRM, Skopje. Editor in chief at DNU that is MND-Bitola. For his contribution in the research and development of the history education, pedagogical, methodological, didactical and other educational problems, for his activity as text book writer and author of numerous professional and scientific articles he is recipient of many recognitions awards and certificates of honors among which: twice recipient of Golden certificate of honor of RO "Prosvetno delo" Skopje, Golden certificate of honor of DNU

награди и одликувања, меѓу кои: 2-пати добитник на наградата „4-ти Ноември“ - Битола, благодарница и златна плакета од РО „Просветно дело“-Скопје, Златна плакета од ДНУ - Битола, Орден на трудот со златен венец, Наградата „Св. Климент Охридски“ (Климентова награда) и други. Во 30-годишната дејност како учебникар, Ѓ. Танковски е коавтор на учебниците по историја и историските читанки за VII одд., за VIII одд. и за II - клас гимназија на македонски - албански и турски јазик, во повеќе изданија автор или коавтор на повеќе од 250 библиографски единици печатени во научни зборници, стручни и научни периодични списанија и сл.

Негови монографски дела, книги и зборници се: Зборник „Битола и Битолско во НОВ 1941 и 1942“ (коавторство), „Илинден и илинденските традиции; 1979; Монографија за Буково (во коавторство), 1981; Научната мисла во Битола (коавторство), Зборник „Битола и Битолско во НОВ 1943 и 1944“, „Револуционерното дело на Даме Груев ...“; Монографија - Бистрица, 1983; монографија - Могила (коавтор), Битола 1984; Монографија Дигово (коавтор), Битола 1985; Зборник на загинати борци во НОВ и Револуцијата од Ресен и Ресенско, Битола 1983; „Битола“ (колектив автори, коавтор, редактор), „Четириесет години здружено здравство во Битола“ (со коавтори), 1986; ДНУ - Битола 1960-1990; Споменица - „ДНУ - Битола“ (во коавторство), Битола 1991; Битола 1995; „Битолско-преспански одред „Даме Груев“ (1942-1944). „ДНУ - Битола“ „Битола 2002“ (со група коавтори), 2002 и мн. други трудови.

Bitola, Order of labor with golden wreath, the award “St Clement Ohridski”(Clements’s award) and others. During his 30 year activity as textbook writer G Tankovski is coauthor of the textbooks of history and historical books for VII, VIII grade and II class high school in Macedonian, Albanian and Turkish language in many editions, author or coauthor of more than 250 bibliographical units printed in scientific collections professional and scientific periodical magazines and similar. His following monographic acts, books and collections are published collection “Bitola and its surrounding in NOV 1941 and 1942” (coauthor), “Ilinden and Ilinden traditions” 1979, Monograph for Bukovo (in coauthor) 1981, “Scientific taught in Bitola (coauthor), Collection “Bitola and its surrounding in NOV 1943 and 1944 revolutionary acts of Dame Gruev”, “Monograph Bistrica” 1983, “Monograph Mogila” coauthor Bitola 1984, “Monograph Dihovo”(coauthor) Bitola 1985, Collection of died NOV fighters and the Revolution of Resen and its surrounding” Bitola 1983, “Bitola”(group of authors, coauthor, editor)”Forty years joint health in Bitola”(with coauthors)1986 DNU-Bitola 1960-1990 90, Certificate of service DNU Bitola (with coauthors), “Bitola 1991” “Chronology of the events in Prespa” (1912-1944) INI Skopje and SB NOAV Resen Bitola 1995 “Bitola- Prespa unit “Dame Gruev” (1942-1944)” DNU Bitola “Bitola 2002” (with group of coauthors) 2002 and many other articles.

**ТАШКОВИЌ
ГЛИГОРИЕ**
– архитект –

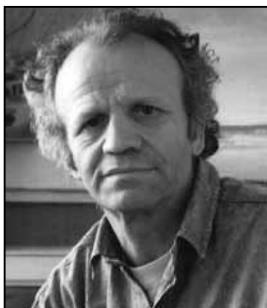

**TASKOVIC
GLIGORIE**
– architect –

Ташковиќ, Глигорие (1901–1963) македонски градител и архитект. Основното и средното образование го стекнал во родниот град-Битола. Дипломирал на Градежниот отсек при Техничката велика школа во Белград во 1925 г. По дипломирањето се вратил во Битола и од 1925 до 1932 г. работел како државен службеник, одговорен за изградба на патишта. Во 1928 г. заминал во САД, каде што бил на специјализација за изградба на современи автопати. Во периодот од 1938 - 1941 г. бил Сенатор во Кралството Југославија и претседател на Земјоделската партија. Со потпишувањето на Тројниот пакт си дал оставка од сите функции и исклучиво се посветил на архитектурата и градежништвото. Изградил многу објекти од типот нискоградба и високоградба, како што се патишта, мостови, аеродроми, стоковни куќи и фабрики. Од неговите позначајни реализирани објекти низ Македонија и светот, покрај многуте индивидуални градби, за неговата родна Битола важни се - во 1933 г. изградба на патот Битола - Кичево, во 1935 г. изградба на мост на Црна Река, 1937 г. изградба на Земјоделското училиште. Глигорие Ташковиќ го извршил и сушењето на мочурливото земјиште околу реката Црна, на површина од 30.000 хектари во пелагониската рамнина. Починал 1963 г. во Њујорк, САД.

Taskovic, Gligorie (1901-1963), Macedonian constructor and architect. He finished his primary and secondary education in his native city. He graduated at the Constuction department at Technical college in Belgarde in 1925. After his graduation he returned to Bitola and from 1925 to 1932 he worked as state clerk, liable for road construction. In 1928 he left to USA where he specilized construcion of modern motorways. After his returning to Macedonia he formed his own construction company which worked from 1932 to 1946. In the period from 1938 to 1941 he was a Senator at Kingdom of Yugoslavia and presidnet of the Agricultural party. By the signing of the Triple pact he resigned of all the functions and dedicted himself to the architecture and construction . He built many objects from high construction and low construction such as roads, bridges, airports, department stores and factories. His company worked in Yugoslavia, Bulgaria and Turkey. In the company there were employed from 3000 to 5000 people included in different projects. He built important objects in Macedonia and the world but for his native Bitola significant are: Bitola -Kicevo in 1935 construction of bridge on The river Crna 1937 construction of the agricultural school. Gligorie Taksovik performed the drying of the marshy land around the river Crna on the surface of 30.000 hectres in Pelagonija. He died in 1963 in New York USA.

**ТАШКОВСКИ
ВАСКО**
– ликовен уметник –

**VASKO
TASKOVSKI**
– artist –

Ташковски, Васко (1937), академски сликар, еден од најдоследните приврзаници на надреализмот во Македонија. Роден 1937 г. во с. Нижо Поле, Битолско. Основно училиште завршил во Ресен. Школата за применета уметност ја завршил во 1958 г. во Скопје. Во 1959 г. се запишал на Академијата за применета уметност во Белград. За време на студиите образованието го оформил кај истакнатите учители Б. Кршиќ, П. Младеновиќ и Мате Зламалик, а последните две години во класата на прочуениот Михаило Петров, кај кого и дипломирал во 1964 г.

По дипломирањето на Белградската академија се вратил во Скопје и активно се вклучил во ликовниот живот на Р. Македонија. Од 1965 до 1991 г. работел како сценограф во Македонската радио-телевизија. Има изведено безброј сценски решенија за филм, театар, музички театар, и музички фестивали. Покрај сценографијата работи и на цртани филмови, како и графички дизајн за потребите на ТВ.

Со ликовно творештво почнал да се занимава во 1954 г. и до денес има реализирано околу 750 слики во маслена техника, преку 2500 акварели, како и повеќе од 1000 цртежи. Има реализирано 40 самостојни изложби во земјата и странство. Самостојно излагал во Скопје (повеќе од 10 пати), Шибеник (1965), Белград (1977), Загреб (1977), Каиро (1981), Париз (1992),

Taskovski, Vasko (1937), academician, painter, one of the confident followers of the antirealism in Macedonia. He was born in 1937 in v.Nizo Pole, Bitola. He finished primary school in Resen. He finished the school for applied art in 1958 in Skopje. In 1959 he registered at the Academy of Applied Arts in Belgrade. During the studies he formed his education with the promoted teachers B. Krsik, P.Mladenovik and Mate Zlamalik and the last two years in the class of the famous Mihailo Petrov where he graduated in 1964. After the graduation at the Belgrade academy, he returned to Skopje and actively participated in the art life of R.Macedonia. From 1965 to 1991 he worked as screen writer. He has performed endless number of scene decisions for film, theatre, music theatre and music festivals. Beside the scenography he worked on cartoons, as well as graphical design for the necessities of TV.

He began to deal with art creation in 1954 and until today he has realized around 750 paintings in oil technique over 2500 aquarelles and more then 1000 drawings. He has realized 40 independent exhibitions in the country and abroad. He exhibited independently in Skopje more than 10 times, Sibenik 1965, Belgrade 1977, Zgareb 1977, Cairo 1981, Paris 1992, Ankara 1996, Zurich 1996, New York, Vienna 2001 together with other painters he exhibited in Macedonia, Italy, Great Britain and Romania.

Анкара (1996), Цирих (1996), Њујорк (2000), Виена (2001). Заедно со други сликари изложувал во Македонија, Италија, Велика Британија и Романија.

Учествувал во над 150 групни и колективни изложби речиси на сите континенти во повеќе ликовни центри. Учествувал и на 5 ликовни колонии во организација на Битола, каде инспиративно е присутна Хераклеа, Пелистер, Битола со својата стара чаршија, како и мотиви од потпелистериските села. За неговото творештво се пишувани околу 600 библиографски единици. Во 1996 г. е избран за редовен член на МАНУ. За своето неуморно творештво добитник е на 15 награди и признанија. Во 1978 г. ја доби престижната награда „11 Октомври“. Други позначајни награди: награда за цртеж на Музејот на современа уметност во Скопје (1969), награда за сликарство „Нерешки мајстори“ на ДЛУМ, Скопје (1974 и 2002), Повелба на културата за трајни вредности во уметноста од Републичката заедница на културата во Скопје (1983), Прва награда за ликовно-графички дизајн на книгите „Езерски сон“ и „Река“ на Меѓународниот саем во Белград (1991) и многу други.

He participated in over 150 group and collective exhibitions almost at every continent in many art centers. He participated in 5 art colonies, in organization of Bitola, where as inspiration are present Heraclea, Pelister, Bitola with its old bazaar as well as motives from under Pelister villages. For his creation there are written over 600 bibliographical units. In 1996 he was elected for a regular member of MANU. For his tireless creation he won over 15 awards and recognitions. In 1978 he won the prestige award 11th October. Other more significant awards: The Award for a drawing at The Museum of contemporary art in Skopje 1996, the award for painting, Nereski master of DLUM Skopje 1974 and 2002, The Convention of culture for permanent values of the art by the Republic community of culture in Skopje, 1983. The first award for art graphical design of the book “Lake Dream” and “River” at the International fair in Belgrade 1991 and many others.

**ТЕОДОР
ГРАМАТИК**
– црковен книжевник –

Теодор, Граматик (XIII век), книжевен и духовен деец во XIII век од Битола. Се одликувал со богата култура и големо знаење од сите области, бил со изострен дух и способност за раскажување, што претставувало дел од црковно-духовниот и книжевниот живот во средновековниот период на Битолската област. Во Битолскиот крај, покрај другите и со заложба на Т. Граматик, во околу 14 изградени манастири низ средновековниот период (меѓу кои и во с. Маловиште Св. Ана, Св. Богородица - с. Трново, Св. Преображение во Буково, Св. Атанасиј во с. Житоше, Св. Јован Крстител во с. Беранци, во с. Буково, Смилевскиот манастир Св. Петар, Св. Стефан во с. Стрежево, Св. Петка во с. Цапари, Св. Христофор под с. Христофор и др.) се создавал богат и разновиден ракописен фонд и се чувал во трезорите на манастирските библиотеки. Т. Граматик, меѓу другите, учествувал во пишувањето на еден пергаментски триод, кој сега се чува во Пловдивската народна библиотека. Целиот ракопис содржи 153 листови. Теодор Граматик пишувал до л. 74, каде што оставил краток запис. Иако податоците се оскудни за Теодор Граматик, сепак може да се констатира дека триодот е напишан од него во Битола. Со овој податок може да се констатира дека во Битола имало книжевна дејност.

**TEODOR
GRAMATIK**
– religious literarian –

Teodor, Grammatik (XIII century) literary and spiritual activist from XIII century from Bitola. He was marked with huge, rich, cultural knowledge of every area, with sharp spirit and capability for narration which represented part of the church spiritual and literary life in the middle age period of Bitola region. In Bitola's region, T. Grammatik was involved in about 14 built monasteries in the middle age period (among which there are v.Malovista, St Ana, Virgin Mary's church, v Trnovo, St Transfiguration in Bukovo, St Atanasij in vZitose, St John Baptizer in v. Beranci, in v.Bukovo, The Smilevo monastery, St Paul, St Stefan in v.Strezevo, St Petka in v.capari, st Christopher under v.Hristofor and others) a rich and miscellaneous manuscript was developed and it was kept in the treasury of the monastery libraries. T.Grammatik among the others participated in the writing of one permanent triode which is now preserved at Plovdiv National Library The whole manuscript contained 153 pages. Todor Grammatik wrote 74pages where he left a short record. Although the data are very poor for Teodor Grammatik it can still be concluded that triode was written by him in Bitola. With these data it could be concluded that in Bitola there were literary activities. T.Gramatik simply left the record only for the origin of the writing in Bitola .

**ТОДОРОВСКИ
АЛЕКСАНДАР**
– научен работник –

**TODOROVSKI
ALEKSANDAR**
– scientific worker –

Тодоровски, Александар (1923–1984), наставник, педагог, научник и истражувач од светски рамки - потекнува од скромно занаетчиско и печалбарско семејство од Битола. Своеото основно и гимназиско образование го завршил во неговото родно место. Во есента 1944 г. го завршил Курсот за први учители во Битола, со што се предодредил за неговата животна професија - учител, во селото Драгош-Битолско. По неговото учество во НОБ, во есента 1946 г. со отворањето на првиот македонски универзитет во Скопје, станал редовен студент на групата биологија до 1949 г. Како студент на завршната година, заминал на работа како *наставник* во битолското основно училиште „Даме Груев“, а студиите ги учел вонредно. Во 1954 г. ја одбрал дипломската тема и поради високата оценка била печатена во списанието „Акти“. Се вработил како *средношколски професор* во гимназијата „Јосип Броз-Тито“ во Битола. Веднаш потоа станал *просветен советник по биологија (и хемија)* (1955-1959 и 1961-1964) за виши одделенија на основните училишта и училиштата од втор степен на подрачјето на Битолска околија (Битолско, Прилепско, Крушевско и Демир-Хисарско). Со отворањето на Педагошката академија во Битола бил избран за професор по предметот ботаника. На оваа должност се наоѓал сè до 1982 г. кога е пензиониран

Todorovski, Aleksandar (1923-1984), a teacher, pedagogue, scientist and researcher of world frames, comes from humble craft and migrant family in Bitola. He finished his primary and high school education in his native city. In the autumn 1944, he finished the course for the first teachers in Bitola, by which he was determined for his life profession a teacher in the village Dragos, Bitola. After his participation in NOB in the autumn 1946 with the opening of the first Macedonian university in Skopje, he became the full time student at the group Biology until 1949, as a student of the final year he left to work as a teacher in Bitola primary school “Dame Gruev” and he attended his studies extra time. In 1954 he defended the graduation thesis and as a result of high grade it was published in the magazine AKTI. He got employed as a high school teacher in the high school “Josip Broz Tito in Bitola. Immediately after that he became educational counselor of biology and chemistry (1955-1959, 1961-1964), for higher grades of primary and the second degree of the Bitola's region (Bitola, Prilep, Krusevo and Demir Hisar) with the opening of the pedagogical Academy. In Bitola he was elected for a professor of the course botanics. At this duty he was until 1982, when he was retired because he lost his sight as a result of the diabetes that he had. He died in Bitola in 1984. Aleksandar Todorovski represented a pioneer in Macedo-

поради загуба на видот од дијабетот. Починал 1984 г. во Битола.

Александар Тодоровски претставуваше пионер на македонските истражувачи, особено на југозападниот дел. Во периодот од 1950-1973 г. со интензивни теренски истражувања и кабинетски проучувања, набљудувања, открива (1972) нов вид растение за науката на планината Галичица, потоа открива (1961) нов род и вид за флората на Македонија и Југославија, потоа (1970) нов род и вид за флората на Западна Македонија (Прилеп) како и бројни нови видови и нижи таксони. Располагал со стручна библиотека која ја користеле голем број биолози. За постигнатите успеси во просветното и научно-истражувачкото поле одликуван е со Орден на трудот (1956), двапати е добитник на наградата „4-ти Ноември“ за постигања во науката (1960 и 1968). Потоа добитник е на наградата „Св. Климент Охридски“ (1972).

nian researchers especially in the south west region. In the period from 1950-1973 with intensive theoretical and cabinet research he discovered (1972) a new type of a plant for the science at the mountain Galicica, then he discovered new kind and type for the flora of Macedonia and Yugoslavia in 1970, new kind and new type of flora at the Western Macedonia (Prilep) as numerous new types and lower taxons. He possessed professional library which was used by a large number of biologists. For the achieved success on the educational and science research field he was honored with Order of Labor 1956 twice, he is the winner of the award, 4th November for life achievement in the science. Then he was a winner of the award “St Clement Ohridski 1972.

**ТОДОРОВСКИ
ВАНГЕЛ – МАЈОРО**
– народен херој –

**TODOROVSKI
VANGEL – MAJORO**
– national hero –

Тодоровски, Вангел – Мајоро (1920–1942), македонски првоборец, народен херој. Уште како многу млад се пројавил со својата активност во редовите на напредното работничко движење во градот. Во текот на 1940 г. на дваесетгодишна возраст Вангел Тодоровски бил примен во редовите на КПЈ. Поради неговите активности, уште истата година бил апсен, но поради немањето на докази за судско обвинение бил ослободен. Таа тортура и методи на присилување што ги преживеал во големосрпската жандармерија, го направиле уште поцврст и решен да истрае на патот кој го одбрал. Верен борец на својата Партија, жеден за нови сознанија од областа на револуционерна теорија и практика, иницијативен во извршувањето на поставените задачи, одличен организатор - тоа се одликите што секогаш го истакнувале на преден план во работата и идеолошкото делување. Поради тоа, од страна на Месниот комитет на Партијата одреден бил да работи со младината како важен сегмент од каде се црпат нови сили за пополнување на редовите на Партијата. Накоро станал член на Месниот комитет на СКОЈ за Битола. По фашистичката окупација на Македонија учествувал во повеќе акции против бугарскиот окупатор. Во тоа време Партистката организација во градот, во чии редови скоевците биле двигатели на ак-

Todorovski, Vangel – Majoro (1920–1942), Macedonian fighter, a national hero. Since he was young he showed his activity in the worker's movement of the city. During the 1940s at ten years of age, Todorovski was accepted in KPJ. Because of his activities the same year he was arrested, but because of the lack of evidences he was not charged. He was released. That torture and methods of enforcement which he survived at Great Serbian police station made him even stronger and more determined on the path that he chose. He was loyal fighter to his party, thirsty for new knowledge from the field of the revolutionary theory and practice, with initiative in execution of the given tasks, excellent organizer-those are the characteristics which always promoted him in front of his work and ideological movement. Because of all this, the local committee of the Party appointed him to work with the youth as important segment where new forces were found for filling the lines of the party. Soon after that, he became a member of the Local committee of SKOJ of Bitola. After the fascist invasion of Macedonia, he participated in many actions against the Bulgarian occupators. At that time the party organization in the city, where SKOJ members were those started the actions, grew into a real fighting organization which only waited for a sign to start with the rebellion, with the open revolutionary fighting. In order to stop

циите, прераснала во навистина борбена организација, која само чекала знак за да почне со востанието, со отворена револуционерна борба. За да ја спречи таквата револуционерна подготвеност на Партијата, бугарскиот окупатор спровел брза регрутација во Македонија. Меѓу првите, покана за отслужување војска во редовите на бугарската фашистичка армија од Битола добил и Вангел Тодоровски. Тој не се одзвал на поканата и се повлекол во илегалност. Како илегалец не мирувал, туку организирал разни саботажии и диверзии и ја извршувал партиската задача во месната партиска техника. И покрај тешките услови во размножувањето на партиските материјали, секогаш навреме ги издавал партиските билтени, печател летоци и друг востанички и револуционерен материјал. Во пролетта 1942 г. се случила провала во Битола. Откриено било делувањето на партиската техника. При упадот на бугарската полиција во куќата каде била сместена техниката, Вангел Тодоровски го убил полицискиот началник на Битола, а потоа самиот си го одзел животот. Вангел Тодоровски - Мајоро за народен херој е прогласен на 2 август 1952 година.

such revolutionary readiness of the Party, the Bulgarian occupators made fast recruiting in Macedonia. Among the first ones who received the call for recruitment in the Bulgarian fascist army from Bitola, got Vangel Todorovski. He did not want to join the army and he withdrew in the underground. As an illegal migrant he did not stay calm, but he organized different sabotages and diversions and performed the party duty in local party technique. However the difficult conditions in multiplication of the party materials were, he always promptly published the party papers, printed posters and other rebellion and revolutionary material. In spring 1942 there was an espionage in Bitola. The acting of the party technique was discovered. At the entrance of the Bulgarian police in the house where the technique was, Vangel Todorovski killed the police superintendent of Bitola and then he killed himself. Vangel Todorovski Majorot was proclaimed for a national hero on 2nd August 1952

**ТРАИКОВСКИ
БОРИСЛАВ**
– ликовен уметник –

**TRAIKOVSKI
BORISLAV**
– artist –

Траиковски, Борислав (1917–1996), македонски сликар и педагог кој се вбројува во првите дипломирани ликовни уметници во Македонија. Основно и средно образование завршил во родниот крај, а во 1951 г. дипломирал на Академијата на ликовна уметност на Универзитетот во Белград. Бил член на ДНУ, најзначаен член на ликовната група ВДИСТ. Самостојно и групно академскиот сликар Борислав Траиковски има излагано во повеќе градови во земјата и странство и тоа: во Битола, Прилеп, Скопје, Струга, Белград, Загреб, Лондон, Братфорд, Ферара, Париз. Автор на делата: „Сива вода“ (1954), „Квечерина“ (1959), „Вишнење“ (1963), „Последната слика“ (1994), „Поклонување“ (1993). Неговите ликовни дела се чуваат во повеќе галерии и приватни колекции во земјата и странство. Јубилејната изложба по повод 40 години творештво (1991) претставува потврдување на неговата ликовна персоналност. Со оваа изложба се заокружила целокупната творечка активност на Траиковски, значајна со својата доследност и кохерентност за развојот на македонското современо сликарство во целина. Целиот свој живот и работен век го минал во Битола. За уметничките постигања има добиено голем број награди и признанија меѓу кои: наградата „11 Октомври“ во 1980, наградите „4-ти Ноември“ и др.

Traikovski, Borislav (1917-1996), Macedonian painter and pedagogue who is numbered among the first graduated artists in Macedonia. He finished primary and secondary education in the native city and in 1951 he graduated at the Academy of art at the University in Belgrade. He was member of DNU, the most important member of the art group VDIST. The academic painter Borislav Traikovski exhibited in many cities in the country and abroad independently or as a part of collective in Bitola, Prilep, Skopje, Struga, Belgrade, Zagreb, London, Bradford, Ferrara, Paris. He is the author of the works “Grey water” 1954, “Sunlight” 1959, “Tower-ing” 1963, “The last picture” 1994, “Worship-ing” 1993. His artistic works are preserved at many galleries and private collections in the country and abroad. The jubilee exhibition on the occasion of 40 years of his creation in 1991, represented confirmation of his artistic personality. With this exhibition, the overall creatinal activity of Traikovski was rounded up, which is important with its persistency and coherency for the development of the Macedonian modern painting as a whole. B Traikovski was completely engaged in the creation for Bitola. He passed in Bitola his complete life and working age. For his artistic achievements he won a large number of rewards and recognitions among which the award 11th October in 1980, the award 4th November and others.

**ТРАЈКОВСКИ
ЉУБИША**
– актер –

**TRAJKOVSKI
LJUBISA**
– actor –

Трајковски, Љубиша (1930–1995), актер, кој преставуваше еден од најраскошните таленти на македонското глумиште и беше столб на битолскиот ансамбл. Неговата природност во откривањето на драмските судбини посебно ја карактеризираа неговата артистичка игра.

Роден 1930 г. во Скопје. Во 1960 г., со доаѓањето во градот под Пелистер, се вработува во Народниот театар - Битола и станува член на драмскиот ансамбл. Она што уште на почетокот ја карактеризира неговата игра е развиеното чувство за темпо, за богати и осмислени реакции, за логично диференцирање на текстот што го толкува. Сталоженоста, што понекогаш добивал тонови на извесна рамнодушност и опуштеност е мошне претпознатлива одлика на неговата полнокрвна интерпретација на ликовите. Ја освојувал публиката со својот ведар дух, со своето елегантно сценско движење, со суптилниот пристап во обликувањето на секој доделен лик. Со заминувањето на лекување тој бил отргнат од неговата единствена љубов - театарот. Со подобрувањето на здравјето тој се вратил на штиците што живот значат, играјќи помали улоги, но остварувајќи ги со исто такво мајсторство како што и во претходните 30-тина години го правел тоа во своите насловни и водечки улоги во делата од светската и современата драматургија.

Trajkovski, Ljubisa (1930-1995), actor who represented one of the most luxurious talents of the Macedonian theatre and was the pile of Bitola's assembly. His natural way in the discovery of the drama destinies, characterized his artistic act in a special way. He was born in Skopje in 1930. With his arrival to the city under Pelister in 1960, he got employed at the National theatre Bitola and became a member of the drama assembly. What characterizes him from the beginning is the developed feeling for speed, rich and thoughtful reactions, for logical differentiation of the text that he would act. The balance, which sometimes gave the impression of indifference and relaxation is very recognizable mark of his full blood interpretation of his characters. He won the audience with his bright spirit, with his elegant scene movement, his subtitle attitude towards the formation of each given character. When he went on treatment, he was pushed away from his only love, the theatre. But, as soon as his health improved, he returned to the lure of the footlights acting less significant roles, but performing them with the same mastery as he did in the previous 30 years in his leading roles, in the works of the world and modern drama. From the pleiad of characters that he acted at the scene of the National theatre in Bitola as the most successful are distinguished the roles: Karl More in "Outlaws" by F Shriller (1967), "The lady with camel-

Од плејадата на ликови кои ги имал остварено на сцената на Народниот театар од Битола, како најуспешни се издвојуваат ликот на Карл Мор во „Разбојници“ од Ф. Шилер (1967), „Дамата со камелии“ од А. Дима-синоџи (1963), Франц во „Запченициите од Алиџона“ од Ж. П. Сартр (1964), Џорџ во „Кој се џлаши од Виџинија Вулф“ од Е. Олби (1968), Драшко Каровски во „Чекор до есенџија“ од Т. Арсовски (1969), Отело во истоимениот текст на В. Шекспир (1970), Астров во „Вуџко Ваџа“ од А. П. Чехов (1972), Алиџа во „Елена Чџиговик“ од А. Поџовик (1976), Крсте во „Време за џеене“ од Пеџре М. Андреевски (1977), Новак во „Камен за џод глава“ од М. Новковик (1979), Мурина во „Свечена вечера во џогребноџо џреџириџије“ од И. Брешан (1980), и др.

За неговите брилијантни креации повеќепати е наградуван на театарските игри „Војдан Чернотрински“, а воедно тој е и првиот лауреат награден на овој фестивал со награда за животно дело во 1986 година.

lia” by A. Dimasinot (1963) Franc in “The prisoners of Altona” by G. P. Sartre (1964), George in “Who is afraid of Virginia Wolf” by E. Olbi (1968), Drasko Karoski in “Step to the autumn” by T Arsovski (1969), The Othello in the same titled text of W. Shakespeare (1970), Astrov in “Uncle Vanja” by A. P. Cehov (1972), Alija in “Elena Ceskovik” by A. Popovik (1976) Krste in “Time for singing” by Petre M. Andreevski (1977), Novak in “Stone for under the head” by M Novkovik (1979) Murina in “The Solemn dinner at the funeral enterprise” by I. Bresan (1980).

For his brilliant creation he was awarded many times at the theatre plays “Vojdan Cernodrinski” and the same time he is the first laureate awarded at this festival for life achievement in 1986.

**ТРПЧЕВСКИ
ТАШЕ**
– лекар –

**TRPCEVSKI
TASE**
– doctor –

Трпчевски, Таше (1955), лекар, специјалист гинеколог, пионер во лапароскопската хирургија во Р. Македонија.

Роден 1955 г. во Битола. Основно училиште и гимназија заврши во родниот град. Дипломира на медицинскиот факултет во 1980 г. Во текот на 1986 г. како специјализант доаѓа на работа во Службата за гинекологија и акушерство во Битола, а во 1993 г. станува специјалист супспецијалист по инфертилитет и стерилитет. Во 1997 г. за прв пат во Р. М. воведува нова метода на „брз царски рез“ или „Misgave ladach“. Во 2003 г. во ординацијата „Плодност“ за прв пат во Битола ја воведува методата IVF (вонтелесно оплодување) и веќе во следната 2004 г. породено е првото бебе од епрувета. Учествовал на голем број конгреси и симпозиуми во земјата и странство. Член е на Асоцијацијата на гинеколози и акушери на Македонија од 1990; Југословенското лекарско друштво на гинеколози и акушери од 1992; Асоцијацијата на гинеколози, акушери и перинатолози на Хрватското лекарско друштво од 1993; Американската асоцијација за лапароскопска хирургија од 1996; Европската асоцијација за хумана репродукција од 2004. и Американската асоцијација за репродуктивна медицина (ASRM) од 2005. Добитник е на наградите „4-ти Ноември“ (1998) и два пати „Личност на годината“ на Битолски весник (2004 и 2006).

Trpcevska, Tase (1955), doctor, specialist, gynecologist, pioneer in laparoscopic surgery in R.Macedonia. He was born in 1955 in Bitola. He finished primary and secondary school in his native city. He graduated at The Faculty of Medicine in 1980. During 1986 as a specialist he employed at the gynecology and obstetrics ward in Bitola and in 1993 he is specialist, sub specialist of infertility and sterility. In 1997 for the first time in RM, he introduced a new method called „Misgave ladach“. In 2003 in surgery "Plodnost" for the first time he introduced the method IVF (in vitro fertilization). And the following year in 2004 he delivered the first test tube baby. He participated on large number of congresses and symposiums in the country and abroad. He has been a member of the Gynecologists and Obstetricians Association of Macedonia since 1990, The Yugoslav Doctor's Society of Gynecologists and Obstetricians since 1992, The Association of Gynecologists and Perinatologists of the Croatian Doctor's society since 1993, American Association of laparoscopic surgery since 1996, European Association of Human Reproduction since 2004 and American Association of Reproduction medicine since 2005

He is winner of the award 4th November (1998) and twice of "the Person of the year" "Bitolski Vesnik" (2004 and 2006).

**ФИЛИП II
МАКЕДОНСКИ**
– бaсилевс –

**FILIP II
MACEDONIAN**
– basilevs –

Филип II, Македонски (382–336 г. пр.н.е.), македонски крал кој владеел со Македонија од 359 - 336 г. пр. н.е., воен и економски реформатор; погубен во Пела 336 г. на 46 год. возраст, истакнат државник, вешт дипломат и голем војсководец, основоположник на политичката и воената моќ на македонската држава. Веднаш по устоличувањето тој ја преуредил државата и војската. Ги укинал локалните династии во горномакедонските области и го зацврстил единството на државата. Ги освоил териториите околу Охридското Езеро, потоа Халкидик, Тесалија и северното крајбрежје на Егејското Море и започнал да кова златни пари („статер“). Парите биле ковани во големи количества и со нив најпрво ги поткопал економските позиции на Персија. Во 353 г. бил прогласен за архон еден вид поглавар на Тесалиската лига, со што ја зацврстил доминацијата на југот. Во 355 г. пр. н.е. ја освоил Метоне и со тоа во целина го отфрлил физичкото присуство на Атина. За 24-годишното владеење кралот Филип Втори ја создал најголемата силна и организирана држава што некогаш ја имало во антиката на Балканскиот полуостров. Според археолошките наоди античкиот град Хераклеа Линкестис е основан од Филип II Македонски, како стратешки пункт на територијата на горномакедонското племе Линкести. Познато е дека Хераклеа

Filip II, Macedonian (382-336 BC) Macedonian king who ruled with Macedonia from 359-336 BC military and economic reformatory executed in Pella 336 BC at the age of 46, promoted public figure, skillful diplomat and great army leader, the founder of the political and military power of the Macedonian state. Immediately, after his enthronement, he reformed the state and the army. He revoked the strength of the local dynasties in the upper Macedonian regions and strengthened the unity of the state. He conquered the territories around Ohrid lake then Halkidiki, Tesalia and the north coast line of Aegean Sea and started to mint golden coins(stater). Money were minted in huge amounts and firstly he undermined the economic positions of Persia. In 353 BC he was proclaimed for an archon a kind of head of Tesalia league, by which he strengthened the domination of the south. In 355 BC he conquered Methone and by that he entirely reduced the physical presence of Athens. For 24 years of reign of the King Philip the second, created the biggest, the strongest and the most organized state that ever existed in the ancient period on the Balkan Peninsula. According to the archeological reports, the ancient city of Heraclea Linkestis was formed by Philip the Second as strategic center of the territory of the upper Macedonian tribe Linkesti. It is familiar that Heraclea was of the most distinguished cities on this part of

била еден од позначајните градови на овој простор од Балканот. За сето тоа бил заслужен основачот, кралот Филип II, кој бил омилен крал меѓу својот народ. Со граѓаните на Хераклеа, со Панонците и со другите народи комуницирал на сосема едноставен начин, при што ги слушал нивните мислења и поплаки. Демостен напишал говори против Филип Втори наречени „Филипики“. Пелагонија, за време на владеењето на Филип II, била населена од племето Пелагонци. Нивниот епоним Пелагон (Пелегон) се споменува уште во „Илијадата“ на Хомер. За време на владеењето на Филип II во Пелагонија, младите оделе во војна и за нивното херојство биле богато наградувани. За време на неговото владеење се случиле длабоки промени на политички, воен и економски план. На последната свеченост на Филип во Пела, Пасвиниј, неговиот зет го прободел Филипа со меч. Во историјата Филип II останал запишан како реформатор, забележан како најголем базилевс во тогашна Европа, оставајќи силен впечаток на современите, што може да се констатира и од зборовите на Теопомп, дека: „Европа никогаш немала таков маж како Филип, синот на Аминта“.

Balkans. The founder the king Philip II who took all the credits, was favorite among his people. With the citizens of Heraclea and Panonija and others he communicated in a simple manner and he listened to their opinions and appeals. Demosten wrote speeches against Philip the Second so called “Philippics”. Pelagonija was populated by the tribe Pelagonci during the reign of Philip II. Their eponym Pelagon (Pelegon) is mentioned in the “Iliad” by Homer. During the reign of Philip II in Pelagonija young men went to war and they were richly rewarded for their bravery. Also, there were deep changes on political, military and economic plan. On the last celebration of Philip in Pella Pasvinij, his brother in law stabbed him with a sword. In the history Philip II remained remembered as reformatory Basilevs in Europe making great impression to the contemporaries, which can be concluded by the words of Teopomp that:

”Europe never had a man like Philip, the son of Amentia”

**ФОТЕВ
БОГОЈА**
– револуционер –

**FOTEV
BOGOJA**
– revolutionary –

Фотев, Богоја (1900–1993), македонски револуционер и државник. Воспитуван врз идеите на Гоце Делчев, за самостојност на Македонија, тој претставува личност која самопрегорно се посветува на ослободителната и антифашистичка борба на македонскиот народ, а по ослободувањето и на изградбата на македонската држава. Неговиот животен пат претставува сведоштво за исконската борба и стремежот на македонскиот народ за создавање на своја независна, самостојна држава. Во текот на неговата револуционерна активност тој израснал во историска фигура со вонредни човечки доблести. Следбеник бил и активен агитатор на идеите на Македонското народно движење - МАНАПО, за национално осознавање и признавање на македонскиот народ како посебен ентитет со сопствен јазик, култура и територија. Бил член на иницијативниот одбор за свикнување на Првото заседание на АСНОМ. Како делегат учествувал во работата на АСНОМ и бил избран за член на Президиумот и за повереник за финансии. Учествовал во создавањето на првите финансиски институции и правци на фискалната политика на македонската држава. Како министер за земјоделие и шумарство во првата македонска Влада со своето знаење и искуство придонесувал во организирањето на земјоделието и

Fotev, Bogoja (1900-1993), Macedonian revolutionary and public figure. He was educated on the ideas of Goce Delcev for independence. He represented personality who determined and dedicted to the liberation and antifascist fighting of Macedonian people and after the liberation to the construction of the Macedonian state. His life path represented a witnessing for the isconic fight and Macedonian people's desire for creation of their independnet self-sufficient state. During his revolutionary activity, he grew into a historical figure with extra ordinary human virtues .He was follower, activist and agitator of the ideas of the Macedonian National Movement MANAPO, for national knowledge and recognition of Macedonian people as special entity with their own language, culture and territory. He was a member of the Initiative Board for calling of the First Assembly of ASNOM. As a delegate at work of ASNOM he was elected for a member of the Presdiency and for a finance confidential. He participated in the creation of the first finance institutions and directions of the fiscal politics of the Macedonian state. As a Ministry of agriculture in the first Macedonian government with his knowledge and experience contributed in the orgnaization of the agriculture and forestry as a presidnet of the Presidency of the National assembly, he successfullу performed his function involving himself in the construction of the

шумарството. Како претседател на Президиумот на Народното собрание на НРМ, успешно ја извршувал својата функција, вградувајќи се себеси во изградбата на Македонската држава во сите нејзини сегменти. Бурните политички настани кои се случиле во тој период значително се одразиле врз него. Со недоразбирањата меѓу Информбирото и КПЈ, случајот со елиминирањето на Методија Андонов Ченто и монтираниот судски процес, затворањето на Панко Брашнаров и испраќањето на Голи Оток, се срушил неговиот идеал за кој со толку самопрегор се борел. Со поднесувањето оставка од функцијата Претседател на Президиумот на Народното собрание НРМ, засекогаш ставил крај на неговата политичка кариера. Од Скопје се вратил во селото Бистрица, живеел мирен, спокоен и достоинствен живот. Починал во длабока старост во 1993 г. Во 1990 г., на неговиот 90 - ти роденден, партиски бил рехабилитиран.

Macedonian state in all her segments. The turbulent political events, which happened at that period, influenced him a lot. With the misunderstanding between the Inform bureau and KPJ, the case of elimination of Metdoiija Andonov Cento and the directed court process, the imprisonment of Panko Bransnarov and his persecution to Goli Otok, his ideal for which he was determinately fighting for, was diminished. With his lodging of a resignation of the function president of the presidency of the National assembly NRM, he put an end of his political career. From Skopje he returned to the village Bistrice living peaceful, calm and dignified life. He died at old age in 1993. In 1990 on his 90 th birthday he was rehabilitated by the party.

ХАРЛЕЈ
– мисионерка –

Харлеј, госпоѓата (-- -1916), позната мисионерка и добротворка. По Илинденското востание, отворила Дом за сирачиња и од свои средства ги издржувала. Во нејзиниот дом 80 сирачиња нашле покрив, леб и мир. Домот работел до 7 март 1916 г. кога г-ѓа Харлеј загинала во бомбардирањата на Битола. Сиропатилиштето во Битола се преместувало на разни места во градот. Се смета дека било основано веднаш по Илинденското востание од страна на г-ѓа Харлеј и други странски донатори за згрижување на сирачиња и сиромашни деца. Во него, веднаш по Илинденското востание, работеле т.н. чесни сестри, дојдени од Франција и Англија. Се смета дека Сиропатилиштето најпрво било во тремот на црквата Св. Димитрија. Во него, покрај престој и храна, имало деца кои добивале само храна, а биле сместени по роднини и пријатели во градот. Голем број од тие деца во времето од 1920 - 1924 г. веќе пораснати, заминале во Бразилија, пренесени преку туристичката агенција „Јужна линија“. Госпоѓа Харлеј најпрво била учителка, а потоа станала мисионерка. Зградата од некогашното Сиропатилиште, основано од г-ѓа Харлеј, подоцна била користена за Дом за стари и изнемоштени лица. До Втората светска војна сегашната улица Цар Самоил во Битола го носела името на мисионерката госпоѓа Харлеј.

HARLEY
– missionary –

Harley, the Lady (---1916), Well-known missionary and benefactor. After the Ilinden rebellion she started Orphan hostel and she supported them by her own means. In her orphan hostel there were 80 orphans whom she gave shelter, bread and peace. The orphan hostel worked until 7th March 1916 when Mrs. Harley died in the bombing on Bitola. The orphan hostel in Bitola was transferred to different places in the city. It is considered that it was started immediately after the Ilinden rebellion, when Mrs. Harley and other foreign donators started to take care for the orphans and poor children. After the Ilinden rebellion there worked so called “Sisters of Mercy” who came from France and England. It is thought that the orphans’ hostel first was in the lobby of the church St Dimitrija. In the orphans hostel beside residence and food there were children, who got only food and were taken care by relatives and friends. A large number of those children in the period from 1920-1924 who grew up left to Brazilia transferred by the travel agency “South line” Mrs. Harley was a teacher and then she became a missionary. The building of the former Orphans’ hostel founded by Mrs. Harley later was used for a Nursery of old and sick people. Until the Second World War the present street Czar Samoul was named Mrs. Harley.

**ХАЦИ АНТОНОВСКИ
КОСТА**

– ликовен педагог –

**HADZI ANTONOVSKI
KOSTA**

– art pedagogue –

Хаџи Антоновски, Коста (1935), зазема посебно место во развојот на ликовната едукација во Битола. Тој ја основа и работи со најпрестижната детска ликовна манифестација „Мал битолски Монмартр“. Роден 1935 г. во Битола. Завршил школа за применета уметност во Скопје 1958 г. Има организирано голем број изложби низ РМ, Србија, Франција, Грција, Словенија... Добитник е на голем број награди и признанија за работата на детското ликовно студио како и за својата самостојна дејност. Детското ликовно студио „Св. Кирил и Методиј“ е формирано во 1981 г. по иницијатива на К. Хаџи Антоновски, а негов најголем успех претставува организирањето на Меѓународната детска ликовна колонија, позната како „Мал битолски Монмартр“. Од 1992 г. Колонијата прераснува во Меѓународна манифестација на која учествуваат деца од повеќе земји во светот (во Битола имаат гостувано ликовни таленти од 43 земји). Со изложбата „Старата македонска архитектура“, Студиото има гостувано во повеќе градови низ Европа и светот (поранешна Југославија, Бугарија, Германија, Белгија, Шведска, Австралија, САД...) каде ги презентираа природните и архитектонски убавини на Битола. Студиото располага со огромен фонд на детски цртежи (преку 350.000) кои беа изложени на Изложбата за Гинис.

Hadzi Antonovski, Kosta (1935), special place in the development of the art education in Bitola, takes Kosta Hadzi Antonovski, who founded and works with the most prestige children art manifestation „Small Monmartre of Bitola“. He was born in 1935 in Bitola. He finished School for Applied arts in Skopje in 1958. He organized a large number of exhibitions throughout RM, Serbia, France, Greece, Slovenia. He is recipient of large number of awards and recognitions for the work of children art studio as well as for his independent activity. Children art studio „St Cyril and Methodius“ was formed in 1981 on the initiative of K Hadzi Antonovski and his greatest success represents the organization of the International Children Art Colony, known as Small Monmartre of Bitola. Since 1992, the colony grew into International manifestation with children participants from different countries in the world (there were talented children guests of Bitola from 43 countries). With the exhibition „Old Macedonian architecture“, the studio has been a guest in many cities in Europe and the world (Yugoslavia, Bulgaria, Germany, Belgium Sweden, Australia, USA) where the natural and architecture beauties of Bitola were presented. The studio possess huge fund of children drawings (over 350.000) which were exposed at the Exhibition for Genius in order to be present in the overall treasure that the studio owns.

**ХРИСТИДИ
АНАСТАС**
– лекар –

**HRISTIDI
ANASTAS**
– doctor –

Христиди, Анастас (1861–1939), прв специјалист по офталмологија во Битола, многу добар хирург и гинеколог.

Роден 1861 г. во Охрид. Медицински факултет завршил во Атина, а специјализација по хирургија и гинекологија во Париз. Тука посебно се заинтересирал за офталмологијата и затоа следен чекор бил неговата специјализација по офталмологија на познатата клиника на професорот Панас. По завршувањето на специјализацијата во Париз во 1900 г. тој се вратил во Битола и бил вклучен и во работата на патријаршиската болница „Благовести“, каде во рамките на хируршкото одделение на болницата, го формирал првото офталмолошко одделение во Македонија, како прв и единствен офталмолог. Покрај со офталмологија, се занимавал и со хирургија и акушерство. Во Битола отворил и приватна ординација, а подоцна и прифатилиште. Д-р А. Христиди истовремено работел и во други болници, каде ги лекувал и оперирал заболените пациенти за очни болести - во општинската болница за сиромаси „Гураба Хаста Хане“, во воената болница и во амбулантата на милосрдните католички сестри. По Првата светска војна, работел извесно време како консултант или оператор и во новоформираната Општинска болница. Работел како лекар сè до својата смрт до 1939 година.

Hristidi, Anastas (1861-1939), First specialist of ophthalmology in Bitola, very good surgeon and gynecologist. He was born in 1861 in Ohrid. He graduated at the Faculty of Medicine, Athens. After his graduation he passed the state exam in Carigrad. Then he left on surgery and gynecology specialization in Paris. There he had special interest in the ophthalmology and that is why his next step was his specialization of ophthalmology at the well known clinic of the professor Panes. After, finishing his specialization in Paris in 1900 he returned to Bitola and he was involved in the work of the patriarch hospital “Blagovesti” where within frames of the surgery ward of the hospital, he formed the first ward in Macedonia as first and unique ophthalmologist. On many returns he was appointed for a member of the management of the hospital “Blagovesti” or her manger. Beside the ophthalmology he was also interested in surgery and obstetrics. He was appointed several times for the chief of the surgery ward at the hospital “Blagovesti”. Later in Bitola he opened private practice, afterwards a shelter with several hospital rooms, practice and surgery hall in his own house. Dr A Hristidi simultaneously worked in other hospitals where he treated and operated sick patients of optical diseases at the municipal hospital “Guraba Hasta Hane”, in the military hospital and in the ambulance of the Catholic Sisters of Mercy. After, the First World War he worked for a certain time as consultant or operator in the newly formed municipal hospital. He worked as doctor until his death in 1939.

**ХРИСТОВ
ДИМИТАР**
– режисер –

**HRISTOV
DIMITAR**
– director –

Христов, Димитар (1938), режисер, кој уште на почетокот на својата кариера ја покажа својата нагласена ориентација кон светската драмска класика. Роден 1938 г. во Битола. Основно и средно образование завршува во својот роден град. Дипломирал на Академијата за театар, филм, радио и телевизија во Белград. Првото дело кое го постави на сцената на битолскиот театар е комедијата „Насила доктор“ од Ж. Б. Молиер во 1962 г. Како режисер во колективот на Народниот театар од Битола се задржа многу кратко, само една сезона во која ги постави претставите „Копнеж под брестовите“ од Ј. О’Нил (1964), „Светиот пламен“ од С. Мом (1964), „Тартиф“ од Ж. Б. Молиер (1965), „Да се смееш не е грев“ од В. Булатовиќ (1965). Во годините што следат ќе ги постави делата „Разбојници“ од Ф. Шилер (1967), „Севилскиот бербер“ од Бомарше (1967), „Едип“ од Софокле (1967), „Жорж Данден“ од Ж. Б. Молиер (1970), „Отело“ од В. Шекспир (1970), (една од неговите најдобри постановки), „Андромаха“ од Ж. Расин (1975), „Агамемнон - Електра“ од Есхил - Софокле (1976), „Млади синови“ (1977) и „Окрвавен камен“ од В. Иљоски (1978), „Залез над езерската земја“ од Т. Арсовски (1980), (со оваа претстава започна со работа Народниот театар во новата зграда), „Ноќ спроти Водици“ од В. Шекспир (1983) и др.

Hristov, Dimitar (1938), director who from the start of his career showed his emphasized orientation towards the world classical drama. He was born in Bitola in 1938. He finished his primary and secondary education in his native city. He graduated at the Academy of theatre film, radio and television in Belgrade. His first set act was on the scene of Bitola theatre the comedy “Forced to be a doctor” G B Molier in (1962). As a director at the Assembly of the Bitola National theatre he stayed very shortly, only one season where he set the performances “Longing under the elms” by J.O Nill (1964), “The holly flame” by S Mom (1964), “Tartif” by G B Molier (1965), “To laugh is not a sin” By V Bulatovik (1965). In the years that followed he set the works: “Outlaws” by F Siler (1967), “The Seville’s barer” by Bomarche (1967), “Edip” by Sophocles (1967)), “George Danden” by G B Molier (1970), “Othello” by W Shakespeare (1970) (one of his best directories) “Andromaha” by G Rasin (1975), “Agamemnon Electra” by Eshil -Sophocles (1976), “Young sons” (1977) and “Bloody stone” by V.Iljoski (1978), “Sunlight on the lake land” by T. Arsovski (1980), (with this performance started working the new theatre building) “The twelfth night” by W.Shakespeare (1983), and etc

**ХРИСТОВСКИ
ЈОНЧЕ**

– естраден уметник –

**HRISTOVSKI
JONCE**

– entertainer –

Христовски, Јонче (1933–2000), македонски пејач, текстописец и композитор на песни во народниот дух, исклучително популарен естраден уметник, кој славата на македонскиот мелос ја пронесувал низ целиот свет. Роден 1933 г. во Битола. Создал сопствен интерпретативен стил, препознатлив и комуникативен со публиката. Се прославил со својата песна „Македонско девојче китка шарена“ (1964), чии препеани верзии се појавиле на англиски, германски, дански, италијански, руски, српски, француски и шпански јазик. Впечатливи му биле интерпретациите на „Животије мој“, „Ај засвиријте ми чалгии“, „Зајей јесна Македонко“, „Ако умрам ил загинам“ и многу други во извонредно богатиот репертоар. Член на ансамблот „Танец“ (пејач и играорец). Како одговорен за народната музика во ТВ Скопје, ја иницирал серијата „Распеани градови“ (1974), еден од најначајните проекти на ТВ Скопје. За големиот придонес во музиката добитник е на голем број награди, одликувања и признанија.

Hristovski, Jonce (1933-2000), Macedonian singer, text writer and composer of songs in folk spirit, extremely popular folk singer who carried the glory of Macedonian music all around the world. He was born in 1933 in Bitola. He created his own interpretation style, recognizable and communicative with the audience. He became famous with his song “Macedonian girl colorful bunch” (1964) whose sang versions appeared in English, German, Danish, Italian, Russian, Serbian French and Spanish. His impressive interpretations are “Life of mine”, “Play for me musicians” “Sing a song Macedonian girl” “If I die or I’m killed” and many others in his extremely rich repertory. He was member of the Assembly “Tanec” (singer and dancer) as editor of the folk music at TV Skopje, he initiated the serial “Singing cities” (1974), one of the most important projects of TV Skopje. For his large contribution he received large number of awards, certificates of honor and recognitions.

**ХРИСТОВСКИ
НИКОЛА**
– научен работник –

**HRISTOVSKI
NIKOLA**
– scientific worker –

Христовски, Никола (1946), научник од областа на природните науки - паразитологијата, универзитетски професор, доктор по биолошки науки, роден 1946 г. во Битола. Природно-математички факултет завршил во 1970 г. во Скопје. Магистрирал во 1975 г. на тема „Ендохелминти во ципринидните риби од Преспанското Езеро“. Докторирал на тема „Фауна на ендохелминтите во езерата во Македонија“ 1983 г. Бил на едногодишно стручно усовршување во Земун и во неколку индустриски лаборатории во Белград, Сплит, Newcastle upon Tyne Единбург, Шкотска. Бил на истржувачки и студиски престои во странство и тоа на Универзитетот во Бадфорд, Англија (со кои има соработка цели 40 години), седум пати соработувал со емеритус проф. д-р Ерик Лис. Исто така бил на студиски престој и на Факултетот за биомедицински науки во Бадфорд, во Лидс, Англија. Натаму за Христовски следуваат студиски престои и усовршување на научен план во: Шкотска, Велика Британија, Русија, Австралија, Романија, Полска, Шпанија, Турција, Австрија, Азербејџан, Франција, Италија, Белгија, Хрватска и на др. места. Најпрво работел во повеќе битолски фабрички лаборатории (микробиолог). Од 1969-1971 г. е вработен за водич на туристи во античкиот град Хераклеа Линкестис. Потоа се вработил во Заводот и музеј, а

Hristovski, Nikola (1946), Scientist from the field of the natural sciences, parasitology, university professor, doctor of biological sciences, born in Bitola in 1946. He graduated at the Faculty of Natural sciences and Mathematics in Skopje. He defended his magistrate thesis in “Endohelminths in cyprinid fish of Prespa lake”. He had his doctor thesis on the topic “Fauna of endohelminths in the lakes of Macedonia” (1983). He was on one year professional specialization in Zemun and in several industrial laboratories in Belgrade, Split, Newcastle upon Tyne, Edinburgh, Scotland. He was on research and study visits abroad and at the University in Bradford, England (there is cooperation of 40 years). He has cooperated for seven times with emeritus Prof. Ph D Eric Lis. He was also on a study visit at the Faculty of Bio medical sciences in Bradford, Leeds, England. Afterwards, Hristovski continued his study visits and specialization on scientific plan in Scotland, Great Britain, Russia, Australia, Romania, Poland, Azerbaijan, France, Italy, Belgium, Croatia and other places Firstly, he worked in a lot of Bitola factory laboratories (microbiologist). From 1969-1971 he was a tour guide in the ancient city of Heraclea Linkestis. Then, he got employed at the Institution and Museum from 1977 and 1981 and from 1977 to 1981 as lecturer and then full time professor at the College at Bitola, while from 1999 he has been a university professor at the Faculty of

од 1977 до 1981 г. работел како предавач а потоа професор на Вишата земјоделска школа во Битола, додека од 1999 г. е универзитетски професор при Биотехничкиот факултет во Битола. Редовен член е во МНД-Битола од 1967 г., член на Друштвото на еколозите на Македонија, Скопје; Член е на Меѓународното еколошко друштво INTECOL во кое бил и преставник на Македонија од 1994 до 2000 г. Редовен член е на Австралискиот биолошки институт од 1990 г. Добитник е на општинската награда „4 ти ноември“ за наука во 1973 г., Повелба на југословенскиот сојуз за заштита и унапредување на човековата средина во 1984 г., плакета на ДНУ, Битола, 1980, 1990 г. Во 2006 г. добитник е на две повелби по повод 40 години од научно-истражувачката работа и 60 години од животот од страна на Бајкалскиот природо-научен музеј и Иркутскиот научен центар при Сибирското одделение на Руската академија на науките од Иркутск, Русија. Раководел со проекти, магистерски и докторски теми. Активно учествувал на многубројни домашни, меѓународни и интернационални (светски) конгреси и симпозиуми во земјата и во странство на сите континенти. Почнувајќи од 1968 г. па до сега има објавено 197 научни трудови со висок impact factor итн. Учествувал во посебни проекти од областа на антропометриско - гинеколошки карактеристики кај жените во Македонија (компаративно), лимнолошки истражувања, на токсоплазмозата, на Паразитофауна, на салмонидните риби од Охридското Езеро (проект); Паразитофауна на рибите од Преспанското и Дојранското Езеро. Работи на Македонско-Словенечки меѓувладин проект (2005).

Biotechnological sciences in Bitola. He is full time member of MND Bitola, member of the Association of Ecologists of Macedonia since 1967 Skopje, Member of the International Ecology Association INTECOL where he was also representative of Macedonia from 1994 to 2000. He is full time member of Australian Biological Institute from 1990. He is recipient of the Municipal award 4th November for science in 1973, The convention of the Yugoslav Union for protection and promotion of the human environment in 1984, Certificate of honor of DNU Bitola 1980, 1990. In 2006 he was recipient of two conventions on the occasion of 40 years of scientific research work and 60 years of his life by the Bachelor Scientific museum and Irkut Scientific Center at Siberia department of the Russian Academy of Sciences of Irkutsk, Russia. He was manager of projects, magistrate and doctor thesis. He actively participated on multiple national, international and world congresses and symposiums in the country and abroad on all continents. Since 1968, he has published 197 scientific articles with big impact factor etc He has participated in special projects on the field of the anthropometric gynecological characteristics at women in Macedonia (comparative) lymunological research of toxoplasmosis of the parasite fauna at salmon fish from the Ohrid lake (project), Parasite fauna of Prespa and Dojran lake fish. He works at The Macedonian Slavic Inter Government project (2005).

**ХРИСТОВ
ПАВЕЛ**
– революционер –

**HRISTOV
PAVEL**
– revolutionary –

Христов, Павел (1874–1922), македонски учител, революционер и деец на ТМОРО и раководител со Костурскиот революционерен комитет. Роден 1874 г. во с. Цапари, Битолско. Основно училиште завршил во Битола. Бил учител во Битола каде поради революционерната дејност бил затворен. Од 1894 г. учителствувал во Прилеп, Кичево, Костур и Битола. Учествувал во Илинденското востание, а по неуспехот на востанието бил фатен од Турците. Како раководител на Костурскиот революционерен комитет бил затворен од турските власти и амнестиран во 1905 г., а по амнестијата го презел раководството на Комитетот во Битолскиот революционерен округ. Революционерна дејност ја продолжил веднаш по амнестијата. Кон крајот на септември 1905 г. присуствувал на прелиминарното Советување во Софија на македонските делегати, избрани од окружните революционерни конгреси, кои, потоа заминале на Рилскиот општ конгрес на ВМРО. Павел бил делегат на Битолскиот революционерен округ и секогаш бил ориентиран на десното крило на Организацијата (Централистите). За време на Младотурската револуција бил окружен училишен инспектор во Битола. На теренот (во Македонија), поради нефункционирањето на ЦК на ВМРО се чувствувала извесна разединетост меѓу организаторите на революционерното

Hristov, Pavel (1874-1922), Macedonian teacher, revolutionary and activist of TMORO and leader at Kostur revolutionary committee. He was born in 1874 in v.Capari, Bitola. He finished primary school in Bitola. He was a teacher in Bitola where as a result of the revolutionary activity he was imprisoned. From 1894 he was a teacher in Prilep, Kicevo, Kostur and Bitola. He participated in Ilinden rebellion and after its failure, he was captured by the Turkish. As a leader of the Kostur Revolutionary committee, he was imprisoned by the Turkish authorities and amnestied in 1905 and after the amnesty in 1905, he took over the committee at Bitola Revolutionary region. The revolutionary activity continued immediately after the amnesty. Towards, the end of September 1905, he was present at the preliminary counseling in Sofia from Macedonian delegates elected from the regional revolutionary congresses, who after that, left to Rila General congress of VMRO. Pavel was a delegate at Bitola revolutionary region and was always oriented to the right wing of the organization (centralists). During the Young Turkish revolution he was a regional school inspector in Bitola. On the field (in Macedonia) as a result of malfunction of CK of VMRO certain division was felt between the organizers of the revolutionary movement. P.Hristov never had doubts in his determination- the freedom of Macedonian people should come from their own engage-

движење. П. Христов никогаш не се чувствувал колеблив во своето определување - слободата на македонскиот народ треба да дојде од неговите заложби, а не други да го ослободуваат, а после да станат негови поробувачи. Следувале негови учества на Солунскиот конгрес 1905, на Струмичкиот во летото 1905, на Серскиот во август 1906, и др. на кои се вложувале силни напори во враќање на довербата на народот за повторно организирано спротивставување на турската власт која била неспредена и настрвена на македонскиот народ. Христов Павел и неговите истоименници - Централистите, продолжиле со организирање на народот за престојно кревање на ново востание. На Кустендилскиот конгрес (1908) бил избран за член на ЦК на ВМРО, а потоа и за член на Привременото претставништво на ВМРО (Обединета). Во текот на Првата светска војна работел во Битола. Во 1918 г. задолжен бил од името на бившата ВМРО да ги презентира барањата на Македонците пред Мировната конференција во Париз за зачувување на целосниот македонски географски, стопански и етнички интегритет, како и правото на македонскиот народ за самостоен живот, за слободно школство на свој мајчин јазик, за свој натамошен културен и друг развигот. По Првата светска војна бил член на Привременото претседателство на обединетата ВМРО. Бил еден од подготвувачите и потписниците на познатиот „Апел“ од 9-ти мај 1919 г. П. Христов починал 1922 г. во Софија.

ment ,and not to be liberated by others and at end to become their slaves. Then, followed his participations at Solun congress 1905, Strumica congress in the summer 1905, Ser congress in August 1906 and others, where huge efforts were involved in order to return the faith of the people for another organized confrontation with the Turkish authorities who were unorganized and cruel towards the Macedonian people. Hristov Pavel and his followers Centralists continued with the organisation of people for another rising of a rebellion. At Kustendil congress 1908 he was elected for a member of CK of VMRO and then for a member of the Temporary Representation of VMRO (united). During the First World War he worked in Bitola. In 1918 he was obliged in the name of the former VMRO to present the requests of Macedonians in front of the Peace Conference in Paris for preservation of the overall Macedonian geographical, economic and ethnical integrity, as well as the right of Macedonian people for independent life, for free education in their mother tongue and for further cultural and other development. After, the First World War he was a member of the temporary presidency of the united VMRO. He was one of the composers and signatory of the Appeal from 9th May 1919. He died in Sofia in 1922.

**ХРИСТОВСКИ
СТЕВО – ПАТАКО**
– револуционер –

**HRISTOVSKI
STEVO – PATAKO**
– revolutionary –

Христовски Стево – Патако (1920–1943), македонски револуционер, личност која беспопштедно се предава на ослободителната и антифашистичка борба на македонскиот народ за слобода. Уште пред војната станал член на КПЈ и се пројавувал со својата активност во редовите на револуционерното движење во Битола. За време на окупацијата, поради борбените негови активности, на два пати бил затворан и мачен. После тортурите во битолскиот затвор, бугарската полиција го интернирала во Кавала. При враќањето од интернација, на битолската железничка станица успеал да избега на полицијата. Претрпените мачења, тортури и интернацијата не успеале да го скршат неговиот револуционерен дух, туку го правеле уште поцврст и длабоко убеден во идеите кои ги пропагирала Партијата. После бегството, илегално живеел и дејствувал во Битола. За тоа време поминато во илегала, не мирувал, туку неуморно работел за револуционерното движење. За потребите на Партијата извршувал најразлични одговорни партиски должности. На 28 јули 1943 г. бил откриен и обиколен од бугарската полиција. Влегол во борба, но увидувајќи дека борбата е осудена на неуспех, со последнот куршум се убил, за да не падне жив во рацете на непријателот.

Hristovski, Stevo – Patako (1920-1943), Macedonian revolutionary personality who completely devoted himself to the liberation and the antifascist battle of Macedonian people for freedom. Even before, the war he became member of KPJ and he appeared with his activity on the lines of the revolutionary movement in Bitola. During the occupation because of his activities he was imprisoned twice and tortured. After, the tortures at Bitola's prison, the Bulgarian police integrated him to Kavala. After his arrival from the integration to Bitola's railway station he managed to escape from the police. The suffered tortures and the integration did not manage to break his revolutionary spirit, but made him even stronger and deeply convinced in his ideas which were propagated by the party. After his run away he lived in underground and acted in Bitola. During that time in underground he did not stop but he worked constantly for the revolutionary movement. For the needs of the party he performed different duties. On 28 July 1943 he was revealed and surrounded by the Bulgarian police He fought but he concluded that the battle was convicted to failure, with his last bullet killed himself in order not to be caught alive by the enemy.

**ЦВЕТКОВ
ПАРАСКЕВ**
– револуционер –

**CVETKOV
PARASKEV**
– revolutionary –

Цветков, Параскев (1875–1903), револуционерен и просветен деец, војвода (комадир) на полската битолска чета обучена за борба со Турците, близок пријател на Даме Груев, член на ТМОРО, член на ЦК на Битолскиот револуционерен округ, роден 1875 во Плевен. Основно и средно образование завршил во родниот град, конзерваториум во Дрезден, Германија. Веднаш по завршувањето на високата музичка академија се вработил во Битола како професор по музика во машката гимназија. Бил ценет и како просветен работник, и како револуционер и од македонските битолски револуционери кои го поставиле за војвода на една од битолските чети, и од странските претставници на дипломатскиот кор. Говорел француски и германски, покрај македонски и бугарски јазик. П. Цветков бил исклучиво битолски војвода. По пристапување во редовите на ТМОРО бил назначен за реонски војвода. На Смилевскиот конгрес на Битолскиот револуционерен округ (2-7 мај 1903) бил избран за секретар и записничар (заедно со Г. Поп-Христов). Дал голем придонес во подготовките за Илинденското востание. Војводата П. Цветков бил главната врска меѓу Битолскиот комитет на ТМОРО, меѓу Д. Груев и други битолски раководители, и странски дипломати. Заедно со другите социјалисти, вршејќи агитација и организација на

Cvetkov, Paraskev (1875-1903), revolutionary and educational activist, voivode, commandant of the Field Bitola squad trained for battle with the Turkish, close friend to Dame Gruev, member of TMORO, member of CK of Bitola revolutionary region. He was born 1875 in Pleven. He finished his primary and secondary education in his native city, Conservatorium in Dresden, Germany. Immediately after his graduation at the High Music Academy he got employed as teacher of music at the Male high school. He was appreciated as educational worker and revolutionary, especially appreciated not only by the Macedonian and Bitola revolutionaries, who named him a voivode of one of Bitola's squids, but also by the foreign representatives of the diplomatic corps. He spoke French and German beside Macedonian and Bulgarian. He was regularly invited by the representatives of the diplomatic corps. He also gave music classes to A Rostkovski's children. P.Cvetkov was exclusively Bitola's voivode. After his joining to TMORO he was assigned for a regional voivode. At Smilevo congress he represented Bitola revolutionary region (2-7 May 1903) and was elected for secretary and register (together with G Pop Hristov). He contributed a lot in the rebellion preparations. The voivode P.Cvetkov was the main connection between Bitola committee of TMORO, D Gruev and the others Bitola leaders and

македонскиот народ за кревање на востание, тие со своите говори имале за цел да внесат „нови социјалистички елементи во Македонското ослободително движење“. Четата на П. Цветков, инаку се именувала и како полска чета бидејќи била составена од борци од битолските полски села и колку повеќе се приближувало востанието толку повеќе се зголемувала. Најпрво тие му верувале на Дамјан Груев и на командирот (Параскев Цветков) кој бил познат и како битолски учител по музика. Загинал на 21 мај 1903 г. кај с. Могила. Целата негова чета била уништена во нерамната борба со турскиот аскер. Полската чета на П. Цветков броела меѓу 25 - 30 борци, додека во борбата Турците употребиле повеќе од 300 добро наоружан аскер, дури и употреба на топови. Во извештаите покасно се пишувало дека револуционерите од малубројната чета на П. Цветков херојски загинаа до еден, додека бројката на загинатите кај турскиот аскер надминувала над 200 и повеќе. По крвавата пресметка турската власт добро се замислила бидејќи констатира дека не се тоа обични бунции и терористи (како биле именувани), ами добро обучени револуционери, задоени со силен патриотизам и херојство. П. Цветков бил ценет војвода и револуционер од битолските граѓани и сметан за нивни заштитник.

foreign diplomats. Together with the other socialists (Georgi Sugarev, Vele Markov and etc) agitated, organized Macedonian people for rising of a rebellion, made speeches in order to bring "new socialist elements in the Macedonian liberation movement" The squad of P.Cvetkov was also named as Field's squad as it consisted of fighters from Bitola and field villages and as closer the rebellion was it bigger it became. Firstly, they trusted to Damjan Gruev and the commandant (Paraskev Cvetkov) who was famous Bitola's teacher of music. He died on 21 May 1903 at v.Mogila. His whole squad was destroyed in unequal battle with the Turkish enemy. The field squad of P. Cvetkov was around 25-30 fighters while in the battle the Turkish used more than 300 well armed enemy and guns. In the reports it was said that the revolutionaries from the minor squad of Cvetkov heroically died to the last one, while the number of the killed Turkish enemy was over 200. After the bloody battle the Turkish authority thought well about the situation, as it concluded that they were not simple rebels and terrorists (as they were named), but well trained revolutionaries filed with strong patriotism and heroism. P. Cvetkov was appreciated voivode and revolutionary by Bitola's citizens and they considered him their protector.

**ЧАКАР
ЈАСМИНКА**
– музички уметник –

**CAKAR
JASMINKA**
– musician –

Чакар, Јасминка (1939), македонска пијанистка и педагог која се наоѓа на врвот од групата најплодни уметнички ликови во македонскиот музички живот. Родена во Битола 1939 г. Основно и средно образование завршила во родниот град. Дипломирала на Музичката академија во Загреб, а постдипломски студии завршила во Скопје. Денес работи на ФМУ како професор по предметот пијано. Паралелно со солистичките настапи Ј. Чакар воедно дејствува и како музички соработник на голем број на странски и домашни уметници. Остварила извонредно плодна изведувачка и педагошка дејност. Настапувала како солистка и особено, како придружничка на македонски и странски музички уметници. Нејзиниот репертоар е исклучително широк и опфаќа дела од македонски и странски автори. Она што особено ја карактеризира се нејзината музикалност и чувството за стилски карактеристики на делата и техничката прецизност. Настапувала во Англија, Франција, Италија, Германија, Русија, Романија, Србија, Хрватска, Словенија. Редовна учесничка е на фестивалот Охридско лето. Носител е на значајни општествени награди, како што е наградата „13 Ноември“ и Републичката награда „11 Октомври“.

Cakar, Jasminka (1939), Macedonian pianist and pedagogue who is at the top of the group of the most fertile artistic characters in the Macedonian musical life. She was born in Bitola in 1939. She finished her primary and secondary education in her native city. She graduated at the Music academy in Zagreb and she finished her post graduate studies in Skopje. Today, she works at FMU as professor of the course piano. Parallel with her solo performances J Cakar acts as musical coordinator of large number of foreign and national artists. She achieved extraordinary fertile performance and pedagogue activity. She acted as soloist and especially accompanying member of Macedonian and foreign music artist. Her repertory consists of Macedonian and foreign authors. Her special characteristics are her musicality and the feeling for work, style characteristics and the technical preciseness. She performed in England, France, Italy, Germany, Russia, Romania, Serbia, Croatia and Slovenia. She is regular participant at Ohrid Summer Festival. She is recipient of important social rewards such as 13th November and the Republic award 11th October.

**ЧЕРНОДРИНСКИ
ВОЈДАН**
– драмски писател –

**CERNODRINSKI
VOJDAN**
– drama writer –

Чернодрински, Војдан (1875-1951), основоположник на македонската драма и на театарската дејност, поет, раскажувач, публицист, мемоарист, македонски интелектуалец кој се борел за независна и самостојна Македонија. Роден бил во с. Селци, Струшко, 1875 г. По завршувањето на основното и средното образование (во Софија) заминал на дошколување во Солун. Извесно време бил учител во селото Могила, Битолско. Стапил во редовите на ВМРО и одново ја започнал својата драмска актерска и литературна активност. Со својата аматерска група во Битола и селата давал драмски претстави. Во тоа време ги создал драмите: „Зло за зло“ и едночинките: „Дрвари“, „Мајстори“, „Шумари“, „На Нова година“, „Севда“, „Меана“, „На реката“, „Средба“ и др. кои во ракопис ги понесол во Софија. Од нив повеќето ги изведувал со својата аматерска дружина во Битола и по битолските села. Неговата драмска и театарска активност во Битола и Битолскиот крај била многу позната и ценета од народот во селата и во градот. Наскоро, во 1900 г., заедно со своето семејство, се преселил во Софија. Највеличествен успех групата „Скрб и утеха“ доживеале со изведбата на *„Македонска крвава свадба“*. Чернодрински повторно се вратил во Битола во 1908 г. како член на многубројната група на Народниот театар од Софија. Во една дописка до весни-

Cernodrinski, Voјdan (1875-1951), the founder of the Macedonian drama and the theatre activity, poet, narrator, publicist, memoirist, Macedonian intellectual who fought for the independent and self-sufficient Macedonia. He was born in v. Selci, Struga 1875. After, he finished his primary and secondary school in Sofia, he left to continue with his education in Solun. For a certain period he was a teacher in the village Mogila, Bitola. He joined the lines of VMRO and started his drama actor and literary activity. With his amateur group in Bitola and villages he gave drama performances. At that time, he created the plays “Evil for evil” and one act plays: “Loggers”, “Masters”, “Foresters”, “On the New Year”, “Leman”, “Inn”, “On the river”, “Meeting” and the others took them in handwriting to Sofia. He performed many of them with his amateur company in Bitola and its villages. His drama and theatre activity in Bitola and Bitola’s region was very famous and appreciated by Bitola’s citizens and also in the villages. Soon, in 1900 together with his family he moved to Sofia. His most glamorous success was with the performance of “Macedonian bloody wedding”. Cernodrinski returned to Bitola again in 1908 as a member of the “Large Group of Sofia National theatre”. In one report to the newspaper “Vesti” from Macedonia (it is supposed that is from Bitola) Cernodrinski gave information for the situation in Bitola

кот „Вести“ од Македонија (претпоставка дека е од Битола) Чернодрински дал информации за состојбата во Битола и за театарските претстави во градот.

Во средината на јули 1909 г. В. Чернодрински, заедно со сопругата, пак се нашол во Македонија, секако и во Битола. Во 1909 г. направил најсериозни напори и отворил театар во Битола кој го именувал *Македонски биџоолски театар*. В. Чернодрински се подготвувал за ваков потфат уште при првиот престој во Битола (во 1897/98). Чернодрински, всушност, во овие две години започнал да го заживува драмскиот живот во битолско. Престојот на Чернодрински со сопругата во Битола бил прифатен и од челните луѓе од Организацијата ВМРО. Марија Чернодринска подвлекува дека во Битола биле опкружени со топло внимание, дека често биле посетувани и од граѓани и селани, кои од сè срце сакале да им помогнат, но дека и тие со иста срдечност се однесувале. Користејќи ја приликата, брачниот пар Чернодрински дале придонес (прилог) за сирачињата на загинатите борци преку битолското друштво „Катерина Симидчиева“. И во своите „Спомени“ Чернодрински со посебен респект се секавал на неговиот престој во Битола и Могила. Тој, главно, полагал внимание на описување на населението. Некои критичари сметаат дека мотивот за „Македонска крвава свадба“ бил носен во неговите секавања од с. Могила, но такви крвави драми се случувале во тоа време низ цела Македонија. Починал 1951 г. во Софија.

and for the theatre performances in the city. In the middle of July 1909, V Cernodrinski together with his wife returned to Macedonia and certainly to Bitola. In 1909 he made serious steps and opened a theatre in Bitola named “Macedonian theatre” from Bitola. V Cernodrinski was preparing himself for such attempt since his first visit to Bitola (in 1897/98). Cernodrinski, actually started the revival of the drama life in Bitola in these two years. The visit of Cernodrinski with his wife to Bitola was accepted by the leading people of the organization VMRO. Marija Cernodrinska noticed that they were warmly accepted, they had frequent visits by the people from the city and from the villages, who wholeheartedly wanted to help them but they themselves also behaved with the same kindness. Using this opportunity, the couple Cernodrinski donated money for the orphans of the killed fighters at Bitola’s Association “Katerina Simidzieva”. And in his “Memories” Cernodrinski remembered his visit to Bitola and Mogila with special respect. He mainly paid attention to the liberation of the population. Some critics consider that he took the motive for “Macedonian bloody wedding” from his memories of v.Mogila, from but such events happened everywhere in Macedonia. He died 1951 in Sofia.

**ЧОРЕВСКИ
БОРИС**
– актер –

**COREVSKI
BORIS**
– actor –

Чоревски, Борис (1949) актер, со убава сценска појава, со способноста секогаш да ја најде потребната мерка да го пласира текстот во една прочистена форма, со богат и сложен внатрешен релјеф.

Роден 1949 г. во Скопје. Основно и средно образование завршува во Битола. Дипломирал на ФДУ во Скопје, на отсекот за актерска игра. На сцената на Народниот театар од Битола настапува уште од раната младост, статирајќи и играјќи епизодни улоги. Неговиот талент особено доаѓа до израз како член на Младинската сцена во ликот на Хенри во претставата „Незакопани мртвци“ од Ж. П. Сартр (1969), за која ја добива наградата за главна машка улога на Сојузниот натпревар на аматерите од поранешна СФР Југославија во Хвар. Веднаш по дипломирањето на ФДУ се вработил како професионален актер во Народниот театар од Битола (1975). Неговиот вроден талент и креативноста во градењето на ликовите за многу кратко време го вброија во носителите на репертоарот на театарот под Пелистер. Во тридецениското настапување на сцената има реализирано над 100 улоги од најразличен вид. Како гостин настапувал во театрите во Прилеп, Штип, и Струмица.

Како најкомлетни, најкомплексни остварувања можат да се издвојат ликовите на Версилов во „Младич“ од *Достоевски*

Corevski, Boris (1949), actor, with beautiful appearance with the capability always to find the necessary measure to place the text in cleared form with rich and complex inner relief. He was born in Skopje in 1949. He finished his primary and secondary education in Bitola and graduated at FDU in Skopje at the department of actor play. On the scene of the Bitola' National theatre he acted since his early childhood as an extra and episode roles. His talent is especially expressed as a member of the Youth scene in the character of Henry in the performance "Unburied deads" By Z. P. Sartr (1969) and he won the award for the main male role at the Federal amateurs competition in the former SFRYugoslavia in Hvar. Immediately, after his graduation at FDU, he employed as a professional actor at the National theatre from Bitola (1975). His inner talent and creativity in the characters construction, put him among the holders of the repertory, for a very short time at the theatre under Pelister. In three decades performances at the scene had realized over 1000 roles from different type. As a guest he performed at the theatres in Prilep, Stip and Strumica. As most complete and most complex achievements can be noticed the characters : Versilovin "the Boy" by Dostoevsky(1986), Vuk in "Jelena Ceskovik" by A. Popovik (1976), Goka In "Suspicious person" by B.Nusik (1978), Nikola Karev in "Bloody stone" V.Iloski (1978),

(1986), Вук во „Јелена Четићковиќ“ од А. Појовиќ (1976), Ѓока во „Сомниџелно лице“ од Б. Нушиќ (1978), Никола Карев во „Окрвавен камен“, В. Иљоски (1978), Даскалот „Суд“ од К. Чашуле (1978), Малвоилио во „Ноќ сјројџи Водици“ од В. Шекспир (1983), Киро во „Летџ во месџо“ од Г. Стефановски (1984), Осман бег во „Македонска крвава свадба“ од В. Чернодрински (1988), Дон Жуан во „Дон Жуан се враќа дома“ од Еден Фон Хорваџ (1997), Капулети во „Ромео и Јулија“ В. Шекспир (2003), Ајгеј во „Медеја“ од Еврипиџ (1997), Владимир во „Чекајџи го Годо“ С. Бекеџ (1998), Таткото во „Мачка на вжешџениџи џокрив“ од Т. Вилјамс (1998), (за оваа улога ја доби наградата за најдобро актерско остварување на театарскиот фестивал „Војдан Чернодрински“ во Прилеп), Трајко попот во „Црквичеџо 40 маченици“ од В. Косџов (2001) и др.

Во изминатот период за исклучителната креативност во градењето на ликовите се здобил со повеќе награди. Наградата „Војдан Чернодрински“ (двапати), „Екран“ (двапати) и „4-ти Ноември“ - Битола.

Daskal “Court” by K.Casule (1978), Malvoilo in “The twelfth night” W.Shakespeare (1983) Kiro “Flight on the same place” G.Stefanovski (1984), Osman beg in “The Macedonian bloody wedding” by V. Cernodrinski (1988), Don Juan in “Don Juan returns home” Eden Fon Horvat (1997), Capulet in “Romeo and Juliet” W. Shakespeare(2003) Ajgej in “Medeja” Euripides(1997) Vladimir in “Waiting for Godo” S. Beket (1998), The father in “The cat on hot roof” T. Williams (1998) (for this role he was honored with the award for best actor performance at the Theatre festival “Vojdan Cernodrinski” in Prilep), Trajko the priest ” The church 40 martyrs” by V.Kostov (2001) and etc. For the past period he gained many awards for his exceptional creativity in the creation of his characters. He got the award “Vojdan Cernodrinski” (twice), “Ekran” (twice) and 4th November-Bitola.

**ЧОРЕВСКИ
ТРАЈКО**
– актер –

**COREVSKI
TRAJKO**
– actor –

Чоревски, Трајко (1921–1955), актер со огромен фонд на изразни можности, внесувајќи во играта многу љубов и поетска возвишеност. Итерпретацијата на ликовите значеше врвен дострел за секој одигран лик. Роден во Велес 1921 г. Пред Втората светска војна членувал во театарските трупи на Петре Прличко и Димче Трајковски. Чоревски е еден од основоположниците на МНТ во 1945 г. каде само за шест сезони одигра околу 26 драмски ликови. По 1951 г. кариерата ја продолжува во народните театри во Велес и Штип, а од 1952 г., до неговата прерана смрт во 1955 г. е член на Народниот театар од Битола.

На сцената на Народниот театар – Битола, оствари неколку ролји од антологиско значење, пред сè улогите на Крис во „*Сити мои синови*“ од А. Милер (1952), Марко во „*Без третини*“ од М. Беговиќ (1953), Јерко во „*Луѓе без вид*“ од Ј. Кулунџиќ (1953), Митке во „*Коштина*“ од Б. Станковиќ (1954), инаку оваа му беше последна улога што ја толкуваше.

Во 1955 г. го снимил филмот „Волча ноќ“. Прераната смрт, во 1955 г., предвреме го отстргна од театарот и филмот. Народниот театар од Битола, а секако и македонското глумиште со неговата смрт почувствуваа голема празнина.

Добитник на наградата на Владата на НРМ во 1951 година.

Corevski, Trajko (1921–1955), actor with huge fund of expression possibilities ,involving in the play a lot of love and poetic elevation. The interpretation of the characters met top achievement for each played character. He was born in Veles 1921 .Before the Second World War he participated in the theatre groups of Petre Prlicko and Dimce Trajkovski. Corevski is one of the founders of MNT in 1945 where for only six seasons played around 26 drama characters. After 1951 his career continued at the National theatres in Veles and Stip and from 1952 to his early death in 1955 ,he was a member of the Bitola National Theatre. On the scene of the National Theatre Bitola he accomplished several parts of anthological importance such as Kris “In all my sons” A.Miler (1952), Marko in “Without the third one” M.Begovik (1953), Jerko in “People without sight” by J.Kulundik (1953), Mitke in “Kostana” by B.Stankovik (1954) which was his last acted part. In 1955 he acted in the film” Wolf’s night” His early death in 1955 took him away from the theatre and the film. Bitola National theatre and definitely the Macedonian theatre felt big emptiness. He was the winner of the award of The Government of NRM in 1951.

**ЧУПОНА
ЃОРЃИ**
– академик –

**CUPONA
GORGI**
– academician –

Чупона, Ѓорѓи (1930) македонски математичар, академик. Во 1953 г. дипломирал на Групата за математика на Филозофскиот факултет во Скопје, каде што и докторирал во 1959 г. Бил професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје. Неговата научна преокупација е актуелна и спаѓа во делот на основите на алгебрата. Оформува наставни програми од чии курсеви произлегуваат и учебници од посебен квалитет. Особена е активността на професорот Ѓорѓи Чупона и во претставување на научни собири и гостувања со свои предавања и трудови - Љубљана, Загреб, Белград, Нови Сад итн. Иницијатор е и еден од организаторите на Алгебарската конференција во 1980 г. која претставува прв собир од таков вид во тогашна Југославија и афирмација на Македонија, затоа што во тие активности учествуваат алгебристи и од други университети од земјата и од странство. Член е на комисији за одбрана на докторат во Скопје, Белград, Нови Сад и Загреб. Тој е научен работник со високи квалитети, неговата стручност преку неговите трудови и неговата активност е недвосмислена, а неговото реноме ги надминува рамките на Република Македонија. Дописен член е на МАНУ од 1979 г., а редовен од 1983 г. За неговата стручна работа и посветеност, добитник е на повеќе признанија од областа на математиката.

Cupona, Gorgi (1930), Macedonian mathematician, academician. He graduated at the group of Mathematics at the Faculty of Philosophy in Skopje in 1953, where he had his doctorate in 1959. He is a professor at the Faculty of Natural Sciences and Mathematics in Skopje. His scientific preoccupation is actual and belongs to the basis of the algebra. The professor Cupona professionally follows his scientific work with great desire and enthusiasm, as well as his tutorials that he has and the educational and scientific processes in the world. In that direction he creates educational programs, which courses result with textbooks of special quality. Gorgi Cupona activity is exceptional when presenting at the scientific assemblies and visits his lectures and articles in Ljubljana, Zagreb, Belgrade, Novi Sad etc. He is the initiator and one of the organizers of the "Algebra conference in 1980" which is the first assembly of such kind in the former Yugoslavia and it is affirmation of Macedonia, as there are algebraists from the other universities in the country and abroad. He is scientific worker with high qualities, whose professionalism through his articles and his activity is unambiguous and his respect goes over the frames of Republic of Macedonia. He is correspondence member of MANU from 1979 and full time member from 1983. For his professional work and dedication he is recipient of many recognitions from the field of the Mathematics.

**ЧУРЛЕВСКА
ЦИДРОВА МАРИЈА**
– спортист –

**CURLEVSKA
DZIDROVA MARIJA**
– sportswoman –

Чурлевска - Цидрова, Марија (1943), спаѓа во т.н. втора генерација на ракометарки која што практично го трасираше патот на афирмацијата и развојот на овој спорт. Со ракомет почна да се занимава уште во најраната младост. Активна ракометарка беше сè до 1964 г. кога го одигра последниот натпревар за ракометниот клуб Пелистер. Во единаесетгодишната ракометна кариера има освојувано бројни признанија и награди, а повеќе пати е прогласувана за спортист на Македонија. По завршувањето на играчката кариера не се откажа од ракометот. Стана тренер и години со ред го пренесуваше искуството на младите ракометни надежи стекнато во бројните натпревари за битолските екипи и репрезентацијата на Македонија. Носител е на сребрена плакета на РФМ по повод десетгодишнината на ракометот во Македонија. Слични награди добиваше и по повод одбележувањето на дваесетгодишнината и триесетгодишнината на ракометот во Македонија. Освен ракометарка, беше и една од најдобрите кошаркарки на Битола. Во периодот од 50 - 60-те години практично се занимаваше и со сите други спортови. Битолските новинари ја нарекуваа прва дама на ракометот во Битола, прав виртуоз, човек исклучително надарен за сите спортски дисциплини.

Curlevska Dzidrova, Marija (1943), belongs to the second generation of hand ball players who practically traced the path of affirmation and the development of this sport. She started to play hand ball in her early childhood. She was an active handball player until 1964, when she played the last game for the hand ball club Pelister. During her eleven years hand ball career, she won many recognitions and rewards and she was proclaimed for a sportswoman of Macedonia. When she finished her sports career, she did not give up of the handball. He became a couch and she transferred the gained experience from the numerous matches to Bitola's teams and the Representation of Macedonia. She is a recipient of the silver certificate of honor of RFM, on the occassion of ten years anniversary of handball in Macedonia. She got similar rewards on the occasion of celebration of the twenty and thirty years anniversary of the handball in Macedonia. In the period of 1950-1960 she practically played all other sports. Bitola's journalists called her the Prima Donna of the handball in Bitola, real virtuos woman exceptionally gifted for all sport disciplines.

**ЦЕРОВ
ЛУКА**

– революционер –

**DZEROV
LUKA**

– revolutionary –

Церов, Лука (1870–1948), истакнат революционер и член на ТМОРО, член на тогашниот Окружен комитет на ТМОРО, близок пријател и соборец на Даме Груев, просветен деец, роден во Битола 1870 г. во занаетчиско семејство. Основно училиште завршил во родниот град, додека со гимназиско образование се стекнал во Солунската гимназија. Последните гимназиски училишни години ги завршил во француското училиште на лазаристите. Заедно со Д. Груев во 1891 г. го формирале револуционерниот кружок наречен „Учителски сојуз“ бидејќи во него членувале само учители од градот Битола и околните села. Од 1892 до 1895 г. престојувал во Софија и учествувал во издавањето на списанието „Лоза“ (1892–94). Не можејќи да се врати во Битола, бидејќи бил откриен на турско-бугарската граница од турската полиција, тој пак заминал за Софија и таму заедно со Коста Шахов го издавале весникот „Глас македонски“ (1893–94). Како учител во Демирхисарско (1896/97) ги поставил темелите на ВМРО во селата Цер, Велмевци, Црско, а потоа и во крушевските села. Следната година, по задача, бил поставен во Кичево каде држел говори и вршел организирање на народот за престојното востание. Во 1898/99 г. бил инспектор на селските училишта во дебарско-кичевскиот реон каде ја проширил организа-

Dzerov, Luka (1870–1948), a promoted revolutionary and member of TMORO, member of the former Regional committee of TMORO, close friend and fighter with Dame Gruev educational activist, born in Bitola in 1870 in a craft family. He finished his primary school in his native city while he gained his secondary education at Solun's high school. The last high school year he finished at the Lazar's French school. Together with D. Gruev in 1891 they founded the revolutionary company named "Teacher's association" as there were only teachers as its members from the city of Bitola and the surrounding villages. From 1892 to 1895, he lived in Sofia and participated in the publishing of the magazine "Loza" (1892–94). He could not return to Bitola because he was revealed on the Turkish Bulgarian border by the Turkish police, so he went back to Sofia and both with Kosta Sahov published the newspaper "Voice of Macedonia" (1893–94). When he was a teacher in Demir Hisar (1896/97) he founded VMRO in the villages Cer, Velmevci, Crsko and afterwards in Krusevo villages. The following year he was sent on the assignment to Kicevo where he made speeches and made constant organization of the people for the on coming rebellion. In 1898/99 he was an inspector of village school in Debar and Kicevo region, where he spread his organizational revolutionary net. After, espionage in the lines of the Organization, he

ционата револуционерна мрежа. По една провала во редовите на Организацијата одлежал 13-месечен затвор во Кичево и Битола (од средината на 1899 заклучно со јуни 1890 г.). Во периодот на Јосифовата провала (19 февруари 1902) во Битола, на местото на Ѓорѓи Сугарев бил назначен Л. Џеров, односно како секретар на Битолскиот окружен комитет. Тој имал за задача да ги води револуционерните акции во Охридско, Ресенско, Кичевско и Демирхисарско. Учествовал во работата на Смилевскиот конгрес (2-7 V 1903) на кој бил избран за Горски началник на кичевскиот реон. Формирајќи своја чета веднаш заминал за Кичево. Имал разработено посебен план за водење на револуционерната борба. Во востанието зел активно учество во најважните битки во кичевскиот регион. По востанието тој, заедно со Д. Груев, и Поп-Христов му помагале на населението од Битолскиот регион да го скријат оружјето и да се организираат за повторно кревање на востанието. По Балканските војни Лука Џеров мигрирал во Бугарија и таму се вклучувал во најразновидни манифестации на напредната македонска интелигенција, емигрирана во оваа земја. Бил еден од потписниците на апелот издаден во 1919 година.

was imprisoned for 13 months in Kicevo and Bitola (from the middle of 1899 and June 1890 inclusive). In the period of Josif's espionage L.Dzerov was put on the post of Gorgi Sugarev, that is a secretary of Bitola's regional committee. He had an assignment to lead the revolutionary actions in Ohrid, Resen, Kicevo and Demir Hisar. He participated in the work of Smilevo congress (2-7 V 1903) where he was elected for a superintendent of Gora for Kicevo region. He had a plan for the leading of the revolutionary battle. In the rebellion, he actively participated together with D.Gruев and Pop Hristov helped people of Bitola region to hide their weapons and to be organized for another rebellion rising. After the Balkan wars Luka Dzerov migrated to Bulgaria and there he was included in different manifestations of the progressive Macedonian intellectuals who immigrated in that country. He was one of the signatory of the Appeal published in 1919.

**ШАПКАРЕВ
КЛИМЕНТ**
– револуционер –

**SAPKAREV
KLIMENT**
– revolutionary –

Шапкарев, Климент (1875–1949), просветен и револуционерен деец, личен соработник на Гоце Делчев, бил меѓу најписмените борци во четата на Гоце Делчев поради што бил поставен за секретар. Роден бил во Охрид. По завршувањето на Солунската егзархиска машка гимназија студирал биологија и хемија на софискиот универзитет. Откако влегол во одредите на ТМОРО бил избран за нејзин пунктов началник. На Рилскиот конгрес на ВМРО (1905 г.) едногласно (по пат на тајно гласање) бил избран за секретар. К. Шапкарев бил многу активен во дејноста на ВМРО, така што, на 31. VIII 1908 г. тој учествувал и на Конгресот на Одринскиот револуционерен округ. Покрај тоа Климент својата определба за програмата на Централистите детално ја образложил во Одрин и на Кустендилскиот конгрес. Во 1941 г. успеал да дојде во Битола. Веднаш по доаѓањето бил ставен за управител на Сиропатилиштето. Една година подоцна Шапкарев бил вработен за наставник по биологија во Земјоделското училиште. Во 1944 г. бугарската власт, по капитулацијата, побарала Шапкарев да се врати во Бугарија. Но тој се скрил и останал во Земјоделското училиште. По Втората светска војна К. Шапкарев живеел во слободна Македонија нецели седум години. Починал 1949 г. во Битола.

Sapkarev, Kliment (1875-1949), educational and revolutionary activist, personal associate of Goce Delcev, the most educated one IN Goce Delcev's squad and that is why he had the position of a secretary. He was born in Ohrid. When he graduated at Solun exarch male high school he continued Biology and Chemistry Studies at Sofia University. When he joined TMORO, he was elected for its central superintendent. On Rila's congress of VMRO(1905) D.Grucev was elected nem(secret voting) (1871-1906) and also the secretaries Kl. Sapkarev and I.Baltov. Kl.Sapkarev was very active in VMRO, so on 31 VIII 1908 he participated at The Odrin congress, the revolutionary Kliment equally communicated with the Centralists and Supremes which was his weak mark. Beside that Kliment explained his determination for the centralists' program in Odrin and at the Congress of Custodial. In 1941 he managed to come to Bitola. Immediately after his arrival he was appointed a manager of the orphan hostel. A year later Sapkarev was employed as a biology teacher at the Agricultural School. In 1944, the Bulgarian enemy, after its capitulation, asked Sapkarev to return together with the occupators to Bulgaria. But he hid at the Agricultural school .After the Second World War Sapkarev lived in liberated Macedonia for less than seven years. He died in 1949 in Bitola

**ШАТЕВ
ПАВЕЛ**

– революционер –

**SATEV
PAVEL**

– revolutionary –

Шатев Павел (1882-1951 г.), истакнат македонски револуционер, анархист, легендарен „гемиџија“, учесник во атентатот врз Отоманската банка во Цариград и на францускиот брод „Гвадалкивир“ во Солун, правник, публицист, државник и во последните години од животот страдалник. Роден бил во Кратово. Се школувал во Скопје, Софија и Брисел. Во Солун завршил бугарска егзарска гимназија. Со македонските интелектуалци, кои се наоѓале под влијание на анархистичките идеи, во Солун оформиле своја терористичка група под името „Гемиџии“. Летото 1900 г. Шатев се вклучил во револуционерниот терористички кружок (анархистичка група) на млади ученици по потекло од Велес, наречени гемиџии и заминал во Цариград да изврши диверзија, т.е. за да учествува во дигањето во воздух на Отоманската банка. Пролетта на 29 април 1903 г. откако сите подготовки ги направиле, меѓу нив и П. Шатев, во Солун тие го кренале во воздух францускиот брод „Гвадалкивир“, потоа ја разрушиле познатата Отоманска банка во Солун, поштата, плинарната, германскиот клуб и др. згради. Од атентаторите една група загинала за време на акциите, а другите (меѓу кои и П. Шатев) биле случајно откриени и фатени кога била акцијата за дигање на Отоманската банка во Цариград. Биле осудени на смрт, а потоа

Satev, Pavel (1882-1951), promoted Macedonian revolutionary anarchist one of the legendary „boatmen“ participant in the assassination of the Ottoman bank in Carigrad and on the French ship „Gvadalkivir“ in Solun, a lawyer and in the final years of his life a sufferer. He was born in Kratovo, but educated in Skopje, Sofia and Brussels. In Solun, he finished the Bulgarian exarchial high school. Together with the Macedonian intellectuals who were under the influence of the anarchistic ideas, in Solun formed their terrorist group under the name „Boatmen“. In the summer 1900 Satev joined the revolutionary company (anarchistic group) of young students, who came from Veles so called „boatmen“ and left to Carigrad to make a diversion that is to participate in the blowing off the Ottoman Bank. In the spring on 29 April 1903 after all preparations were made, P.Satev together with the rest of the group blew off the French ship Gvadalkivir“, then the famous Ottoman bank in Solun, the Post office, the Gas station, the German club and other buildings. One group of the assassination died and the other (among which was P.Satev) were accidentally revealed and arrested when there was the action for blowing off the Ottoman bank in Carigrad. They were convicted to death and then the imprisonments were changed with persecution to Asia Minor in the Sahara dessert, region Fezan, Libya. Satev was caught at Skopje Railway

казните им биле заменети со заточение во Мала Азија, во сахарискиот пустински предел Фезан (Либија). Шатев бил фатен на скопската железничка станица од турската власт и осуден на долгогодишно заточение. Казната делумно ја издржувал во Солун и во Либија. Бил амнестиран. По завршувањето на атентатите, кога голем број од гемициите загинале или се самоубиле, муслиманското население подивено од својот верски фанатизам извршило тортури и пустош во Солун, Битола и на други места. Притоа, околу 300 невини Македонци биле убиени, а над 350 се нашле в затвор. Во европската јавност и френгистанските земји (турски назив за Европа и европските земји), започнало сè повеќе да се говори за македонските работи и за тешкиот живот на македонскиот народ под Отоманската Империја. На Павел Шатев животот му бил несигурен, во својата земја и тоа бил еден од мотивите пак да се најде во Бугарија. Во 1912 г. завршил правни науки во Брисел. Известно време учителствувал во Солунската трговска гимназија. Во Софија активно се вклучил во политичкиот живот на македонската емиграција. Од 1923 г. бил професионален разузнавач во службата на Советскиот сојуз. Неговите контакти со Советскиот сојуз влијаеле за потпишување на Мајскиот манифест. Бил еден од раководните дејци на ВМРО - Обединета и соработник на нејзиниот печатен орган - весникот „Македонско дело“. Пред Втората светска војна, тој повторно се поврзал со разузнавачката служба на Советскиот сојуз и раководел со нејзиниот Центар за разузнавање, сместен во Софија. Во 1941 г. бил уапсен од бугарската полиција и интерниран во логор, а во

station by the Turkish authority and convicted on a long-term persecution. He spent his imprisonment partly in Solun and a part in Libya. He was amnestied. After, the termination of the assassinations when large number of boatmen died or killed themselves, the Muslim population went mad in their religious fanatics and performed religious fanatics in Solun, Bitola and other places. On that occasion 300 innocent Macedonians were killed and over 350 were in prison. The European public and Europeans themselves started to discuss about the Macedonian affairs and the difficult life of the Macedonian people under the Ottoman Empire. Pavel Satev had insecure life in his own country and that is why he again went to Bulgaria. In 1912 he graduated at Law Sciences in Brussels. He was a teacher at Solun trading high school for some time. In Sofia he was included in the political life of the Macedonian immigration. He was a member of the Soviet Union Intelligence from 1923. His contacts with the Soviet Union influenced the signing of the May Manifest. He was one of leading activists of VMRO-united, associate cooperative of its printing organ- the newspaper „Makedonsko delo“. Before the Second World War he was reconnected to the Soviet Union Intelligence and he was the manager of its center in Sofia. In 1941 he was arrested by the Bulgarian police and he was integrated to a concentration camp, and in June 1942, he was convicted on 15 years imprisonment as pro soviet saboteur. After the capitulation of Bulgaria he returned to Macedonia. He was elected for a member of the presidency of ASNOM and for a delegate of justice. P. Satev is one of the revolutionaries who did not receive true recognitions by its people and he was even

јуни 1942 г. осуден на 15 години затвор, деклариран како просоветски диверзант. По капитулацијата на Бугарија се вратил во Македонија. Бил избран за член на Президиумот на АСНОМ и за повереник на правосудството. П. Шатев спаѓа во редот на македонските револуционери кои не доживеале вистински признанија од сопствениот народ, дури и бил прогонуван. Во јуни 1949 г. бил уапсен од македонската полиција како потенцијален „непријател“ и интерниран во Битола. Починал 1951 г. во Битола, сосема заборавен и игнориран од власта. Автор е на книгата спомени „Солунскиот атентат и заточениците во Фазан“ (објавена од самиот автор 1910, а преиздадена во 1927 г.). Подоцна ги публикувал трудовите: „Македонија под ропство“ (1934 г., Софија), „Националните малцинства и самоопределување на народите (Трагедија на Балканот)“, 1936, Софија, „Колонијалното прашање и сегашната војна“ (1941, Софија). Голем дел од неговите дела и спомени се останати по неговата смрт во ракопис.

persecuted. In June 1949 he was arrested by the Macedonian police as a potential enemy. He was integrated to Bitola. He died 1951 in Bitola completely forgotten and ignored by the authorities. He is author of the book memories "The Solun assassination and the prisoners in Fazan", published by the author himself 1910 and the second edition in 1927. Later he published the articles "Macedonia conquered"(1934 Sofia), "National minorities and the self determination of the people" (Tragedy on the Balkans)"1936, Sofia, "The Colonial question and the current war"(1941, Sofia). Large number of his works remained as manuscripts.

**ШКОДРЕАНУ
КОСТА**
– ликовен уметник –

Шкодреану, Коста (крај на XIX и почеток на XX век), оставил белег на дваесеттиот век работејќи го иконостасот во црквата Св. Константин и Елена во Битола. Тој е еден од првите уметници кој внесол западни влијанија во сакралната ликовна уметност.

Шкодреану завршил фармација и посетувал ликовна академија во Виена, а по враќањето ги работи и двете дејности. Негово најпознато остварување е иконостасот на црквата Св. Константин и Елена (насликан во 1905 г.) во кој излегувал од догматските, шематизирани решенија во црковното сликарство од втората половина на XIX век, го напушта традиционализмот и византиското разбирање на иконописот и живописот и внесува класицистички, романтичарски и реалистички елементи. Во фондот на Националната галерија на Македонија во Скопје се наоѓа делото „Портрет на девојче“ (почеток на 20 век), едно од ретките дела кои го обележаа профаниот карактер на ликовната уметност во овој период.

**SKODREANU
KOSTA**
– artist –

Skodreanu, Kosta (end of XIX and the beginning of XX century) he left mark to the twentieth century working on the iconostas at the church “St Constantine and Elena” in Bitola. He is one of the first artists who imposed western influences in the religious art..K.Skodreanu finished pharmacy and attended Academy of Art in Vienna and after his return, worked on the both activities. His most significant achievement is the iconostas at the church “St Constantine and Elena”(drawn in 1905) which leaves the dogma and patterned decisions of the church painting from the second half of XIX century, leaves the traditional and Byzantium engagement of the icon writing and the painting and embeds classicistic romantic and real elements. In the fund of the National Gallery of Macedonia in Skopje there is the “Portrait of a girl”(beginning of the 20 century) one of the rare works which marked the profane character of the art in this period .

**ШПЕРОВИЌ
МИЛИЦА**

– музички уметник –

**SPEROVIC
MILICA**

– musician –

Шперовиќ, Милица (1939) - пијанистка, родена во Битола, каде го започнала своето музичко образование. Дипломирала на одделот по пијано на Музичката академија во Белград, во класата на Властимир Шкара. Академската 1969/70г. специјализирала пијано во Париз, во класите на Алдо Чиколини и Владо Перлемитер. Во 1975 г. ги завршила постдипломските студии на Факултетот за музичка уметност во Белград, во класата на Олга Михајловиќ и се стекнала со назив магистер по пијано. Таа е и првиот магистер по пијано во Македонија. Исто така таа била првиот претседател на Музичката младина во Битола и потпретседател на ММ на Македонија. Претседател е на Сојузот на музичките уметници на Македонија и основач на првиот Интернационален пијано натпревар во Македонија во 2001 г. Во нејзината богата музичка кариера настапувала како солист и како член на Дуо Рибарски во дваесетина земји на Европа, Азија, Северна и Јужна Америка. Како солист настапувала во салите на Париз, Виена, Новосибирск, Белград, Љубљана, Краков, Ланголен, Битола, Анверс, Дубровник, Загреб, Будва, Нови Сад, Скопје, Пореч. Со Македонската филхармонија ја оствариле првата изведба во Македонија на Симфониските варијации од Џ.Франк и Концертот во Г-дур од Морис Равел.

Sperovic, Milica (1939), a pianist, born in Bitola where she started her musical education. She graduated at the department of piano at the Music Academy in Belgrade, in the class of Vlastimir Skar. In the academic 1969/70, she specialized piano in Paris in the classes of Aldo Cicolini and Vlado Perlemiter. In 1975 she finished the post graduate studies at the Faculty of Music in Belgrade in the class of Olga Mihajlovik and obtained the title Master of piano. She is the first master of piano in Macedonia. She was president of the Music Artist Association of Macedonia. She was founder of the First International piano contest in Macedonia in 2001. She participated in the creation of the International classical music festival "Interfest" in Bitola. In her rich music career she performed as a soloist and member of "Duo Ribarski" in twenty countries of Europe, Asia North and South America. As a soloist she performed in the halls in Paris, Vienna, Novosibirsk, Belgrade, Ljubljana, Krakow, Langolen, Bitola, Anvers, Dubrovnik, Zagreb, Budva, Novi Sad, Skopje, Porec. Together with the Macedonian philharmonic performed variations of C. Frank and the concert in G-dur by Moris Ravel.

**ШУМЉАНСКА
ЗАХАРИЈА
– мисионерка –**

Шумљанска, Захарија (1864–1937), една од најхуманите добротвори и месија пред, за време и по Илинденското востание. Уште од најрана младост се истакнувала со својот интелект. Најдобра меѓу своите соученички и другарки, таа завршила со непрекорен одличен успех основно и гимназиско образование во Битола. По препорака на учителскиот совет и општинското управно тело добила стипендија за завршување на горните класови на гимназија. Младата стипендистка била испратена во пловдивската гимназија и тука со одличен успех завршила во 1885 г. Како кандидатка за учителка и воспитувачка се вратила во Македонија и се оддала на учителската служба писмено подигајќи го својот народ. Учителствувала седум години во Воден, потоа во Скопје, Одрин и Солун - вкупно четиринаесет години. За тоа време го запознала и својот животен сопатник, полскиот емигрант Јулијан Шумљански. Во престојниот период, сопружниците Шумљански создале алка на сите иницијативи за подигање на духот на подјармениот македонски народ. Тоа нивно дејствување се совпаднало со периодот на Илинденското востание кое завршило со катастрофални материјални и човечки трагедии и страдања. Бројни села биле изгорени, опустошени, опљачкани и дел од населението се прибирал по градовите. Така, во Битола дошле голем

**SUMLJANSKA
ZAHARIJA
– missionary –**

Sumljanska, Zaharija (1864-1937), one of the most human benefactors and messiah who before during and after the Ilinden rebellion. Since her early childhood she distinguished with her intellect. She was the best among her school mates, she finished her primary and secondary with impeccably excellent grades in Bitola. By recommendation of The Teachers' Counsel and the Municipal management board, she won a scholarship to finish the upper classes of a high school. The young scholar was sent to Plovdiv high school and she graduated with excellent grades in 1885. As a teacher and educator candidate, she returned to Macedonia and she educated according to her teacher's service her people and her country. She was a teacher seven years in Voden, then in Skopje, Odrin and Solun, total of 14 years. During that period she met her life companion, the Polish immigrant Julian Sumljanski. In the following period the couple Suljman-ski created a chain of initiatives for rising of the spirit of the conquered Macedonian people. Their action was in the period of the Ilinden rebellion which finished with disastrous material, human tragedies and sufferings. Many villages were burnt, devastated, robbed and part of the people ran to the cities. So a great number of sufferers, orphans, homeless people came to Bitola. Zaharija Vasileva Sumljanska seemed to be pre-determined to become an initiator for collection

број страдалници, сираци, бездомници. Захарија Василева - Шумљанска како да била предодредена да биде иницијатор за преземање на сеопшта хумана и добротворна акција да им се помогне на тие несреќници, за да им ги ублажи страдањата. Во почетокот на 1906 г. таа отворила народна кујна која редовно давала бесплатни оброци за сираците и бедните деца од градот, а потоа формирала и Дом за сираци - сиропиталиште. Нејзините активности не престанале тука. Редовно организираше собирање на доброволни прилози во прехранбени производи, облека, подароци, а во летните месеци ги носела сираците по манастирите. Напредно, таа вложувала напори во собирање парични средства за изградба на сопствена зграда за сиропиталиштето. Но, за жал, турските власти дознале дека нејзиниот сопруг Јулијан Шумљански има врски и ја помага Револуционерната организација, така што семејството Шумљански било интернирано во Солун. И по нејзиното заминување од Битола, Захарија не престанала да се интересира за состојбите во Домот за сираци. Со редовна кореспонденција, таа секогаш била информирана за сè што се случува во Домот, сè до неговото уништување во Балканските војни во 1912/13 година.

Во 1919 г. формирала сиропиталиште во Софија, по име „Битола“, за деца бегалци од Битола. За својата хуманост, несебичност и извонредната хуманистичка дејност, таа од народот била наречена Мајка Шумљанска. Починала на 18. XI 1937 г. во Софија.

of overall human and beneficent action in order to help to those misfortunate people. In the beginning of 1906 she opened soup kitchen where she regularly gave free meals for orphans and all poor children from the city and later she founded an orphan hostel. Her activities did not stop there. She regularly organized collection of charity donations in food products, clothes, presents and in the summer period she took the orphans to the monasteries. At the same time, she was trying to collect money to make her own building for the orphans. But, unfortunately the Turkish authorities revealed that her husband had connections with and helped the revolutionary organization and as result of that the family Sumlajnski was integrated to Solun. Although, she left Bitola her interest for the Orphan hostel did not stop. She regularly corresponded with the hostel and was informed for the news, until it was destroyed during the Balkan wars in 1912/1913.

In 1919 she founded orphan hostel in Sofia named "Bitola" for the children refugees from Bitola. For her humanity, unselfishness and extraordinary humanistic activity she was called mother Sumljanska by the people. She died on 18.XI 1937 in Sofia.

**ШУМЉАНСКИ
ЈУЛИЈАН
– мисионер –**

Шумљански, Јулијан, (--1919) наставник во Солун, Серез и Битола, добротвор. Учтив, кроток, внимателен, образован – човек кој владеел повеќе јазици (меѓу кои и македонскиот) на кои можел да зборува и пишува. Како препаратор на животни тој ги имал снабдено природните кабинети на гимназиите во Македонија и Одринско со велелепни збирки од локалната флора и фауна, со што дал голем придонес за издигнување на практичната настава на повисоко ниво во училиштата. Негови препарирани птици и животни можеле да се најдат како украси кај голем број турски високи „великодостојници“. Во престојниот период сопружниците Шумљански создале добротворни установи. Гркоманите од Битола многу им пречеле во вршење на добротворната дејност и ја користеле приликата да ги наклеветат на турските власти. Ј. Шумљански бил наклеветен за блиски врски со МРО, така што семејството Шумљански било интернирано во Солун, а во почетокот на Првата светска војна испратено на заточение во Мехади и Рас Селтин во Северна Африка, каде, одвоени еден од друг, поминале триесет месеци макотрпен живот. Јулијан Шумљански тешко се разболел и починал во 1919 година.

**SUMLJANSKI
JULIJAN
– missionary –**

Sumljanski, Julian (---1919), a teacher in Solun, Seres and Bitola husband of Zaharija, a benefactor. It could be said that he was a man with impeccably valuable characteristics. Polite, calm, kind, educated, a man who governed many languages (among which was the Macedonian) in which he could speak and write. As a taxidermist he had furnished all science classrooms in the high schools in Macedonia and Odrin region with glorious collections of the local flora and fauna, by which he greatly contributed for rising on a higher level the practical education in the schools. His taxidermisted birds and animals could be found at large number of Turkish land owners. In the following period the couple started charity institutions. The followers of Greek politics from Bitola did not like their charity activity and they used the opportunity to interfere and to backbite at the Turkish authorities. So, J.Sumljanski was backbitten for his close relations to MRO and that is why his family was integrated to Solun and with the beginning of the First World War, they were sent to a persecution in Mehadi and Ras Seltin in North Africa, where they spent separated, two years. Julian Sumljanski seriously got sick and died in 1919.

УПОТРЕБЕНИ КРАТЕНКИ

АВНОЈ - Антифашистичко веќе на народното ослободување на Југославија
АКБ - Атлетски клуб - Битола
АНУБиХ - Академија на науките и уметностите во Босна и Херцеговина
АРМ - Армија на Република Македонија
АСНОМ - Антифашистичко собрание на народното ослободување на Македонија
ВМК - Врховен македонски комитет (Софија)
ВМОК - Внатрешен македонски ослободителен комитет
ВМОК Врховен македонско-одрински комитет (Софија)
ВМОРО - Внатрешна македонско-одринска револуционерна организација
ВМРО - Внатрешна македонска револуционерна организација
ВМРО (Об.) - Внатрешна македонска револуционерна организација Обединета
ВШ - Врховен штаб
ВШ НОВ и ПОЈ - Врховен штаб на Народноослободителната војска и Партизанските одреди на Југославија
ГО - Градски одбор
ГШ - Главен штаб
ГШ НОВ и ПОМ - Главен штаб на Народноослободителната војска и Партизанските одреди на Македонија
ГШ на НОПО - Главен штаб на Народноослободителните партизански одреди
ДЛУБ - Друштво на ликовните уметници - Битола
ДЛУМ - Друштво на ликовните уметници на Македонија
ДНУ - Друштво за наука и уметност - Битола
ДПМ - Друштво на писателите на Македонија
ДФЈ - Демократска Федеративна Југославија
ДФМ - Демократска Федеративна Македонија
ЕЕЗ - Европска економска заедница
ЕКС - Емигрантски комунистички сојуз
ЕУ - Европска Унија
ИБ - Информационо биро (Инфор биро)
ИНИ - Институт за национална историја на РМ
ИК - Извршен комитет
ИО - Извршен одбор

USED ABBREVIATIONS

AVNOJ - Antifascist Assembly of the National Liberation of Yugoslavia
AKB - Athletic club Bitola
ANU BiH - Academy of Science and Arts in Bosnia and Herzegovina
ARM - Army of Macedonia
ASNOM - Antifascist Assembly of the National Liberation of Macedonia
BMK - Supreme Macedonian Committee (Sofia)
VMOK - Internal Macedonian Liberation Committee
VMOK Internal Macedonian – Odrin Committee (Sofia)
VMORO Internal Macedonian Revolutionary Organization
VMRO - Internal Macedonian Revolutionary Organization
VMRO(ob) - Internal Macedonian Revolutionary Organization United
VS - Supreme headquarter
VS NOV i POJ - Supreme Headquarter of the National Liberation Army and the Partisan units of Yugoslavia
GO - City Board
GS - Chief Headquarter
GS NOV i POM - Chief headquarter of the National Liberation Army and the Partisan Units of Macedonia
GS na NOPO - Chief Headquarter of the National Liberation Partisan Units
DLUB - Association of Artists-Bitola
DLUM - Macedonian Association of Artists
DNU - Association of Sciences and Art- Bitola
DPM - Association of writers of Macedonia
DFJ - Democratic Federative Yugoslavia
DFM - Democratic Federative Macedonia
EEZ - European Economic Community
EKS - Immigrant Communist Union
EU - European Union
IB - Information Bureau
IN - Institute of the National History of RM
IC - Executive committee
IO - Executive board

ЈА - Југословенска армија
 ЈНА - Југословенска народна армија
 ЈП - Јавно претпријатие
 КОС- Контраразунавачка служба
 КП - Комунистичка партија
 КПЈ - Комунистичка партија на Југославија
 КПМ - Комунистичка партија на Македонија
 МАНАПО - Македонски национален покрет
 МАНУ - Македонска академија на науките
 МАО - Македонска ослободителна организација
 МВР - Министерство за внатрешни работи
 МНР - Министерство за надворешни работи
 МЕФО - Македонска емигрантска федеративна организација
 МК(Б) - Македонски клуб - Белград
 МК - Македонски комитет
 МК КПЈ - Местен комитет на Комунистичката партија на Југославија
 МК на КПМ Местен комитет на Комунистичката партија на Македонија
 ММКД - Млада македонска книжевна дружина-во Софија
 МНД - Македонско научно друштво - Битола
 МНЛД - Македонско научно- литературно другарство
 МНОБ - Македонска народноослободителна бригада
 МНОУБ - Македонска народноослободителна ударна бригада
 МНТ - Македонски народен театар
 ММКД - Млада македонска книжевна дружина
 ММТРО - Македонска младинска тајна револуционерна организација
 МОРО - Македонско-одринска револуционерна организација
 МПЦ - Македонска православна црква
 МТРК - Македонски таен револуционерен комитет
 МРК - Македонски револуционерен комитет
 МРО - Македонска револуционерна организација
 МРТ - Македонска радио и телевизија
 МСД - Македонска студентска дружба
 МТВ - Македонска телевизија
 МТРК - Македонски таен револуционерен комитет
 МУБ - Македонска ударна бригада

ЈА - Yugoslav Army
 ЈНА - Yugoslav National Army
 ЈР - Public company
 КОС - Intelligence service
 КР - Communist party
 КРЈ - Communist party of Yugoslavia
 КРМ - Communist party of Macedonia
 МАНАО - Macedonian national movement
 МАНУ - Macedonian academy of sciences
 МАО - Macedonian liberation organization
 МВР - Ministry of internal affairs
 МНР - Ministry of foreign affairs
 МЕФО - Macedonian Immigrant Federative Organization
 МК(Б) - Macedonian club Belgrade
 МК КРЈ - Local Committee of the Communist Party of Yugoslavia
 МК на КРМ - Local Committee of the Communist Party of Macedonia
 ММКД - Young Macedonian Literary Company -Sofia
 МНД - Macedonian Scientific Association-Bitola
 МНЛД - Macedonian Scientific Literary Company
 МНОБ - Macedonian National Liberation Brigade
 МНОУБ - Macedonian National Fighting Brigade
 МНТ - Macedonian National Theatre
 ММКД - Young Macedonian Literary Company
 ММТРО - Macedonian Youth Secret Revolutionary Organization
 МОРО - Macedonian Odrin Revolutionary Organization
 МРС - Macedonian Orthodox Church
 МТРК - Macedonian Secret Revolutionary Committee
 МРК - Macedonian Revolutionary Committee
 МРО - Macedonian Revolutionary Organization
 МРТ - Macedonian Broadcasting Network
 МСД - Macedonian Student Company
 МТВ - Macedonian television
 МТРК - Macedonian Secret Revolutionary Committee
 МУБ - Macedonian fighting brigade
 НАТО - North Atlantic pact
 НКОЈ - National Liberation Committee of Yugoslavia
 НОБ - National Liberation Fighting

НАТО - Северноатлански пакт
 НКОЈ - Национален комитет на ослободување на Југославија
 НОБ - Народноослободителна борба
 НО - Народен одбор
 НОВ и ПОМ - Народноослободителната војска и Партизанските одреди на Македонија
 НОД - Народноослободително движење
 НОПД - Народноослободително партизанско движење
 НОФ - Народноослободителен фронт
 НРМ - Народна Република Македонија
 НС - Народно собрание
 НТБ - Народен театар-Битола
 НУУБ - Национална установа - Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ Битола
 НФП - Народна федеративна партија
 ОК на КПМ - Општински комитет на Комунистичката партија на Македонија
 ОЗ - Оперативна зона
 ОЗНА - Одделение за заштита на народот
 ОК - Околиски комитет
 ОК КПМ - Околиски комитет на Комунистичката партија на Македонија
 ОН и ООН - Обединети нации, Организација за обединети нации
 ООСБНОББ - Општински одбор на Сојузот на борците од НОБ - Битола
 ПК - Покраински комитет
 ПК КП - Покраински комитет на Комунистичката партија
 ПК КПЈ - Покраински комитет на Комунистичката партија на Југославија
 ПК СКОЈ - Покраински комитет на Сојузот на комунистичката младина на Југославија
 ПО - Партизански одреди
 ПСД - Планинарско спортско друштво - Битола
 РК - Ракометен клуб - Битола
 РКМ - Ракометен клуб на РМ
 РМ - Република Македонија
 РТВ - Радио-телевизија
 РБиХ - Република Босна и Херцеговина
 РС - Република Србија
 РСл - Република Словенија
 РХ - Република Хрватска
 РЦГ - Република Црна Гора

NO - National board
 NOV i POM - National Liberation Army and the Partisan Units of Macedonia
 NOD - National Liberation Movement
 NOPD - National Liberation Partisan Movement
 NOF - National Liberation Front
 NRM - People's Republic of Macedonia
 NS - National assembly
 NTB - National theatre bitola
 NUUB - National Institute, University library "St Clement Ohridski" Bitola
 NFP - National Federative Party
 OK na KPM - Municipal committee of the Communist party of Macedonia
 OZ - operation zone
 OZNA - People's protection department
 OK - Regional committee
 OK KPM - Regional committee of the Communist Party of Macedonia
 ON Ion - United Nations ,United Nations Organization
 OOSBNOBB - Municipal board of the fighter's association NOB Bitola
 PK - District Committee
 PKKP - District committee of the Communist Party
 PK KPJ - District committee of the Communist Party of Yugoslavia
 PK SKOJ - District committee of the Communist Youth Association of Yugoslavia
 PO - partisan units
 PSD - Mountain Sports Association- Bitola
 RK - Handball club- Bitola
 RKM - Handball club of Macedonia
 RM - Republic Macedonia
 RTV - Radio and television broadcasting network
 RBiH - Republic Bosnia and Herzegovina
 RS - Republic of Serbia
 RSl - Republic Slovenia
 RH - Republic Croatia
 RSG - Republic Montenegro
 SAD - United States of America
 SRM - Socialist Republic of Macedonia
 SDMM - Socialist Youth of Macedonia
 SRZ - Rural worker's co-operative
 SKJ - Communist Union of Yugoslavia
 SOV - Slavic Macedonian Liberation Army

САД - Соединетите американски држави
 СРМ - Социјалистичка Република Македонија
 СДММ - Социјалистичка младина на Македонија
 СРЗ - Селска работна задруга
 СРМ - Социјалистичка Република Македонија
 СКЈ - Сојуз на комунистите на Југославија
 СОВ - Славјаномакедонска ослободителна војска
 СПбСБД - С. Петербуршко словенско благо-
 торно друштво
 СРЈ - Социјалистичка Република Југославија
 ССНО - Сојузен секретаријат за народна
 одбрана
 СФРЈ - Социјалистичка федеративна република
 Југославија
 ТМОК - Таен македонско-одрински кружок во
 Русија
 ТМОРО - Тајна македонско-одринска револуци-
 онерна организација (Солун, 1893-1905)
 ТОМО - Тајна македонска ослободителна
 организација
 УДБА - Управа за државна безбедност
 ФКБ - Фудбалски клуб - Битола
 ФКМ - Фудбалски клуб на РМ
 ФНРЈ - Федеративна народна република Југо-
 славија
 ЦМРК - Централен македонски револуционерен
 комитет
 ЦК - Централен комитет
 ЦК КПЈ - Централен комитет на Комунистичка-
 та партија на Југославија
 ЦК КПМ - Централен комитет на Комунистич-
 ката партија на Македонија
 ЦК ВМРО - Централен комитет на Внатрешната
 Македонско револуционерна организација
 ЦК -ТМОРО - Централен комитет на Тајната
 македонскоодринска револуционерна орга-
 низација
 ЦМРК - Централен македонски револуционерен
 комитет.
 ЦО - Централен одбор

SPBSBD - S. Peterburg's Slavic-beneficiary
 Association
 SRJ - Socialist Republic of Yugoslavia
 SSNO - Federal Secretary of National Defense
 SFRJ - Socialist Federative Republic Yugoslavia
 ТМОК - Secret Macedonian Odrin Revolutionary
 Organization (Solun 1893-1905)
 ТМОК - Secret Macedonian Liberation Committee
 ТОМО - Secret Macedonian Liberation
 Organization
 УДБА - State Security Department
 FKB - Football club Bitola
 FKM - Football club of RM
 FNRJ - Federative People's Republic of Yugoslavia
 CMRK- Central Macedonian Revolutionary
 Committee
 CK KPJ - Central Committee of the Communist
 Party of Yugoslavia
 CK KPM - Central Committee of the Communist
 Party of Macedonia
 CK - Central Committee
 CK VMRO - Central Committee of the Macedonian
 Revolutionary Organization
 CK ТМОРО - Central Committee of the Secret
 Macedonian Odrin Revolutionary organization
 CMRK - Central Macedonian Revolutionary
 Committee
 CO - Central Board

1. Андоновски, Христо, Карајанов, Петар; Павловски, Јован: Личности од Македонија. Енциклопедиски именик / Редакција Јован Павловски. - Скопје: МИ-АН, 2002.
2. Арсић, Велимир, Т. (1930) Црва Св. великомученика Димитрија у Битољу, Битољ: Издање управе цркве Св. Димитрија .
3. Аристотел (2000) За поетиката, превод, белешки и предговор Михаил Д. Петрушевски, Скопје: Македонска книга.
4. Бено, Русо - Коки (2007), Траги на незаборавот - автобиографски запис, Скопје: Еврејска заедница на РМ.
5. „Битола и Кемал Ататурк“ зборник од одржан научен собир, Битола: Универзитет „Св. Климент Охридски“ - Битола, 1998.
6. Битола (монографија, колективен труд), 1985, Скопје: Наша книга.
7. Битола (монографија, колективен труд), 2004, Битола: Микена.
8. Битола низ вековите - зборници од одржани научни средби во чест на 4 Ноември - денот на ослободувањето на Битола,(1996 - 2007).
9. Битолските народноослободителни партизански одреди - зборник, (1982), Битола: ДНУ.
10. Бојациевски, П. (1992), Здравството во Битола низ вековите, Битола: ДНУ.
11. Бојациевски, П. (2003), Здравствено-социјалната политика на странските пропаганди во Битола, Штип: МАИМ-Штип.
12. Бојациевски П. и Р. Бојациевска (2004), Здравството во Битола 1944-2004, Битола: ДНУ.
13. Брејлсфорд, Х. (2003) Македонија:нејзините народи и нејзината иднина, Скопје: Култура
14. Браќа Манаки, Прилог за нивниот живот и дело, Скопје 1982.
15. Велев, Илија (1997) Кирилометодиевската традиција и континуитет, Скопје: ИМЛ при Филолошкиот факултет - Скопје.
16. Величковски, В.(1990), Васко Ташковски, Скопје: Македонска книга.
17. Грозданоски, Ратомир (2000) Стефан, Архиепископ Охридски и Македонски, Скопје: Свети Архиепископски Синод на Македонската Православна Црква (и др.).
18. Грујоски, д-р Трајче (1987) Битола на мојата младост, Битола: БИД „Мисирков“.
19. Грујоски, д-р Трајче Битола - општествено-економски развиток, дисертација, објавена во Битола, преработена и и дополнета од авторот.
20. Грујоски д-р Трајче (2004) Времиња, луѓе... 1904-2004, Скопје.
21. Делчев Гоце I-VI, ред. Хр. Андонов-Полјански, Скопје, 1972: Култура.

22. Демостен, говори, избор и превод (1995), Д. Чадиковска, Скопје.
23. Димитровски Д. - Такец (1982), Јубилеен каталог, Битола, Самостојно издание.
24. Димитровски, Д. - Такец, (1975), Манаќи и Битола, Битола, РУ „К. П. Мисирков“.
25. Димовски - Цолев, Ѓ. (1977) Стив Наумов, монографија, Битола.
26. Димовски - Цолев, Ѓ. (1987) Спомен обележја на Битола и Битолско, Битола.
27. Димовски - Цолев, Ѓ. (1968, 1988) Ѓорѓи Сугарев, монографија, Битола.
28. Димовски - Цолев, Ѓ. (1990) Битолски Евреи, монографија, Битола.
29. Димовски - Цолев, Ѓ. (2007), монографски труд во ракопис, Битола.
30. Динев, Ангел (1987) Илинденска епопеја I и II дел, приредил Вл. Картов, Скопје: Мисла.
31. Дојчиновски К.: (2000) Тие му дадоа белег на векот, Скопје: Матица македонска.
32. Друговац, М. (1990), Историја на македонската книжевност XX век, Скопје.
33. Друштво за наука и уметност - Битола 1960-1990, монографија, Битола.
34. Грујоски, Т. (2005) Никола Тодоровски „Коле Канински“ Битола: ООСББ.
35. Група автори (1985) Битола, монографски труд, Скопје: Наша книга.
36. Група автори (2004) Битола, монографски труд, Битола: Микена.
37. Група автори (1998) Печатарството и издаваштвото во Битола, I, II, III дел, ДНУ-Битола.
38. Дојчиновски, К.(2000) Тие му дадоа белег на векот (1900-2000), Скопје: Матица македонска.
39. Друштво за наука и уметност - Битола 1960-1990, монографија, Битола.
40. Ѓоршевски, З. (1988) Елпида Караманди - Бисера, Битола: СЗБНОВБ.
41. Зборник на паднатите борци во НОБ од Битолска околина (1958), Битола: Околиски историски архив - Битола.
42. Ивановски, И. (1984) 40 год. Народен театар - Битола, Битола: НТБ.
43. Ивановски, И. (2004) 60 год. Народен театар - Битола, Битола: НТБ.
44. Ивановски, И. (1994) Методи Ивановски - Менде, Скопје: Матица македонска.
45. Илинденски факел, зборник, 2003, Битола, МНД и ООСБ.
46. Историја на македонскиот народ, група автори, издание на Институтот за национална историја на РМ, во три тома, Скопје, 1969 год.
47. Каваев Ф. (1969) Битола бабам Битола, народни песни, Битола.
48. Карајанов, П. (2003) Рафаел М Камхи, Скопје: Веда.
49. Константинов, Д.: Дамјан Груев, монографија, Битола.
50. Константинов, Д, Хр.(2003) Битола 1903, Битола: Завод и музеј.
51. Кочанковски, Ј. (1987) Тодор П. Ангелевски-Строгов, Битола ЗБНОБ

52. Крстевки-Кошка, Александар (1998), Богоја Наумов Фотев, Скопје: Историски архив на Македонија, Матица македонска.
53. Кушовски, В. и сораб. (1998) Таки Даскалот (1921-1942), Скопје: ИНИ.
54. Македонија - настани, личности и дела.../ приредил Томислав Тодоровски, (1999), Скопје-Мелбурн: Матица македонска.
55. Македонски писатели [редакција Јован Павловски, Раде Силјан, Веле Смилевски], Скопје: ДПМ, 2004.
56. МИ-АНОВА Енциклопедија општа и македонска 1. А-Ж / Ј. Павловски. - Скопје: 2006.
57. МИ-АНОВА Енциклопедија општа и македонска 2. З-Љ / Ј. Павловски. - Скопје: 2006.
58. МИ-АНОВА Енциклопедија општа и македонска 3 М-П / ред. Ј. Павловски. - Скопје: 2006.
59. МИ-АНОВА Енциклопедија општа и македонска 4 Р-Ш / ред. Ј. Павловски. - Скопје: 2006.
60. Миладинов, К. (1980) Избор (избор и предговор гане Тодоровски), Скопје: Мисла.
61. Музиката на почвата на Македонија од Атанас Бадев до денес, книга 12, Скопје 2004.
62. Павловски, К. (2007) Митрополит препспанско-витолски, г. Климент, Битола.
63. Печатарството и издаваштвото во Битола (1999) (колективен труд), Битола, ДНУ.
64. Поленаковиќ д-р Харалампие (1973) Студии за македонскиот фолклор, Скопје: „Мисла“.
65. Проева, Н. (1995), „Осврт врз проучувањето на историјата на античките Маскедонци“. Содржински и методлошки прашања во истражувањето на културата на Македонија, 1, МАНУ, Скопје.
66. Монах Павле од Лавра (2001) Житие и служба на Св. Нектариј Битолски, Битола: Митрополиска библиотека „Св. Јован Боголсов“ - Битола, - 60 стр.
67. Народни херои од Македонија, зборник, Скопје, 1973, Наша книга.
68. Огненовски, м-р С. (2000) „Тале Огненовски“Скопје: Матица Македонска.
69. Петрушевски Михаил, Д. (1911 -1990),Скопје, МАНУ.
70. Поп-Атанасов, Ѓ. (1989) Речник на стара македонска литература, Скопје: Македонска книга
71. Поп-Атанасов Ѓорѓи (1983/85) Основен хронолошки каталог на словенските ракописи од Македонија, во сп. Спектар од бр. 1-5, 1983 -1985.
72. Ристовски Бл. (1978) Димитрија Чуповски (1878-1940) том I и II, Скопје: Студентски збор
73. Ристовски, Бл. (1980) Македонскиот стих 1900 - 1944, истражувања и материјали, Скопје: Мисла.
74. Ристовски акад. Бл. (1999, Историја на македонската нација, Скопје, МАНУ.
75. Ристовски, Бл. (1966) Крсте П. Мисирков, Скопје: Култура.
76. Ристовски, акад. Бл. (1986) Крсте П. Мисирков, Битола: Мисирков.
77. Саздов, Т. (1995) Знаменити македонски прередобеници од Галичник, Скопје.

78. Сто македонски години 1903-2003 / Редакција Јован Павловски. - Скопје: МИ-АН, 2002.
79. Ташковски, В. (2005) Суница околу пирустијата, Скопје.
80. Ташковски, В. (2005) монографски труд, Скопје: Музеј на град Скопје.
81. Ташковски, Д. (1970) Самуиловото царство, Скопје: Наша книга.
82. Тевфик Мехмед, Кратка историја на Битолскиот вилает, составил Мехмед Тевфик, Интернационална трговска печатница 1327/1911 г.
83. Тодоровски, Т. (1999) Македонија, настани, личности и дела, Скопје: Матица македонска
84. Траиковски Б. (1917-1996), 2003 Монографија Скопје, Уметничка галерија
85. Трајановски, Ал.(2006) Илинденското востание - Јордан Пиперката -, Скопје.
86. Тупурковски, Васил (1993) Историја на Македонија од древнина до смртта на Александар Македонски, Скопје, Титан.
87. Уметничка галерија - Битола (2003) Борислав Траиковски, монографија.
88. Христов, Д. (1964) 20 години Народен театар - Битола, Битола, НТБ.
89. Цветковски, Р. (2003) Отаде и одавде времето, Скопје: Академски печат.
90. Шапкарев, К. (1984) Избор (предговор д-р Т. Тодоровски), Скопје: Мисла.
91. Шукарова, А. (2003), Филип II Македонски и атинските ретори, Скопје: Три.

Презиме и име	години	дејност	страница
Алексова, Рајна	(1883 - 1959)	фармацевт	19
Алушевски, Илија,	(1928 - 2004)	фолклорист	20
Ангелески, Тодор	(1910 - 1943)	револуционер	22
Ангелевски, Петар	(1931 - 2003)	сценограф.	24
Андреевски, Петре М.	(1934 - 2006)	писател	25
Балабан, Аврам	(1865 - 1913)	лекар	27
Божиновски, Мишко	(1923)	револуционер	28
Божиноски, Петар-Пецо	(1920 - 1970)	народен херој	30
Бојациев, Христо	(1948)	уметнички фотограф.	31
Бојациевски, Петар	(1939)	лекар	33
Бошевски, Томе	(1937)	академик.	35
Брејлсфорд, Хенри	(1873 - 1948)	мисионер	37
Ванѓелов, Васко	(1927)	спортист.	38
Велјановска, Вера	(1955)	спортист.	39
Велјановски, Петар	(1905 - 1975)	актер	40
Видимче, Пецо	(1921)	ликовен уметник	42
Виолѐ, сестра,	(1859 - 1925)	мисионерка	43
Владислав, Јован	(1015 - 1018)	владетел	45
Гаврил Радомир	(1014 - 1015)	владетел	47
Георгиј, Граматик	(XI в)	црковен деец	48
Георгиевски, Љубиша	(1937)	режисер	49
Госен, Анри, М.	(1891 - 1982)	научник.	51
Гравчевски, Владимир	(1936 - 1978)	актер	52
Григориј, митрополит	(1825 - 1833)	патријарх	53
Гризебах, Август, Х.	(1814 - 1879)	научник.	55
Груев, Дамјан	(1871 - 1906)	револуционерен деец	56
Груевски, Томе,	(1949)	комуниколог	58
Грујоски, Трајче	(1921)	револуционер	60
Даскало, Таќи	(1921 - 1942)	револуционер	62
Демировски, Ајри	(1927)	музичар.	63
Димитров, Славе	(1946)	музички уметник	64
Димитровски Д., -Такец	(1922)	новинар	65
Димитровски, Пеце	(1942)	спортист.	67
Димовски -Цолев, Ѓорѓи	(1929)	историчар.	68

Додовски, Владо	(1938 - 1999)	новинар	70
Дорев, Панчо	(1878 - 1938)	револуционер	71
Дума, Христо	(1919)	лекар	72
Дунимаглоска, Весна	(1976)	спортист	73
Иванишевиќ, Ричард	(1956 - 2005)	ликовен критичар	74
Ивановски, Методија	(1929 - 1995)	ликовен уметник	75
Ивановски, Тоде	(1924 - 2005)	ликовен уметник	77
Илиевски, Димитар-Мурато	(1953 - 1989)	алпинист	78
Јанакиевски, Томе	(1938 - 2004)	археолог	79
Јосифовски, Јосиф	(1927 - 2001)	актер	80
Каваев, Филип,	(1904 - 1974)	фолклорист	81
Калаузи, Јован	(1919 - 1989)	лекар	83
Камхи, Рафаел	(1870 - 1970)	револуционер	85
Канински, Никола (Коле),	(1914 - 1944)	револуционер	87
Караманди, Елпида – Нада	(1920 - 1942)	народен херој	88
Карангелевски, Васко	(1921 - 1977)	народен херој	89
Караџовски, Ѓорѓи	(1916 - 1989)	ликовен уметник	90
Керим паша, Абдул,	(1835 - 1910)	државник	91
Климент, митрополит	(1912 - 1979)	митрополит	93
Коломонос, Жамила	(1922)	револуционерка	95
Константинов, Душан	(1922 - 2002)	историчар	97
Константинов, Јанко	(1926)	архитект	98
Костов Владимир	(1932)	писател	100
Костов, Кире	(1949)	композитор	103
Котевски, Димитар	(1926)	лекар	104
Кочанковски, Јован	(1931)	историчар	106
Кочовска, Фана	(1927 - 2004)	народен херој	108
Кочовски, Илија	(1945)	ликовен уметник	109
Креља, Зина	(1925 - 2004)	оперска певица	110
Крстевски Александар	(1932 - 2003)	историчар	111
Ласковски Владо	(1932 - 2007)	новинар	112
Лијаку, Димитар	(1921)	лекар	114
Лозановски, Ристо	(1925)	академик	116
Лозанчев, Атанас	(1870 - 1945)	револуционер	118
Македонски, Димитар	(1847 - 1898)	учебникар	119
Македонски, Кирил	(1925 - 1984)	композитор	121
Манаки, Јанаки	(1878 - 1960)	фотограф	123
Манаки, Милтон	(1882 - 1964)	снимател	125
Манев, Свето	(1945)	ликовен уметник	127

Мареш, Франтишек	(1922 - 1994)	филолог.....	128
Мелников, Иван	(1896)	сценограф.....	130
Миновски, Димче	(1942)	новинар.....	131
Мирчевски, Петар	(1956)	актер.....	133
Мисирков, Крсте	(1874 - 1926)	идеолог.....	135
Митан, Тане	(- 1651)	револуционер.....	138
Михајловски, Драги	(1951)	писател.....	139
Мишајков, Дијамандија	(1872 - 1953)	идеолог.....	140
Мишајков, Константин	(1807 - 1880)	реформатор.....	142
Наковска, Оливера	(1974)	спортист.....	143
Наумов, Стеван-Стив	(1920 - 1942)	народен херој.....	144
Наумовска, Олга	(1927 - 1999)	актер.....	145
Наумовски, Душан	(1938)	режисер.....	147
Нектариј, Битолски	(1430 - 1500)	црковен деец.....	148
Нектариј, Пелагониски	(XVI в.)	мисионер.....	150
Нчевски, Вангел-Тунело	(1922 - 2006)	народен херој.....	152
Низамедин, Асим	(1915 - 2003)	учебникар.....	153
Николески, Ванчо	(1912 - 1980)	писател.....	154
Николовски, Димче	(1953 - 1998)	ликовен уметник.....	156
Николовски, Михајло	(1934 - 1994)	композитор.....	158
Овадија Естреја, Мара	(1922 - 1944)	народен херој.....	159
Огненовски, Тале	(1922)	музички уметник.....	160
Османли, Димитрие	(1927 - 2006)	режисер.....	162
Павловски, Божин	(1942)	писател.....	164
Пановски, Доне	(1935 - 1997)	книжевник.....	166
Пановски, Трифун	(1912 - 1944)	револуционер.....	168
Папазоглу, Фанула	(1917 - 2001)	археолог.....	170
Пелагониски, Григориј	(XVI век)	црковен деец.....	172
Петковски, Менде	(1956 - 2005)	новинар.....	173
Петров, Караѓуле	(1924 - 1963)	оперски пејач.....	175
Петровски, Михаил	(1949)	спортист.....	176
Петровски, Панде	(1943 - 2006)	генерал.....	177
Петрушевски, Михаил	(1911 - 1990)	филолог.....	178
Поповска, Јоана	(1943)	актер.....	180
Поп-Андов, Георги	(1903 - 1969)	лекар.....	182
Поп Христов, Ѓорѓи	(1878 - 1952)	револуционер.....	184
Рајдер, Сју	(1923 - 2000)	мисионер.....	186
Робев, Димитар	(1820 - 1890)	идеолог.....	188
Робев, Константин	(1818 - 1900)	мисионер.....	190

Русо, Бено - Коки	(1920 - 2006)	револуционер	192
Св. Ангел, Битолски	(1750)	великомаченик	194
Силјановски, Симеон	(1942)	ликовен уметник	197
Стерјовски, Александар	(1933)	научен работник.	198
Стефан, г.г. архиепископ	(1955)	архиепископ	199
Стефановски, Ацо	(1922 - 1985)	актер	201
Стефановски Горан	(1952)	писател	203
Стефановски, Димче	(1921 - 1978)	актер	205
Стефановски, Илко	(1952)	актер	207
Стефановски, Стефче	(1959)	спортист	209
Стојковски, Петар	(1931)	актер	211
Стојчев, Борис	(1924)	академик.	213
Стојчевска-Антиќ, Вера	(1939)	научен работник.	215
Струмениковски Ранко	(1936 - 2000)	ликовен уметник	217
Сугарев, Ѓорѓи	(1879 - 1906)	револуционер	218
Талески, Владимир	(1959)	актер	219
Танковски, Ѓорѓи,	(1930)	историчар.	221
Ташковиќ, Глигорие	(1901 - 1963)	архитект	223
Ташковски Васко	(1937)	ликовен уметник	224
Теодор, Граматик	(XIII век)	црковен книжевник.	225
Тодоровски, Александар	(1923 - 1984)	научен работник.	227
Тодоровски, Вангел-Мајоро	(1920-1942)	народен херој	229
Траиковски Борислав	(1917 - 1996)	ликовен уметник	231
Трајковски Љубиша	(1930 - 1995)	актер	232
Трпчевски, Таше	(1955)	лекар	234
Филип Втори Македонски	(382-336 п.н.е.)	басилевс	235
Фотев, Богоја	(1900 - 1993)	револуционер	237
Харлеј, госпоѓа	(- 1916)	мисионерка	239
Хаџи Антоновски Коста	(1935)	ликовен педагог	240
Христиди, Анастас	(1861 - 1939)	лекар	241
Христов, Димитар	(1938)	режисер	242
Христовски Јонче	(1933 - 2000)	естраден уметник.	243
Христовски Никола	(1946)	научен работник.	244
Христов, Павел	(1874 - 1922)	револуционер	246
Христовски Стево-Патако	(1920 - 1943)	револуционер	248
Цветков, Параскев	(1875 - 1903)	револуционер	249
Чакар, Јасмина	(1939)	музички уметник	251
Чернодрински, Војдан	(1875 - 1951)	драмски писател.	252
Чоревски, Борис	(1949)	актер	254

Чоревски, Трајко	(1921 - 1955)	актер	256
Чупона, Ѓорѓи	(1930)	академик	257
Чурлевска, Марија	(1943)	спортист	258
Џеров, Лука	(1870 - 1948)	револуционер	259
Шапкарев, Климент	(1875 - 1949)	револуционер	261
Шатев, Павел	(1882 - 1951)	револуционер	262
Шкодрану Коста	(кр. 19-поч.20в.)	ликовен уметник	265
Шперовиќ, Милица	(1939)	музички уметник	266
Шумљанска Захарија	(1864 - 1937)	мисионер	267
Шумљански Јулијан	(- 1919)	мисионер	269

Surname and name	years	profession	page
Aleksova Rajna	(1883 - 1959)	pharmacist.	19
Alusevski Ilija	(1928 - 2004)	folklorist	20
Angeleski Todor	(1910 - 1943)	revolutionary	22
Angelevski Petar	(1931 - 2003)	screen writer	24
Andreevski Petre M.	(1934 - 2006)	writer	25
Balaban Avram	(1865 - 1913)	doctor.	27
Bozinovski Misko	(1923)	revolutionary	28
Bozinoski Petar - Peco	(1920 - 1970)	national hero.	30
Bojadziev Hristo	(1948)	artist.	31
Bojadzievski Petar	(1939)	doctor.	33
Bosevski Tome	(1937)	academician	35
Brailsford Henry Noel	(1873 - 1948)	missionary.	37
Vangelov Vasko	(1927)	sportsman	38
Veljanovska Vera	(1955)	sportswoman	39
Veljanovski Petar	(1905 - 1975)	actor.	40
Vidimce Peco	(1921)	artist.	42
Viole Sister	(1859 - 1925)	missionary.	43
Vladislav Jovan	(1015 - 1018)	ruler	45
Gavril Radomir	(1014 - 1015)	ruler	47
Georgij gramatician	(XI B)	religious activist	48
Georgievski Ljubisa	(1937)	director	49
Gosen Anry. M	(1891 - 1982)	scientist	51
Gravcevski Vladimir	(1936 - 1978)	actor.	52
Metropolitan Grigorij	(1825 - 1833)	patriarch	53
Grizebah, August, H.	(1814 - 1879)	scientist	54
Gruev Damjan	(1871 - 1906)	revolutionary	56
Gruevski Tome	(1949)	communicologist	58
Grujoski Trajce	(1921)	revolutionary	60
Daskalo Taki	(1920 - 1942)	revolutionary	62
Demirovski Ajri	(1927)	musician	63
Dimitrov Slave	(1946)	musician	64
Dimitrovski D. Takec	(1922)	journalist	65
Dimitrovski Pece	(1942)	sportsman	67
Dimovski Colev – Gorgi	(1929)	historian.	68

Dodovski Vlado	(1938 - 1999)	journalist	70
Dorev Panco	(1878 - 1938)	revolutionary	71
Duma Hristo	(1919)	doctor.	72
Dunimagloska Vesna	(1976)	sportswoman	73
Ivanisevic Richard	(1956 - 2005)	art critics	74
Ivanovski Metodija	(1929 - 1995)	art critics	75
Ivanovski Tode	(1924 - 2005)	artist	77
Ilievski Dimitar-Murato	(1953 - 1989)	alpinist	78
Janakievski Tome	(1938 - 2004)	archeologist.	79
Josifovski Josif	(1927 - 2001)	actor	80
Kavaev Filip	(1904 - 1974)	folklorist	81
Kalauzi Jovan	(1919 - 1989)	doctor.	83
Kamhi Raphael	(1870 - 1970)	revolutionary	85
Kaninski Nikola (Kole),	(1914 - 1944)	revolutionary	87
Karamandi Elpida – Nada	(1920 - 1942)	national hero.	88
Karangelevski Vasko	(1921 - 1977)	national hero.	89
Karadzovski, Gorgi	(1916 - 1989)	artist	90
Kerim Pasha Abdul	(1835 - 1910)	public figure	91
Clement	(1912 - 1979)	metropolitan	93
Colomonos Zamila	(1922)	revolutionary	95
Konstantinov Dusan	(1922 - 2002)	historian.	97
Konstantinov Janko	(1926)	architect	98
Kostov Vladimir	(1932)	writer	100
Kostov Kire	(1949)	composer.	103
Kotevski Dimitar	(1926)	doctor.	104
Kocankovski Jovan	(1931)	historian.	106
Kocovska Fana	(1927 - 2004)	national hero.	108
Kocovski Ilija	(1945)	artist	109
Krelja Zina	(1925 - 2004)	opera singer.	110
Krstevski Aleksandar	(1932 - 2003)	historian.	111
Laskovski Vlado	(1932 - 2007)	journalist	112
Lijaku Dimitar	(1921)	doctor.	114
Lozanovski Risto	(1925)	academician	116
Lozancev Atanas	(1870 - 1945)	revolutionary	118
Makedonski Dimitar	(1847 - 1898)	text book writer	119
Makedonski Kiril	(1925 - 1984)	composer.	121
Manaki Janaki	(1878 - 1960)	photographer	123
Manaki Milton	(1882 - 1964)	cameraman	125
Manev Sveto	(1945)	artist	127

Mares Frantisek	(1922 - 1994)	philologist	128
Melnikov Ivan	(1896)	screen writer	130
Minovski Dimce	(1942)	journalist	131
Mircevski Petar	(1956)	actor	133
Misirkov Krste	(1874 - 1926)	ideologist	135
Mitan Tane	(- 1651)	revolutionary	138
Mihajlovski Dragi	(1951)	writer	139
Misajkov Dijamandija	(1872 - 1953)	ideologist	140
Misajkov Konstantin	(1807 - 1880)	reformer	142
Nakovska Olivera	(1974)	sportswoman	143
Naumov Stevan- Stiv	(1920 - 1942)	national hero	144
Naumovska Olga	(1927 - 1999)	actress	145
Naumovski Dusko	(1938)	director	147
Nektarij of Bitola	(1430 - 1500)	religious activist	148
Nektarij of Pelagonija	(XVI B.)	missionary	150
Necevski Vangel -Tunelot	(1922 - 2006)	national hero	152
Nizamedin Asim	(1915 - 2003)	text book writer	153
Nikolevski Vanco	(1912 - 1980)	writer	154
Nikolov Dimce	(1953 - 1998)	artist	156
Nikolovski Mihajlo	(1934 - 1994)	composer	158
Ovadija Estreja – Mara	(1922 - 1944)	national hero	159
Ognenovski Tale	(1922)	musician	160
Osmanli Dimitrie	(1927 - 2006)	director	162
Pavlovski Bozin	(1942)	writer	164
Panovski Done	(1935 - 1997)	writer	166
Panovski Trifun	(1912 - 1944)	revolutionary	168
Papazoglu Fanula	(1917 - 2001)	archeologist	170
Pelagoniski Grigorij	(XVI century)	religious activist	172
Petkovski Mende	(1956 - 2005)	journalist	173
Petrov Karagule	(1924 - 1963)	opera singer	175
Petrovski Mihail	(1949)	sportsman	176
Petrovski Pande	(1943 - 2006)	general	177
Petrusevski Mihail	(1911 - 1990)	philologist	178
Popovska Joana	(1943)	actress	180
Pop Andonov Georgi	(1903 - 1969)	doctor	182
Pop Hristov Gorgi	(1878 - 1952)	revolutionary	184
Ryder, Lady Sye	(1923 - 2000)	missionary	186
Robev Dimitar	(1820 - 1890)	ideologist	188
Robev Konstantin	(1818 - 1900)	missionary	190

Ruso Beno-Koki	(1920 - 2006)	revolutionary	192
St Angel of Bitola	(1750)	martyr	194
Siljanovski Simeon	(1942)	artist	197
Sterjovski Aleksandar	(1933)	scientific worker	198
Stefan archbishop of Ohrid	(1955)	archibishop	199
Stefanovski Aco	(1922 - 1985)	actor	201
Stefanovski Goran	(1952)	writer	203
Stefanovski Dimce	(1921 - 1978)	actor	205
Stefanovski Ilko	(1952)	actor	207
Stefanovski Stefce	(1959)	sportsman	209
Stojkovski Petar	(1931)	actor	211
Stojcev Boris	(1924)	academician	213
Stojcevska Antik Vera	(1939)	scientific worker	215
Strumenikovski Ranko	(1936 - 2000)	artist	217
Sugarev Gorgi	(1879 - 1906)	revolutionary	218
Taleski Vladmir	(1959)	actor	219
Tankovski Gorgi	(1930)	historian	221
Taskovik Gligorie	(1901 - 1963)	architect	223
Taskovski Vasko	(1937)	artist	224
Teodor Grammatik	(XIII century)	religious literarian	225
Todorovski Aleksandar	(1923 - 1984)	scientific worker	227
Todorovski Vangel Majoro	(1920-1942)	national hero	229
Traikovski Borislav	(1917 - 1996)	artist	231
Trajkovski Ljubisa	(1930 - 1995)	actor	232
Trpcevski Tase	(1955)	doctor	234
Filip II Macedonian	(382-336 B.C)	Basilevs	235
Fotev Bogoja	(1900 - 1993)	revolutionary	237
Harley, the lady	(- 1916)	missionary	239
Hadzi Antonovski Kosta	(1935)	art pedagogue	240
Hristidi Anastas	(1861 - 1939)	doctor	241
Hristov Dimitar	(1938)	director	242
Hristovski Jonce	(1933 - 2000)	entertainer	243
Hristovski Nikola	(1946)	scientific worker	244
Hristov Pavel	(1874 - 1922)	revolutionary	246
Hristovski Stevo-Patako	(1920 - 1943)	revolutionary	248
Cvetkov Paraskev	(1875 - 1903)	revolutionary	249
Cakar Jasmina	(1939)	musician	251
Cernodrinski Vojdan	(1875 - 1951)	drama writer	252
Corevski Boris	(1949)	actor	254

Corevski Trajko	(1921 - 1955)	actor	256
Cupona Gorgi	(1930)	academician	257
Curlevska Marija	(1943)	sportswoman	258
Dzerov Luka	(1870 - 1948)	revolutionary	259
Sapkarev Clement	(1875 - 1949)	revolutionary	261
Satev Pavel	(1882 - 1951)	revolutionary	262
Skodreanu Kosta	(end 19-begin.20c.)	artist	265
Sperovik Milica	(1939)	musician	266
Sumljanska Zaharija	(1864 - 1937)	missionary	267
Sumlajnski Julijan	(- 1919)	missionary	269

Издавачи:
НУУБ „Св. Климент Охридски“ - Битола
Општина Битола

Published by:
NUUB “St. Clement Ohridski” - Bitola
Municipality of Bitola

За издавачите:
Науме Ѓоргиевски
Владимир Талески

For the publishers
Naume Gorgievski
Vladimir Taleski

ЗНАЧАЈНИ ЛИЧНОСТИ ЗА БИТОЛА

DISTINGUISHED PEOPLE FOR BITOLA

Јазична редакција
Трајко Огненовски

Editorship
Trajko Ognenovski

Превод на англиски
Агенција за преводи „Филип М“ - Битола
Весна Милевска

Translation in English
Translation service agency “Filip M” - Bitola
Vesna Milevska

Лектори на англиски
Кики Младенова
Оливера Каранфиловска

Lectors in English
Kiki Mladenova
Olivera Karanfilovska

Дизајн на корица
Горан Микаровски

Cover design
Goran Mikarovski

Печатење и компјутерска подготовка
МИКЕНА - Битола

Printing and computer preparation
MIKENA - Bitola

Тираж
1000 примероци

Press run
1000 copies

Книгата е финансирана од Општината
Битола и Министерството за култура на
Република Македонија

The book is financed by the Municipality of
Bitola and Ministry of culture, of the Republic
of Macedonia

Меѓу плејадата на многубројни личности од најразлични професии, низ историјата на Битола се издигнале како феникс со својот труд и научно-уметничко творење, тие кои храбро се бореле и гинеле за слободата на овој град, истрајни и хумани, кои им помагале на граѓаните од Битола да ги преживеат пустошите, ропствата, сиромаштијата, гладот, болестите, едноставно исполнети со благородие, личности кои претставуваат своевидни неимари на Битола и пошироко, одржувајќи го и подигајќи го овој наш сакан град со културното рамниште на другите градови во светот.

From the pleiad of numerous people of miscellaneous professions who through the history of Bitola distinguished as phoenix with their labor and scientific artistic creation, those who fought heroically and died for the freedom of this city, persistent, human who helped to Bitola's citizens to survive the devastation, slavery, poverty, the hunger, diseases simply, people full with mercy who represent peculiar rescuers of Bitola and wider, maintaining and raising this favourite city of ours, to the cultural level of the other cities in the world.